

งานวิจัยเรื่อง

การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของ
อำเภออัมพวา สมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

The Design of English Materials to Communicate the Identity of Amphawa
District, Samut Songkram for Sustainable Tourism

โดย

กิตตา ปรัดถจรียา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

2554

งานวิจัยเรื่อง

การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของ
อำเภออัมพวา สมุทรสงคราม เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

The Design of English Materials to Communicate the Identity of Amphawa
District, Samut Songkram for Sustainable Tourism

โดย

กิตตา ปรัดถจรียา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

2554

บทคัดย่อภาษาไทย

หัวข้อวิจัย การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของอำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
ชื่อผู้วิจัย นางสาวกิตตา ปรัตถจริยา
คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์หลักของงานวิจัยนี้คือการศึกษาเพื่อออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ข้อมูลเชิงคุณภาพถูกเก็บรวบรวมจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากการสำรวจสถานที่จริง และจากการสัมภาษณ์เจาะลึกกับผู้เกี่ยวข้อง 3 กลุ่มอันได้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลโดยตรงใน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 3 คน นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจำนวน 20 คน และมัคคุเทศก์ไทยจำนวน 5 คน การวิเคราะห์เนื้อหาถูกนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพพบผลที่สำคัญ 2 ประการดังนี้

1) เอกลักษณ์สำคัญของ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นพื้นที่ ในความควบคุม ของ เทศบาล อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และดูแล โดยนายกเทศมนตรีอัมพวา เป็นการบริหารตลาดน้ำอัมพวา สถานที่นี้ถูกสร้างเป็นสถานที่พักผ่อนและเที่ยวชม สำหรับประชาชนและนักท่องเที่ยว ที่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย สถานที่พักผ่อนที่จำหน่าย อาหารและเครื่องดื่ม ป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์และ แหล่งเรียนรู้คือ หิ่งห้อย และต้นลำพู อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นสถานที่แห่งเดียวในประเทศไทยที่มีตลาดน้ำยามเย็นสามารถชมหิ่งห้อยจำนวนมากเกาะต้นลำพู ในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคมของแต่ละปี

(2)

- 2) การสื่อความหมายเอกลักษณ์ของ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งผู้วิจัยได้พบและควรออกแบบเพื่อนำเสนอเป็นเนื้อหาภาษาอังกฤษมีอยู่ 6 ประเด็นคือ 1) ประวัติความเป็นของ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม 2) ประวัติศาสตร์อุทยานรัชกาลที่ 2
- 3) จุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ตลาดน้ำอัมพวา 4) แหล่งเรียนรู้ระบบเชิงนิเวศ หิงห้อย และต้นลำพู
- 5) การดูแลรักษา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

Research Title The Design of English Materials to Communicate the Identity of Amphawa District, Samut Songkram Province for Sustainable Tourism.

Name Miss Kitda Praraththajariya

Faculty Humanities and Social Sciences

Institute Suansunandha Rajabhat University

Year 2011

ABSTRACT

The main purpose of this research was to study the design of English materials to communicate the identity of Amphawa District, Samut Songkram Province for sustainable tourism. The qualitative data was collected through studying related materials, exploring the area, in-depth interviews with three groups of people: three direct responsible officers who were key informants of the district, twenty foreign tourists and five Thai tourist guides. A content analysis was used to analyze the qualitative data. The two main findings of the study were as follow:

1. The identity of Amphawa District, Samut Songkram province is the area controlled by Amphawa sub district (Thead Saban Thambon). The working unit which runs and looks after Amphawa sub district administration known as Amphawa mayor. This establishment was built to be a resort and visiting Amphawa district near Maekong River for normal people and tourists, consisting of rest accommodations. On site there is a restaurant where food and drinks are served, rich mangrove forests, and a learning center, fireflies and cork trees. Amphawa district was built to honor and commemorate King Rama II and is the only place in Thailand where the

(4)

greatest number of fireflies and cork trees can be seen from May to October each year.

2. The communication of the identity of Amphawa District, Samut Songkram Province which the researcher could find and design to present in English materials can be summed up in 5 items: 1) The history of Amphawa District, Samut Songkram province 2) The history of King Rama II Memorial Park 3) The prominence of Amphawa Floating Market 4) The Learning center of Ecosystem: Fireflies and Cork Trees 5) How to keep Amphawa District, Samut Songkram Province for sustainable tourism.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของ
อำเภอ อัมพวา เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยมีเป้าหมายสำคัญในการใช้องค์ความรู้ที่
ได้มาจากการวิจัยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความเป็นสากล และเป็นแหล่งนำรายได้จาก
ต่างประเทศเข้ามาสร้างเสริมความเจริญแก่ชุมชนและท้องถิ่น งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลงได้ โดยผู้วิจัยได้
ใช้ประโยชน์จากความรู้ที่ได้ศึกษามา ผู้วิจัยจึงกราบขอบพระคุณครุบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้
ประสาขาวิชาให้กับผู้วิจัย

นอกจากนี้ งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จได้ด้วยการอนุเคราะห์ข้อมูลจาก เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานใน
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และ
มัคคุเทศก์ไทย ที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง
ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ และคำแนะนำในการทำวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์เรวดี อินทรกำเนิด ที่ให้
คำปรึกษา ตลอดจน Mrs. Megan Douglas ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและแก้ไข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ และผู้มีพระคุณทุกท่านของ
ผู้วิจัย ที่ได้คอยให้กำลังใจสนับสนุนผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจ ซาบซึ้ง และ
ขอขอบพระคุณทุกท่านอย่างมาก ณ ที่นี้

กิตดา

ปรีตถจริยา

ตุลาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย (1)	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (3)	
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญภาพ (8)	
สารบัญตาราง (9)	
สารบัญแผนภูมิ (10)	
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1	
2. คำถามวิจัย	4
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
4. ขอบเขตของการวิจัย	4
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
6. นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั่วไป	8
2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 1	8
3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	29
4. แนวคิดเรื่องการสื่อความหมาย 3	7
5. แนวคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์	51
6. ทฤษฎีสัญญาวิทยา	53
7. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ 5	5
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 7	1
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย	75
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	77
1. ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี	77

หน้า	
2. แหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล	77
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล 7	8
4. เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์	79
5. การเก็บข้อมูล 8	2
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	85
7. สร้างข้อสรุป	85
8. การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล	85
9. สรุปขั้นตอนการวิจัย 8	6
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 8	8
1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 88	
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเอกลักษณ์ของอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยว	92
3. ผลการออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในเอกลักษณ์ ของอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม	124
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	133
1. สรุปผลการวิจัย 133	
2. การออกแบบเนื้อหาด้วยภาษาอังกฤษสำหรับเอกลักษณ์ของ อำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม	135
3. อภิปรายผล 13	9
4. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	144
5. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย	145
บรรณานุกรม	147
ภาคผนวก(ก) 1	55
ภาคผนวก(ข) 164	
ภาคผนวก(ค)	180
ภาคผนวก(ง)	207
ประวัติผู้วิจัย 210	

สารบัญตาราง

ตาราง หน้า

2.1	ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อม	29
4.1	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ดูแลอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	89
4.2	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ	90
4.3	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มมัคคุเทศก์	91

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ หน้า

- 2.1 กรอบแนวคิดการออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษสำหรับการสื่อความหมาย
เอกลักษณ์ของอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 76
- 3.1 สรุปขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย 8 7

สารบัญภาพ

ภาพ หน้า

2.1	แสดงความสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกับธุรกิจโดยตรงและโดยอ้อม	12
2.2	องค์ประกอบหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน	23
2.3	กระบวนการสื่อความหมายของ โรแลนด์ บาร์ธ (Roland Barthes)	40
4.1	พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2)	92
4.2	สามอำเภอในจังหวัดสมุทรสงคราม	93
4.3	อาณาเขตจังหวัดสมุทรสงคราม	94
4.4	เส้นทางไปตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	96
4.5	สามแยกทางเข้าอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม	97
4.6	อาณาจังหวัดสมุทรสงคราม	98
4.7	บ้านริมคลองอัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม	101
4.8	ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	102
4.9	ตลาดน้ำอัมพวายามเย็น จังหวัดสมุทรสงคราม	102
4.10	อุทยานพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่2) อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	104
4.11	วัฏจักรการเป็นหิ่งห้อย	106
4.12	หิ่งห้อยกะพริบแสง	108
4.13	หิ่งห้อย	108
4.14	หิ่งห้อยกะพริบแสงส่งสัญญาณ	109
4.15	The Life Cycle of a Firefly	110
4.16	ดอกลำพู	112
4.17	ดอกลำพูกลีบเลี้ยงด้านในสีแดงอมชมพู	113
4.18	ต้นและผลลำพู	114
4.19	พ่อค้าแม่ค้าที่ตลาดน้ำยามเย็น อัมพวา	128

ภาคผนวก(ก)

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ในอำเภอ
อัมพวา จังหวัด สมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบ

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. ชื่อ..... นามสกุล.....
2. เพศ..... อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา.....สถานภาพ สมรส / โสด
4. ตำแหน่ง.....
5. ระยะเวลาในการทำงานในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
.....ปี

ตอนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์

1. ประวัติอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นมาอย่างไร?
2. เอกลักษณ์อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามของในทัศนะของท่านเป็นอย่างไร?
อะไรบ้าง?
3. สิ่งที่ท่านต้องการจะสื่อความหมายของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามสำหรับ
นักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง?
4. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรู้จักอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในประเด็นใดบ้าง?
5. ท่านช่วยการสงวนรักษาสถานที่อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามสำหรับการ
ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างไร
6. มีกฎระเบียบอะไรบ้าง ที่เกี่ยวข้องการเยี่ยมชมเพื่อให้การดำเนินการสถานที่อำเภอ

อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นไปอย่างไรบ้าง

7. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค หรืออันมีผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามอย่างไรบ้าง?
 8. ท่านมีข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามอย่างไรบ้าง?
 9. ท่านมีความคิดเห็นต่อสถานที่ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในภาพรวมอย่างไรบ้าง
-

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ในอำเภอ
อัมพวา จังหวัด สมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แบบสัมภาษณ์สำหรับ **กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ** มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับสถานตากอากาศบางปูโดยการศึกษาเนื้อหาและนำเนื้อหาไปออกแบบเนื้อหาสื่อภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีรายละเอียดดังนี้

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. Name..... Surname.....
2. Sex..... Age.....years
3. Education..... Marital Status
4. Country..... Continent.....
5. How often do you visit at Amphawa Amphur in Samut Songkram province?

ตอนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์

1. How do you know Amphawa District, Samut Songkram province?
2. What is the identity of Amphawa Amphur in Samut Songkram province according to your own idea? Please give samples.
3. What do you want to communicate to the others about Amphawa Amphur in Samut Songkram province?
4. In what matters do foreign tourists recognize at Amphawa Amphur in Samut Songkram province?
5. How can you help preserving Amphawa Amphur in Samut Songkram province for sustainable tourism?

6. What are your suggestions to promote tourism at this tourist attraction?
7. What are the problems that affect foreign tourists at Amphawa Amphur in Samut Songkram province?
8. How do you keep Amphawa Amphur in Samut Songkram province for sustainable tourism?
9. What are big images of Amphawa Amphur in Samut Songkram province according your ideas?

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ในอำเภอ
อัมพวา จังหวัด สมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มมัคคุเทศก์

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. ชื่อ..... นามสกุล.....
2. เพศ..... อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา..... สถานภาพ สมรส / โสด
4. ระยะเวลาการทำงานเป็นมัคคุเทศก์.....ปี
5. จำนวนครั้งที่พำนักท่องเที่ยวมาเที่ยวอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
.....ครั้ง

ตอนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์

1. เหตุผลใดที่ท่านพำนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาเที่ยวอำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม
2. เอกลักษณ์ของอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในทัศนะของท่านเป็นอย่างไร? มี
อะไรบ้าง
3. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อความหมายในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
อย่างไร
4. ท่านต้องการจะสื่อในเรื่องใดบ้างเกี่ยวกับอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
ต่อนักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นอย่างไรและ อะไรบ้าง
5. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรู้จักอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในประเด็นใดบ้าง

6. ท่านจะช่วยสงวนและส่งเสริมอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างไร
 7. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค หรืออันมีผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามอย่างไรบ้าง
 8. ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามอย่างไรบ้าง
 9. ท่านมีความคิดเห็นต่อสถานที่ต่างๆในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในภาพรวมอย่างไรบ้าง
-

แบบสังเกตเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ในอำเภอ
อัมพวา จังหวัด สมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

คำชี้แจง : แบบสังเกตเพื่อการวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลนำมาประกอบในการวิเคราะห์
เนื้อหาอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีรายละเอียดดังนี้

วัน/เดือน/ปีที่สังเกต.....

1. ลักษณะและเนื้อหาในป้ายที่ใช้สื่อความหมายของ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

.....
.....

2. สภาพแวดล้อมบรรยากาศบริเวณอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ตลาดน้ำอัมพวา

.....
.....

อุทยานรัชกาลที่ 2.....

.....
.....

หิ้งห้อย.....

.....
.....

3. สังเกตพฤติกรรมการทำงานที่เกี่ยวข้องของชาวต่างประเทศในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

.....

.....

.....

.....

4. มีกฎระเบียบอะไรบ้าง ที่เกี่ยวข้องกับการเยี่ยมชมเพื่อให้การดำเนินการสถานที่อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นไปอย่างราบรื่น

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก (ข)

สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ จำนวน 3 คน

กลุ่มผู้ดูแลคนที่ 1

แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ดูแล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. ชื่อ พ.อ.อ. ศุภันธุ์ สิริธนาณรงค์
2. เพศ ชาย อายุ 29 ปี
3. ระดับการศึกษาปริญญาโท
4. ตำแหน่ง เจ้าพนักงานธุรการ
5. ระยะเวลาในการทำงาน 2 ปี

ตอนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์

1. จังหวัดสมุทรสงครามมีประวัติความเป็นมาอย่างไร
2. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวประเภทใดที่มีความสำคัญในจังหวัดสมุทรสงคราม

จริงๆแล้วจังหวัดสมุทรสงครามมีหมดทุกประเภทแต่ที่สำคัญ จะเป็นประเภทโบราณวัตถุ เพราะคนจะมาไหว้พระ เชียงนิเวศก็ใช่ จริงๆมันได้หมดไม่ว่าจะเป็นทางล่องเรือไหว้พระ

3. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในประเด็นใดบ้าง

โบราณสถาน อนุรักษ์เชิงนิเวศน์ เช่น หิ่งห้อย ป่าโกงกาง ดอนหอยหลอด ลิงแสม การอนุรักษ์เชิงวัฒนธรรม เป็นการดึงวัฒนธรรมเก่าๆออกมา

4. ท่านมีความคิดเห็นต่อสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในภาพรวมเป็นอย่างไรบ้าง และ อะไรบ้าง

ทุกวันนี้มีการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวขึ้นในแง่ของเชิงอนุรักษ์ ในแง่ของปรับทัศนียภาพให้ดูประยุคต์เป็นร่วมสมัยระหว่างอดีตกับปัจจุบัน อย่างเช่นโครงการที่ท่านนายกเทศมนตรีทำการทำเป็น การทาสีตัวโรงเรียนโรงอาคารให้เป็นเฉดเชิงประวัติศาสตร์ เช่น รัชกาลที่ 2 ทรงประสูติ ที่นี้และท่านเกิดวันพุธ ทางเราก็เลยใช้โทนสีเขียวให้เข้ากับวันพระราชสมภพของพระองค์ท่าน เฉดสีต่อไปก็จะ เป็นสีที่มองถึงความเก่าและความคลาสสิกก็คือสีน้ำตาลอ่อนๆ นี่คือโครงการร่วมระหว่างทีโอเอ และเทศบาลอัมพวาซึ่งตรงนี้เทศบาลอัมพวาไม่เสี่ยงงบประมาณแต่ขอความร่วมมือจากทีโอเอ เมื่อ วันที่สมเด็จพระเทพฯมางานวันคล้ายวันพระราชสมภพของรัชกาลที่ 2 สมเด็จพระท่านก็ทรง ทอดพระเนตรดูโครงการ ความประทับใจของนักท่องเที่ยวคือไม่ใช่อะไรเก่าๆอย่างเดียวแต่เราเอา สิ่งใหม่ๆมาร่วมสมัย ถ้าถามว่าตัวเก่าๆจริงๆอยู่ในตลาดข้างใน

5. เอกลักษณะของสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ในทัศนะของ ท่านเป็นอย่างไร

เป็นการร่วมสมัยระหว่างอดีตกับปัจจุบันแต่เราก็พยายามดึงอดีตออกมาอย่างเช่นการค้าขาย ทางเรือแต่ไม่จำเป็นว่าต้องดึงของที่ค้าขายในอดีตมาขาย ปัจจุบันนี้ถามว่าบางที่มันทำไม่ได้ แต่ อย่างเช่นกัวยเดี่ยวเราก็ยังพออนุรักษ์ได้ให้ไปขายในเรือ ผลไม้ แต่อย่างพวกกุ้งเผาหอยเผาในเรือ ไม่มีขายเราก็ประยุกต์จากบกมาลงเรือซะ ประยุกต์ความร่วมมือระหว่างอดีตกับปัจจุบัน ซึ่ง อดีตเนี่ยมีอะไรบ้างรู้ไหม มะพร้าว ส้มโอ ผลไม้พายเรือขายกัน หอยแมลงภู่นึ่ง ปลาทุ ขายใน เรือ

6. สิ่งที่ท่านต้องการจะสื่อความหมายของสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัด สมุทรสงครามสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง

คำว่าอัมพวาเนี่ย ความหมายเดิมตามพจนานุกรมหมายความว่าป่ามะม่วง สวนมะม่วง ซึ่ง เทศบาลเองเราก็ใช้เครื่องหมายตราของเทศบาลเนี่ยเป็นรูปช้างเผือกอยู่ในสวนมะม่วง ซึ่ง หมายความว่า เป็นเอกลักษณ์สำคัญ ช้างเราก็รู้อยู่แล้วว่าเป็นสัตว์สำคัญประจำชาติของเรา

ข้างเผือก อยู่ในสวนมะม่วง ดินแดนข้างเผือกในสวนมะม่วงก็คือดินแดนในอัมพวา จะสื่อคือถ้ามาอัมพวาแล้วจะมีเรือ จะเห็นเรือแต่ถ้าเราจะระบุไม่ให้เหมือนที่อื่นเราก็ระบุไปว่าเป็นตลาดยามเย็น ก็เริ่มตั้งแต่บ่ายสาม เหตุเพราะว่าเราไม่ชอบไปทับตลาดน้ำดำเนินสะดวก ตลาดร้อยปี ซึ่งเค้าก็จะมีช่วงเช้า ซึ่งแบบนี้คนตื่นสายก็มาได้ แล้วก็มิโฮมสเตย์ให้เราพัก เราจะสื่อถึงความ เป็นกันเอง อย่างเช่นบ้านโฮมสเตย์บางที่เป็นสวน เราก็สื่อถึงความเป็นธรรมชาติ เราก็ต้อนรับนักท่องเที่ยวเหมือนให้อยู่บ้านตัวเองไม่มีกฎระเบียบเหมือนโรงแรม การที่เราทำตลาดขึ้นมาให้เป็นการอนุรักษ์ ต้องการดึงคนท้องถิ่นกลับมาให้มาอยู่บ้านเกิด แต่พอมีโครงการตลาดน้ำเกิดขึ้น ก็ดึงคนกลับมาสู่ท้องถิ่นตามนโยบายของในหลวง

7. ท่านช่วยการสงวนรักษาสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม สำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติได้อย่างไร

ที่ก็จะดูเรื่องของ ตัวของโครงการเทศบาลก็มีตั้งขยะตั้งอยู่แล้ว แต่ร่วมกันเก็บขยะ มีการจัดการด้านความสะอาดที่ดี ในแม่น้ำก็ไม่มีขยะ ประชาสัมพันธ์ห้ามทิ้งขยะลงแม่น้ำ หน่วยงานที่นี้ก็ดูแลอยู่แล้ว จุดถึงขยะในการบริการนักท่องเที่ยว

8. มีกฎระเบียบอะไรบ้าง ที่เกี่ยวข้องกับการเยี่ยมชมเพื่อให้การดำเนินการสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นไปอย่างราบรื่น

เรามีกฎระเบียบว่าถ้าทิ้งขยะลงแม่น้ำ ก็โดนปรับ ร้านค้าแต่ละร้านค้ามีการจัดการขยะอย่างดี มีการจัดระเบียบร้านค้าแผงลอย แล้วก็มีการจัดโซน โซนไหนที่เป็นโซนอนุรักษ์ โซนที่เป็นด้านมูลนิธิพัฒนา ก็จะอนุรักษ์สิ่งเก่าๆมีดนตรีไทยให้ศึกษา บางโซนก็จะมีการแสดงย้อนยุค เช่น ครูเอื้อ สุนทรสนาน

กลุ่มผู้ดูแลคนที่ 2

แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ดูแลในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. ชื่อ น.ส. พรรณี นาคะวะรัง
2. เพศ หญิง อายุ 32 ปี
3. ระดับการศึกษา ปริญญาโท
4. ตำแหน่ง -
5. ระยะเวลาในการทำงาน - ปี

ตอนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์

1. จังหวัดสมุทรสงครามมีประวัติความเป็นมาอย่างไร

เป็นสถานที่ประสูติของรัชกาลที่ 2

2. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวประเภทใดที่มีความสำคัญในจังหวัดสมุทรสงคราม

ตลาดน้ำอัมพวา

3. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในประเด็นใดบ้าง

เป็นตลาดน้ำ และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เก่าแก่ของจังหวัดสมุทรสงครามจึงทำให้เป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว

4. ท่านมีความคิดเห็นต่อสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในภาพรวมเป็นอย่างไรบ้าง และ อะไรบ้าง

เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ มีการพายเรือแบบเก่าๆมีของขายแบบสมัยก่อน

5. เกร็ดลักษณะของสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ในทัศนะของท่านเป็นอย่างไร

เป็นตลาดน้ำในเชิงโบราณ มีการอนุรักษ์สิ่งของเก่าๆเอาไว้

6. สิ่งที่ท่านต้องการจะสื่อความหมายของสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง

จะแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและเป็นเอกลักษณ์ของอัมพวาให้นักท่องเที่ยว

7. ท่านช่วยการสงวนรักษาสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติได้อย่างไร

พี่ก็จะดูเรื่องขยะ ตัวของโครงการเทศบาลก็มีถังขยะตั้งอยู่แล้ว แคร่วมกันเก็บขยะ มีการจัดการด้านความสะอาดที่ดี ในแม่น้ำก็ไม่มีขยะ ประชาสัมพันธ์ห้ามทิ้งขยะลงแม่น้ำ หน่วยงานที่นี่ก็ดูแลอยู่แล้ว จุดถังขยะในการบริการนักท่องเที่ยว

8. มีกฎระเบียบอะไรบ้าง ที่เกี่ยวข้องกับการเยี่ยมชมเพื่อให้การดำเนินการสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นไปอย่างราบรื่น

เวลาไปเที่ยวก็จะแนะนำให้นักท่องเที่ยวรู้จักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่ควรจะทำขยะหรือสิ่งของต่างๆตามสถานที่ท่องเที่ยว

กลุ่มผู้ดูแลคนที่ 3

แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. ชื่อ นางสาว รุจิรา สีมาเสริมสุขกุล
2. เพศ หญิง อายุ 34 ปี
3. ระดับการศึกษาปริญญาตรี
4. ตำแหน่ง ผจข. ธุรการ
5. ระยะเวลาในการทำงาน 10 ปี

ตอนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์

1. จังหวัดสมุทรสงครามมีประวัติความเป็นมาอย่างไร
เป็นจังหวัดที่มีราชานุรักษ์รัชกาลที่ 2
2. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวประเภทใดที่มีความสำคัญในจังหวัดสมุทรสงคราม
ประเภทธรรมชาติ
3. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
ในประเด็นใดบ้าง
เป็นสถานที่ที่น่าท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เช่น วัดบางกุ้ง ในอดีตก็เคยเป็นที่ตั้งค่ายของพระเจ้าตากสิน มีท่าสวยต่างๆที่เป็นรูปปั้นอยู่ในวัด
4. ท่านมีความคิดเห็นต่อสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามใน
ภาพรวมเป็นอย่างไรบ้าง และ อะไรบ้าง
เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ยังคงความเป็นธรรมชาติอย่างสมบูรณ์ น้ำใสสะอาด
5. เกร็ดลักษณะของสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ในทัศนะ
ของท่านเป็นอย่างไร
เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ยังคงความเก่าไว้ไม่ว่าจะเป็นบ้านเรือนต่างๆ การขายของตามตลาดน้ำ คือ
ยังคงความเก่าเอาไว้เป็นอย่างดี

6. สิ่งที่ท่านต้องการจะสื่อความหมายของสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง
 ต้องการสื่อให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศรู้จักอัมพวามากขึ้นทางด้านประวัติศาสตร์นอกจากการนั่งเรือชมหิ่งห้อยและตลาดน้ำยามเย็น
7. ท่านช่วยการสงวนรักษาสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติได้อย่างไร
 ปลูกต้นไม้ ไม่ตัดต้นไม้ ทิ้งขยะให้เป็นที่
8. มีกฎระเบียบอะไรบ้าง ที่เกี่ยวข้องกับการเยี่ยมชมเพื่อให้การดำเนินการสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นไปอย่างราบรื่น
 คงจะเป็นเรื่องการทิ้งขยะค่ะ เพราะทางเทศบาลเมืองอัมพวาค่อนข้างจะเข้มงวด

กลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวน 20 คน

1. Mr. Min Thein Yyai เพศ ชาย อายุ 30 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ พม่าจำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 3 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2554

- รู้จักอัมพวา จาก Magazine ตอนที่มาประเทศไทยครั้งแรกหยิบเอาหนังสือท่องเที่ยวขึ้นมาอ่านแล้วบังเอิญเห็นว่าสวยดีก็เลยหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตแล้วก็มาเที่ยวที่นี้
- จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ เพราะมองไปทางไหนก็เห็นแต่ตลาดน้ำ เคยไปเที่ยวที่ดำเนินสะดวกมาแล้ว อันนั้นผมไปมาตอนเช้า ส่วนที่นี้เป็นตลาดตอนเย็นก็เลยแปลกไปอีกแบบหนึ่ง
- โปรโมท คือ อาจจะกลับไปบอกกล่าวกับเพื่อนที่ทำงานด้วยกันว่าที่นี้เป็นอย่างไร มีตลาดน้ำตอนเย็น มีตลาดร่มหุบด้วย
- ภาพรวมของอัมพวา ผมคิดว่าอัมพวาเป็นสิ่งที่ดีและวิเศษมาก ไม่ว่าจะมองไปทางไหนผมก็เห็นแต่บ้านเรือนสมัยก่อนเห็นแต่วิถีชีวิตคนไทยในอดีตแบบที่ประเทศของผมไม่มี

2. Mr. Dan Hangreaves เพศ ชาย อายุ 23 ปีการศึกษาปริญญาตรี ประเทศ ออสเตรเลียจำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 1 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2554

- รู้จักอัมพวาจาก เพื่อนที่เคยมาเที่ยวประเทศไทยก่อนหน้านี้แล้วบังเอิญอยากมาเที่ยวก็เปิดหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตดูอีกที
- จุดเด่นของอัมพวา คือ ผมคิดว่าจุดเด่นของอัมพวาน่าจะเป็นแม่น้ำกับตลาดน้ำและบ้านสไตล์เก่า และอาหารไทยที่แสนอร่อย อยากบอกว่าผมเริ่มติดใจที่นี่แล้ว เพราะมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายไม่วุ่นวายเหมือนประเทศของผมเอง
- โปรโมท คือ Advertise in person in popular tourist area's in bungalow
- ภาพรวมของอัมพวา ในความคิดของผมอัมพวาเป็นอะไรที่วิเศษมากไม่มีชยะเน่าเหม็น มีการจัดระเบียบหลายอย่างเรียบร้อย มันวิเศษมากเท่าที่เคยเจอมา

3. Mr. Bill Booth เพศ ชาย อายุ 28 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ US จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 1 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2554

- รู้จักอัมพวาจาก เพื่อน
- จุดเด่นของอัมพวา lots of tourists
- โปรโมท คือ ผมไม่รู้
- ภาพรวมของอัมพวา good views

4. Mr. Steph Ustine เพศ หญิง อายุ 53 ปี การศึกษาปริญญาโท ประเทศ Canada จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 2 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2554

- รู้จักอัมพวาจาก Brochur
- จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ
- โปรโมท คือ อยากให้โปรโมทที่สนามบิน
- ภาพรวมของอัมพวา เป็นอะไรที่วิเศษมาก

5. Mr. Bob Bellows เพศ ชาย การศึกษาปริญญาตรี อายุ 64 ปี ประเทศ Canada จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 1 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2554

รู้จักอัมพวาจาก Brochur

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดเก่า และ ผู้คนที่อาศัยอยู่

โปรโมท คือ มีโบซัวร์ที่สนามบินและสายการบิน

ภาพรวมของอัมพวา คือ สวย

6. Mr. Peter Brown เพศ ชาย อายุ 35 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ England จำนวน
ครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 1 ครั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก Internet

จุดเด่นของอัมพวา คือ เรียบง่าย สงบ ร่มเย็น

โปรโมท คือ ส่งรูปลงอินเทอร์เน็ตและให้ข้อมูล

ภาพรวมของอัมพวา คือ สวย

7. Mrs. Elisa Sincere เพศ หญิง อายุ 45 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ Russia จำนวน
ครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 2 ครั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2554

รู้จักอัมพวาจาก Magazine

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ

โปรโมท คือ ถ่ายรูปแล้วโพสต์ลงใน Website เพื่อให้เห็นถึงบรรยากาศของอัมพวา

ภาพรวมของอัมพวา คือ สงบและเป็นธรรมชาติ

8. Mrs. Michel Abastain เพศ หญิง อายุ 35 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ U.S.A.
จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 1 ครั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2554

-รู้จักอัมพวาจาก Internet

โปรโมท คือ โฆษณาออกสื่อ และทางอินเทอร์เน็ตและการท่องเที่ยวของไทยควรโปรโมทมากขึ้น

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ และ วัฒนธรรมไทย

ภาพรวมของอัมพวา คือ อาหารอร่อย และ บรรยากาศสไตล์ไทย

9. Mrs. Gloria Holding เพศ หญิง อายุ 30 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ U.S.A. จำนวน
ครั้งที่มาเที่ยวที่นี่ 1 ครั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2554

รู้จักอัมพวาจาก Magazine

จุดเด่นของอัมพวา คือ Boat Trip and Floating Market

โปรโมท คือ บอกเพื่อนว่านำไปเที่ยว

ภาพรวมของอัมพวา คือ สวย ใหญ่ อาหารอร่อย

10. Mr. David Eric เพศ ชาย อายุ 44 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ ออสเตรเลียจำนวน
ครั้งที่มาเที่ยวที่นี่ 2 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2554

รู้จักอัมพวาจาก Internet

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ และ หิงห้อย

โปรโมท คือ เกี่ยวกับการค้าขายของอัมพวา

ภาพรวมของอัมพวา คือ ดีเพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกที่หนึ่งที่เป็นศูนย์รวมของเอกลักษณ์ไทย

11. Mrs. Lily Yii เพศ หญิง อายุ 47 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ มาเลเซียจำนวน
ครั้งที่มาเที่ยวที่นี่ 2 ครั้ง จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี่ 3 ครั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2554

รู้จักอัมพวาจาก แผนที่ที่แอร์พอด

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ

โปรโมท คือ ปากต่อปาก หรือบอกเพื่อน

ภาพรวมของอัมพวา คือ ดีมาก

12. ชื่อ Liping yang เพศ หญิง อายุ 43 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ มาเลเซีย
จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี่ 3 ครั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก Internet

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ

โปรโมท คือ เกี่ยวกับการขายอาหารทางน้ำ

ภาพรวมของอัมพวา คือ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าจดจำและควรอนุรักษ์ไว้

13. Miss Helen Jacky เพศ หญิง อายุ 29 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ U.S.A. จำนวน
ครั้งที่มาเที่ยวที่นี่ 1 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก Internet

จุดเด่นของอัมพวา คือ หิงห้อย และ ทิวริ้นเงือก

ภาพรวมของอัมพวา คือ เมืองเก่าที่สวยงาม

14. Mr. Jhon Custantine เพศ ชาย อายุ 23 ปี ประเทศ England จำนวนครั้งที่มาเที่ยว
ที่นี่ 2 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก Internet

จุดเด่นของอัมพวา คือ มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของวิถีชีวิตคนท้องถิ่น

โปรโมท คือ บอกให้เพื่อนๆ มาเที่ยว

ภาพรวมของอัมพวา คือ สวย

15. Mr. Zola Tony เพศ ชาย อายุ 25 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ Canada จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี่ 1 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก โบชัวร์

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ

โปรโมท คือ บอกเพื่อนที่ประเทศให้มาเที่ยวอัมพวา

ภาพรวมของอัมพวา คือ สวย

16. Miss Jessie Monkala เพศ หญิง อายุ 25 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ Hong Kong จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี่ 3 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก เพื่อนบอก

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ และนั่งเรือชมวัด

โปรโมท คือ บอกต่อกับเพื่อน

ภาพรวมของอัมพวา คือ สวย อาหารอร่อย

17. Mr. Christian Otta เพศ ชาย อายุ 22 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ Canada จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี่ 2 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก โบชัวร์

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำและอาหาร

โปรโมท คือ อยากให้มีโปรแกรมท่องเที่ยวแนะนำที่สนามบิน

ภาพรวมของอัมพวา คือ บ้านสมัยเก่า สวย

18. Mr. Wellborn Moubelo เพศ ชาย อายุ 26 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ Hong Kong
จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 2 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก เพื่อน

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ

โปรโมท คือ มีการประชาสัมพันธ์ที่สนามบิน

ภาพรวมของอัมพวา คือ สวย บ้านเมืองสไตล์เก่า

19. Mr. Kashif Khaskheli เพศ ชาย อายุ 36 ปีการศึกษาปริญญาตรี ประเทศ รัสเซียจำนวน
ครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 2 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก Internet

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ วัด

โปรโมท คือ ไม่รู้

ภาพรวมของอัมพวา คือ สวย อาหารอร่อย

20. Miss Isis Kanda เพศ หญิง อายุ 28 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ อเมริกา
จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 1 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก Internet

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ

โปรโมท คือ บอกต่อกับเพื่อน

ภาพรวมของอัมพวา คือ ใหญ่ น่าอยู่อาศัย อาหารอร่อย

กลุ่มมัคคุเทศก์นำเที่ยว จำนวน 5 คน

1. นางสาวนันทพร เพชรศิริ เพศ หญิง อายุ 28 ปี การศึกษาปริญญาตรีอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประสบการณ์มัคคุเทศก์ 4 ปี ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2554

2. นายนันท์วัฒน์ ศรสวัสดิ์ เพศ ชาย อายุ 32 ปี การศึกษาปริญญาตรี อบรมมัคคุเทศก์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ประสบการณ์มัคคุเทศก์ 5 ปี ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2554

3. นายวีรยุทธ แซ่ลี่ เพศ ชาย อายุ 27 ปี การศึกษาปริญญาตรี อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประสบการณ์มัคคุเทศก์ 6 ปี ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2554

4. นางสาวบุษบา กะนะหาวงษ์ เพศ หญิง การศึกษาปริญญาตรี อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา อายุ 27 ปี การศึกษาปริญญาตรี อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประสบการณ์มัคคุเทศก์ 5 ปี ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2554

5. นายสุธีร์ อยู่สุนทร เพศ ชาย อายุ 25 ปี การศึกษาปริญญาตรี อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มัคคุเทศก์ 5 ปี ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2554

ภาคผนวก(ค)

สัญลักษณ์และที่ตั้งจังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพอดีต

บ้านทรงไทยริมคลองตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพปัจจุบัน และ

บ้านทรงไทยริมคลองตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ทางเข้าตลาดน้ำอัมพวาและอุทยานรัชกาลที่ 2

ตลาดน้ำอัมพวายามเย็น จังหวัดสมุทรสงคราม

เวลา 12.00 – 22.00 น.

ตลาดน้ำอัมพวายามเย็น

ขนมชั้นลักษณะเป็นชั้นๆ

ขนมชั้นทำเป็นรูปดอกกุหลาบ

ขนมไทยกับภาชนะดินเผา ขนมไทยกับภาชนะดินเผา

การทำขนมเรไร หรือ รังไร

เสื้อยืดอัมพวาและโปสการ์ด อีกสินค้ายอดฮิตที่ใครๆก็มาซื้อกันที่นี่เป็นที่ระลึก

ใครฟังแล้วชอบผู้เล่นไวโอลินจะขออนุญาตขอบคุณด้วยเสียงไวโอลิน
แห่งรัก ด้วยการซื้อไปฟังที่บ้านได้ด้วยราคาก็แผ่นละ 100 บาท

อุทยานรัชกาลที่ 2

ภาพกิจกรรมอัมพวา

มหกรรมอาหารริมเขื่อนอัมพวา
และตลาดน้ำยามเย็น ครั้งที่ 8

ณ บริเวณริมเขื่อนอัมพวา
จ.สมุทรสงคราม

12 ส.ค. 53 เวลา 07.00 น. - 19.00 น. ส่วนกลางวันด้วยพระ
50 อาหารภาคกลางแบบชนบทในร้าน กุ้งทอด กุ้ง ปลา อร่อยดี และ
50 กล้วยไม้ ต้นไม้ประดับ, เครื่องปั้นดินเผา, ของใช้จากผ้าไหม
ของดีเมืองอัมพวาของดีไทย สินค้าอัมพวาในสวนสาธารณะอัมพวา
50 กระจูดแปรรูปทำพัด, กระจูดทำกระเป๋า, ของขึ้นชื่ออัมพวา

บ้านก้านยาว

หิ่งห้อย

ภาคผนวก (ง)

Fireflies

Enjoy an exciting long tail boat trip by night on the Maeklong River where you may have the opportunity to see many fireflies

Boat Tours

From Amphoe Mueang Samut Songkhram town, visitors could travel by boat to see scenic views of Mae Klong riverside. Along the banks of the Mae Klong, there are coconut groves and ancient style Thai houses, which are rare nowadays, in the areas of Tambon Kwaeng Om and Tambon Muang Mai. The adjacent areas of Amphoe Amphawa and Amphoe Bang Khonthi features lychee orchards. The lychee contest is held yearly from April to May.

Activity in Amphawa

- Kayak Service
- Bicycle Sightseeing Service
- Complimentary Life Jacket Service
- Enjoy food boats all day long such as noodle, ice cream
- Visit Pomelo farm & enjoy palm sugar demonstration
- Jet Ski
- Amphawa Floating Market

The market operates on every Friday, Saturday and Sunday from 4-8 pm. Local small boats to sell food, fruit and all kind of stuffs can be seen. It is originally local market as same as it was in the old time.

- Hingyoy Boat Tour
- Kayak
- Morning Monks Almsgiving
- King Rama II statue at Wat Amphawan
- Bang Kung Temple and Khai Bang Kung Camp
- BanPinsuwan Benjarong museum
- Wat Chula Manee Temple

Amphawa

Floating Market

Amphawa History

In the [Ayutthaya period](#), the area of Amphawa was known as *Khwaeng Bang Chang*, a small agricultural and commercial community. During the reign of [Prasat Thong](#) the existence of a

market is confirmed by sources.

In 1766, the later King Buddha Loetla Nabhalai (Rama II) was born in the area, as his father was serving as governor of Ratchaburi at that time. At his birthplace is now a Memorial Park with 4 buildings in traditional style of that area, displaying art as well as lifestyle of that time.

food. And beverages such as coffee, Liang Fried Noodle various desserts.

Tarad Hub-Roum (Umbrella Closing Market)

The sale is located along the Mae Klong railway train station. Length of 100 meters all the market vendors will be on sale until the goods on the ground next to the railroad tracks. While the train is coming, vendors to closing the umbrellas indoor storage in a time. As a source of a umbrella closing market

Mani Buddha, or the villagers called the Luang Phor Dum late Ayutthaya kingdom. It is the worship of the local people. As well as Thai, which came from other province worship and enjoy the magic of the Buddhist temple by existence of root wood.

King Rama II Memorial Park

This park was built under the project to honour King Rama II, run by the King Rama II Phraboromrachanusorn Foundation under royal patronage.

It is built to commemorate his great patron to the arts and culture, which become a national heritage

Tourist Attraction at Amphawa

Market along the canal. Located near Wat Ampawan Chetiyaram. (Measure mango orchard park Chetiyaram have) every Friday, Saturday and Sun During the evening period from 2:00 p.m. to 21:00 pm on Canal Amphawa are female rowing merchants sell

Wat Bang Kung

In the same area Bang Kung Camp, but in a different camp each side. Roads cut through the middle. Wat Bang Kung is wonder of the Buddhist temple are covered with large trees.

Where has been honored as one of the Unseen Thailand, inside an old Buddhist temple is the a large statue of Nin

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั่วไป
 - 1.1 ความหมายการท่องเที่ยว
 - 1.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว
 - 1.3 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว
 - 1.4 รูปแบบของการท่องเที่ยว
2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism)
 - 2.1 ความหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
 - 2.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
 - 2.3 ลักษณะของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
 - 2.4 ผลกระทบจากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
3. แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)
 - 3.1 ความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 3.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 3.3 แหล่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 - 3.4 ผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อความหมาย
 - 4.1 กระบวนการสร้างความหมาย
 - 4.2 ความหมายของการสื่อความหมาย
 - 4.3 วัตถุประสงค์ของการสื่อความหมาย
 - 4.4 ประเภทของการสื่อความหมาย
 - 4.5 การสร้างรหัส – ไปสู่ทฤษฎี
 - 4.6 การใส่รหัส และการถอดรหัส

4.7 กฎบัตรอิโคโมส ว่าด้วยการสื่อความหมายและการนำเสนอแหล่งมรดก ทางวัฒนธรรม

- 5 . แนวคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์
 6. ทฤษฎีสัญญาวิทยา
 - 6.1 รูปสัญญะและความหมายสัญญะ
 - 6.2 ประเภทของสัญญะ
 7. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ
 - 7.1 วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ
 - 7.2 การตรวจสอบข้อมูล
 - 7.3 การวิเคราะห์ข้อมูล
 8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั่วไป

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมาเกิดการตื่นตัวทางการท่องเที่ยว เป็นอย่างมาก โดยการท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลิน พักผ่อนหย่อนใจ เป็นการนันทนาการให้กับตัวเอง เมื่อการท่องเที่ยวมีกระแสที่ดีขึ้นทั่วโลก ย่อม ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของธุรกิจ ทางการท่องเที่ยว และบริบทของการท่องเที่ยว เป็นอย่างมาก ตามไปด้วย และเพื่อความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวดียิ่งขึ้น จึงมีนักวิชาการหลายท่านให้แนวคิดไว้ดังต่อไปนี้

1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

องค์การการท่องเที่ยวของสหประชาชาติ (World Tourism Organization) (2552, หน้า 1) ได้กำหนดการท่องเที่ยวหมายถึงการเดินทาง โดยระยะทางมากกว่า 80 กิโลเมตรจากบ้าน เพื่อจุดประสงค์ในการพักผ่อนหย่อนใจ

องค์การสหประชาชาติในการประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยว ณ กรุงโรม เมื่อปี พ.ศ. 2506 ได้กล่าวความหมาย การท่องเที่ยว คือ กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการคือ 1) ต้องเดินทางจากที่อยู่ปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว 2) ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน และด้วยความสมัครใจ 3) ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง โดยเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ต้องมีค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542)(2554, หน้า15) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว หมายถึงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานตื่นเต้นหรือเพื่อความ

ความรู้
 จุฑามาศ ไชยศรี (2536, หน้า 6) ได้สรุปไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นการสมัครใจเดินทางจากที่อยู่อาศัยของตน เพื่อไปเที่ยวชม ทัศนศึกษา หรือร่วมกิจกรรม ณ สถานที่ต่าง ๆ โดยมีการกำหนดระยะเวลาไปกลับที่ค่อนข้างแน่นอน ซึ่งแม้ว่าจะไปเพื่อทำธุรกิจหรือหารายได้ด้วย น่าจะนับได้ว่าเป็นการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน เพราะเหตุผลสนับสนุนที่ว่านักธุรกิจหรือผู้หารายได้ที่แวะเที่ยวชมหรือร่วมกิจกรรม ณ สถานที่ท่องเที่ยวในขณะนั้น เขาย่อมที่จะต้องเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวไปโดยปริยาย

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2542, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism) ว่า หมายถึง การเดินทางเพื่อความเพลิดเพลิน และพักผ่อนหย่อนใจ สำหรับภัทรพงศ์ คงวิจิตร (2543, หน้า 9) ได้กล่าวถึงสังเขปประวัติศาสตร์ของการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยวขึ้นเป็น “วัฒนธรรม” ที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ ในโลกนี้ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบันไม่ว่าจะอยู่ในรูปของการเดินทางเพื่อค้าขาย การจาริกแสวงบุญ หรือการพักผ่อนตากอากาศอันเป็นรูปแบบวิถีชีวิตที่มีความสำคัญของคนในวัฒนธรรมอุตสาหกรรม ส่วนการศึกษาวัฒนธรรมการท่องเที่ยวยังหาหลักการเป็นแนวคิดหรือทฤษฎีที่โดดเด่นเป็นรูปธรรมไม่ได้

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ (2550, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยวโดยผู้ท่องเที่ยวไม่มุ่งหวังที่จะได้รับผลตอบแทน แต่เป็นการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนอารมณ์ เพื่อทำนุบำรุงสุขภาพ และเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น

วรัญญา เวียงอำพล (2546, หน้า 7) ได้อ้างถึงในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 และ พ.ศ. 2525 ให้ความหมายของคำว่า ท่องเที่ยว หมายถึง เที่ยวไป และได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การท่องเที่ยวตามความหมายในภาษานั้น ใช้คำว่า “ไปเที่ยว” มีความหมายว่าการเดินทางไปยังสถานที่ใดที่หนึ่งทั้งใกล้และไกล เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน นอกจากนี้ ในเมื่อแยกดูความหมายเฉพาะคำได้ความหมายดังนี้

“ท่อง” หมายถึง เดินก้าวไปในน้ำ

“เที่ยว” หมายถึง กริยาที่ไปที่โน่นที่นี้เรื่อยไป มักใช้พูดประกอบกับกริยาอื่น เช่น เดินเที่ยวเตร็ดเตร่ไปหาความสนุกเพลิดเพลินตามทีต่างๆ

นอกจากนี้ “การท่องเที่ยว” (Tourism) จึงเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง ซึ่งไม่ได้หมายถึงเฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อสนุกสนานบันเทิงเริงรมย์เท่านั้น หากแต่การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจน

การเยี่ยมชมเยือนญาติพี่น้องกันนับ ได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2550, หน้า 1) ดังนั้นความหมายของ “การท่องเที่ยว” (Tourism) ตามนิยามสากล หมายถึง ผลรวมของปรากฏการณ์ต่างๆ และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจและบริการต่างๆ อีกด้วย

วิกิพีเดีย (Wikipedia, 2011, หน้า 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวยั่งยืนเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ขณะเดียวกันเป็นการช่วย ก่อให้เกิดรายได้ การจ้างงาน สำหรับประชาชนในท้องถิ่น มีเป้าหมายของการท่องเที่ยวยั่งยืนคือ การพัฒนา ให้ประสบการณ์ตรงเพื่อประชาชนในท้องถิ่น บริษัทการท่องเที่ยว และ นักท่องเที่ยว แต่การท่องเที่ยวยั่งยืนนั้นไม่เหมือนกับ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

องค์การการท่องเที่ยวโลก (2011, หน้า 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวยั่งยืนถูกคาดหวังการนำไปสู่การจัดการสถานที่ต่างๆทั้งหมดในวิถีทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และ ด้านสุนทรีย์ ให้เจริญเติบโต บำรุงรักษา วัฒนธรรม ระบบนิเวศที่จำเป็น ความหลากหลายด้านชีววิทยา และการดำรงชีวิต

คูโรวอร์ด เปี่ยมนิเวศน์ (2544, หน้า 4) ได้สรุปความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจในการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้ที่เป็นเจ้าของสถานที่กับผู้ที่เดินทางเข้าเยี่ยมชมสถานที่เป็นการชั่วคราว ไม่ว่าจะด้วยจุดมุ่งหมายใด ๆ ก็ตาม โดยจัดให้มีกิจกรรม สนับสนุนการบริการในหลายสาขามาผสมผสานกัน เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจและความพึงพอใจให้แก่ผู้มาเยี่ยมชมเยือน

จี เจมส์ และคณะ (Gee, Y., James, C., Deriter, J., & Choy, L., 2007 หน้า 5-6) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจแห่งชาติ ซึ่งเกี่ยวกับการจัดเตรียมที่พัก การหาอาหารและการให้ความบันเทิงแก่นักเดินทาง (Traveler) ผู้ซึ่งมาเยี่ยมชมสถานที่ที่มีค่าใช้จ่ายหรือที่ทำงานประจำของเขา ทั้งนี้การเดินทางท่องเที่ยว (Travel) ไม่ได้เป็นอุตสาหกรรม แต่เป็นการรวมตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการบริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบในระบบของการท่องเที่ยว

วิลเลียม ทีโบลด์ (William, 2011, หน้า 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวมีประโยชน์ต่อผลิตผล มันเป็นสิ่งจำเป็นมากกว่า สำหรับการวางแผนการท่องเที่ยวควรวางแผนอย่างระมัดระวัง มนุษย์เป็นผู้ตัดสินใจ และสิ่งแวดล้อมมีผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยว

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่ใดที่หนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อ ความ สนุกสนาน เพลิดเพลิน การเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ เพื่อเรียนรู้ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่นนั้นๆ เพิ่ม

ประสบการณ์ของตนเอง และการนั้นหนากการให้กับชีวิตเท่า นั้นมิได้เป็นไปเพื่อการหารายได้และธุรกิจ

1.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

แมคอินทอชส์และคณะ (Mc Intosh, Goeldner, & Ritchie, 2007, หน้า11-12) ได้จัดแบ่งองค์ประกอบและสรุปการท่องเที่ยวไว้ 4 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

1 . ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources) ประกอบด้วยทรัพยากรธรรมชาติทั้งหลายที่มีอยู่ในพื้นที่ที่จะสามารถใช้เพื่อให้ความบันเทิงใจแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งองค์ประกอบหลักในกลุ่มนี้ได้แก่ อากาศ ภูมิประเทศ พืชพันธุ์ไม้ แหล่งน้ำ ชายหาด ความสวยงามตามธรรมชาติและสภาพแวดล้อมอื่นๆ

2 . โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ซึ่งโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้เกิดขึ้นจากการสร้างและการพัฒนา ซึ่งได้แก่ ระบบประปา, ระบบไฟฟ้า, ระบบการกำจัดของเสีย รวมถึงสิ่งก่อสร้างอื่นๆ ที่เป็นเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น ทางด่วน ถนน ที่จอดรถ สนามบิน สถานีขนส่ง โรงแรม ที่พัก ร้านค้า ศูนย์การค้า ศูนย์กลางความบันเทิง พิพิธภัณฑ์

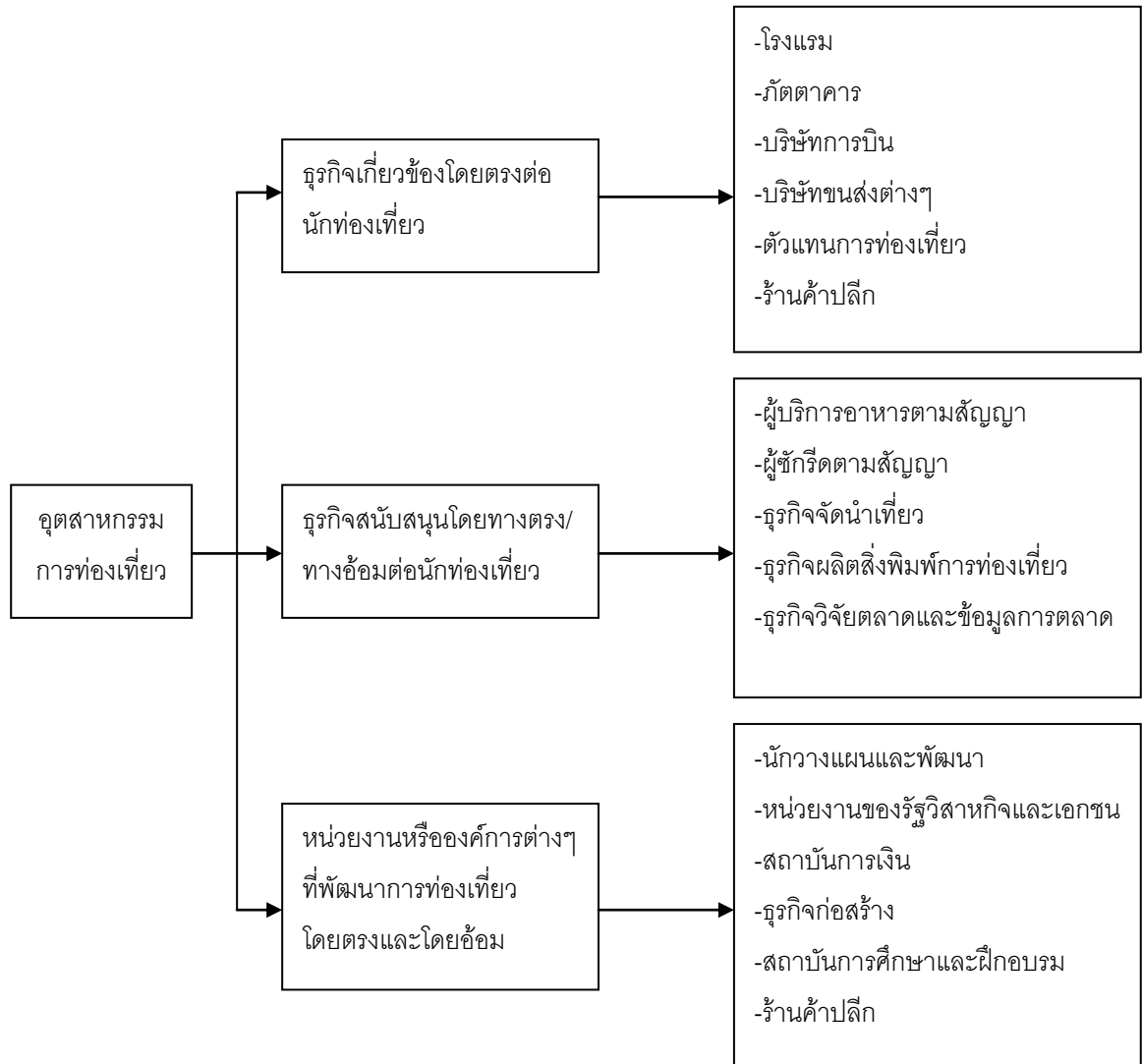
3 . การคมนาคมขนส่ง (Transportation) เช่น เรือ เครื่องบิน รถไฟ รถโดยสารประจำทาง และรถยนต์นั่งส่วนบุคคล เป็นต้น

4 . ทรัพยากรทางวัฒนธรรม (Hospitality and Cultural Resources) ซึ่งรวมทุกสิ่งที่เป็นความมั่งคั่งทางวัฒนธรรมของพื้นที่ ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจ เช่น การให้บริการของพนักงานบริษัทท่องเที่ยว เช่น กรณีของไทย คือ มิตรภาพ ความใจดี และยิ้มแย้มแจ่มใส

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้คำจำกัดความถึง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวว่าหมายถึง ธุรกิจและการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ 8 ประการดังต่อไปนี้ คือ 1) ที่พัก 2) ร้านอาหารและภัตตาคาร 3) บริการนำเที่ยว 4) ร้านขายของที่ระลึก 5) ความปลอดภัย 6) การเผยแพร่และการโฆษณา 7) การคมนาคมขนส่ง ได้แก่ การการคมนาคมขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ 8) สิ่งดึงดูดใจให้เกิดการท่องเที่ยว เช่น ทะเล ภูเขา แม่น้ำ รวมทั้งวัฒนธรรม ประเพณี โบราณสถานกล่าวคือ สิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจและต้องการมาเยี่ยมชม ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วในธรรมชาติหรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นก็ได้ (สุริย์ บุญญานุกาศ, 2539, หน้า 47)

จากองค์ประกอบของการท่องเที่ยวจะเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวในยุคปัจจุบันที่มีการพัฒนาขึ้นเป็นอุตสาหกรรมแล้วนั้น จำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบต่างๆเข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้น มิใช่เพียงแต่การมีวัตถุประสงค์ทางการท่องเที่ยว คือ ความสวยงามทางธรรมชาติ ศิลปกรรม โบราณสถาน วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมของคนท้องถิ่น ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจให้เกิดการ

ท่องเที่ยวเหมือนที่เป็นมาในอดีตเท่านั้น แต่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้นจะต้องมีองค์ประกอบต่างๆอีกหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งจากความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบเหล่านี้ จี เจมส์ และคณะ (Gee, Y., James, C., Deriter, J., & Choy, L., 2007, หน้า 9-10) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกับธุรกิจต่างๆ แล้วพบว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับธุรกิจต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังภาพ 2.1 ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกับธุรกิจโดยตรงและโดยอ้อม
ที่มา (Gee, Y., James, C., Deriter, J., & Choy, L., 2007, หน้า 22)

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่าธุรกิจทางตรงของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจด้านการขนส่ง ธุรกิจด้านที่พักแรม ร้านอาหาร และบริการนำเที่ยว ส่วนธุรกิจทางอ้อม ได้แก่ การผลิตสินค้าต่างๆ ทั้งภาคเกษตรกรรม หัตถกรรม และอุตสาหกรรม

จากแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้ จะเห็นว่าองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเหล่านี้ เป็นองค์ประกอบที่นำมาซึ่งความสำเร็จในการจัดการท่องเที่ยว ดังนั้นหากชุมชนใดที่ต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนนั้นจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเหล่านี้

จากความสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ได้เชื่อมโยงกับธุรกิจอื่นทั้งโดยตรงและโดยอ้อมดังกล่าวข้างต้น ธุรกิจเหล่านี้จึงได้ร่วมมือกันพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในปริมาณมากอันนำมาซึ่งผลกระทบต่อชุมชนและเมื่อกล่าวถึงการท่องเที่ยว นักอนุรักษ์หลายท่านมักมีท่าทีในทางลบต่อผลกระทบที่การท่องเที่ยวกระทำต่อสังคมและวัฒนธรรม ดังที่ชูสิทธิ์ ชูชาติ (2544, หน้า 6) ได้กล่าวไว้ว่า การเดินทางท่องเที่ยวเป็นทางเลือกที่เป็นที่นิยมเพื่อผ่อนคลายความเครียดอันเนื่องมาจากการประกอบอาชีพ ประกอบกับมีการพัฒนาการขนส่งให้สะดวกรวดเร็ว ทั้งโลกของข่าวสารข้อมูลต่างๆ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเจริญเติบโตอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวได้กลายเป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งการท่องเที่ยวที่ผ่านมาก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงมวลชน (Mass Tourism) ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่จำนวนมาก โดยคำนึงถึงการสร้างกลไกการผลิตปริมาณมาก เพื่อลดต้นทุนต่อหน่วยให้ต่ำลง แล้วขายบริการท่องเที่ยวให้แก่ผู้ใช้ในราคาถูกอันทำให้มีผู้มาใช้บริการเพิ่มมากขึ้น ซึ่งประเทศต่างๆ นำมาเป็นแบบอย่างในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นให้มีการรองรับนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด เพื่อให้ได้รายได้จากการท่องเที่ยวมากที่สุด ซึ่งมีได้คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดตามมาในระยะยาวจากการท่องเที่ยว ซึ่งก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เป็นการสูญเสีย และไม่สามารถปรับคืนสู่สภาพเดิมด้วยตัวมันเองได้ และเนื่องจากกระแสการอนุรักษ์ เรียกร้องให้คืนสภาพความสมบูรณ์แก่ธรรมชาติเพื่อความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวถูกมองว่า เป็นธุรกิจที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อม มีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งในเรื่องแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมชุมชนมากกว่าผลตอบแทนที่ได้รับมา

พะยอม ธรรมบุตร (2549, หน้า 11) ได้แบ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยวออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ได้แก่ การขนส่ง การคมนาคมที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับสนามบิน ตัวเมือง สถานีขนส่ง สถานีรถไฟ รวมถึงคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่ ได้แก่ ถนน ทางหลวง โครงข่ายคมนาคม เป็นต้น
2. ที่พักแรม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเช่นกัน โดยเฉพาะสำหรับการท่องเที่ยวซึ่งต้องค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยวอย่างน้อย 1 คืน เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์ แค้มป์ เป็นต้น

3. แหล่งท่องเที่ยว เป็นหัวใจขององค์ประกอบการท่องเที่ยวเพราะเป็นสถานที่ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว อาจเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ วัฒนธรรม งานมหกรรม ประเพณีท้องถิ่น ตลอดจนวิถีชีวิตของชุมชนเจ้าของบ้าน เป็นต้น

4. กิจกรรม มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักท่องเที่ยวซึ่งแสวงหาประสบการณ์จึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต เป็นต้น การดำนา การเกี่ยวข้าว การจับปลา การกรีดยาง การทำหัตถกรรมพื้นบ้าน หรืออาจเป็นกิจกรรมนันทนาการ เช่น การดำน้ำ การเดินป่า การดูนก หรือกิจกรรมผจญภัย เช่น การล่องแก่ง การขี่ช้าง การปีนหน้าผา เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะทำให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยว

5. บริการต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีการบริการด้านต่าง ๆ มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ตู้ ATM ตู้แลกเงิน ศูนย์อาหาร โรงพยาบาล ปั้มน้ำมัน เป็นต้น

1.3 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

สมพุทธ ฐระเจน (2549, หน้า 12) ได้กล่าวไว้ว่า แหล่งท่องเที่ยวนั้นจะต้องมีสิ่งดึงดูดใจสามารถจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือน แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งอาจมีสิ่งจูงใจหลายอย่าง หรือบางแห่งอาจมีสิ่งจูงใจเพียงอย่างเดียว สิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยวอาจแบ่งได้ดังนี้

1. ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ภูมิอากาศ ชายทะเล ภูเขา น้ำตก ถ้ำ ทิวทัศน์ตามธรรมชาติ
2. ทรัพยากรวัฒนธรรม เช่น แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ
3. สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เช่น สวนสาธารณะ สวนสนุก
4. เทศกาล เช่น งานแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี งานช้างจังหวัดสุรินทร์
5. กิจกรรมเฉพาะอย่าง
6. สิ่งดึงดูดใจทางจิตวิทยา เช่น การล่องแก่งที่ค่อนข้างมีความเสี่ยงภัย การปีนเขา

เป็นต้น

ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2550, หน้า 12-13) จำแนกแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทโบราณสถาน เช่น พระราชวัง สิ่งก่อสร้าง อาคารที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ ปราสาท ป้อมปราการ นอกจากนี้ยังหมายรวมถึง อนุสาวรีย์ต่าง ๆ ด้วย
2. ประเภทศาสนสถาน เช่น วัด โบสถ์ เจดีย์ ศูนย์กิจกรรมทางศาสนา
3. ประเภทธรรมชาติ เช่น ทะเล ชายหาด ป่าไม้ แม่น้ำ ลำคลอง ภูเขา ถ้ำ น้ำตก น้ำพุ น้ำพุร้อน ทะเลสาบ หนองบึง เป็นต้น

4.ประเภทสถานเชิงรมย์ เช่น โรงละคร การแสดง ร้านอาหารที่มีชื่อเสียง และร้านขายของในศูนย์การค้าต่าง ๆ

5.ประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรม อาจเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กเช่น ทำเครื่องเงิน จักสาน ทอผ้า ทำร่ม บั่นหม้อ บั่นโอง เป็นต้น

6.ประเภทศิลปวัฒนธรรมและการศึกษา เช่น พิพิธภัณฑ์ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม ศูนย์วิจัยหรือย่านที่มีการผลิตสินค้าประจำวัน ประเพณีประจำถิ่น เป็นต้น

7.ประเภทอื่น ๆ เช่น สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สนามกีฬา สวนสนุก เป็นต้น

1.4 รูปแบบการท่องเที่ยว

จำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2549, หน้า 12-14) ได้เสนอรูปแบบของการท่องเที่ยวในศตวรรษที่ 21 ไว้อย่างหลากหลาย

1) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural Based Tourism) มีการจัดการดังนี้

1 .1) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

1.2) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศทางทะเล โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

1 .3) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เป็นหินผา ลานหินแปลงของพื้นที่โลก ศึกษารวมชาติของหิน ดิน แร่ต่าง ๆ และฟอสซิล ได้ความรู้ มีประสบการณ์ใหม่ บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

1.4) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) หมายถึง การดำเนินการท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์ เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้ มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสภาพที่แห่งนี้

1.5) การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการไปชมปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวาระ เช่น สุริยุปราคา ฝนดาวตก จันทรุปราคา และการดูดาวจันทรคติที่ปรากฏในท้องฟ้าแต่ละเดือนเพื่อการเรียนรู้ระบบสุริยะจักรวาล มีความรู้ ความประทับใจ ความทรงจำและประสบการณ์เพิ่มขึ้น บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการร่วมกันอย่างยั่งยืน

2) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural Based Tourism) มีการจัดการดังนี้

2.1) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวได้ความรู้มีความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคม และมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยที่ประชาคมในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

2.2) การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่าง ๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้น ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียศิลป์เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพ พิธีกรรมต่าง ๆ และได้รับความรู้ มีความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรมโดยประชาคมในท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

2.3) การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (Rural tourism or Village tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษ มีความโดดเด่น เพื่อความเพลิดเพลิน ได้ความรู้ ศึกษางานสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาพื้นฐาน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

3) รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) มีการจัดการดังนี้

3.1) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม เพื่อการพักผ่อนและเรียนรู้วิธีการรักษาสุขภาพใจ ได้รับความเพลิดเพลินและสุนทรียภาพ มีความรู้ต่อการรักษาคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตสำนึกต่อการ

รักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

อนึ่ง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนี้บางแห่งอาจจัดรูปแบบเป็นการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและความงาม (Health Beauty and Spa)

3.2) การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edumediation Tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อทัศนศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา หาความรู้ สัจธรรมแห่งชีวิต มีการฝึกทำสมาธิ เพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

นอกจากนั้น นักท่องเที่ยวบางกลุ่มมุ่งการเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เช่น การทำอาหารไทย การนวดแผนไทย จำไทย มวยไทย การช่างและงานศิลปหัตถกรรมไทย รวมถึงการบังคับช้างและเป็นควาญช้าง เป็นต้น

3.3) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sportstourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาตามความถนัด ความสนใจ ในประเภทกีฬา เช่น กอล์ฟ ดำน้ำ ตกปลา สกีนอกเกอร์ กระดานโต้คลื่นตีโต้โบ สกีนํ้า เป็นต้น ให้ได้รับความเพลิดเพลิน ความสนุกสนาน ตื่นเต้น ได้รับความประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

3.4) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Travel) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ ที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนจะเข้าไปเที่ยวแล้วได้รับความสนุกสนานตื่นเต้น หวาดเสียว ผจญภัย มีความทรงจำ ความปลอดภัยและได้ประสบการณ์ใหญ่

3.5) การท่องเที่ยวโฮมสเตย์และ ฟาร์มสเตย์ (Homestay and Farmstay) หมายถึง นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการใช้ชีวิตใกล้กับครอบครัวในท้องถิ่นที่ไปเยือนเพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้รับความเพลิดเพลินในชีวิตเพิ่มขึ้น โดยมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นที่ยั่งยืน

3.6) การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Longstay) หมายถึง กลุ่มผู้ใช้ชีวิตในบ้านปลายหลังเกษียณอายุจากการทำงานที่ต้องการมาใช้ชีวิตต่างแดนเป็นหลักเพื่อเพิ่มปัจจัยที่ห้าของชีวิต คือ การท่องเที่ยว โดยเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศเฉลี่ย 3-4 ครั้งต่อปี คราวละนาน ๆ อย่างน้อย 1 เดือน

3.7) การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (Incentive Travel) หมายถึง การจัดนำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของบริษัทที่ประสบความสำเร็จ (มีความเป็นเลิศ) ในการขายสินค้านั้น ๆ ตามเป้าหมาย เช่น กลุ่มผู้แทนบริษัทจำหน่ายรถยนต์ ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องไฟฟ้า ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องสำอาง เป็นต้น

3.8) การท่องเที่ยวแบบผสมผสาน เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้จัดการการท่องเที่ยวคัดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นำมาจัดรายการนำเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในระยะยาวนานตั้งแต่ 2-7 วันหรือมากกว่านั้น เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตร (Eco-Agrotourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและประวัติศาสตร์ (Agro-Historical Tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย (Eco-Adventure Travel) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและประวัติศาสตร์ (Geo-Historical Tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม (Agro-Cultural Tourism) เป็นต้น

4. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Tourism Activities) ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ นั้น นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเป็นพิเศษในการท่องเที่ยว ก็มักทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ชอบ ตามความถนัด ตามความชำนาญที่ได้รับฝึกมา เช่น การท่องเที่ยวเดินป่าชมและศึกษาพรรณไม้ สมุนไพร การดูนกดูแมลง การพายเรือแคนู และ คยัคค์ การปีนเขา การขี่จักรยานท่องเที่ยว การขี่ม้า การฝึกช้าง การเล่นเรือใบ การเล่นบอลลูก การล่องแก่งล่องเรือยาง การเล่นเจสกีและสกีน้ำ การดำน้ำ การเล่นกอล์ฟ การวาดภาพ และถ่ายภาพการเรียนรู้ทำอาหาร เรียนศิลปะการแสดงสาขาต่าง ๆ การนวดแผนไทย การเรียนและฝึกสมาธิ

2. แนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism)

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศเพื่อตอบสนองสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศให้ดีขึ้น เป็นกระแสที่มีความนิยมที่ผู้คนกล่าวถึงอย่างมากมายทั้งในวงการธุรกิจและวิชาการ เมื่อมีความสำคัญยิ่งยงนี้ทำให้นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและแนวคิดหลากหลายเช่นเดียวกันดังนี้

2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การพัฒนาสิ่งแวดล้อมศึกษาด้านอื่น ๆ รวมทั้งเกิดพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจ , สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้น สถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่ขาดการดูแลรักษา และจัดการที่ดี นอกจากนี้ควรคำนึงถึงปัญหาและต้องการของสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ และควรให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้และทรัพยากรการท่องเที่ยวไม่เสื่อมโทรม อันต่อเนื่องเพื่อ ให้ประชาชนในท้องถิ่นจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (กิตติ อริยานนท์, 2552, หน้า 1)

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวของกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยมเพื่อสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย ธุรกิจท่องเที่ยว มีการปรับปรุงคุณภาพให้มีผลกำไรอย่างเป็นธรรม ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเหมาะสม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนสม่ำเสมออย่างพอเพียง แต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดหรือไม่มีเลยอย่างยั่งยืนยาว ส่วนประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) หมายความว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม พร้อมกันไปในช่วงเดียวกันชุมชนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนาม, 2550, หน้า 15)

การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจสังคมของพื้นที่ในการจัดการท่องเที่ยว โดยมีการคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้มีการคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ที่ดีของท้องถิ่นและผลตอบแทนที่ยั่งยืนยาวของชุมชน (จำไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2549, หน้า 1-3)

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนหมายถึง การท่องเที่ยวรวมถึงการจัดบริการอื่น ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2550, หน้า 1-2)

1. ต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว
 2. ต้องตระหนักดีต่อการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว
 3. ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน
 4. ต้องชี้้นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น
- การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ว่า การพัฒนาและการบำรุงรักษาพื้นที่ในรูปแบบและในระดับที่สามารถก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อพื้นที่และชุมชนได้ตลอดไป โดยไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ลดคุณค่าการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ รวมทั้งไม่ขัดแย้งกับกิจกรรมอื่น ๆ ในพื้นที่ด้วย จากความหมายของบัทเลอร์ ริชชาดส์ (Butler, 2007, หน้า 1)

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยการท่องเที่ยวต้องอยู่บนผลประโยชน์ส่วนรวมที่มีความยั่งยืนและเป็นไปตามวิถีชีวิตของท้องถิ่นนั้น

2.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เมื่อกล่าวถึงหลักการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต้องประกอบด้วยหลักการที่สำคัญ 10 ประการ ได้แก่ (จำไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2549, หน้า 20-25)

- 1 . อนุรักษ์ใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (Using Resource Sustainable) หมายถึง ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดต้องมีวิธีการจัดใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิมทั้งมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่อย่างดั้งเดิมอย่างเพียงพอให้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้อย่างประหยัด ต้องคำนึงถึงต้นทุนอันเป็นคุณค่า คุณภาพของธรรมชาติ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วย
- 2 . ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับการลดของเสีย (Reducing over Consumption and Waste) ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัดต้องร่วมกันวางแผนกับผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ หรือจัดหาทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติและคุณภาพเหมือนกันทดแทนกันได้เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก
- 3 . รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม (Maintain Diversity) ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดต้องวางแผนขยายฐานการท่องเที่ยวโดยรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม
- 4 . ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating Tourism into Planning) ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดไม่เพียงแต่ทำงานตามแผนที่วางไว้ แต่ต้องประสานแผนการพัฒนาร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล, อบต.) จังหวัด กระทรวง เป็นต้น
- 5 . นำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น (Supporting Local Economy) ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดจะต้องประสานงานกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยงานของรัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยสรรหาความโดดเด่นของทรัพยากรในท้องถิ่นนำไปประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขายการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวให้มากขึ้น เป็นการสร้างรายได้กระจายสู่ประชากรที่ประกอบการในท้องถิ่น
- 6 . การมีส่วนร่วมโดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น (Involving Local Communities) ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัด จะต้องร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบเป็นองค์รวม (Participation Approach) โดยเข้าร่วมในลักษณะหน่วยงานร่วมจัด เช่นเป็นหน่วยงาน

ร่วมทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์เป็นหน่วยงานร่วมวิเคราะห์ หรือร่วมแก้ปัญหาด้วยกันเป็น
หน่วยงานร่วมส่งเสริมการขายการท่องเที่ยวด้วยกัน เป็นต้น

7 . มีการประชุมกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน (Consulting Stakeholders and the Public) ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัดต้องประสานกับประชาคมในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่ร่วมประชุมหารือ ทั้งการเพิ่มศักยภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบการท่องเที่ยว การแก้ไข ปัญหาที่เกิดจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการตลาด โดยการจัดประชุมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

8 . การพัฒนาบุคลากร (Training Staff) ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัดจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ความรู้ การฝึกอบรม การส่งเจ้าหน้าที่ดูงานอย่างสม่ำเสมอให้มีความรู้ มีแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยการประสานกับสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว นับเป็นการพัฒนาบุคลากรในองค์กร และเป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการการท่องเที่ยว

9 . การจัดเตรียมข้อมูล คู่มือในการบริการข่าวสารการท่องเที่ยว (Marketing Tourism Responsibly) ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดจะต้องร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ข่าวสารการบริการขายให้พร้อมและเพียงพอต่อการเผยแพร่ เช่นคู่มือการท่องเที่ยว แผ่นพับ แผ่นซีดีรอมการท่องเที่ยว เป็นต้น

10 . ประเมินผล ตรวจสอบและวิจัย (Undertaking Research) จำเป็นต่อการแก้ปัญหาและเพิ่มคุณค่าคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวต่อการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัด และผู้ประกอบการจะต้องมีการประเมินผล การตรวจสอบผลกระทบและการศึกษาวิจัยอย่างสม่ำเสมอ โดยการสอบถามโดยตรง การสอบถามความเห็นจากใบประเมินผลหรือการวิจัยตลาดการท่องเที่ยว

ประเทศไทยได้เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังจะเห็นได้จากการประชุมในเรื่อง “แนวทางการแก้ไข พ.ร.บ.การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ” ซึ่งจัดโดยมูลนิธิพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ร่วมกับมูลนิธิพิทักษ์สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยว ในวันที่ 18-19 พฤษภาคม 2544 ณ โรงแรม เอส ซี ปาร์ค กรุงเทพมหานคร ได้ข้อสรุปแนวคิดของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ว่าเป็นการมองการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของผู้เที่ยว(นักท่องเที่ยว) ที่เข้าไปเยี่ยมชมทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชน ซึ่งเป็นการประสานผลประโยชน์กันทั้งสองฝ่าย ซึ่งปรัชญาหลักของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การท่องเที่ยวประเทืองปัญญา และเพิ่มสีสันให้กับชีวิตด้วยการเรียนรู้ธรรมชาติแวดล้อม และซึมซับแบบแผนความเป็นอยู่ของตนและคนกลุ่มอื่น การเรียนรู้จาก

ผ่านทางสื่อ การสังเกตการณ์ หรือการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต ความสุขสันต์ที่แท้จริงเกิดจากความเข้าใจธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรม การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติ และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (ชนัญ วงศ์วิภาค , 2550, หน้า 34) การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจึงมีองค์ประกอบดังนี้

1. ด้านหลักการ ควรมีการคำนึงถึงคุณภาพ โดยเฉพาะ

1.1 คุณภาพของนักท่องเที่ยว ที่ได้ประสบการณ์ันทนาการของนักท่องเที่ยวในด้านที่เป็นคุณ

1.2 คุณภาพของชุมชนที่จะนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน และ

1.3 คุณภาพของสิ่งแวดล้อมที่จะไม่เสื่อมโทรมลง

2. การท่องเที่ยวที่มีความต่อเนื่องระยะยาว และมีความสมดุลระหว่างรายได้ของชุมชนท้องถิ่น และความสุข หรือประสบการณ์อันดีที่นักท่องเที่ยวได้รับ

3. รูปแบบของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อาจจะเป็นรูปแบบได้ดังนี้ การท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass Tourism) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (History Tourism) การท่องเที่ยวด้านเกษตร (Agriculture Tourism) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Conservation Tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism)

นอกจากนี้ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2550, หน้า 14) ยังกล่าวถึง องค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน พอสรุปได้ 6 ด้าน ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาสถานที่อันเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการทางการท่องเที่ยวให้สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเยี่ยมชม โดยมีการประเมินศักยภาพขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และกำหนดกิจกรรมท่องเที่ยวที่อนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวด้วย

2. องค์ประกอบด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพเดิมหรือดีกว่าเดิม และป้องกันผลกระทบด้านลบจากการท่องเที่ยว โดยต้องมีการติดตามประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

3. องค์ประกอบด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาธุรกิจด้านบริการอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่นักท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ได้รับความพึงพอใจ โดยมีความรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมด้วย

4. องค์ประกอบด้านการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาเพื่อแสวงหานักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ซึ่งมีลักษณะเป็นคุณประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้เข้ามาท่องเที่ยว โดยให้นักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยวตามที่เขาพึงพอใจ

5. องค์ประกอบด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น เป็นการพัฒนาในการสร้างโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่นให้สามารถจัดการการท่องเที่ยวของตนเองและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันจะทำให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความหวงแหนและรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ตลอดไป

6. องค์ประกอบด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่าย โดยการให้ความรู้และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนให้ทุกฝ่ายเกิดความรักหวงแหนทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทั้ง 6 ด้าน สามารถนำมาสร้างเป็นรูปได้ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 องค์ประกอบหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
ที่มา (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2550, หน้า 25)

จากองค์ประกอบของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่กล่าวมาข้างต้น สามารถที่จะกำหนดหลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ ดังนี้ (Shirley, 1992, หน้า 19)

1. การอนุรักษ์ และการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญ และเป็นแนวทางการทำธุรกิจระยะยาว (Using Resource Sustainable)
2. การลดการบริโภคที่มากเกินไปจนความจำเป็น การลดของเสีย จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาวเป็น การเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยว (Reduction Over-Consumption and Waste)
3. การรักษา และส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาว และช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Maintaining Driver)
4. การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว (Integrating Tourism into Planning)
5. การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นโดยพิจารณาด้านราคา และคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัด แต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายอีกด้วย (Supporting Local Economy)
6. การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของท้องถิ่นที่สาขาการท่องเที่ยว ไม่เพียงแต่สร้างผลตอบแทนแก่ประชากร และสิ่งแวดล้อมโดยรวม แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการการท่องเที่ยวอีกด้วย (Involving Local Community)
7. การปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่าง ผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กร และสถาบันที่เกี่ยวข้อง มีความจำเป็นในการที่จะร่วมงานไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งร่วมแก้ปัญหา และลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน (Consulting Stakeholders and Public)
8. การฝึกอบรมบุคลากร โดยสอดแทรกแนวคิด และวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนต่อบุคลากรท้องถิ่นทุกระดับ (Training Staff)
9. การตลาดที่จัดเตรียมข้อมูลอย่างพร้อมมูล จะทำให้ นักท่องเที่ยวเข้าใจ และเคารพในสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม สังคม และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว จะช่วยยกระดับความพอใจของนักท่องเที่ยวด้วย (Marketing Tourism Responsibly)
10. การวิจัย และติดตามการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหา และเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และนักลงทุน (Undertaking Research)

2.3 ลักษณะของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะต้องมีลักษณะสำคัญ 6 ประการได้แก่ (จุฬารัตน์ จันทร์ เทวาลิขิต, 2547, หน้า 10-11)

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น และระดับภูมิภาค ควรส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระดับประเทศ อย่างค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันถึงความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวกับระบบสาธารณูปโภคที่มีอยู่

2. การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น (Local Participation) ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจในโครงการต่างๆที่จะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่

3. ขอบเขตของการพัฒนาการท่องเที่ยว (Scale of Tourism Development) ควรพิจารณาครอบคลุมถึงขอบเขตที่เหมาะสมของการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว (Carrying Capacity) ทั้งนี้ควรพยายามผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวได้รวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่นั้นๆ

4. การใช้วัสดุและผลิตผลจากท้องถิ่น (Local Product) ควรสนับสนุนการใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น ในการก่อสร้าง ตลอดจนการใช้ผลประโยชน์จากผลผลิต ต่าง ๆ ของคนท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยลดดุลการค้ากับต่างประเทศได้ทางหนึ่ง และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับคนในท้องถิ่นนั้นด้วย

5. การกระจายรายได้ (Income Distribution) การพัฒนาการท่องเที่ยวควรเป็นรูปแบบที่จะนำรายได้เข้าท้องถิ่นนั้นให้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ระยะยาวของชุมชน

6. การจ้างงาน (Employment) คุณภาพของงานสำหรับคนในท้องถิ่นควรเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว กล่าวคือ มุ่งส่งเสริมรูปแบบของงานที่มีความสนใจและได้รับผลตอบแทนสูง

ดังนั้นในแต่ละสถานที่ควรมีการวางแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยว เพื่อชนรุ่นหลังอย่างยั่งยืนเพราะหากไม่มีการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแล้วอาจทำให้เกิดผลกระทบทางการท่องเที่ยวโดยจะแยกออกเป็น 2 ประเด็นหลัก คือผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และผลกระทบที่มีสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม (สุพัตรา วิชยประเสริฐกุล, 2545, หน้า 8-10)

2.4 ผลกระทบจากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ในรอบศตวรรษที่ผ่านมา จำนวนประชากรของประเทศต่างๆ ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรเริ่มดีขึ้น เพราะเป็นผลพลอยได้จากการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา เช่น ประชากรมีโอกาสทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การศึกษา การเมือง การปกครอง มากขึ้นและ

ปริมาณของโครงสร้างขั้นพื้นฐาน อันได้แก่ ถนนหนทาง การสื่อสาร การไฟฟ้า ฯลฯ มีเพียงพอที่จะเอื้ออำนวยให้กับประชากรที่อยู่อาศัยอยู่ในชนบทและเมือง สามารถเดินทางไปมาหาสู่ และรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึง ทั้งยังมีการพัฒนาค่านิยมให้สอดคล้องกับสังคมโลกหรือยุคโลกาภิวัตน์ จนเป็นผลให้การท่องเที่ยวเกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิต ค่านิยมและทัศนคติของประชากรโดยส่วนรวม ทั้งผลดีและผลเสียมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งสามารถสรุปผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวได้ดังนี้ (วิชัย เทียนน้อย, 2550, หน้า 12-15)

1. ผลกระทบทางด้านการเมือง การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ จะก่อให้เกิดรูปแบบของอาณานิคมขึ้นมาและขณะเดียวกัน การท่องเที่ยวภายในประเทศกลับช่วยกระตุ้นความรู้สึกรักชาติมากยิ่งขึ้น ประชาชนมีความภาคภูมิใจในมรดกบรรพบุรุษของตนที่ได้สร้างสรรค์ไว้ อันเป็นผลก่อให้เกิดความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันตัวอย่างเช่น นักศึกษาและนักเรียนที่เดินทางท่องเที่ยวไปยังภูมิภาคต่างๆ ภายในประเทศ ซึ่งจะยังผลระยะยาวต่อความรักชาติหรือชาตินิยมมากขึ้น ถ้าหากเอกลักษณ์และเอกภาพของถิ่นที่มีอยู่ไม่ถูกทำลายไปเสียก่อน อย่างไรก็ตาม การติดต่อกันระหว่างกลุ่มชนที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน แม้ว่าจะอยู่ในประเทศเดียวกันก็ไม่ใช่ผลดีเสมอไป ทั้งนี้เพราะอาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม สังคม และศีลธรรมขึ้นได้ และจากภาคภูมิใจในวิถีการดำรงชีวิต ความชื่นชมในเอกลักษณ์ของท้องถิ่นของตน ของกลุ่มชนแต่ละภาค อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดและเกิดความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันได้ในช่วงโอกาส

2. ผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม จากสภาพโดยทั่วไป ทางด้านภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ย่อมก่อให้เกิดความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม และสังคมขึ้นมา ซึ่งเป็นจุดประเด็นที่สำคัญอย่างหนึ่งที่เป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศขึ้นมา ดังจะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวจากประเทศอุตสาหกรรม หลายๆ ประเทศ เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศที่กำลังพัฒนา เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตได้อีก ประเด็นหนึ่งที่เป็นผลกระทบอันเกิดมาจากการท่องเที่ยวก็คือนักท่องเที่ยวมาจากแหล่งที่เจริญมักจะมีมุมมองชาวพื้นเมืองอย่างดูถูกเหยียดหยามขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในชนบทยังถูกนำมาใช้ประโยชน์ในด้านการค้า เพื่อสนองความพอใจของนักท่องเที่ยว แต่ถ้าหากมีการวางแผนเป็นอย่างดีแล้ว การท่องเที่ยวภายในประเทศจะต้องเร่งอนุรักษ์วัฒนธรรมอันเก่าแก่เอาไว้ แต่บ่อยครั้งที่วิถีการดำเนินชีวิตของชาวพื้นเมืองถูกลอกแบบเพื่อการค้า เพื่อตอบสนองความต้องการและเป็นของขวัญสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ประเพณีเต้นรำของชาวพื้นเมืองและสิ่งทีผลิตด้วยมือ เป็นต้น

3. ผลกระทบทางด้านสังคมและศีลธรรม ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อด้านวัฒนธรรมที่กล่าวมาแล้ว ถ้าหากพิจารณาอย่างถ่องแท้จะน้อยกว่าทางด้านสังคม หรืออาจจะพอๆกัน โดยข้อเท็จจริงแล้ว พื้นฐานทางด้านวัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว และชาวพื้นเมือง

จะต่างกัน การผสมผสานในเรื่องดังกล่าวอาจเกิดประโยชน์ แต่ในขณะเดียวกันก็จะเป็นตัวการทำลายที่สำคัญ กล่าวคือ ผลกระทบที่เกิดจากการพบเห็น จะทำให้ชาวพื้นเมืองพยายามต่อสู้เพื่อจะยกฐานะด้านการศึกษาให้เท่าเทียมกันกับนักท่องเที่ยว แต่ตามความเป็นจริงแล้ว โอกาสที่ชาวพื้นเมืองจะทำได้ อย่างนั้นเป็นเรื่องที่ยากยิ่ง และจะเป็นผลทำให้ชาวพื้นเมืองเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีขึ้นกับนักท่องเที่ยวได้

4. ผลกระทบจากการพบเห็นที่ส่งผลออกมาในทางลบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ “ผลกระทบต่อมาตรฐานด้านศีลธรรม” จากสถานภาพของชาวพื้นเมืองกับนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน จึงทำให้เกิดปัญหาทางด้านอาชญากรรม โสเภณี การข่มขืน การปล้นทรัพย์ และยาเสพติดให้โทษที่ปรากฏขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นๆ นอกจากนี้เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางไปยังต่างถิ่นหรือต่างแดน มักจะทำอะไรที่ตัวเองเก็บกดไว้ออกมา โดยปราศจากความระอาย เพราะเขาถือว่าถิ่นที่เขากำลังท่องเที่ยวอยู่ ไม่มีผู้รู้จักมักคุ้นกับพวกเขามาก่อน ฉะนั้น การแสดงออกของนักท่องเที่ยวดังกล่าวจะถูกชาวพื้นเมืองบางกลุ่มหรือบางคนนำไปกระทำบ้าง เช่น การแสดงออกทางด้านการแต่งกาย หรือพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้สังคมในสถานที่ท่องเที่ยววันนั้น มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น

5. ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ แผนงานต่างๆ ที่มีมากและขาดประสิทธิภาพ จะมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่ง เช่น การสร้างอาคารพาณิชย์โรงแรมหรูๆ ขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยวที่ขัดกับภูมิทัศน์ของสิ่งแวดล้อม ทั้งทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยสถาปนิกออกแบบขึ้นมาเพื่อเอาใจนักท่องเที่ยวหรือเชิงพาณิชย์มากกว่าการอนุรักษ์ภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม จึงทำให้ทัศนียภาพของบริเวณนั้นๆ เสียไป การรักษาความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยววันนั้นเป็นเรื่องสำคัญ ถ้าหากมีผู้เข้าไปใช้บริการมากเกินไป อาจทำให้สถานที่ท่องเที่ยวสกปรก เกิดสภาพมลภาวะขึ้น ดังนั้น การวางแผนที่รัดกุมจะช่วยให้การอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าว ให้คงความสวยงามต่อไปได้นอกจากนี้สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งมีคนเข้าไปรับบริการมากเกินไป อาจจะทำให้ทัศนียภาพอันสวยงามถูกทำลายไปได้ ซึ่งบางครั้งจะต้องปิดดำเนินการ เพื่อบูรณะการณสถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าวเป็นการชั่วคราว เช่น ปราสาทหินพิมาย จังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ปัญหาจากผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์สามารถขจัดให้หมดไปได้ โดยอาศัยวิธีการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ การบริหารงานและการวางรูปแบบที่ดี มีการแนะนำและให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยวเพื่อชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อม ซึ่งนักท่องเที่ยวยอมพอใจในสถานที่ท่องเที่ยวที่มีทิวทัศน์ที่สวยงาม มีศิลปะและสถาปัตยกรรมที่น่าสนใจ เป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ ประกอบด้วยวิถีชีวิตที่น่าศึกษา ค่าใช้จ่ายที่ได้จากนักท่องเที่ยวบางส่วนควรจะนำกลับไป ใช้ เพื่ออนุรักษ์และปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยววันนั้นให้คงสภาพเดิมอยู่ตลอดไป

6) ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ รายได้ที่เข้ามาสู่ประเทศอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยวถือกันว่าเป็นรายได้ “จำเป็น” ประเภทหนึ่ง การที่นักท่องเที่ยวนำเงินเข้ามาใช้จ่าย จะทำให้เกิดกระแสการเงินหมุนเวียนเกิดขึ้น จะช่วยให้การกระจายรายได้จากถิ่นหนึ่งไปสู่อีกถิ่นหนึ่ง ค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวต้องใช้จ่าย ได้แก่ ค่าที่พัก ค่าอาหาร และค่าบริการอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งเงินเหล่านี้ส่วนหนึ่งจะทำให้ชาวพื้นเมืองมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้ประชากรมีงานทำได้เพิ่มขึ้น เช่น งานด้านบริการต่าง ๆ อันทำผลทำให้รายได้ของประชากรสูงขึ้น และผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจที่ตามมาก็คือ จะทำให้ค่าครองชีพของประชากรในแหล่งท่องเที่ยวสูงขึ้น ตัวอย่างเช่น ค่าครองชีพในเมืองพัทยา ภูเก็ต เป็นต้น หลังจากการที่เมืองทั้งสองพัฒนาขึ้นเป็นแหล่งท่องเที่ยว และทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในสถานที่แห่งนี้เป็นจำนวนมาก ซึ่งจะทำให้ค่าครองชีพของชาวพัทยาและภูเก็ตสูงกว่าในบริเวณใกล้เคียงมาก สินค้าส่วนมากราคาแพงค่าจ้างแรงงานในเขตเมืองดังกล่าวจึงสูงตามไปด้วย ซึ่งบางครั้งอาจทำให้ชาวเมืองพัทยาและภูเก็ตที่ยากจนอยู่แล้วยิ่งยากจนลงไม่มีกำลังซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค หรือเครื่องยังชีพให้กับตนเองและครอบครัวได้

โจเซฟ เอสคาโน (Joseph, 2008, หน้า 11-12) ได้สรุปผลกระทบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อมไว้ดังตารางต่อไปนี้

ผลกระทบด้านบวก	ผลกระทบด้านลบ
1) ทำให้มีการอนุรักษ์โบราณสถานหรือโบราณวัตถุ	1) มีผลทำให้โบราณสถานและโบราณวัตถุถูกทำลายหรือสูญหายไป
2) ทำให้มีการอนุรักษ์สิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ไว้	2) อาจมีผลกระทบที่ทำให้สิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ไม่มีที่อยู่อาศัย
3) ทำให้มีการก่อสร้างและพัฒนาระบบถนนให้ดีขึ้น	3) ก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยหรือปัญหาการทำลายสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ๆ ด้วยการทุบทำลายหรือขีดเขียนตามผนัง
4) ทำให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานการท่องเที่ยว	4) มีผลทำให้อุทยาน วนอุทยาน และเขตรักษาพันธุ์สัตว์เสื่อมโทรม
5) ทำให้มีการสร้างหรืออนุรักษ์ อุทยาน วนอุทยานและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	

ผลกระทบด้านบวก	ผลกระทบด้านลบ
6) ทำให้มีการพัฒนาพื้นที่ให้ประชาชนทั่วไปได้ใช้ประโยชน์	6) มีผลทำให้โครงสร้างชั้นพื้นฐานต่าง ๆ เสื่อมโทรมลงไปและอาจมีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ มากจนเกินไปมากจนเกินไป
7) ทำให้มีการปรับปรุงระดับการพัฒนาให้ดีขึ้นได้	7) การพัฒนาที่มีมากจนเกินความจำเป็น
8) ทำให้มีการนำที่ดินที่ไม่ใช้ประโยชน์มาพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า	8) ส่งผลให้มีการนำที่ดินไปใช้ประโยชน์อย่างผิด ๆ
9) ทำให้มีการจัดการด้านขยะที่ดีขึ้น	9) ส่งผลให้มีขยะและของเสียมาก
10) ทำให้ประชาชนมีความสนใจและห่วงใยสภาพแวดล้อมมากยิ่งขึ้น	10) ส่งผลให้เกิดมลภาวะทางน้ำและอากาศ

ตารางที่ 2.1 ผลกระทบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อม
ที่มา (Joseph, 2009, หน้า 11-12)

3. แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)

3.1 ความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย หมายความว่า การท่องเที่ยวที่เน้นในด้านสิ่งแวดล้อมอันเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ทั้งพืช สัตว์ และมนุษย์ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542), 2554, หน้า 25)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง กับระบบนิเวศโดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2554, หน้า 1)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) นับว่าเป็นแนวคิดอันเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สะท้อนถึงความรับผิดชอบของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมีเห็นคุณค่า เป็นการประสานผลประโยชน์ให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งที่เกิดจากธรรมชาติและวัฒนธรรม ดังนั้นจึงมีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาและให้แนวคิดไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดจิตสำนึกและมีการจัดการให้เกิดประโยชน์ต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (ช่อแพรว ทินพรรณ , 2544, หน้า 6)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติ มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2542, หน้า 17)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) คือ การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (จำไพ แก้วสุริยะ, 2549, หน้า 16)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ไว้ว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่นานาประเทศให้ความสำคัญเพื่อการมุ่งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศและนานาชาติ ตามหลักปรัชญาสากลว่าด้วยการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (Environmentally Sustainable Development) โดยให้ความสำคัญแก่การให้การศึกษาหรือการเรียนรู้ หรือมุ่งให้เกิดการอนุรักษ์มากกว่าการจัดการลดหรือปราศจากผลกระทบและนักท่องเที่ยวพึงพอใจเท่านั้น แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดการรักษาสิ่งแวดล้อมและให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว (มิศรา สามารณ, 2543, หน้า 4)

แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดจากแนวโน้ม 2 ประการ มาบรรจบกัน คือ แนวโน้มเกี่ยวกับการที่ประเทศกำลังพัฒนา พยายามผสมผสานเรื่องการอนุรักษ์เข้ากับการพัฒนาเศรษฐกิจ และแนวโน้มเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงเรื่องอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวแบบเข้าไปมีส่วนร่วม และสัมผัสธรรมชาติอย่างแท้จริง (ยุวดี นิรัตน์ตระกูล , 2548, หน้า 5)

การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการ

สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้จิตนี้ต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (อนุชา เล็กสกุลดิถ, 2549, หน้า 3)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบบริหารจัดการ (อุไรวรรณ เปี่ยมนิเวศน์, 2544, หน้า 6)

การท่องเที่ยวแบบอิงธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ อันเนื่องมาจากการมีเงินทุนสำหรับการปกป้องดูแลรักษาพื้นที่ มีการสร้างงานให้กับชุมชนหรือท้องถิ่น พร้อมทั้งให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม ดังที่บู อลิซาเบธ (Boo, 2011, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้

การท่องเที่ยว รูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ธรรมชาติ แต่มีวัตถุประสงค์ เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น ซึ่งเซเบอร์ลิช ลาซเคอร์เรียน (Ceballos, 2011, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

หลักเกณฑ์สำคัญในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ไว้ 5 ประการ ดังตารางนี้ซึ่งได้กล่าวไว้ (Downling, 2011, หน้า 18-19) คือ

1. เป็นแหล่งธรรมชาติ (Nature-Based) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ซึ่งเน้นลักษณะสำคัญทางชีวภาพ กายภาพ และวัฒนธรรม กล่าวคือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติ รวมถึงส่วนของวัฒนธรรมในแหล่งธรรมชาตินั้น ๆ ด้วย

2. มีความยั่งยืนทางนิเวศ (Ecologically Sustainable) รูปแบบการท่องเที่ยวควรจะเอื้ออำนวยให้เกิดความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม คือ เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

3. ให้ความรู้ทางสิ่งแวดล้อม (Environmentally Education) การให้ความรู้ทางธรรมชาติในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น เป็นลักษณะสำคัญที่ทำให้การท่องเที่ยวแตกต่างจากการท่องเที่ยวธรรมชาติรูปแบบอื่น ๆ การให้การศึกษาทางสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นมีความสนุกและมีความหมาย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นจะดึงคนที่อยากสัมผัสกับธรรมชาติมาเพื่อที่จะพัฒนาความรู้ ความตระหนัก และสำนึกคุณค่าของธรรมชาติแล้วสามารถที่จะชักนำไปสู่

การกระทำที่มีผลดีต่อสิ่งแวดล้อมเป็นต้น ความตระหนักในเรื่องการอนุรักษ์ ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ชุมชน และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

4. ก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่คนท้องถิ่น (Locally Beneficial) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเกิดประโยชน์ให้แก่คนท้องถิ่นมากที่สุด กล่าวคือทำให้เกิดการจ้างงาน การใช้วัสดุที่หาได้จากท้องถิ่น กิจกรรมที่คนท้องถิ่นเป็นเจ้าของ นอกจากนี้คนท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วย และรายได้จากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งควรมีการนำมาใช้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

5. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Tourist Satisfaction) ความพอใจของนักท่องเที่ยวในการมาหาประสบการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นสิ่งสำคัญในการอยู่รอดของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังต้องรวมถึงการมีเสถียรภาพของการเมืองเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวด้วย

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยได้วางนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (2554, หน้า 1-2) ไว้ 10 ประการมีดังนี้คือ

1. ต้องมีการควบคุม ดูแล รักษา และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพ เดิมแท้ไว้ให้มากที่สุด หลีกเลี่ยงหรืองดเว้นการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่อ่อนไหว ง่ายต่อการถูกรบกวน หรือฟื้นตัวได้ยาก

2. ต้องคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และปรับให้เกิดความสมดุลกับรูปแบบและกิจกรรมที่มีอยู่แต่เดิม

3. ต้องคำนึงถึงการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน มากกว่าการมุ่งเน้นความ เจริญทางด้านเศรษฐกิจ และการมีรายได้แต่เพียงอย่างเดียว

4. ต้องให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรในท้องถิ่น ในการจัดการทรัพยากร การบริการ การแลกเปลี่ยนความรู้และวัฒนธรรมของชุมชนในกระบวนการท่องเที่ยว รวมทั้งการมีส่วนร่วม ในการวางแผนพัฒนา หรือการให้ประชาชน มีตัวแทนเป็นคณะกรรมการร่วมในทุกระดับ

5. ให้องค์กรต่างๆ กำหนดบทบาทที่ชัดเจนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และกำหนดวิธีการจัดการที่เหมาะสม

6. นำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเข้าสู่แผนพัฒนาระดับต่างๆอย่างมีความ สำคัญ ได้แก่ แผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาภาค พร้อมทั้งให้มีการจัดสรรและกระจายงบประมาณอย่างทั่วถึง และเพียงพอ

7. สนับสนุนการศึกษาวิจัย และประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างรอบด้าน เพื่อ กำหนดแนวทางการจัดการ การแก้ไขปัญหา และการปรับปรุงแผนอย่างเป็นขั้นตอน

8. มีการใช้กฎหมายในการควบคุมดูแลและรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอย่าง ครองครัด โดยเน้นการแนะนำ ตักเตือน และการสร้างวินัยการท่องเที่ยวควบคู่ไปด้วย

9. จัดทำแนวทางปฏิบัติ หรือคู่มือการจัดการ ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการ มีส่วนร่วม ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างถูกต้อง

10. จัดให้มีเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งในทางแนวตั้งและแนวนอน โดยให้มีการ ประสานงานด้านข้อมูลข่าวสารและ การจัดการร่วมกันในทุกระดับ

นอกจากนี้ องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมี องค์ประกอบสำคัญที่ควรพิจารณาอยู่ 3 ประการ คือ 1) การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และ 3) การมีส่วนร่วมของ ชุมชนการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็น ปัจจัยพื้นฐานสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและระบบนิเวศ หากปัจจัยข้างต้นได้รับผลกระทบ กระเทือนจากการใช้ประโยชน์ในรูปแบบใดก็ตาม โอกาสที่จะเกิดความเสื่อมโทรมหรือถูกทำลายจน ด้อยคุณค่าไปก็มีอยู่สูง (สมชัย เบญจเชย, 2549, หน้า 21)

1. การให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว พร้อมทั้งการสร้างจิตสำนึกในการปกป้อง รักษาธรรมชาติแวดล้อมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งจำเป็น รวมถึงการสร้างจิตสำนึกด้าน การอนุรักษ์ให้กับราษฎรท้องถิ่น มัคคุเทศก์ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดูแลรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว นั้น ด้วย วิธีการสร้างจิตสำนึกในด้านการอนุรักษ์สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป ได้แก่ การจัดทำโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติ เช่น การจัดตั้งศูนย์สื่อความหมายธรรมชาติใน แหล่งท่องเที่ยว การจัดเอกสารสิ่งพิมพ์ที่จำเป็นต่อการศึกษาเรียนรู้ การจัดนิทรรศการ/แผ่นป้าย บรรยายตามจุดท่องเที่ยวต่างๆ การจัดทำเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ รวมถึงการฝึกอบรม มัคคุเทศก์และเจ้าหน้าที่ให้สามารถชี้แนะและอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติและนิเวศวิทยาของสิ่งต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวพบเห็น

2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความสนใจที่จะ ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติในลักษณะต่างๆ ทั้งสภาพภูมิทัศน์ตามธรรมชาติ ตลอดจนแหล่ง ท่องเที่ยวธรรมชาติที่ยากลำบากต่อการเดินทางและทำทนาย นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จึงต้องการการ บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติในแง่มุมต่างๆ ทั้งใน ระดับกว้างและระดับลึกซึ้ง ซึ่งเป็นเสมือนการเพิ่มพูนประสบการณ์และได้รับความพึงพอใจในการ ท่องเที่ยว

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นในระยะยาว และขณะเดียวกันการท่องเที่ยวมีผลต่อการคงอยู่ของธรรมชาติแวดล้อม ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะช่วยให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม และทำให้ชุมชนท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ และลดการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติลง ซึ่งนับว่าเป็นวิธีการหนึ่งในการส่งเสริมการอนุรักษ์ ซึ่งมีความสำคัญต่อสังคมส่วนรวมระดับประเทศ

ขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) มีองค์ประกอบหลัก ๆ 4 ประการคือ (อนุชา เล็กสกุลติลก, 2549, หน้า 51)

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติเป็นหลัก มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity or Authentic or Endemic or Unique) ทั้งนี้ รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-System) ในพื้นที่ของแหล่งนั้น ดังนั้นองค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็น “การท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ” (Nature-Based Tourism)

2. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยมีการให้การศึกษา (Education) เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ประสบการณ์ (Experience) ความประทับใจ (Appreciation) เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องจึงเป็น “การท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา” (Environmentally Education - Based Tourism)

3. องค์ประกอบด้านองค์กร เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น (Involvement of Local Community or People Participation) ที่มีส่วนร่วมเกือบตลอดกระบวนการ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น (Local Benefit) โดยประชาชนต่อท้องถิ่น หมายความว่ารวมถึงการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ซึ่งเริ่มต้นจากระดับรากหญ้า (Grass Root) จนถึงการปกครองท้องถิ่น และรวมการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้โดยมีการเรียนรู้ร่วมกัน จึงเป็น “การท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน” (Community Participation Based Tourism)

4. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible Travel) ที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การใช้ประโยชน์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainably Managed Tourism)

ลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โดยลักษณะทั่วไปของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีดังนี้ (สมชัย เบญจเชย, 2549, หน้า 32)

1. เป็นพื้นที่ธรรมชาติที่มีการอนุรักษ์ไว้ รวมถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ธรรมชาตินั้นๆ
2. มุ่งเน้นที่คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
3. เน้นให้ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว
4. ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสเรียนรู้ หรือมีประสบการณ์โดยตรงกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติ นอกจากจะได้รับความพึงพอใจแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม
5. เป็นการท่องเที่ยวที่คืนประโยชน์สู่ธรรมชาติและชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม
6. เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3.3 แหล่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและหลักเกณฑ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้กำหนดไว้ว่า (โครงการ YCTการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554, หน้า 1)

1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์
2. มีความพร้อมในการบริหารจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ภายในศูนย์มีอำนวยความสะดวกเบื้องต้นมีมุมนิทรรศการ ห้องสุขา ช่างสวาท ที่ให้บริการ มุมจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม การบริหารจัดการในลักษณะเป็นเจ้าของบ้านที่ดี มีความปลอดภัยต่อการเดินทาง
3. มีการจัดการเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ทั้งเส้นทางไปกลับทางเดิม เส้นทางเป็นแบบวงรอบหรือ วงกลม ระยะทางตั้งแต่ 1 กิโลเมตรขึ้นไป
4. มีป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติเป็นระยะๆ เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
5. มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมายเพื่อให้ความรู้ต่อนักท่องเที่ยว
6. มีการกำหนดความสามารถในการรับรองพื้นที่ จำนวนนักท่องเที่ยวต่อครั้งต่อวัน

แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า ตามคำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราชบัณฑิตสถาน แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะหมายรวมถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ทุกแห่งตั้งแต่แหล่งธรรมชาติ โบราณสถาน ไปจนถึงชุมชนท้องถิ่น เพราะฉะนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า อุทยานประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณคดี ไปจนถึงชุมชนต่างๆ ที่เปิดให้มีการท่องเที่ยว (สมชัย เบญจเชย, 2549, หน้า 3)

แต่ปัจจุบันเรื่องการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้มาเยือน ตามคำจำกัดความกระทำได้ดีบ้างในระดับหนึ่ง คือยังไม่สมบูรณ์หรือได้มาตรฐานเพียงพอ ยกเว้นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นอุทยานแห่งชาติบางแห่งเท่านั้น อย่างเช่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ดอยอินทนนท์ น้ำหนาว เขาสก แก่งกระจาน ฯลฯ อย่างไรก็ตาม หากยึดความหมายและองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ปฏิบัติกันอยู่หลายประเทศ เช่น คอสตาริกา เคนยา และประเทศในทวีปอเมริกา กลางและอเมริกาใต้ ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวที่จัดว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะจำกัดวงเฉพาะที่เป็นแหล่งธรรมชาติเท่านั้น (Nature-Based Destinations) โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่มีการอนุรักษ์ธรรมชาติและ วัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น ที่สำคัญได้แก่ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และแหล่งสงวนธรรมชาติในรูปแบบอื่น

ดังนั้น ตามความหมายที่เป็นสากล ชี้ว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้ ควรจะเน้นการพัฒนา และการจัดการ เฉพาะในแหล่งธรรมชาติซึ่งถือกันว่าเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อสนอง ตลาดการท่องเที่ยวเฉพาะ (Niche Market) โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวที่แสวงหา ความรู้และอยากเข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวควบคู่ไปกับความเพลิดเพลินและมีปฏิสัมพันธ์กับคนท้องถิ่น รวมทั้งให้ประโยชน์กลับคืนไปสู่แหล่งท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่น

3.4 ผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลกระทบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีทั้ง ข้อดีและข้อเสียไว้ดังนี้(เดชา ศิริสุวรรณ , 2550, หน้า 112-113) ได้กล่าวถึง

1. ข้อดีประกอบด้วย

- 1 . เป็นทางเลือกหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 2 . เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ช่วยสร้างจิตสำนึก และส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม
- 3 . เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของชุมชนและประเทศ
- 4 . เป็นการควบคุมศักยภาพของนักท่องเที่ยว ซึ่งทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

- 5 . เป็นการจัดหาโอกาสสำหรับสิ่งแวดล้อมศึกษาให้กับนักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเรียนรู้ ธรรมชาติและวัฒนธรรม จากประสบการณ์โดยตรง
- 6 . ช่วยให้กองทุนสำหรับการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่เพิ่มขึ้น
- 7 . ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี ร่วมมือกันทำงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- 8 . เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศในการเป็น จุดหมายปลายทางที่มีความงดงาม และอุดมสมบูรณ์ทั้งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

2. ข้อเสียประกอบด้วย

- 1 . ยังไม่เป็นที่ชัดเจน และขาดการกระทำอย่างจริงจัง
- 2 . เป็นแหล่งรายได้ที่ไม่มั่นคง จากความผันแปรของฤดูกาล และนโยบายทาง เศรษฐกิจและสังคม
- 3 . ก่อให้เกิดการรั่วไหลของรายได้ออกนอกประเทศได้
- 4 . เมื่อกลายเป็นอุตสาหกรรมจะเป็นอุตสาหกรรมสำหรับผู้ที่มีฐานะดีนั้น เนื่องจาก มีการจำกัดนักท่องเที่ยว และมีการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานสูง
- 5 . ผลกระทบต่อขีดความสามารถในการรองรับของชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้เคียง เนื่องจากมีธุรกิจโรงแรม บ้านพัก หรือสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ เกิดขึ้นใกล้กับแหล่งธรรมชาติ
- 6 . หากขาดการวางแผนที่รอบคอบ และระบบการควบคุมตรวจสอบที่มี ประสิทธิภาพ จะก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศ รวมทั้งสังคมและวัฒนธรรม จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการ ท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อความเป็นไปของธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น ๆ กล่าวคือต้อง เป็นไปเพื่อ มุ่งให้เกิดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งทาง ธรรมชาติ โดยอนุรักษ์ระบบนิเวศให้คงอยู่อย่างเดิม เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งตระหนักถึง วัฒนธรรมวิถีชีวิตของท้องถิ่นนั้น ๆ ให้ยั่งยืนตลอดไป

4. แนวคิดเรื่องการสื่อความหมาย

การประกอบกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะสร้างความประทับใจ โดยเฉพาะการให้บริการข้อมูลโดยทั่วไป ซึ่งเป็นการช่วยให้กิจกรรมดำเนินไปได้อย่างสะดวก ง่ายต่อ การดูแลของเจ้าหน้าที่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ อยู่นอกเหนือความต้องการและวัตถุประสงค์ของ นักท่องเที่ยว รวมถึงความแตกต่างกันตามแต่ลักษณะของกลุ่มนักท่องเที่ยวและลักษณะภูมิหลังของ นักท่องเที่ยว นอกจากนี้การนำเสนอหรือการให้บริการข้อมูลต่าง ๆ จะจำให้นักท่องเที่ยวได้รับทั้ง

ความรู้ ความเข้าใจ และความพึงพอใจซึ่งจะนำไปสู่จิตสำนึกของการปกป้องรักษาทรัพยากร
แวดล้อมเหล่านั้นได้ รูปแบบที่เหมาะสมที่ควรนำมาประยุกต์ใช้ คือ “การสื่อความหมาย” นั่นเอง
พฤติกรรมที่สะท้อนออกมาจากนักท่องเที่ยวที่ประกอบกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ก่อให้เกิด
แนวคิดเรื่องการสื่อความหมาย 2 ประการ คือ (สารัฐ รัตนะ, 2541, หน้า 135)

1. เป็นความปรารถนาของนักสื่อความหมายที่จะให้ การสื่อความหมายนั้นเป็นการเผยถึง
เบื้องลึกของความจริงอันมากมายที่ซ่อนอยู่หลังข้อความของข้อเท็จจริงต่าง ๆ
2. การสื่อความหมายเกี่ยวเนื่องกับการสื่อสารไปยังประชาชนทั่วไป นั่นคือการสื่อ
ความหมายควรถือเอาประโยชน์เพียงแคความอยากรู้ อยากรูเห็นสำหรับการเติมเต็มให้กับจิตและ
วิญญาณของมนุษย์ให้สมบูรณ์เท่านั้น

4.1 กระบวนการสร้างความหมาย

การกระบวนการในการสร้างความหมายจะเกิดขึ้นควรเข้าใจในหลักการเบื้องต้นของการสื่อ
ความหมายก่อนทั้งนี้หลักการเบื้องต้นในการสื่อความหมายมีอยู่ 6 ประการ ดังทิวเด็นท์ (Tillden,
2011, หน้า 1-2)

1. การสื่อความหมายจะต้องสอดคล้องกับลักษณะและประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวแต่ละ
คน
2. การสื่อความหมายไม่ใช่เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารแบบธรรมดา แต่การสื่อความหมายเป็น
การเปิดเผยถึงสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงโดยอาศัยข้อมูล และข้อเท็จจริงเป็นพื้นฐานดังนั้น
การสื่อความหมายทุกชนิดจึงหมายถึงรวมถึงการให้ข้อมูลด้วย
3. การสื่อความหมายเป็นศิลปะที่ผสมผสานกันหลายแขนงในการนำเสนอถึงสิ่งต่าง ๆ ที่
เป็นเรื่องราวทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์หรือสถาปัตยกรรม
4. การสื่อความหมายมีจุดมุ่งหมายหลักไม่ใช่เพื่อเป็นการสั่งสอนหรือชี้แนะ แต่เป็นการ
กระตุ้นหรือเร่งเร้าความรู้สึกของนักท่องเที่ยว
5. การสื่อความหมายควรจะเน้นการนำเสนอ โดยภาพรวมมากกว่าการนำเสนอเพียง
บางส่วน และจะต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับมนุษย์มากกว่าส่วนอื่น ๆ
6. การสื่อความหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ๆ (ที่มีอายุไม่ถึง 12 ปี) ไม่ควรพัฒนาปรับปรุงจาก
รูปแบบการนำเสนอสำหรับผู้ใหญ่ แต่ควรที่จะพัฒนาด้วยวิธีการที่แตกต่างกันออกไปตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่ง
หากจะให้ดีนั้นควรเป็นโปรแกรมที่แยกกันอย่างชัดเจน

เมื่อเข้าใจหลักการของการสื่อความหมายแล้วว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากต่อการสื่อสาร
และการท่องเที่ยว จึงเกิดกระบวนการสร้างความหมายขึ้น ซึ่ง โรแลนด์ บาร์ทท์ (Roland Barthes,
2011, หน้า 1-2) ได้เสนอแนวความคิดเรื่องกระบวนการสร้างความหมาย โดยมีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ

1. ความหมายโดยตรง (Denotative Meaning)

ความหมายโดยตรง เป็นกระบวนการสร้างความหมายที่เครื่องหมายทุกเครื่องหมายจะต้องมี และเป็นที่ยอมรับและเข้าใจได้ สำหรับการรับสารส่วนใหญ่ขั้นตอนแรก เป็นความสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานระหว่างสัญลักษณ์กับตัวอ้างอิง กล่าวคือ เป็นการให้ความหมายกับสิ่งที่กล่าวถึงโดยตรง เป็นความหมายที่มีลักษณะเป็นสากล (Universal) เป็นความหมายเดียวสำหรับทุกคน และเป็นสภาวะวิสัย (Objective) คือ อ้างอิงขึ้นมาโดยไม่มี การประเมินคุณค่าจากตัวผู้ใช้ความหมายและปราศจากความโน้มเอียงในค่านิยมใดค่านิยมหนึ่ง เช่น ตัวหนังสือ ภาพ เสียง บ้าน และอื่นๆ สามารถสัมผัสได้ เป็นรูปแบบที่ถูกนำมาใช้เพื่อถ่ายทอดความหมาย (Signifier) ที่ทุกคนเข้าใจตรงกัน

2. ความหมายโดยนัยยะ (Connotative Meaning)

ความหมายโดยนัยยะเป็นความหมายที่เกิดจากประสบการณ์ของผู้รับสาร หรือ ผู้ส่งสารแต่ละคนซึ่งอาจเข้าใจความหมายสัญลักษณ์เดียวกัน แตกต่างกันในทางสังคม ซึ่งความหมายในขั้นนี้จะแปรเปลี่ยนไปตามวัฒนธรรมการรับสารในแต่ละบริบทของสังคม ความหมายทางสังคมจะเกิดขึ้นได้จากการกำหนดรูปแบบของตัวให้ความหมาย (Signifier)

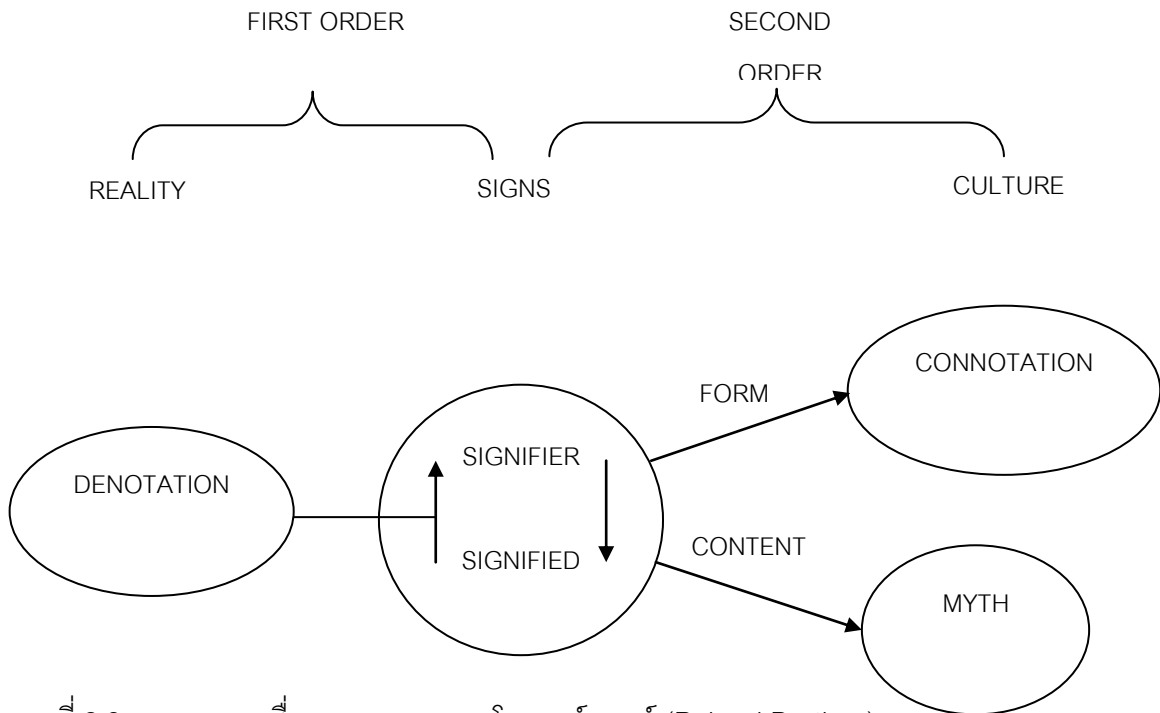
2.1 การควบคุมความหมายทางสังคม จะกระทำได้โดยเปลี่ยน “ตัวหมาย/ ตัวให้ความหมาย” แต่คง “ตัวหมายถึง หรือ ตัวคิดนามธรรม (Signified)” ไว้ เช่น ใช้คำว่า “บ้าน” กับ “คฤหาสน์” ในโฆษณาโครงการที่อยู่อาศัย จะให้ความรู้สึกและความหมายที่แตกต่างกัน การสร้างความหมายทางสังคมจึงอยู่ที่การเลือกและจัดลีลาตัวสัญลักษณ์

2.2 ภาษาหรือสัญลักษณ์ใดๆ ก็ตาม สามารถมีความหมายได้มากกว่าหนึ่งความหมาย โดยแปรตามสภาวะเศรษฐกิจ และสังคม (Social Context) เช่น พรหม ยังให้ความหมายถึง ความหรรษา ใ่อ้อ่า จัดเป็น “ตัวหมายถึงหรือ ตัวคิดนามธรรม (Signified)” ได้ และความหมายยังแปรตามยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ (Historical Context) ด้วย

สรุปได้ว่า ประเด็นสำคัญของการสร้างความหมายขั้นที่สอง อยู่ที่ว่า สัญลักษณ์นั้นๆ สื่อความหมายอย่างไรมากกว่า การสื่อความหมายมันจะเตือนผู้ดูถึงความรู้สึก ความคิดบางอย่างที่ติดมาและเป็นการให้ความหมายแก่สิ่งอื่นนอกเหนือไปจากตัวมันเอง

3. มายาคติ (Myth)

มายาคติเป็นเรื่องเล่า ซึ่งวัฒนธรรมหนึ่งๆ ให้อธิบายข้อเท็จจริง หรือความเป็นไป (ธรรมชาติ) ในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ก่อให้เกิดการตีความที่มีบริบททางสังคมหรือวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งถ้านัยประหวัดเป็นความหมายระดับที่สอง (Second-Order Meaning) ของตัวหมาย หรือตัวให้ความหมาย (Signifier) มายาคติ (Myth) ก็จะเป็นความหมายระดับที่สองของตัวถูกหมายถึงหรือตัวนามธรรม ดังกล่าวของ โรแลนด์ บาร์ธ (Roland, 1987, หน้า 3)

ภาพที่ 2.3 กระบวนการสื่อความหมายของ โรแลนด์ บาร์ธ (Roland Barthes) ที่มา (Roland, 2011, หน้า 4)

ตัวอย่างของกระบวนการสร้างความหมาย อย่างเช่น อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ที่จังหวัด นครราชสีมา (โคราช) หรือที่นิยมเรียกว่าอนุสาวรีย์ย่าโม เป็นอนุสาวรีย์ของบุคคลสำคัญ (Denotative Meaning) ที่แสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญเสียสละของวีรสตรีไทย (Connotative Meaning) และได้กลายเป็นตำนานเรื่องเล่าและสัญลักษณ์ของเมืองโคราชไปในที่สุด (Myth) เพราะเมื่อเอ่ยถึงโคราชก็จะนึกถึงอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี กระทั่งนครราชสีมาที่มีฉายาว่าเป็นเมือง ย่าโมไปในที่สุด

4.2 ความหมายของการสื่อความหมาย

กฎบัตรอิโคโมส(2552, หน้า 4) ได้ให้ความหมาย การสื่อความหมาย คือ กิจกรรมทั้งหมดที่มีเจตนาเพื่อส่งเสริมการรับรู้ของสาธารณชนและเสริมสร้างความเข้าใจต่อแหล่งมรดกวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึงสิ่งพิมพ์ทางวิชาการและทั่วไป การบรรยายสาธารณะ อุปกรณ์ที่ติดตั้งในแหล่ง โปรแกรมการศึกษาทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ กิจกรรมชุมชน และการศึกษาค้นคว้า การฝึกอบรม และการประเมินกระบวนการสื่อความหมายนั้นๆ เอง

สุรเชษฐ ชาญธูมาส (2541, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของการสื่อความหมายไว้ว่า การสร้างกระบวนการเครื่องมือขึ้นมา เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ มีจิตสำนึกหรือตระหนักในผลกระทบ

สิ่งแวดลอมเพื่อเป้าหมายคือการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดลอม และทรัพยากรธรรมชาติในทางบวก เพื่อเป็นการสร้างกลุ่มทางสังคมให้ช่วยกันรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดลอมให้คงอยู่ต่อไปได้

การสื่อความหมายไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมประเภทต่าง ๆ ที่จัดไว้บริหารให้กับผู้มาเยือน แหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการแสดงหรืออธิบายให้บุคคลเหล่านั้นได้รับความรู้ ความเข้าใจในขณะ ที่เข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยรูปแบบที่ใช้เป็นลักษณะประสบการณ์ตรงหรือสื่อประกอบ (อุไรวรรณ เปี่ยมนิเวศน์, 2544, หน้า 4)

การสื่อความหมายไว้ว่า กิจกรรมการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เห็นความหมายและความสัมพันธ์ ของสิ่งต่าง ๆ โดยประสบการณ์ตรงและโดยใช้สื่อประกอบ มากกว่าสื่อสารให้ข้อมูลของข้อเท็จจริงที่ ธรรมดาทั่วไปดังที่ ทิวเด็นท์กล่าว (Tillden, 2011, หน้า 2)

การสื่อความหมาย (Interpretation) ไว้ว่า การบริการผู้มาเยือนพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขต รักษาพันธุ์สัตว์ป่า ป่า และพื้นที่นันทนาการอื่น ๆ แม้ว่าผู้มาเยือนจะมาพักผ่อนหรือมาหาความ รื่นรมย์หรือวัตถุประสงค์ใดก็ตาม แต่ต่างปรารถนาจะได้ทราบเรื่องราวของทรัพยากรธรรมชาติและ วัฒนธรรมของพื้นที่ที่ไปเยือนด้วย ทรัพยากรเหล่านี้ ได้แก่ เรื่องราวทางธรณีวิทยา สัตว์ พืช นิเวศวิทยา ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี การตีความหรือสื่อความหมายจะเป็นการสื่อสารระหว่างผู้ มาเยือนกับทรัพยากรเหล่านั้น (Frontispiece)ดังที่ ชาร์ป ได้ให้ความหมาย (Sharpe, 2011, หน้า 1)

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การสื่อความหมาย หมายถึงการ นำเสนอสิ่งที่ความเป็นเอกลักษณ์ของสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อให้คนอื่นเข้าใจ อาจเป็นไปเพื่อความรื่นรมย์ หรือความรู้ ทั้งสิ่งที่เป็นธรรมชาติแวดลอมและสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ การสื่อ ความหมายจะบังเกิดผลจำเป็นต้องมีสื่อที่ดีในการนำพาสารไปสู่ผู้รับสารให้เข้าใจตรงกับที่ผู้ส่งสาร ต้องการจึงจะนับว่าบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อความหมาย

4.3 วัตถุประสงค์การสื่อความหมาย

การสื่อความหมายโดยทั่วไปแล้วมักจะมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ (อุไรวรรณ เปี่ยม นิเวศน์, 2544, หน้า 4)

1. เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวพัฒนาจิตสำนึก ความพึงพอใจและความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ที่ กำลังไปเยือน ซึ่งการสื่อความหมายจะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์และความรู้ที่ เพลิดเพลินและมีคุณค่ากลับไปได้

2. เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการพื้นที่ ซึ่งสามารถกระทำได้ 2 ทาง คือ

2.1 การสื่อความหมายจะกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวรู้จักการใช้ทรัพยากร นันทนาการ อย่างระมัดระวัง โดยการปลูกฝังแนวคิดที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของนักท่องเที่ยวที่เหมาะสม

2.2 การสื่อความหมายจะช่วยลดผลกระทบจากกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ทรัพยากรในพื้นที่ซึ่งอาจจะทำได้โดยการให้ข้อเสนอแนะแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับทรัพยากรหรือบริเวณที่อ่อนไหวต่อการถูกทำลาย

3. เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับองค์กรและหน้าที่ องค์กรที่รับผิดชอบในการจัดการพื้นที่ ซึ่งจะเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

4.4 ประเภทของการสื่อความหมาย

การสื่อความหมายสามารถแบ่งการให้บริการได้เป็น 2 ประเภทที่สำคัญดังที่ ชาร์ป ได้ให้ความหมายคือ (Sharpe, 2007, หน้า 4-5)

1. บริการที่ใช้คน (The Personal or Attended Service) ผู้มาเยือนจะมาติดต่อกับผู้ชำนาญการสื่อความหมาย โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ในกิจกรรมดังนี้

1. การบริการข้อมูลข่าวสาร ผู้สื่อความหมายประจำอยู่ในแต่ละสถานที่ (ด้านทางเข้าศูนย์บริการนักท่องเที่ยว หน่วยบริการเคลื่อนที่) แล้วให้ผู้มาเยือนเจาะจงไปพบเอง

2. กิจกรรมที่มีการนำ (The Conducted Activity) กิจกรรมที่มีการนำ รวมทั้งการเดินทาง ผู้มาเยือนจะร่วมไปกับผู้สื่อความหมายสถานที่เริ่มต้น แล้วเคลื่อนย้ายไปตามเส้นทางที่เลือกไว้ไปยังจุดที่น่าสนใจต่าง ๆ

1.3 การพูดคุยกับกลุ่ม (Talk to Group) มีการนำเสนอหลายอย่างที่ทำในเวลาและสถานที่ต่าง ๆ เช่น ห้องประชุมกลางแจ้ง ลานกองไฟ และห้องประชุม เรื่องราวที่พูดคุยนอกจากจะเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของพื้นที่หรือมนุษย์ของพื้นที่ เปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้เข้าใจและพึงพอใจในคุณค่าของพื้นที่ที่พวกเขากำลังไปเยือน การตอบคำถามแก่ผู้มาเยือนควรจะเป็นส่วนหนึ่งของรายการด้วย

1.4 การสื่อความเป็นอยู่และการสาธิตด้านวัฒนธรรม (Living Interpretation and Cultural Demonstration) ผู้สื่อความหมายแนะนำมรดกทางด้านวัฒนธรรมแก่ผู้มาเยือนด้วยการสาธิตหรือแสดงให้ชมการบริการที่ใช้คน ถือเป็นสื่อที่ดีเลิศ เนื่องจากมีความอบอุ่นและยืดหยุ่นผู้มาเยือนได้รับการติดต่อสื่อสารสองทาง (Two-Way Communication) ในขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่สามารถควบคุมสถานการณ์ให้เป็นไปตามกระบวนการสื่อความหมายที่เตรียมไว้ได้

2. การบริการที่ไม่ใช้คน (The Non Personal or Unattended Services) ผู้มาเยือนติดต่อกับผู้ชำนาญการสื่อความหมายอย่างผิวเผิน การบริการอย่างนี้มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ไม่ควรจะทดแทนการติดต่อที่ไหน แต่ควรจะเป็นหนทางขยายรายการสื่อความหมายให้มากขึ้นกว่าการใช้ผู้สื่อความหมายแต่เพียงอย่างเดียว บริการที่ไม่ใช้คนสามารถแบ่งออกเป็น

2. 1 อุปกรณ์โสต (Audio Devices)

- 2.2 วัสดุที่ใช้เขียน (Written Material)
- 2.3 ป้าย (Signs)
- 2.4 คำบรรยาย (Labels)
- 2.5 สิ่งพิมพ์ (Publications)
- 2.6 กิจกรรมที่ทำด้วยตนเอง ซึ่งแบ่งได้เป็น การเดินด้วยตนเอง (Self Guides Trail) และรถทัศนอาจรด้วยตนเอง (Self Guided Auto Tour)
- 2.7 นิทรรศการในห้อง (Exhibition Indoor)
- 2.8 นิทรรศการนอกห้อง (Exhibition Outdoor)
- 2.9 ศูนย์ผู้มาเยือน (Visitor Center)
- 2.10 สื่อนอกสถานที่และนอกฤดูกาล (Off-site and off season Media)

นอกจากนี้ยังมีวิธีการสื่อความหมายอื่น ๆ อีกด้วย เช่น คู่มือศึกษาธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยอธิบายลักษณะของทรัพยากรภายในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ หรือภายในแหล่งท่องเที่ยวคู่มือนี้โดยทั่วไปจะเป็นสิ่งพิมพ์ที่จัดขึ้นเพื่อแจกจ่าย หรือจำหน่ายให้นักท่องเที่ยวใช้ในช่วงการการเดินทางศึกษาธรรมชาติ มีความง่ายที่จะศึกษา และสามารถท่องเที่ยวไปตามที่แนะนำ ตลอดจนสะดวกในการนำติดตัวไปตลอดระยะเวลาการเดินทางท่องเที่ยว

4.5 การสร้างรหัส – ไปสู่ทฤษฎี

เทคนิคในการวิเคราะห์โดยการสร้างรหัส และลงรหัสข้อมูลนั้นใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ใช้วิเคราะห์ได้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลเขียน (Text Data) ซึ่งเป็นข้อเขียนและคำพูดนั้น สามารถจัดกระทำได้ 2 แนวทางคือ

1. การวิเคราะห์ความหมายทางภาษา (Manifest) โดยตรงของตัวบทและเนื้อหาในของบท (Text)
2. วิเคราะห์ความหมายทางความรู้สึก หรือวิเคราะห์นัยที่แอบแฝงอยู่ (Latent) ซึ่งจะรวมการตีความและนัยทางบริบท (Context) ของภาษาและผู้ใช้ภาษาไว้ด้วย

4.6 การใส่รหัสและการถอดรหัส

ในกระบวนการเข้ารหัสและถอดรหัสนั้น ต้องเริ่มจากการสร้าง “ความเป็นจริง” ขึ้นมาก่อน ซึ่งสัมพันธ์กับแนวคิดทฤษฎีสัญญาวิทยา (Semiology) ของเฟร์ดีนันด์ เดอร์ โซซูร์ (Ferdinand De Saussure) ว่าภาษาทำให้มนุษย์สามารถจัดระบบ (Organize) สร้าง (Construct) และเป็นเครื่องมือ (Instrument) ให้มนุษย์เราเข้าสู่ “ความเป็นจริง” อีกด้วย ซึ่ง สเตอาร์ท ฮอลส์ ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า แท้จริงแล้ว ไม่มีสิ่งที่เรียกว่า “ความเป็นจริง” ลอยๆอยู่ จนกว่าจะมีผู้ “สร้าง” ขึ้นมา

ฮอลล์ สเตอาร์ท (Hall, 2011, หน้า 1-2) ได้ทำการค้นคว้าเรื่อง กลยุทธ์ของการใส่รหัสและถอดรหัส (Encoding & Decoding) ซึ่งเขาถือว่าเป็นรูปแบบทางวัฒนธรรมที่สำคัญในสังคมสมัยใหม่ และเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการถ่ายทอดอุดมการณ์ของสังคม โดยเห็นว่าการสื่อสารเป็นเรื่องของการสร้าง การถ่ายทอดและการรับวัฒนธรรม (Theory of Cultural Production & Reception) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องสร้างคำศัพท์ต่างๆ ที่จะใช้วิเคราะห์ขึ้นมาใหม่ แนวคิดหนึ่งที่สเตอาร์ท ฮอลล์ เน้นก็คือ แนวคิดเรื่อง “ความเป็นจริง”

หลังจากขั้นตอนของการสร้างความเป็นจริงแล้ว ขั้นตอนที่สองก็คือ การเผยแพร่และถ่ายทอด “ความเป็นจริง” ให้แก่ผู้รับสาร และการที่ผู้รับสารสามารถถกเถียงเอาความหมายที่ได้รับจากผู้ส่ง ซึ่งก็คือ การเข้ารหัสและถอดรหัสนั่นเอง หากกระบวนการสร้างและการถ่ายทอดนี้ประสบความสำเร็จก็จะทำให้เกิดระบบความหมายร่วม (Shared Meaning) ระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร หรืออาจจะกล่าวได้ว่าผู้ส่งสาร สามารถทำให้ผู้รับสารมาร่วม (Shared) “รับรู้” ความหมายเดียวกับที่ผู้ส่งต้องการได้

การตีความหมายของสารนั้น ขึ้นอยู่กับการผลิตวาทกรรมของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ถอดรหัสและตีความหมายออกมา ในรูปที่ตนเข้าใจจากวาทกรรมของผู้ส่ง หากวาทกรรมของผู้ส่งไม่เข้ากับบริบทของชุมชนก็ย่อมได้รับการต่อต้าน และต่อรอง สร้างความหมายใหม่ขึ้นมา การเปรียบเทียบรหัสของผู้ส่งสารและผู้รับสาร หรือระบบรหัส (Code System) ไม่จำเป็นต้องเป็นรหัสชุดเดียวกันเสมอไป มีเหตุผลมากมายที่จะทำให้รหัสคู่มือในการส่งความหมายและถอดรหัสระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารไม่ตรงกัน แต่โดยความหมายหลักๆ หรือใจความสำคัญนั้น ผู้รับสารสามารถถอดรหัสได้ตามที่ผู้ส่งสารใส่รหัสไว้ (วิไลพร สาคริก, 2545, หน้า 6)

แนวคิดเรื่อง การสร้างความเป็นจริง การใส่รหัส การถอดรหัส การตีความหมายสาร เกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นนี้คือ แนวคิดเหล่านี้จะถูกนำมาใช้ในการเลือกเนื้อหาที่จะใช้สื่อเพื่อให้ผู้มาเยี่ยมชมที่สถานตากอากาศบางปู ได้มีความเข้าใจในมรดกทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมที่กรมพลานการทหารบก ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบสถานที่ ต้องการสื่อความหมายทั้งที่เป็นสาระความรู้จากธรรมชาติและข้อมูลทางประวัติศาสตร์ให้ผู้มาเยือน (Visitors) รับรู้ ซึ่งต้องมีการใส่รหัสเอกลักษณ์ของสถานที่ไปยังผู้มาเยือนและนักท่องเที่ยว และเมื่อกลุ่มคนเหล่านี้มาเยือนสถานตากอากาศบางปู ก็เกิดการตีความหมายสาร ซึ่งเป็นการถอดรหัสเอกลักษณ์ของสถานที่ โดยผู้วิจัยก็จะอิงความถูกต้องของสิ่งที่ต้องการสื่อ และความต้องการรับรู้ข้อมูลของผู้มาเยือน/นักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ

4.7 กฎบัตรอิโคโมส ว่าด้วยการสื่อความหมายและการนำเสนอแหล่งมรดก วัฒนธรรม

กฎบัตรอิโคโมส ว่าด้วยการสื่อความหมายและการนำเสนอแหล่งมรดกวัฒนธรรม นี้อยู่ภายใต้การสนับสนุนและกำกับดูแลของคณะกรรมการวิชาการระหว่างประเทศ ของอิโคโมส ว่าด้วยการสื่อความหมายและการนำเสนอ (ICIP) ได้มีหลักการที่ใช้เพื่อการสื่อความหมายภายในแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการสร้างควมหมายในสถานตากอากาศบางปู โดยหลักการต่างๆ มีดังนี้ (กฎบัตรอิโคโมส (ICOMOS), 2011, หน้า 7-13)

หลักการที่ 1 : การเข้าถึงและการทำความเข้าใจ (Access and Understanding)

โปรแกรมการสื่อความหมายและการนำเสนอไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบใดที่เหมาะสมและยั่งยืน ควรจะมีความสะดวกต่อสาธารณชนในการเข้าถึงแหล่งมรดกวัฒนธรรมทั้งทางกายภาพและทางองค์ความรู้

1.1 การสื่อความหมายและการนำเสนอที่มีประสิทธิภาพ ควรจะส่งเสริมประสบการณ์ เพิ่มพูนความเคารพและความเข้าใจของสาธารณชน และสื่อสารถึงความสำคัญของการอนุรักษ์แหล่งมรดกวัฒนธรรม

1.2 การสื่อความหมายและการนำเสนอ ควรจะส่งเสริมให้บุคคลและชุมชนได้คำนึงถึงความรับรู้ของตนเองที่มีต่อแหล่ง และสร้างความสัมพันธ์อย่างมีความหมายกับแหล่งโดยให้ภูมิรู้ รวมทั้งสภาพความเป็นจริง โดยควรมีเป้าหมายที่จะกระตุ้นให้เกิดความสนใจและการเรียนรู้สืบเนื่องต่อไป

1.3 โปรแกรมการสื่อความหมายและการนำเสนอควรจะระบุและประเมินผู้รับข้อมูลทั้งในด้านจำนวนประชากร และด้านวัฒนธรรม อีกทั้งจะต้องพยายามอย่างยิ่งยวดในการสื่อสารถึงคุณค่าความสำคัญของแหล่งให้เข้าถึงผู้รับข้อมูลที่หลากหลาย

1.4 ความหลากหลายของภาษาในกลุ่มผู้เข้าชมแหล่งและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับแหล่ง ควรจะนำมาเป็นประเด็นพิจารณาสำหรับโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อความหมาย

1.5 กิจกรรมการสื่อความหมายและการนำเสนอในรูปแบบต่างๆ ควรมีส่วนที่สาธารณชนสามารถเข้าถึงได้ทางกายภาพด้วย

1.6 ในกรณีที่การเข้าถึงแหล่งทางกายภาพถูกจำกัดเนื่องจากประเด็นการอนุรักษ์ความอ่อนไหวทางวัฒนธรรม การใช้สอยที่ถูกปรับเปลี่ยนไป หรือด้วยประเด็นความปลอดภัย ควรจะจัดให้มีการสื่อความหมายและการนำเสนอนอกแหล่ง

หลักการที่ 2 : แหล่งข้อมูล (Information Sources)

การสื่อความหมายและการนำเสนอควรจะต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักฐานที่รวบรวมขึ้นด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์และทางวิชาการที่เป็นที่ยอมรับ รวมถึงวัฒนธรรมประเพณีที่ดำรงอยู่

2.1 การสื่อความหมายควรจะต้องประกอบด้วยข้อมูลทั้งแบบมุขปาฐะและข้อมูลที่ เป็นลายลักษณ์อักษร หลักฐานที่เป็นวัตถุ รูปแบบประเพณี และความหมายต่างๆ ที่ผูกพันอยู่กับ แหล่ง อีกทั้งจะต้องมีการระบุถึงแหล่งที่มาของข้อมูลเหล่านั้นอย่างชัดเจน

2.2 การสื่อความหมายควรจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการศึกษาค้นคว้าแหล่งและสภาพแวดล้อมโดยละเอียด และโดยศาสตร์ที่หลากหลาย แต่ก็จะต้องตระหนักว่า การสื่อความหมายที่มี คุณค่าจะต้องรวมถึงการพิจารณาสมมติฐานทางประวัติศาสตร์ ตำนานพื้นบ้าน และเรื่องเล่าต่างๆ ด้วย

2.3 ในแหล่งประวัติศาสตร์ที่การเล่าเรื่องราวแบบพื้นบ้าน หรือความทรงจำของผู้ ที่มีส่วนในประวัติศาสตร์เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับความสำคัญของแหล่ง โปรแกรมการสื่อ ความหมายควรผนวกแหล่งข้อมูลเหล่านี้เข้าไปด้วย ไม่ว่าจะโดยทางอ้อมผ่านทางโครงสร้างพื้นฐาน ทางการสื่อความหมายหรือโดยทางตรงผ่านทางความร่วมมือของสมาชิกชุมชนที่เกี่ยวข้องใน รูปแบบของวิทยากรประจำแหล่ง

2.4 การปฏิสังขรณ์ภาพของแหล่ง ไม่ว่าจะโดยศิลปิน สถาปนิก หรือนักสร้าง หุ่นจำลองคอมพิวเตอร์ ควรจะมีพื้นฐานอยู่บนการวิเคราะห์ด้านสภาพแวดล้อมด้านโบราณคดี ด้าน สถาปัตยกรรมและข้อมูลทางประวัติศาสตร์อย่างละเอียดและเป็นระบบ รวมทั้งการวิเคราะห์ แหล่งข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษร มุขปาฐะ สัญลักษณ์ และภาพถ่าย แหล่งข้อมูลเดิม ภาพใหม่นั้น จะต้องได้รับการนำเสนอเพื่อเปรียบเทียบกับการปฏิสังขรณ์ภาคครั้งก่อน

2.5 กิจกรรมการสื่อความหมายและการนำเสนอ รวมทั้งแหล่งการศึกษาและแหล่ง ข้อมูลที่นำมาใช้เป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมเหล่านั้นควรจะต้องได้รับการบันทึกและจัดเก็บไว้เพื่อการ อ้างอิงและพิจารณาในอนาคต

หลักการที่ 3 : บริบทและสภาพโดยรวม (Context and Setting)

การสื่อความหมายและการนำเสนอของแหล่งมรดกวัฒนธรรม ควรจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องในระดับกว้าง กับบริบทและสภาพโดยรวมทางสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และธรรมชาติ

3.1 การสื่อความหมายควรจะต้องคำนึงถึงความสำคัญของแหล่ง ในบริบทที่หลากหลายของประวัติศาสตร์การเมือง จิตวิญญาณ และศิลปะ อีกทั้งจะต้องพิจารณาทุกแง่มุมของ ความสำคัญของแหล่ง ได้แก่ แง่วัฒนธรรมสังคม และสภาพแวดล้อม

3.2 การสื่อความหมายสู่สาธารณะของแหล่งมรดกวัฒนธรรม ควรจะต้องมีการ

จำแนกและระบุอย่างชัดเจนถึงอายุสมัยของช่วงเวลาแห่งนั้นๆ ได้มีวิวัฒนาการมา และอิทธิพลต่างๆ ที่มีต่อวิวัฒนาการของแหล่ง ช่วงสมัยต่างๆ ที่มีผลต่อความสำคัญของแหล่งจะต้องได้รับการเคารพ

3.3 ด้านประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรมของแหล่งด้วยภูมิทัศน์โดยรอบแหล่ง สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสภาพทางภูมิศาสตร์นั้น เป็นส่วนหนึ่งของความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแหล่ง ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้ในการสื่อความหมายด้วย

3.4 องค์ประกอบที่จับต้องไม่ได้ของมรดกในแหล่ง อาทิ แบบแผนทางวัฒนธรรม และจิตวิญญาณ เรื่องเล่า ดนตรี ระบาย ละคร วรรณกรรม ทัศนศิลป์ ธรรมเนียมเฉพาะบุคคล และอาหาร ควรจะได้รับการให้ความสำคัญและรวมอยู่ในการสื่อความหมายด้วย

3.5 ความสำคัญข้ามวัฒนธรรมของแหล่งมรดก เช่นเดียวกับมุมมองต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวที่วางพื้นฐานอยู่บนการศึกษาทางวิชาการ บันทึกโบราณ และรูปแบบประเพณีที่ดำรงอยู่ควรจะนำมาพิจารณาในการจัดทำโปรแกรมการสื่อความหมาย

หลักการที่ 4 : ความเป็นของแท้ (Authenticity)

การสื่อความหมายและการนำเสนอแหล่งมรดกวัฒนธรรมจะต้องเคารพต่อหลักการพื้นฐานของความเป็นของแท้

4.1 ความเป็นของแท้ คือความห่วงใยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนมนุษย์ เช่นเดียวกับหลักฐานวัตถุที่คงเหลืออยู่ การออกแบบโปรแกรมการสื่อความหมายจึงควรเคารพหน้าที่ที่ใช้สอยตามรูปแบบประเพณีทางสังคมของแหล่ง อีกทั้งกิจกรรมทางวัฒนธรรมและความภาคภูมิใจของประชาชนในท้องถิ่นและชุมชนที่เกี่ยวข้อง

4.2 การสื่อความหมายและการนำเสนอควรเอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ความเป็นของแท้ของแหล่งมรดกวัฒนธรรมโดยสื่อสารถึงความสำคัญของแหล่งโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อคุณค่าทางวัฒนธรรมของแหล่ง หรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาของแหล่งอย่างที่ไม่สามารถทำให้กลับคืนดั้งเดิมได้

4.3 โครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อความหมายที่มองเห็นได้ (อาทิ ชู่ม ทางเดิน และป้ายสื่อความหมาย) ตามที่เห็นว่าเหมาะสมและมีความจำเป็น จะต้องมีความละเอียดอ่อนต่อรูปลักษณะ สภาพโดยรอบ และความสำคัญด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติของแหล่ง ในขณะที่ตัวโครงสร้างก็ต้องมองเห็นได้อย่างชัดเจน

4.4 กิจกรรมการสื่อความหมายต่างๆ ที่จัดขึ้นในแหล่ง อาทิ คอนเสิร์ต การแสดง ประเภทละคร ฯลฯ ที่เห็นว่าเหมาะสมและมีความอ่อนไหวต่อรูปลักษณะของแหล่ง จะต้องมีการ

วางแผนอย่างรัดกุม เพื่อไม่ให้เกิดการรบกวนต่อประชาชนในท้องถิ่น อีกทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพเกิดขึ้นน้อยที่สุด

หลักการที่ 5 : ความยั่งยืน (Sustainability)

แผนการสื่อความหมายสำหรับแหล่งมรดกวัฒนธรรมจะต้องมีความละเอียดอ่อนต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของแหล่ง โดยมีความยั่งยืนด้านสังคม การเงิน และสภาพแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายหลัก

5.1 การพัฒนาและการดำเนินการโปรแกรมการสื่อความหมายและการนำเสนอควรจะเป็นหนึ่งในองค์รวมของการวางแผน การงบประมาณ และกระบวนการจัดการแหล่งมรดกวัฒนธรรม

5.2 ผลที่คาดหวังจากโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อความหมายและจำนวนผู้เข้าชมแหล่งต่อคุณค่าทางวัฒนธรรม ลักษณะทางกายภาพ ความสมบูรณ์ และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของแหล่งจะต้องนำมาพิจารณาทั้งหมด ในการประเมินผลกระทบของมรดกวัฒนธรรม

5.3 การสื่อความหมายและการนำเสนอ ควรตอบสนองวัตถุประสงค์ด้านการศึกษา และวัฒนธรรมในระดับกว้าง ความสำเร็จของโปรแกรมการสื่อความหมายจะต้องไม่พิจารณาเฉพาะในแง่จำนวนผู้เข้าชมหรือรายได้แต่เพียงอย่างเดียว

5.4 การสื่อความหมายและการนำเสนอควรจะเป็นส่วนหนึ่งในองค์รวมของกระบวนการอนุรักษ์ ส่งเสริมความตระหนักรู้ของสาธารณชนต่อปัญหาด้านการอนุรักษ์ที่แหล่งนั้นๆ ประสบอยู่ และอธิบายถึงความพยายามในการปกป้องความสมบูรณ์ทางกายภาพของแหล่งไว้ องค์ประกอบทางเทคนิคหรือเทคโนโลยีใดๆ ที่ได้กำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของ โครงสร้างพื้นฐานทางการสื่อความหมายแบบถาวรของแหล่ง ควรจะมีการออกแบบและก่อสร้างในแบบที่สามารถบำรุงรักษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

5.5 กิจกรรมด้านการสื่อความหมายควรพุ่งเป้าไปที่การให้ประโยชน์ต่อชุมชนของแหล่งนั้นๆ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อย่างยุติธรรมและยั่งยืนในทุกระดับ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว จะต้องสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมและจัดจ้างวิทยากรประจำแหล่งจากคนในชุมชนของแหล่งนั้นๆ

หลักการที่ 6 : ความเป็นองค์รวม (Inclusiveness)

การสื่อความหมายและการนำเสนอแหล่งมรดกวัฒนธรรมจะต้องเป็นผลของการร่วมมือกันอย่างมีคุณค่าความหมายระหว่างนักวิชาชีพด้านมรดก ชุมชนที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ

6.1 ความเชี่ยวชาญของหลากหลายสาขาวิชาชีพ อาทิ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ

ด้านการอนุรักษ์ หน่วยงานของรัฐ ผู้จัดการแหล่ง ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และวิชาชีพอื่นๆ ควรจะบูรณาการอยู่ในการจัดทำโปรแกรมการนำเสนอ

6.2 สิทธิตามประเพณี ความรับผิดชอบ และผลประโยชน์ของเจ้าของทรัพย์สิน ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง และชุมชนที่เกี่ยวข้องควรได้รับการให้ความสำคัญและเคารพในการวางแผนโปรแกรมการสื่อความหมายและการนำเสนอแหล่ง

6.3 แผนการขยายหรือทบทวนโปรแกรมการสื่อความหมาย และการนำเสนอควรจะให้สาธารณชนให้ความเห็นและมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นสิทธิและความรับผิดชอบของทุกคนที่จะเปิดเผยความเห็นและมุมมองของตนให้เป็นที่รับรู้

6.4 เนื่องจากปัญหาด้านสิทธิของทรัพย์สินทางปัญญาและวัฒนธรรมตามรูปแบบประเพณี มีความเกี่ยวพันเป็นพิเศษกับกระบวนการการสื่อความหมายและการสื่อสารออกมาด้วยสื่อต่างๆ (อาทิ สื่อมัลติมีเดียที่นำเสนอในแหล่ง สื่อดิจิทัล และสิ่งพิมพ์) กรรมสิทธิ์ตามกฎหมาย และสิทธิในการใช้ภาพ ข้อความ และวัตถุในการสื่อความหมายอื่นๆ ควรจะได้มีการปรึกษาหารือและระบุให้ชัดเจนลงไปในกระบวนการวางแผน

หลักการที่ 7 : การศึกษาวิจัย การประเมินผล และการฝึกอบรม (Research, Evaluation, and Training)

การศึกษาวิจัย การฝึกอบรม และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เป็นองค์ประกอบสำคัญของการสื่อความหมายแหล่งมรดกวัฒนธรรม

7.1 การสื่อความหมายของแหล่งมรดกวัฒนธรรมไม่ควรจะพิจารณาว่าเสร็จสมบูรณ์เมื่อการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อความหมายเสร็จเรียบร้อยแล้ว การศึกษาค้นคว้าและการปรึกษาหารืออย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งสำคัญในการขยายผลความเข้าใจและความประทับใจในความสำเร็จของแหล่ง และควรจะเป็นองค์ประกอบที่บูรณาการอยู่ในโปรแกรมการสื่อความหมายทุกโปรแกรม

7.2 โปรแกรมการสื่อความหมายและโครงสร้างพื้นฐานควรมีการออกแบบและก่อสร้างให้เหมาะกับการปรับปรุงแก้ไข และ/หรือ เพิ่มเติมได้เป็นระยะๆ

7.3 โปรแกรมการสื่อความหมายและการนำเสนอรวมทั้งผลกระทบทางกายภาพที่โปรแกรมเหล่านั้นมีต่อแหล่งควรมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งควรมีการเปลี่ยนแปลงเป็นครั้งคราวบนพื้นฐานของการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์และทางวิชาการ รวมถึงเสียงสะท้อนจากประชาชน ผู้เข้าชมและสมาชิกของชุมชนที่เกี่ยวข้อง เช่นเดียวกับผู้เชี่ยวชาญด้านมรดกวัฒนธรรมควรจะมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผลนี้ด้วย

7.4 โปรแกรมการสื่อความหมายทุกโปรแกรมควรจะได้รับพิจารณาว่าเป็น แหล่งการศึกษาแหล่งหนึ่ง และการออกแบบโปรแกรมนั้นๆ ควรให้ความสำคัญกับความเป็นไปได้ที่จะนำมาใช้ในหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน สื่อด้านการสื่อสารและข้อมูล กิจกรรมพิเศษ การจัดงาน และงานอาสาสมัครตามฤดูกาล

7.5 การฝึกอบรมนักวิชาชีพผู้มีความรู้เฉพาะด้านในการสื่อความหมาย และ นำเสนอมรดกวัฒนธรรม อาทิ การสร้างสรรค์เนื้อหา การจัดการ เทคโนโลยี การนำเที่ยว และ การศึกษา ถือเป็นวัตถุประสงค์อันสำคัญยิ่ง ยิ่งไปกว่านั้น โปรแกรมการศึกษาพื้นฐานด้านการอนุรักษ์ควรมองตัวเองประกอบของการสื่อความหมาย และการนำเสนอเข้าไปในหลักสูตรด้วย

7.6 โปรแกรมและ หลักสูตร การฝึกอบรมที่จัดขึ้น มาในแหล่ง ที่ควรพัฒนาขึ้นโดยมี วัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลที่ทันสมัยเกี่ยวกับพัฒนาการใหม่ๆ และนวัตกรรมในแหล่งต่อเจ้าหน้าที่ ด้านมรดกและการสื่อความหมายในทุกระดับ รวมทั้งชุมชนที่เกี่ยวข้องและชุมชนเจ้าของพื้นที่

7.7 ความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและธำรงรักษามาตรฐานด้านวิธีการและเทคโนโลยีการสื่อความหมาย เพื่อเป้าหมายดังกล่าว การประชุมระหว่างประเทศ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ระดับวิชาชีพรวมถึงการประชุมในระดับชาติและระดับภูมิภาคควรได้รับการสนับสนุน กิจกรรมเหล่านี้จะสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับความหลากหลายของวิธีการสื่อความหมาย รวมทั้งประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังมีกฎบัตรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยขึ้นนี้ด้วย ได้แก่ กฎบัตรระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (International Culture Tourism Charter) ซึ่งได้มีการรับรองในที่ประชุมสามัญครั้งที่ 12 ของ ICOMOS ที่ประเทศเม็กซิโก ตุลาคม 1999 มีเนื้อหาสำคัญดังนี้ (กฎบัตรระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม , 2552, หน้า 2-4)

“เนื่องด้วยการท่องเที่ยว คือ หนทางหลักแห่งการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การอนุรักษ์ จะต้องสร้างโอกาสให้ทั้งประชาชนในท้องถิ่น และผู้มาเยือนได้มีประสบการณ์รับรู้ และเข้าใจใน มรดกและวัฒนธรรมของชุมชนต่างๆ ที่หลากหลาย การสื่อความหมายจึงมีส่วนเกี่ยวข้องและเป็น ส่วนที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวตามแหล่งต่างๆ นั้น ต่างมีการรับรู้ที่ แตกต่างกัน (กฎบัตรระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม, 25 52) ดังนั้นจึงมี กิจกรรมการสื่อความหมายในระดับบุคคลด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เป็นต้น รูปแบบการศึกษาและ เทคโนโลยีในปัจจุบันที่เหมาะสม กิจกรรมการสื่อความหมายนี้จะต้องสนับสนุนให้สาธารณชนได้ ตระหนักถึงคุณค่า และให้ความร่วมมือช่วยเหลือ อันจะส่งผลให้มรดกทั้งทางธรรมชาติและ

วัฒนธรรมดำรงอยู่ และควรนำเสนอความสำคัญของแหล่งโบราณสถาน วัฒนธรรมประเพณีที่ปฏิบัติกันอยู่ ตั้งแต่อดีตในยุคสมัยต่างๆ และในท้องที่ภูมิภาคต่างๆ โดยไม่ละเลยถึงวัฒนธรรมและภาษาของชนกลุ่มย่อย ผู้มาเยือนควรได้รับข้อมูลของคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่าง อันเป็นตัวกำหนดลักษณะเฉพาะของมรดกทางวัฒนธรรมนั้นๆ ด้วย”

5. แนวคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์

เอกลักษณ์ (Identity) หรือในบางตำราทางวิชาการอาจใช้คำว่า “อัตลักษณ์” ในทางจิตวิทยา สังคม หมายถึง ความสำนึกของแต่ละบุคคลว่าตนเองมีความแตกต่างจากผู้อื่นอย่างไร เป็นคำตอบเป็นตอบของคำถามที่ว่า “ฉันคือใคร” และ “ฉันคือใครในสายตาผู้อื่น” ซึ่งบุคคลหนึ่ง ๆ จะมีหลายเอกลักษณ์ หมายถึงการมองตนเองในแง่มุมต่าง ๆ ในฐานะสมาชิกหน่วยหนึ่งของสังคม ตัวอย่างเช่น เชื้อชาติ ถิ่นกำเนิด เพศ ชนชั้น อาชีพ การเมือง ศาสนาดังนั้นในฐานะสมาชิกหน่วยหนึ่งของสังคม บุคคลหนึ่ง ๆ จะมองตนเองในหลาย ๆ แง่มุมตัวอย่างเช่น นาย ก. มองตนเองว่า เป็นคนไทยเชื้อสายจีน เป็นชาวอุดรธานี เป็นผู้ชาย เป็นพ่อค้า เป็นชนชั้นนายทุน เป็นชาวพุทธ การมองตนเองในแง่มุมต่าง ๆ ของนาย ก. ก็คือ เอกลักษณ์ในแง่มุมต่าง ๆ ของนาย ก. นั่นเอง (วิไลพร สาคริก, 2545, หน้า 19) เอกลักษณ์ เป็น ความสำเร็จตามจุดเน้น และจุดเด่นที่สะท้อนให้เห็นเป็นลักษณะโดดเด่นของสถาบัน (เอกลักษณ์ , 2011, p.1) เอกลักษณ์ขององค์กรมักจะทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้ คือ สัญลักษณ์ (Symbols) เครื่องหมาย (Sign System) หนังสือ (Books) นิตยสาร (Magazines) หนังสือพิมพ์ (Newspapers) โฆษณา (Ads) นิทรรศการ (Exhibits) แคตตาล็อก (Catalogues) บรรจุภัณฑ์ (Packages) แผ่นพับ (Brochures) โปสเตอร์ (Posters) แผนที่ (Maps) ป้ายโฆษณา (Billboards) การประชาสัมพันธ์ (Promotions) หัวจดหมาย (Letter Heads) ดังความหมายของ เบอริรี่แมน (Berryman), 2011, p.1)

นอกจากเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลแล้ว ในระดับกลุ่ม กลุ่มสังคมหนึ่ง ๆ จะมีเอกลักษณ์ร่วม (Collective Identity) ซึ่ง วิกีพีเดีย (Wikipedia, 2009, หน้า 1) ได้ให้คำจำกัดความว่า กระบวนการสร้างสำนึกร่วมของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม อันจะทำให้สมาชิกได้ตระหนักถึงลักษณะร่วมของกลุ่ม และเข้าใจว่า “พวกเรา” มีลักษณะต่างไปจาก “พวกเขา” อย่างไรก็ตาม จิตสำนึกรวมดังกล่าวสามารถสร้างและปรับเปลี่ยนได้ โดยอาศัยสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นในระบบวัฒนธรรมของกลุ่ม เช่น เพลงพื้นบ้าน ตำนานเรื่องวีรกรรมของบรรพบุรุษ ดังนั้น สังคมและวัฒนธรรมจึงมีบทบาทในการสร้าง การดำรงรักษา และการปรับเปลี่ยนเอกลักษณ์โดยตรง

โครงสร้างเอกลักษณ์ เกิดจากการจัดระบบของสังคม โดยกลุ่มสถาบันต่าง ๆ ในสังคม อันได้แก่ สถาบันทางเศรษฐกิจ สถาบันทางสังคม และสถาบันทางการเมือง ซึ่งล้วนแต่มีอิทธิพลกับ

สมาชิกในสังคม ดังนั้น บุคคลหนึ่ง ๆ จึงต้องปรับเปลี่ยนเอกลักษณ์เมื่อตนเข้าไปเป็นสมาชิกในกลุ่มสังคมใหม่ นั่นคือ เอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล และเอกลักษณ์ร่วมของกลุ่มจะต้องปรับเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมและสังคมที่เปลี่ยนไป

นอกจากเอกลักษณ์บุคคล เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม แล้วยังต้องพิจารณาถึงเอกลักษณ์ของชาติด้วยนั้นหมายรวมถึงเอกลักษณ์ของบุคคลและวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงความเป็นชาตินั้นเอง ซึ่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ พ.ศ.2549 ได้ชี้ให้เห็นว่า เอกลักษณ์ของชาติไทยเป็นลักษณะเฉพาะที่มีความเด่นและดิงามแตกต่างจากนานาประเทศนับแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน อันทำให้พื้นฐานสังคมไทยมีคุณภาพ คุณธรรม ภูมิปัญญา ใฝ่เรียนรู้ มีความสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน มีความภาคภูมิใจในมรดกทางศิลปวัฒนธรรมที่มีมาช้านานจนหล่อหลอมให้เกิดความเป็นไทย อีกทั้งเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้ประเทศชาติมีความมั่นคงและเจริญก้าวหน้าสืบเนื่องยิ่งขึ้น ดังนั้น เพื่อให้เอกลักษณ์ของชาติสามารถสืบสานและดำรงอยู่คู่กับประเทศไทยตลอดไป และระเบียบยังให้คำจำกัดความว่า “เอกลักษณ์ของชาติ” ไว้ว่า ลักษณะที่แสดงถึงความเด่นและดิงามเฉพาะที่ร่วมกันของชาติไทย เกี่ยวกับประชากร ดินแดน ศิลปวัฒนธรรม ภาษาไทย ความเป็นเอกราชและอธิปไตย เกียรติภูมิของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเป็นชาติ ช่วยให้ประเทศไทยสามารถรักษาความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าบนพื้นฐานของความสงบสุข ประชาชนมีความรัก ความสามัคคี เอื้ออาทรและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมาได้จนถึงทุกวันนี้ ส่วนคำว่า “การเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ” หมายความว่า การดำเนินการใดๆ ด้านเอกลักษณ์ของชาติเพื่ออนุรักษ์ ปกป้อง พัฒนา เผยแพร่และส่งเสริมอย่างสร้างสรรค์ด้วยจิตสำนึกด้านคุณธรรม ความดิงาม ความรักหวงแหน และความภาคภูมิใจ ในอันที่จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถรักษาความมั่นคง และส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าบนพื้นฐานของความสงบสุข ประชาชนมีความเข้าใจ เอื้ออาทร และรู้จักสามัคคี (ราชกิจจานุเบกษา, 2549)

แนวคิดเรื่องเอกลักษณ์ดังกล่าวข้างนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเอกลักษณ์ของอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะเป็นแหล่งการท่องเที่ยวเพื่อสื่อสารให้นักท่องเที่ยวเข้าใจเอกลักษณ์ตรงตามความต้องการของพื้นที่และท้องถิ่นได้

6. ทฤษฎีสัญญาวิทยา (Semiotics)

สัญญาวิทยา เป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับระบบของสัญลักษณ์ ที่ปรากฏอยู่ในความคิดของมนุษย์ อันถือเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวของเรา สัญลักษณ์อาจจะได้แก่ ภาษา รหัส สัญลักษณ์ เครื่องหมาย ฯลฯ หรือหมายถึงสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้มีความหมายแทนของจริง ตัวจริง ในตัวบท และในบริบทหนึ่งๆ

คำว่าสัญญาวิทยาหรือสัญศาสตร์ (Semiology และ Semiotics) ทั้งสองคำนี้มีรากศัพท์มาจากภาษากรีกคำเดียวกันคือ Semeion ที่แปลว่า Sign หรือสัญลักษณ์ ซึ่งสัญญาวิทยาหรือสัญศาสตร์ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์เรื่องภาษา เครื่องหมายและสัญลักษณ์ ทั้งสองคำนี้ต่างมีเอกลักษณ์ และถูกรวมอยู่ในระบบของเครื่องหมาย Semiotics เป็นคำที่นักปรัชญาชาวอเมริกัน ชาร์ล แซนเดอร์ส เพอร์ซ (Charles Sanders Peirce ค.ศ.1839–1914) เป็นผู้ริเริ่มใช้เพื่อนำมาประยุกต์ใช้งานออกแบบสถาปัตยกรรม เพราะสถาปัตยกรรมนั้นมีโครงสร้าง องค์ประกอบที่แตกต่างไปจากระบบของภาษา และทำให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

ส่วนคำว่า Semiology เป็นคำที่ตั้งขึ้นโดยนักภาษาศาสตร์แฟร์ดิน็อง เดอ โซซูร์ (Ferdinand de Saussure ค.ศ. 1857-1913) นักภาษาศาสตร์ชาวสวิส นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอีกหลายคนนำเอาแนวคิดเรื่องสัญญาวิทยาไปพัฒนาต่อ ซึ่งจะกล่าวถึงอีกคนได้แก่ โรแลนด์ บาร์ธ (Roland Barthes ค.ศ. 1915-1980) ในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสัญศาสตร์และสัญญวิทยานั้นมีเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สอดคล้องและคล้ายคลึงกัน นั่นคือการศึกษาวิธีการสื่อความหมาย ขั้นตอนและหลักการในการสื่อความหมายตลอดจนเรื่องการทำความเข้าใจในความหมายของสัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ในวัฒนธรรมหนึ่งๆ (แนวคิดสัญญาวิทยา, 2554)

การศึกษาในเรื่องของ สัญลักษณ์ (Sign) รหัส (Code) และวัฒนธรรม (Culture) ซึ่งเกี่ยวกับการแสดงให้เห็นถึงลักษณะที่สำคัญของสัญลักษณ์และการถูกนำมาใช้ ไว้เป็นลักษณะที่สำคัญ 3 ประการของสัญลักษณ์ ดังที่เดนิล แซนเดอร์ (Daniel, 2011, หน้า 1-4) ได้ให้คำจำกัดความและอธิบาย สัญญาวิทยา (Semiology) หรือ (Semiotics) นั่นคือ

1. จะต้องมึลักษณะทางกายภาพ
2. จะต้องมีความหมายถึงบางสิ่งบางอย่างนอกเหนือตัวสัญลักษณ์เอง
3. ต้องถูกนำมาใช้และรับรู้โดยผู้ที่เกี่ยวข้องข้อว่าสัญลักษณ์

แฟร์ดิน็อง เดอ โซซูร์ (Ferdinand De Saussure) นักภาษาศาสตร์ผู้ให้กำเนิดศาสตร์ของสัญญาวิทยา ได้พัฒนาทฤษฎีมาจากรากฐานความคิดทางภาษาศาสตร์ว่าความหมาย จะประกอบด้วยสัญลักษณ์ (Sign) รหัส (Code) และวัฒนธรรม (Culture) โดยให้ความสนใจวิธีที่ผู้ผลิตสร้างสัญลักษณ์ต่าง ๆ และแนวทางที่ผู้อ่านสารจะเข้าใจสัญลักษณ์นั้น ๆ ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญแก่ผู้ผลิต

สาร (Producer) มากกว่าการเป็นแค่ผู้ส่งสารและให้ความสำคัญ (มิติทางความคิด) แก่ผู้ผู้อ่านสาร (Reader) มากกว่าผู้รับสาร (Receiver) สัญญวิทยา จึงเป็นการศึกษากระบวนการสร้างความหมาย (Signification) หรือวิธีการที่จะนำเอา สัญญาต่าง ๆ มาใช้ตีความหมายภายในตัวบท (Text) อันเป็นผลผลิตทั้งหมดของการสื่อสาร (วิไลพร ศาคริก, 2545, หน้า 98)

6.1 รูปสัญญะและความหมายสัญญะ

การศึกษาเกี่ยวกับ สัญญาศาสตร์เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างรูปสัญญะและความหมายสัญญะ เพื่อ ศึกษาว่าความหมาย ที่ถูกสร้างและถูกถ่ายทอด เป็นอย่างไร ซึ่งแฟร์ดีน็อง เดอ โซซูร์ (Ferdinand De Saussure, 2011, หน้า 1-3) อธิบายว่าในทุกๆ สัญญาต้องมีส่วนประกอบทั้ง 2 อย่าง ดังนี้

1. รูปสัญญะ (Signifier) คือสิ่งที่เราสามารถรับรู้ผ่านประสาทสัมผัส เช่นการมองเห็น ตัวอักษร รูปภาพ หรือการได้ยินคำพูดที่เปล่งออกมาเป็นเสียง (Acoustic-Image)

2. ความหมายสัญญะ (Signified) หมายถึงความหมาย คำนิยามหรือความคิดรวบยอด (concept) ที่เกิดขึ้นในใจหรือในความคิดของผู้รับสาร

ความสัมพันธ์ระหว่างสัญญะแต่ละตัวนั้นเกิดขึ้นโดยตรรกะว่าด้วยความแตกต่าง (The Logic of Difference) หมายความว่า ความหมายของสัญญะแต่ละตัว มาจากการเปรียบเทียบว่าตัวมันแตกต่างจาก สัญญาตัวอื่นๆ ในระบบเดียวกัน ซึ่งหากไม่มีความแตกต่างแล้ว ความหมายก็เกิดขึ้นไม่ได้ ทั้งนี้ความต่างที่ทำให้ค่าความหมายเด่นชัดที่สุดคือความต่างแบบคู่ตรงข้าม (Binary Opposition) เป็นต้น ขาว-ดำ ดี-เลว ร้อน-เย็น หรืออธิบายอีกอย่างคือ ความหมายของสัญญะหนึ่ง เกิดจากความไม่มี หรือไม่เป็นของสัญญะอื่น (สรณี วงศ์เบ็ญสัจจ์, 2544, หน้า 18)

6.2 ประเภทของสัญญะ

ขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างสัญญะแต่ละตัวนั้นเกิดขึ้นโดยการพิจารณาที่ตรรกะของความแตกต่างนั้นก็ได้มีการเสนอการจัดประเภทของสัญญะ โดย Peirce ได้กำหนดเอาไว้เป็น 3 ประเภท ซึ่งแบ่งตามความสัมพันธ์ระหว่างรูปสัญญะและความหมายสัญญะดังนี้ (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฟาร์ , 2550 หน้า 25-26)

1. ภาพเหมือน (Icon) เป็นเครื่องหมายที่มีความสัมพันธ์ระหว่างรูปสัญญะกับความหมายสัญญะเป็นไปในลักษณะของความเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสิ่งที่มันบ่งถึง เช่นภาพถ่าย ภาพเหมือน ภาพวาด ภาพยนตร์ การ์ตูน แผ่นภาพ และ การเลียนแบบท่าทางของคนหรือ สัตว์ เป็นต้น

2. ดรรชนี (Index) เป็นเครื่องหมายที่มี ความสัมพันธ์ระหว่างรูปสัญญะกับความหมายสัญญะเป็นไปในลักษณะของความเป็นเหตุ เป็นผลต่อกัน(Cause and Effect) หรือเป็นการบ่งชี้ถึงบางสิ่งบางอย่าง เช่น รูปภาพที่แสดงผลลัพธ์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รอยเท้าของสัตว์ที่ประทับลงบน

พื้นดิน หรือดรรชนีที่อยู่ท้ายเล่มของหนังสือที่บอกให้เราทราบถึงข้อความที่เราต้องการจะค้นหา คุณสมบัติอีกประการที่น่าสังเกตของสัญลักษณ์ประเภทดรรชนีก็คือ เมื่อเราเห็นรูปสัญลักษณ์ประเภทดรรชนี ความหมายสัญลักษณ์ที่เรานึกถึงไม่ใช่สิ่งที่เรามองเห็นในขณะนั้น เช่น ตัวอย่างที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นคือรอยเท้าสัตว์ที่เมื่อเราพบ เราไม่ได้นึกถึงรอยเท้าในขณะนั้น แต่เรานึกไปถึงตัวสัตว์ที่เป็นเจ้าของรอยเท้า

3. สัญลักษณ์ (Symbol) เป็นเครื่องหมายที่มีความสัมพันธ์ระหว่างรูปสัญลักษณ์กับความหมาย สัญลักษณ์เป็นไปในลักษณะของการถูกกำหนดขึ้นเองซึ่งได้รับการยอมรับ ซึ่ง แสดงถึงบางสิ่งบางอย่าง แต่มันไม่ได้มีความคล้ายคลึงกับสิ่งที่มันบ่งชี้ แต่การใช้งานเป็นไปในลักษณะของการถูกกำหนดขึ้นเองซึ่งได้รับการยอมรับจนเป็นแบบแผน (Convention) และต้องมีการเรียนรู้เครื่องหมายเพื่อทำความเข้าใจ หรือเป็นการแสดงถึงการเป็นตัวแทน (Representation) ซึ่งสังคมยอมรับความสัมพันธ์นี้ ตัวอย่างเช่น เครื่องหมายทางคณิตศาสตร์ ภาษาที่รวมถึงเครื่องหมายวรรคตอนต่างๆ หรือ การสวมแว่นนิ้วนางข้างซ้ายแสดงถึงการแต่งงาน เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ดี การจำแนกประเภทของสัญลักษณ์ทั้งสามแบบก็ไม่สามารถทำได้อย่างชัดเจน เช่นในกรณีรูปสัญลักษณ์ของคำว่า “Xerox” ในภาษาอังกฤษซึ่งความหมายสัญลักษณ์ของมันก็คือยี่ห้อของเครื่องถ่ายเอกสาร แต่รูปสัญลักษณ์ดังกล่าวได้กลายเป็นความหมายสัญลักษณ์ของ “การถ่ายเอกสาร” ในสังคมไทย เป็นต้น (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฟาร์, 2550, หน้า 21)

ทฤษฎีนี้ผู้วิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์เอกลักษณ์ของสถานตากอากาศบางปูเพื่อนำไปสู่การสื่อความหมายของสถานที่นั้นได้อย่างถูกต้อง

7. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ

ด้วยในการวิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการการวิจัยเชิงคุณภาพ ในบทนี้ผู้วิจัย ได้ประมวลความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพใน 3 หัวข้อดังต่อไปนี้

7.1 วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

7.1.1 การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือสำหรับผลิตและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญมาก ทั้งในชีวิตประจำวันของเราและในการวิจัย

“การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ” ที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ไม่ใช่ชื่อของวิธีการสัมภาษณ์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นมโนทัศน์ (Concept) หรือเป็นชื่อรวมๆ ที่ใช้หมายถึงเทคนิคการสัมภาษณ์หลายแบบ ที่มีลักษณะสำคัญหลายอย่างร่วมกัน แต่ขณะเดียวกันก็มีลักษณะเฉพาะปลีกย่อยบางอย่างที่ต่างกันบ้าง ในเอกสารภาษาอังกฤษ การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพมีชื่อเรียก

แตกต่างกันหลายชื่อ เช่น In-Depth Interview, Focused Interview, Unstructured Interview, Non-Directive Interview, Open-Ended Interview, Active Interview และ Semi-Structured Interview (Rice and Ezzy, 1999) (ชาย โพธิ์สีตาม, 2550, หน้า 257-259)

วิธีการสัมภาษณ์ที่มีชื่อในเอกสารภาษาไทยนอกจากคำว่า “การสัมภาษณ์เชิงลึก” หรือ “การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก” หรือ “การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง” และบางครั้งก็เรียกว่า “การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง” ทั้งหมดก็เป็นวิธีการที่สามารถเรียกรวม ๆ ได้ว่า การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ (Qualitative Interview) เมื่อกล่าวถึงวิธีที่มีเทคนิคการสัมภาษณ์สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพโดยรวม ๆ ถ้าต้องการกล่าวถึงวิธีที่มีเทคนิคเฉพาะบางอย่าง จึงจะใช้ชื่อเฉพาะซึ่งเป็นที่คุ้นเคยกันอยู่แล้ว เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างแล้วแต่กรณี

1. การสัมภาษณ์สองแบบ: กระบวนทัศน์และแนวคิด

การวิจัยทางสังคมศาสตร์ได้แบ่งออกเป็น 2 แบบตามลักษณะของการวิจัย คือ การสัมภาษณ์ที่ใช้ทั่วไปในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Interview) กับ การสัมภาษณ์ที่ใช้ทั่วไปในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Interview) แบบแรกเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured) คือ ทุกคำถามจะมีคำตอบที่เตรียมไว้ล่วงหน้า เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด แบบหลังเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างหรือกึ่งโครงสร้าง (Unstructured หรือ Semi-Structured) ที่มีความยืดหยุ่นมากกว่าแบบแรก การสัมภาษณ์ทั้งสองประเภทนี้ แตกต่างกันทั้งในแง่ของปรัชญาพื้นฐาน วิธีดำเนินการ และบทบาทของผู้สัมภาษณ์ ซึ่งทั้งหมดนี้จะยังผลให้ข้อมูลที่ได้มีลักษณะที่แตกต่างกันด้วย

วิธีการสัมภาษณ์เชิงปริมาณ (แบบแรก) นั้นอิงอยู่กับกระบวนทัศน์ที่ถือว่า ความจริง หรือ ความรู้ (ซึ่งเป็นข้อมูลในการวิจัย) เป็นสิ่งที่มีอยู่โดยตัวของมันเอง และเป็น วัตถุวิสัย (Objective) คือ เป็นอิสระจากตัวนักวิจัย ความจริงสูงสุดมีเพียงหนึ่งเดียวและมีธรรมชาติเป็นกฎสากล (Universal and Law-like Reality) ทัศนะเช่นนี้ได้รับอิทธิพลจากกระบวนทัศน์ แนวปฏิฐานนิยม (Positivism) ซึ่งมีอิทธิพลสูงต่อการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติและศาสตร์แขนงอื่น ๆ

เคลว (Kvale, 1996) เปรียบบทบาทของผู้ทำหน้าที่สัมภาษณ์เชิงปริมาณซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของกระบวนทัศน์แบบวิทยาศาสตร์ (ปฏิฐานนิยม) ที่กล่าวมาข้างต้นนั้นว่าเหมือนกับนักชู้ตเป้า ผู้มีหน้าที่เพียงแต่ชู้ตเป้าซึ่งมีอยู่แล้วในดิน โดยใช้เครื่องมือและกรรมวิธีที่เหมาะสม ร่อนเอาแต่เป้าที่บริสุทธิ์ ไม่ให้มีสิ่งปนเปื้อนอื่นติดมาได้ ในคำกล่าวนี้ ข้อมูลหรือความจริงที่นักวิจัยต้องการนั้น เปรียบได้กับเป้าซึ่งถือว่ามีอยู่ตามธรรมชาติของมันเอง มิได้ถูกใครสร้างมา ข้อมูลนั้นมีอยู่

แล้วในประชากรที่เลือกเป็นตัวอย่าง นักวิจัยเป็นเพียงผู้ไปค้นพบ แล้วก็เก็บเอามาเท่านั้น วิธีการเก็บนั้นนักวิจัยเชิงปริมาณใช้การสัมภาษณ์โดยมีแบบสอบถามเป็นหลัก ในการสัมภาษณ์เชิงปริมาณนั้นผู้สัมภาษณ์มุ่งเน้นกรรมวิธีที่จะไม่ให้ข้อมูลที่ได้มาถูกปนเปื้อนด้วยสิ่งอื่นที่ไม่ต้องการวงการวิจัยเรียกสิ่งที่ไม่พึงประสงค์นี้ว่า “อคติ” อคตินั้นไม่ว่าจะมาจากตัวผู้สัมภาษณ์จากผู้ให้สัมภาษณ์ หรือจากกรรมวิธีดำเนินการสัมภาษณ์ ก็ถือเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

2. การสัมภาษณ์เน้นปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม

การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันมีความหมายสองนัย นัยแรก หมายถึง การมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของทั้งสองฝ่าย ตั้งแต่เริ่มต้นจนตลอดจบการสัมภาษณ์ เป็นหน้าที่ของฝ่ายผู้ทำการสัมภาษณ์มากกว่าให้ผู้สัมภาษณ์ ที่จะสร้างและรักษาระดับความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตัวเขากับผู้ให้สัมภาษณ์ ความสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยให้ฝ่ายผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึกสบาย มั่นใจ วางใจ และกล้าที่จะเปิดเผยเรื่องราวตลอดจนความคิดของเขา

ประเด็นที่สอง คือเรื่องการมีส่วนร่วมนั้น หมายถึงการที่ตั้งสองฝ่ายอยู่ในสภาพที่ Active คือต่างก็มีส่วนร่วมเพื่อบรรลุจุดประสงค์เดียวกัน นั่นคือการสร้างเรื่องราว (ข้อมูล) ขึ้นมา การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพนั้นเป็นมากกว่าการที่ฝ่ายหนึ่ง “ยิงคำถาม” ให้อีกฝ่ายหนึ่งตอบเท่านั้น แต่เป็นการที่ทั้งสองฝ่ายแลกเปลี่ยนคำถามคำตอบซึ่งกันและกัน ทำนองเดียวกับการเจรจาต่อรอง (Negotiation) ทว่าไม่ใช่การต่อรองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หากแต่เป็นการต่อรองเพื่อร่วมกันสร้างข้อมูลและความหมายขึ้นมา (Fontana and Frey, 2000) ข้อมูลที่ได้มาโดยวิธีนี้นับว่าเป็นผลของการต่อรองที่ลงตัว (Negotiated Text) ที่ว่าต่อรองนั้นคือทั้งสองฝ่ายต่างมีโอกาสเป็นผู้เสนอและผู้สนอง นักวิจัย (ผู้สัมภาษณ์) ต่อกองด้วยข้อเสนอให้ผู้ให้สัมภาษณ์บอกความจริง บอกสิ่งที่เขารู้ หรือสิ่งที่เขาคิดเห็น จนเป็นที่พอใจ แล้วจึงเปลี่ยนไปเรื่องใหม่ ฝ่ายผู้ให้สัมภาษณ์ก็ต่อรองด้วยการบอกว่า ความจริง สิ่งที่เขาู้ และสิ่งที่เป็นความคิดเห็นของเขาคืออะไร ในแบบของเขาเอง การต่อรองในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนเช่นนี้คือสาระสำคัญของกระบวนการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ

แต่ในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ การมีส่วนร่วมของทั้งสองฝ่ายเป็นสิ่งที่ต้องเน้นเป็นพิเศษ โฮลสไตน์ และ แก็บเบรียม (Holstein and Gubrium, 1997) ถึงกับเรียกวิธีการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพโดยรวมว่าเป็น Active Interview และเรียกกระบวนการสัมภาษณ์แบบนี้ว่า Active Interviewing คือ เป็นการสัมภาษณ์ที่ทั้งสองฝ่ายต้องมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันไม่ใช่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่เพียงข้างเดียว

การมีส่วนร่วมในการสัมภาษณ์นั้น ผู้สัมภาษณ์ไม่ได้มีหน้าที่เพียงแค่ว่า “ยิงคำถาม” อย่างเดียว แต่ต้องใช้ศิลปะและความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์

กระตือรือร้นที่จะเล่าเรื่องราวของเขาโดยที่ไม่รู้สึกที่กำลังถูกถามคำถามหรือถูกซักไซ้ไล่เลียง เนื่องจากการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพเป็นการสื่อสารสองทาง (Two-Way Communication) ความร่วมมือกันระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์จึงเป็นดรชนี้ที่วัดความสำเร็จที่สำคัญ

ในการ อุปมาการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพที่ทั้งผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์มีส่วนร่วมกันอย่างแข็งขันในกระบวนการสร้างข้อมูลว่า “เหมือนละครที่ทั้งสองฝ่ายร่วมกันแสดง และละครนั้นก็มีการสร้างเรื่องที่สามารถเปลี่ยนไปได้ตลอดเวลา (เอทเทิล เดอ โซลา พูล (Ethiel de Sola Pool, 1957, หน้า 193 อ้างใน Holstein and Gubrium, 1997, หน้า 120)

3. การสัมภาษณ์ในรูปของการสนทนา

การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพที่ดี ควรดำเนินไปในรูปของการสนทนา นั้น มีคำถามที่น่าจะทำความเข้าใจเพิ่มเติม คำถามสำคัญคือ การสนทนาในการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพเป็นอย่างไร ต่างจากการสนทนาในกิจกรรมอื่น ๆ ใดๆ เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องนี้ควรทราบก่อนว่า การสนทนามีรูปแบบอย่างไรบ้าง เคลว (Kvale, 1996, หน้า 19-21) จำแนกการสนทนาออกเป็น 3 ประเภท คือ การสนทนาในชีวิตประจำวัน การสนทนาเชิงวิชาชีพ และ การสนทนาตอบโต้เชิงปรัชญา การสนทนาทั้งสามแบบนี้แตกต่างกันทั้งในด้านรูปแบบ โครงสร้าง และจุดมุ่งหมาย

2. การสังเกต

หลักพื้นฐานของวิธีการสังเกตแบบ

การแยกชนิดของสิ่งที่จะต้องสังเกตออกเป็น 6 ขั้นตอนนี้ จะมีประโยชน์โดยตรงในแง่ของการตรวจสอบว่า ผู้วิจัยได้ทำงานครบถ้วนหรือไม่ ถ้าไม่ได้แบ่งไว้ให้ละเอียดอาจมีบางส่วนตกหล่นขาดหายไป และพยายามอธิบายถึงความเป็นมา สาเหตุ และผลลัพธ์ การวิเคราะห์เบื้องต้นนี้เป็นสิ่งที่จะเป็นในการวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งนี้เพราะงานวิจัยนี้เป็นงานที่ต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลในสนามเพื่อจะได้สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างต่อเนื่องต่อไป และวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้องไม่หลงทาง (สุภางศ์ จันทรวานิช, 2543, 128-159)

หลักการทั่วไปของการสังเกตมี 5 ประการ ซึ่ง (ชาย โพธิ์สิตา, 2550, หน้า 312-315) นำมาขยายความ และเพิ่มเข้าไปอีก 2 ประการ (รวมเป็น 7 ประการ) จากคำกล่าวของชควานท์ (Schwandt, 2000, หน้า 179)

1. สังเกตจากมุมมองของผู้ถูกศึกษา: ผู้สังเกตจะต้องพยายามมองปรากฏการณ์ศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการกระทำ ความเข้าใจ ความหมาย จากสายตาของผู้ที่ถูกศึกษาเท่านั้น นักวิจัยจะมีความคิดเห็นมีความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ตนสังเกตอย่างไร ก็ควรจะเป็นที่แยกไว้ต่างหาก แต่สิ่งที่นักวิจัยจะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกคือ ต้องพยายามมองการกระทำหรือปรากฏการณ์

ในสายตาของคนที่ถูกสังเกต เป็นหลัก ถ้านักวิจัยยังไม่สามารถเข้าถึง หรือยังไม่สามารถมองสิ่งที่เกิดขึ้นในสายตาของประชาชนผู้ถูกสังเกตได้ ก็ยังไม่จัดว่าประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

2. สังเกตรายละเอียด : ให้ความสำคัญอย่างสูงแก่รายละเอียดของสิ่งที่สังเกตนักวิจัยต้องบันทึกและพรรณนารายละเอียดของสิ่งที่เกิดขึ้น ยิ่งให้รายละเอียดได้มากเท่าไรก็ยิ่งดีในเรื่องนี้ถ้าจะพูดตามความเห็นและตามภาษาของ (Clifford Geertz, 1973) ก็ต้องพูดว่า นักวิจัยที่ทำการสังเกตแบบมีส่วนร่วมนั้นต้องทำสิ่งที่เรียกว่า Thick Description คือพรรณนารายละเอียดของสิ่งที่ตนศึกษาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ การพรรณนารายละเอียดที่ดี คือการพรรณนาอย่างเป็นวัตถุวิสัย (Objective Description) คือไม่ใช่ความรู้สึก ความคิดเห็น และการตีความของนักวิจัย จะต้องเก็บความรู้สึกแยกไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหาก ไม่ปนกับบันทึกข้อความพรรณนาของสิ่งที่ได้สังเกต ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูล

3. ให้ความสำคัญแก่บริบทของสิ่งที่สังเกต : ผู้ทำการสังเกตต้องตระหนักว่า เหตุการณ์ การกระทำ หรือพฤติกรรมที่สังเกตนั้น มีความหมายก็เฉพาะภายในบริบทคือ สิ่งแวดล้อมที่มันดำรงอยู่ (หรือในสิ่งแวดล้อมที่คล้ายกันเท่านั้น) ถ้าบริบทแตกต่างออกไป ความหมายของการกระทำนั้นอาจจะเปลี่ยนไป ดังนั้น ในการสังเกต นักวิจัยต้องไม่พลาดที่จะเก็บรายละเอียดบริบทของสิ่งที่สังเกตด้วย ทุกครั้งที่ทำการสังเกต นอกจากจะพรรณนารายละเอียดของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น (ซึ่งถือว่าเป็นเนื้อหาหลักของการสังเกต) แล้ว นักวิจัยต้องไม่ละเลยที่จะให้คำบรรยายเชิงบริบทของปรากฏการณ์นั้นด้วย เช่น สถานที่ เวลา และสถานการณ์ (Setting) นักวิจัยที่ทำการสังเกตจะต้องคำนึงถึงบริบททางสังคมและประวัติความเป็นมาของปรากฏการณ์ที่ศึกษานั้นด้วย

4. ให้ความสำคัญแก่กระบวนการของสิ่งที่สังเกต: ในการสังเกต นักวิจัยจะต้องมองการกระทำทางสังคมในฐานะเป็นกระบวนการที่มีพลวัตอยู่ตลอดเวลา ข้อนี้หมายรวมไปถึงว่า ควรมองปรากฏการณ์ต่าง ๆ ว่ามีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับสิ่งอื่นด้วย การทำความเข้าใจเหตุการณ์อย่างหนึ่งในฐานะเป็นสิ่งที่คงที่ ไม่มีมิติแห่งความเคลื่อนไหวหรือพัฒนาการ มาสามารถจะให้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งนั้นได้ชัดเจนและเพียงพอ

5. เปิดกว้าง: นักวิจัยพึงหลีกเลี่ยงการด่วนสรุปหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ตนสังเกต โดยที่ยังไม่มีหลักฐานสนับสนุนเพียงพอ การใช้แนวคิดอันใดอันหนึ่งตัดสินหรือชี้้นำการสังเกตเร็วเกินไปนั้น อาจทำให้การสังเกตที่จะตามมาติดอยู่ใน “กับดักทางความคิดและมุมมอง” ของแนวคิดนั้นเท่านั้น แม้จะมีกรอบแนวคิดที่วางเอาไว้ในเบื้องต้นอยู่แล้ว การสังเกตก็ควรดำเนินไปอย่างเปิดกว้าง ให้โอกาสแนวคิดใหม่ โดยไม่ยอมให้แนวคิดทฤษฎีเดิมครอบงำ เว้นเสียแต่ว่าหลักฐานจากการสังเกตในระยะต่อมาจะทำให้ประจักษ์ชัดว่าควรเป็นเช่นนั้น

6. นักวิจัยในฐานะเป็นเครื่องมือในการสังเกต : วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพทั่วไปถือว่านักวิจัยเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลที่สำคัญ วิธีการสังเกตเป็นตัวอย่างเด่นชัดที่สุดในเรื่องนี้ คุณสมบัติข้อนี้อาจเป็นทั้งจุดแข็งและข้อจำกัดของวิธีนี้ จุดแข็งสำคัญอยู่ที่ความยืดหยุ่น ซึ่งทำให้นักวิจัยสามารถวินิจฉัยโดยหลักแห่งและผล ตามความเหมาะสมกับแหล่งข้อมูลและสถานการณ์แวดล้อม แต่ข้อจำกัดที่สำคัญก็คือ ความเป็นอัตวิสัย (Subjectivity) ซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากในการใช้เครื่องมือชนิดนี้ เพราะนักวิจัยนั้นถึงอย่างไรก็เป็นมนุษย์ที่มีความรู้สึก มีอารมณ์ มีความชอบ/ไม่ชอบเหมือนคนทั่วไป การสังเกตอย่างบริสุทธิ์ชนิดที่ปราศจากอคติทุกรูปแบบ (เป็นวัตถุวิสัยบริสุทธิ์) นั้น ออกจะเป็นเรื่องอุดมคติมากกว่าที่จะประจักษ์ได้ในการปฏิบัติจริง นอกจากนี้แล้ว ความเป็นมาตรฐานก็เป็นสิ่งที่บรรลุถึงได้ยาก สำหรับเครื่องมือที่เป็นมนุษย์ แม้ว่าจะจะเป็นนักวิจัยที่ฝึกฝนมาดีแล้วก็ตาม เพราะข้อจำกัดที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจะแนะนำว่าควรใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบอื่น เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นต้น ควบคู่ไปกับการสังเกตด้วย

7. ใช้วิธีอื่นควบคู่ไปด้วยได้ไม่มีขีดจำกัด: การสังเกตแบบมีส่วนร่วมจะเป็นวิธีเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีประสิทธิภาพมากถ้าใช้ควบคู่กับวิธีอื่น เช่น การสัมภาษณ์ (ทั้งแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง) การสำรวจ และการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทุกรูปแบบ ผู้ผู้ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องนี้ (Adler and Adler, 1994; Maykut and Morehouse, 1994; Patton, 1990; Creswell, 1998; Lincolh and Guba, 1985, Denzin, 1978; Denzin and Lincolh, 2009)

ในวงการวิจัยเชิงคุณภาพ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม มีความหมายอย่างเดียวกับ การวิจัยภาคสนาม (Fieldwork, or Field Research) และเมื่อพูดถึง การวิจัยภาคสนาม ก็เป็นที่รู้กันว่าหมายถึงการวิจัยที่ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมเป็นหลัก และเมื่อพูดถึงการใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในเก็บข้อมูล ก็เป็นที่เข้าใจกันว่านักวิจัยจะใช้วิธีอื่นควบคู่ไปด้วย (Lofland, 1971) การใช้หลายวิธีในเก็บข้อมูล สำหรับการวิจัยเรื่องเดียวกันเช่นนี้ เป็นรูปแบบหนึ่งของแนวทางการวิจัยที่เรียกว่า Triangulation (Denzin, 1989) .ซึ่งขอเรียกว่า “การใช้หลายวิธีและมุมมองในการวิจัย

7.2 การตรวจสอบข้อมูล

หลังจากที่นักวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลมาแล้ว ขั้นตอนสำคัญที่จะต้องกระทำต่อไป คือ การตรวจสอบในการวิจัยเชิงคุณภาพ เรามักจะได้ยินเสมอในความแม่นยำและความน่าเชื่อถือของข้อมูล เพราะแคลงใจในความลำเอียงของนักวิจัยที่อาจเกิดขึ้นเมื่อได้ไปคลุกคลีกับปรากฏการณ์และผู้ให้ข้อมูล นักวิจัยเชิงคุณภาพตระหนักดีถึงข้อสงสัยนี้ และได้วางมาตรการที่จะป้องกันความผิดพลาด นั่นคือการตรวจสอบข้อมูลก่อนที่จะทำการวิเคราะห์

นักวิจัยจะทำอะไรกับข้อมูลที่ได้อีก โดยในขั้นแรกจะต้องตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้อีก เพียงพอหรือยัง ข้อมูลนั้นตอบปัญหาของการวิจัยหรือไม่ ถ้าได้ข้อมูลไม่ตรงกัน จะต้องตรวจสอบว่า ข้อมูลที่แท้จริงเป็นอย่างไร การตรวจสอบข้อมูลที่ใช้กันมากในการวิจัยเชิงคุณภาพคือการตรวจสอบ ข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)(Denzin, 1989) ซึ่งมีวิธีการโดยละเอียดดังนี้ (สุภาวงศ์ จันทรวา นิช, 2543, หน้า 128-159)

การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือการพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัย ได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบคือการสอบแหล่งข้อมูล แหล่งที่มาที่จะพิจารณาในการ ตรวจสอบได้แก่ แหล่ง เวลา แหล่ง สถานที่ และแหล่ง บุคคล แหล่งเวลาหมายถึงว่า ถ้าข้อมูลต่าง เวลาจะเหมือนกันหรือไม่ เช่น ถ้าผู้วิจัยเคยสังเกตผู้ป่วยโรคจิตเวลาเช้า ควรตรวจสอบข้อมูลโดย การสังเกตผู้ป่วยเวลาบ่ายและเวลาอื่นด้วย แหล่งสถานที่หมายถึงว่า ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กันจะ เหมือนกันหรือไม่

การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) คือการตรวจสอบว่า ผู้วิจัยแต่ละคนจะได้ข้อมูลต่างกันอย่างไร โดยเปลี่ยนตัวผู้สังเกตแทนที่จะใช้ผู้วิจัยคนเดียวกันสังเกต โดยตลอด ในกรณีที่ไม่แน่ใจในคุณภาพของผู้รวบรวมข้อมูลสนาม ควรเปลี่ยนตัวผู้วิจัยให้มีหลายคน

การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) คือการตรวจสอบว่า ถ้า ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด อาจ ทำได้ง่ายในระดับสมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) และแนวคิดขณะที่ยังมือตีความสร้าง ข้อสรุปเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ ปกตินักวิจัยจะตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎีได้ยากกว่าตรวจสอบ ด้านอื่น

การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือ การใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกตควบคู่ กับการซักถามพร้อมกันนั้นก็ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบด้วย

นอกจากนี้เพื่อการทดสอบให้แน่ใจว่า การวิเคราะห์และเก็บรวบรวมข้อมูลของเรานั้น ถูกต้องหรือไม่ นักวิจัยอาจใช้วิธีการแบบเดียวกัน กับ วายท์ (Whyte, 1993) ซึ่งใช้ในงานวิจัยเรื่อง Street Corner Society โดยถกเถียงและซักถามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือกลุ่มเด็กวัยรุ่นข้างถนนเกี่ยวกับ สิ่งที่ผู้วิจัยสังเกตเห็นและตีความหมาย และเมื่อเขียนรายงานจบ เขาก็ให้เด็กเหล่านั้นอ่านบททวนว่า ข้อมูลและการตีความหมายของเขานั้นเที่ยงตรงตามที่คนกลุ่มนี้ยึดถือเป็นแบบอยู่หรือไม่ แล้วจึง แก้ไขเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์

7.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นขั้นตอนที่สำคัญและยากในกระบวนการวิจัยโดยเฉพาะในการวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นวิธีการสร้างข้อสรุปจากการศึกษารูปแบบหรือข้อมูลจำนวนหนึ่ง ซึ่งมักไม่ใช่สถิติช่วยในการวิเคราะห์ หรือถ้าใช้สถิติก็ไม่ได้ถือว่าวิธีการทางสถิติเป็นวิธีวิเคราะห์หลัก แต่จะถือเป็นข้อมูลเสริม ด้วยเหตุนี้ ผู้วิเคราะห์ข้อมูลจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการวิจัย ผู้วิเคราะห์ข้อมูลควรมีความรู้ในเรื่องแนวคิดทฤษฎีอย่างกว้างขวาง มีความเป็นสหวิทยาการอยู่ในตัวเอง สามารถสร้างข้อสรุปเป็นกรอบแนวคิดและเปลี่ยนแปลงแนวทางที่จะตีความหมายข้อมูลได้หลายๆ แบบ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ดี ควรใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสม ข้อมูลที่ได้มาอาจเป็นเช่น ถ้าเป็นข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อความบรรยาย (Descriptive) ที่ได้มาจากการสังเกตสัมภาษณ์ แล้วจัดบันทึก ควรวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป ขณะเดียวกัน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

เป็นวิธีหนึ่งที่นิยมคือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นการพยายามจะทำข้อมูลนั้นให้เป็นจำนวนที่นับได้ โดยทั่วไป มักกระทำกับข้อมูลเอกสารในการวิจัยเอกสาร

7.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป

วิธีการหลักที่ในการวิเคราะห์แบบนี้ มี 3 ชนิด คือ การวิเคราะห์แบบอุปนัย การจำแนกชนิดของข้อมูล และการเปรียบเทียบข้อมูล รายละเอียดของแต่ละวิธีมีดังนี้

1. การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) คือ วิธีตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากรูปธรรมหรือ ปรากฏการณ์ที่มองเห็น เช่น พิธีกรรม การทำมาหากิน ความเป็นอยู่ในสังคม ฯลฯ เมื่อนักวิจัยได้เห็นรูปธรรมหรือเหตุการณ์หลาย ๆ เหตุการณ์ แล้วก็ลงมือสร้างข้อสรุป ถ้าข้อสรุปนั้นยังไม่ได้รับการตรวจสอบยืนยันก็ถือเป็นสมมติฐานชั่วคราว ถ้าหากได้รับการยืนยันแล้วก็ถือเป็นข้อสรุปซึ่งมีความเป็นนามธรรมในระดับต้น ๆ การสร้างข้อสรุปในเชิงนามธรรม (Analytic Induction) จากปรากฏการณ์ที่มองเห็น เช่น เด็กขาดอาหาร ขาวนาโถนา ฯลฯ นักวิจัยต้องสรุปสิ่งเหล่านี้ให้เป็น และต้องคำนึงว่าการสร้างข้อสรุปนี้ไม่ใช่ทำในตอนท้ายของการรวบรวมข้อมูลเท่านั้น แต่เป็นสิ่งที่นักวิจัยทำตลอดเวลา เมื่อใดที่สัมผัสกับปรากฏการณ์จะต้องสร้างข้อสรุปในระดับใดระดับหนึ่ง ข้อสรุปที่สร้างขึ้นในขั้นตอนนี้นั้นทางการวิจัยเชิงคุณภาพเรียกว่า สมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) ในการทำสิ่งเหล่านี้ นักวิจัยกำลังลงมือวิเคราะห์เบื้องต้นอยู่แล้ว ในประเด็นนี้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะต่างกันมากจากงานวิจัยเชิงปริมาณ ในการวิจัยเชิงปริมาณนั้นนักวิจัยเป็นผู้นำเครื่องมือบางอย่างไปใช้เช่น แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครบแล้วก็นำกลับมาโดยนักวิจัยผู้นั้นอาจจะเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูลหรือไม่ก็ได้ แต่ในการวิจัยเชิง

คุณภาพไม่เป็นเช่นนั้น นักวิจัยเชิงคุณภาพจะต้องวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ในขณะที่อยู่ในสนามด้วยตนเอง พร้อม ๆ กับรวบรวมข้อมูลไปด้วย นักวิจัยเชิงคุณภาพจึงต้องมีวุฒิภาวะในการตัดสินใจวิเคราะห์ข้อมูล

การพิสูจน์สมมติฐานสำหรับนักวิจัยเชิงคุณภาพ ไม่เหมือนกับการพิสูจน์สมมติฐานในการวิจัยเชิงปริมาณ สมมติฐานในการวิจัยเชิงปริมาณได้มาจากกรอบแนวคิดทฤษฎีซึ่งมีอยู่แต่เดิม และผู้วิจัยนำมาใช้เป็นกรอบในการวิจัย กระบวนการวิจัยกระทำในกรอบของทฤษฎีนั้น ๆ และตอนจบของการวิจัยจะตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ สมมติฐานนั้นถูกหรือผิด ส่วนในการวิจัยเชิงคุณภาพ สมมติฐานก็ได้มาจากกรอบแนวคิดทฤษฎีเช่นกัน แต่ผู้วิจัยจะไม่กำหนดสมมติฐานจากกรอบแนวคิดอันใดอันหนึ่งโดยเฉพาะ ตรงกันข้ามผู้วิจัยจะปรับและเปลี่ยนแปลงสมมติฐานอยู่เสมอโดยการพิสูจน์สมมติฐานเหล่านั้นตลอดเวลา สมมติฐานนั้นอาจผิดหรือถูกก็ได้ เมื่อสมมติฐานนั้นถูกพิสูจน์และตรวจสอบแล้ว จึงจะเป็นข้อสรุป จะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์ข้อมูล หัวใจสำคัญอยู่ที่การสร้างสมมติฐาน นักวิจัยต้องพยายามรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากปรากฏการณ์หลาย ๆ อย่างเพื่อมาพิสูจน์และหาข้อสรุปต่อปัญหานั้น พอสรุปนี้ได้ก็ต้องหาข้อสรุปในเรื่องใหม่ ซึ่งจะสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้โดยตรง

2. การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) คือการจำแนกข้อมูลชนิด ๆ (Typologies) คำว่า Typologies ที่ใช้นี้หมายถึงขั้นตอนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกันไป การจำแนกแบ่งวิธีการได้เป็น 2 แบบ คือ แบบที่ใช้แนวคิดทฤษฎี และไม่ใช่ทฤษฎี

2.1 แบบใช้ทฤษฎี คือ การจำแนกชนิดในเหตุการณ์หนึ่ง ๆ โดยยึดแนวคิดทฤษฎีเป็นกรอบในการจำแนก เช่น อาจใช้ของ ลอฟแลนด์ (Lofland, 1971) ซึ่งแยกออกเป็นกรกระทำ กิจกรรม ความหมาย ความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมและสภาพสังคมเป็นแนวทางการจำแนก เช่นเดียวกับที่ใช้ในการสังเกต รายละเอียดของกรอบการจำแนกชนิดมีดังนี้

1. การกระทำ (Acts) คือ เหตุการณ์หรือสถานการณ์หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ไม่ยาวนานหรือต่อเนื่อง
2. กิจกรรม (Activities) คือ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ หรือขนมธรรมเนียมประเพณีและพิธีกรรมที่เกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่อง และมีความผูกพันกับบุคคลบางคนหรือบางกลุ่ม
3. ความหมาย (Meaning) การที่บุคคลอธิบายหรือสื่อสารหรือให้ความหมายเกี่ยวกับการกระทำและหรือกิจกรรม อาจเป็นการให้ความหมายในลักษณะเกี่ยวกับโลกทัศน์ ความเชื่อ คำนิยาม บรรทัดฐาน

4. ความสัมพันธ์ (Relationship) คือ ความเกี่ยวข้องระหว่างบุคคลหลาย ๆ คน ในสังคมที่ศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง อาจเป็นรูปของการเข้ากันได้หรือความขัดแย้งก็ได้

5. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Participation) คือ การที่บุคคลมีความผูกพันและเข้าร่วมกิจกรรม หรือมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

6. สภาพสังคม (Setting) คือ สถานการณ์ หรือสภาพการณ์ที่การกระทำหรือกิจกรรมที่ทำการศึกษาก่อเกิดอยู่

2.2 แบบไม่ใช้ทฤษฎี คือ การจำแนกข้อมูลที่จะวิเคราะห์ตามความเหมาะสมกับข้อมูล อาจใช้สามัญสำนึกหรือประสบการณ์ของผู้วิจัยก็ได้ ผู้วิจัยจะจำแนกข้อมูลเป็นชนิดง่าย ๆ ตามประเภทที่สัมพันธ์กับแบบชีวิตที่นักวิจัยจำแนกข้อมูลเป็นชนิดง่าย ๆ ตามประเภทที่สัมพันธ์กับแบบแผนชีวิตที่นักวิจัยสังเกตเห็น เช่น แบ่งชนิดของเหตุการณ์ ระยะเวลาที่เหตุการณ์เกิด บุคคลที่เกี่ยวข้อง สภาพแวดล้อม แล้วพิจารณาความสัมพันธ์ของชนิดต่าง ๆ ที่แบ่งนี้ เมื่อได้จำแนกข้อมูลเป็นชนิดแล้ว นักวิจัยจะพิจารณาดูความสม่ำเสมอ (Regularities) ของการเกิดของข้อมูลชนิดต่าง ๆ ซึ่งจะเป็พื้นฐานในการอธิบายสาเหตุของปรากฏการณ์ ในการจำแนกข้อมูลเป็นชนิดทั้งโดยใช้หรือไม่ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีนี้ ผู้วิจัยจะได้กำหนด หน่วยการวิเคราะห์ ให้แก่ข้อมูลโดยปริยาย

2.3 การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) คือ การใช้วิธีการเปรียบเทียบ โดยการนำข้อมูลมาเทียบเป็นปรากฏการณ์ มีความเริ่มเป็นนามธรรมมากขึ้น ตัวอย่างเช่น ผู้วิจัยที่ได้สังเกตเหตุการณ์หลาย ๆ เหตุการณ์เมื่อได้จำแนกชนิดของข้อมูลในเหตุการณ์เหล่านั้นแล้ว ก็นำมาเปรียบเทียบกันโดยอาจทำเป็นตารางหาความสัมพันธ์

7.3.2 เทคนิคพิเศษในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยอาจทำให้ข้อมูลที่ตนวิเคราะห์มีความน่าสนใจ มีแง่มุมการวิเคราะห์ที่พิเศษออกไป หรือมีแนวการตีความที่แปลกใหม่ การกระทำดังกล่าวนี้ต้องอาศัยจินตนาการ อาศัยความช่างสงสัย ช่างคิดหาคำตอบของตัวผู้วิจัยเอง การใช้จินตนาการเป็นสิ่งที่มิประโยชน์ยิ่งสำหรับนักวิจัยเชิงคุณภาพซึ่ง ครีซเวล (Creswell, 1998) ได้นแนะนำว่านักวิจัยอาจใช้จินตนาการในทางวิชาการได้ ดังนี้

1. เมื่อจำแนกข้อมูลเป็นชนิด นักวิจัยควรพิจารณาว่าข้อมูลส่วนไหนแยกไม่ได้ สมมติว่าเราจัดข้อมูลไว้ 6 ชนิด แต่ข้อมูลบางอย่างเข้ากับชนิดใดไม่ได้เลย นักวิจัยก็ควรพิจารณาว่าข้อมูลชนิดนี้มีมากหรือไม่ และในข้อมูลที่จัดให้เข้ากลุ่มไม่ได้เหล่านั้นมีอะไรเหมือนกันบ้าง ข้อมูลพวกนี้อาจจะเป็นตัวปัญหาหลักหรือตัวอธิบายปรากฏการณ์ก็ได้

2. นักวิจัยควรพิจารณาว่าข้อมูลที่แบ่งไว้ นั้นมีอะไรแทนที่ได้บ้าง ยกตัวอย่าง เช่น เรื่อง ผู้นำชุมชน เมื่อนักวิจัยเข้าไปสังเกตแบบมีส่วนร่วมในเหตุการณ์การประชุมคณะกรรมการพัฒนา

หมู่บ้าน และจัดบันทึกข้อมูลได้ทั้ง 6 ชนิด แต่มีเหตุการณ์บางอย่างที่จัดเข้าประเภทไม่ได้ก็ต้องนำมาพิจารณาว่าจะนำอะไรมาแทนกันได้ เช่น ถ้าผู้ใหญ่บ้านไม่อยู่ใครจะเป็นประธานการประชุมแทน ถ้ากลุ่มที่มีเสียงข้างมากของผู้ใหญ่บ้านไม่อยู่รูปการจะเป็นอย่างไร คือ การตั้งข้อสงสัยถ้าแทนกันได้มีใครทำหน้าที่ผู้ใหญ่ เมื่อทำหน้าที่แทนแล้วเหตุการณ์ทุกอย่างดำเนินไปตามเดิมทั้ง 6 ขั้นตอน นั่นคือความสัมพันธ์เหมือนเดิม การมีส่วนร่วมเหมือนเดิมความหมายเหมือนเดิม ฯลฯ ก็แสดงว่า คน ๆ นั้นมีความหมายในฐานะผู้นำชุมชนเท่ากับผู้ใหญ่บ้าน บางทีนักวิจัยอาจค้นพบต่อไปว่าผู้นำชุมชน จริง ๆ คือคนนี้ต่างหาก หรือเขาอาจจะเป็นคนของผู้ใหญ่ แต่ผู้วิจัยไม่รู้มาก่อนถ้าไม่เกิดเหตุการณ์นี้ขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ทางสังคมที่คล้ายคลึงกันมาก ในกรณีตรงกันข้าม ถ้าผู้ใหญ่บ้านไม่มา และมีคนหนึ่งทำหน้าที่แทนแต่ทุกอย่างอลเวงไม่เหมือนเดิม ก็แสดงว่าคนนั้นแทนที่ผู้ใหญ่ไม่ได้ เป็นต้น

3. นักวิจัยอาจตั้งคำถามต่อไปอีกว่า ในปรากฏการณ์ต่าง ๆ นั้นมีอะไรที่มีความหมายและมีความสำคัญมาก แล้วถ้าไม่มีสิ่งนี้เกิดอะไรขึ้น เช่น ผู้นำชุมชนคนนี้สำคัญมาก ลองสมมติดูว่าผู้นำคนนี้ตายไปจะเกิดอะไรขึ้น มีผลต่อกิจกรรมที่ดำเนินอยู่หรือไม่ ถ้าไม่มีผลอะไรเลยก็แสดงว่าผู้นำคนนี้ไม่ใช่คนที่ต้องนำมาพิจารณา และถ้าเป็นผู้นำคนอื่น ๆ จะเป็นอย่างไร ซึ่งต้องลองสมมติเปรียบเทียบดู น้ำหนักมากน้อยจะต่างกันในแต่ละคน

4. ผู้วิจัยอาจตั้งข้อสงสัยต่อไปอีกว่า ถ้าสิ่งที่สงสัยถูกต้องอะไรจะเกิดขึ้น ถ้าสมมติฐานที่ตั้งไว้ถูกต้องจะเกิดอะไรขึ้น เช่น อาทิตยหน้าจะมีงานทำบุญเข้าพรรษาที่วัด นักวิจัยอาจลองสมมติหรือคาดการณ์ไว้ว่าจะต้องมีใครบ้าง ใครจะเป็นหัวเรี่ยวหัวแรง ใครจะมาร่วมทำบุญด้วย ใครจะไม่ได้มาเลย ลองคาดการณ์ดูแล้วพอถึงวันงานก็ไปร่วมงาน แล้วดูว่าที่ได้คาดการณ์หรือสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั้นเป็นจริงหรือไม่ เมื่อใดที่สามารถทายได้ถูกต้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าอำนาจการทำนายของนักวิจัยสูงมาก โอกาสที่จะอธิบายปรากฏการณ์ได้อย่างถูกต้องมีมากขึ้นเพราะสามารถรู้ได้ว่าตรงไหนเป็นจุดสำคัญ นั่นคือระบบสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชนซึ่งเท่ากับรู้โครงสร้างสังคม นี่เป็นเพียงตัวอย่าง เหตุการณ์จริง ๆ มักไม่ง่ายอย่างนี้เพราะจะมีตัวแปรซับซ้อนหลายด้านหลายมุม แต่นักวิจัยจะต้องหัดสงสัย ถ้าสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ถูกต้องแล้วจะเกิดอะไรขึ้น ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นเป็นขั้นตอนที่นักวิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูล

7.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร: การวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารอาจทำได้ทั้งโดยวิธีการเชิงปริมาณ และวิธีเชิงคุณภาพ วิธีการเชิงปริมาณ คือ การทำให้ข้อมูลเอกสาร ได้แก่ ถ้อยคำประโยคหรือใจความในเอกสารเป็นจำนวนที่วัดได้ แล้วแจกแจงจำนวนของถ้อยคำ ประโยค หรือใจความเหล่านั้น วิธีวิเคราะห์ข้อมูลแบบนี้ที่รู้จักกันดีคือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ส่วนวิธีการเชิงคุณภาพคือการตีความ

สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) จากเอกสารดังกล่าวประกอบกับเอกสารอื่น ๆ โดยอาจมีการแบ่งประเภทตามเนื้อหาของเอกสารแล้วเปรียบเทียบเนื้อหาประเภทต่าง ๆ กันด้วยก็ได้ ในที่นี้จะกล่าวถึงการวิเคราะห์เนื้อหาเท่านั้น เพราะเป็นเทคนิคที่ต้องเรียนรู้ขั้นตอนให้ถูกต้อง

การวิเคราะห์เนื้อหาคือเทคนิคการวิจัยที่พยายามจะบรรยายเนื้อหาของข้อความหรือเอกสารโดยใช้วิธีการเชิงปริมาณอย่างเป็นระบบและเน้นสภาพวัตถุวิสัย (Objectivity) (Bernard, 1994) การบรรยายนี้เน้นที่เนื้อหาตามที่ปรากฏในข้อความ พิจารณาจากเนื้อหาโดยผู้วิจัยไม่มีอคติหรือความรู้สึกของตัวเองเข้าไปพัวพัน ไม่เน้นการตีความหรือหาความหมายที่ซ่อนอยู่เบื้องหลัง หรือความหมายระหว่างบรรทัด สำหรับนักวิจัยบางคนถือว่า การวิเคราะห์เนื้อหาอาจไม่จำเป็นต้องเป็นวิธีการเชิงปริมาณก็ได้ เพียงแต่ให้การระบุคุณลักษณะเฉพาะของความหรือสาระเป็นอย่างมีระบบและเป็นสภาพวัตถุวิสัย (Holstein, 1995) เราอาจสรุปได้ การวิเคราะห์เนื้อหาจะต้องมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ 1. มีความเป็นระบบ 2. มีความเป็นสภาพวัตถุวิสัย และ 3. อิงกรอบแนวคิดทฤษฎี ในการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะในสาขาที่มีการใช้ข้อมูลเอกสาร เช่น ประวัติศาสตร์ โบราณคดี วรรณคดี ภาษา นิเทศศาสตร์ การวิเคราะห์เนื้อหา มีบทบาทเด่นในการช่วยบรรยายหรือแยกแยะสาระ (Message) ของข้อความที่ศึกษา เราอาจกล่าวโดยย่อว่า ในเอกสารหรือตัวบทที่จะวิเคราะห์นั้น มีองค์ประกอบหลัก ๆ 6 ประการได้แก่

1. แหล่งที่มาของข้อความหรือสาระ ได้แก่ ผู้สื่อ (Source / Sender)
2. กระบวนการใส่ความหมายของสาระ (Encoding Process)
3. ตัว สาระ หรือข้อความ (Message)
4. วิธีถ่ายทอด สาระยังผู้อื่น (Channel of Transmission)
5. ผู้รับสาร (Detector)
6. กระบวนการถอดความหมายของสาร (Decoding Process)

ในกรอบแนวคิดนี้ ตัวสารหรือข้อความ เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นวิธี

วิจัยที่สามารถช่วยวิเคราะห์ตัวสาร หรือข้อความที่ถูกสื่อได้เป็นอย่างดี

เมื่อจะวิเคราะห์เนื้อหานักวิจัยมีข้อพึงระวังสองประการ ประการแรกคือ เนื้อหาที่จะ

ได้วิเคราะห์เอกสารเป็นเนื้อหาที่อยู่ในเอกสารไม่ใช่เนื้อหาที่ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนด นอกจากเอกสาร

นั้นจะเป็นเอกสารที่ผู้วิจัยขอให้ผู้อื่นเขียนตามความประสงค์ของตน ประการที่สอง คือ คุณลักษณะ

เฉพาะที่นักวิจัยจะบรรยายหรือวิเคราะห์ ควรเป็นคุณลักษณะที่ดึงขึ้นมาได้จากเอกสารมากกว่าเป็น

การบรรยายหรือวิเคราะห์โดยมีกรอบแนวคิดทฤษฎีกำหนดไว้ล่วงหน้า กรอบแนวคิด เป็นเพียงสิ่งที่

นำมาช่วยพิจารณาช่วยในการสร้างข้อสรุปหรือโยงข้อมูลที่ดึงออกมาได้แล้วเท่านั้น มิเช่นนั้นแล้วการ

วิเคราะห์เนื้อหาก็คงไม่มีความเป็นภววิสัยและความเป็นระบบได้เลย

7.3.4 ขั้นตอนในการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนในการวิเคราะห์เนื้อหามีดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยต้อง ตั้งกฎเกณฑ์ ขึ้นสำหรับการคัดเลือกเอกสาร และหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์ ใครก็ตามที่มาเป็นผู้วิเคราะห์เนื้อหาต่อไป จะได้มีเกณฑ์และระเบียบเดียวกันในการคัดเลือก ไม่ใช่ว่า ผู้วิเคราะห์แต่ละคนต่างก็มีเกณฑ์ของตนและรับช่วงงานต่อกันไม่ได้

2. ผู้วิจัยต้อง วางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความในเอกสารที่จะถูกนำมาวิเคราะห์แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories) การทำเช่นนี้จะช่วยให้การวิเคราะห์ที่มีความสม่ำเสมอ ผู้วิเคราะห์สามารถตัดสินใจได้ว่าจะดึงคำหรือข้อความใดออกมาจากเอกสารหรือตัวบท (Text) และจะทิ้งคำหรือข้อความใดออกไป

3. ผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึง บริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูล เอกสารนำมาวิเคราะห์ด้วย ดังที่ได้กล่าวแล้วในเรื่องวิธีใช้ข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยควรตั้งคำถามเกี่ยวกับ เอกสารที่นำมาวิเคราะห์ เช่น ใครเป็นผู้เขียน เขียนให้ใครอ่าน ช่วงเวลาที่เขียนเป็นอย่างไร ฯลฯ ทั้งนี้ เพื่อให้การวิเคราะห์เป็นไปอย่างลึกซึ้งขึ้น การพิจารณาเอกสารในสภาพที่เป็นองค์ประกอบจึงเป็นสิ่งจำเป็น การบรรยายคุณลักษณะเฉพาะของเนื้อหาโดยไม่โยงไปสู่ลักษณะของเอกสาร ของผู้ส่งสาร และผู้รับสาร จะทำให้ผลการวิเคราะห์มีคุณค่าน้อย แต่ถ้าได้มีการเปรียบเทียบคุณลักษณะของ เนื้อหาเข้ากับบริบทของเอกสารและมีการเชื่อมโยงคุณลักษณะดังกล่าวเข้ากับกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสมที่ผู้วิจัยเลือกมาเปรียบเทียบจะทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความกว้างขึ้นและนำไปสู่การ อ้างใช้กับข้อมูลอื่น ๆ ได้

4. โดยปกติการวิเคราะห์เนื้อหาจะกระทำกับเนื้อหาตามที่ปรากฏ (Manifest Content) ในเอกสารมากกว่ากระทำกับเนื้อหาที่ซ่อนอยู่ (Latent Content) การวัดความถี่ของคำหรือข้อความ ในเอกสารก็หมายถึงคำหรือข้อความที่มีอยู่ไม่ใช่คำหรือข้อความที่ผู้วิจัยตีความได้ การตีความ ข้อความจะกระทำในอีกขั้นตอนหนึ่งภายหลัง เมื่อผู้วิจัยจะสรุปข้อมูล

5. ขั้นตอนนี้เป็นสิ่งที่ยังถกเถียงกันอยู่ระหว่างนักวิจัยเชิงปริมาณกับนักวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับนักวิจัยเชิงปริมาณเมื่อได้ทำขั้นตอน 4 ขั้นที่กล่าวมาแล้ว ก็ถือว่าผู้วิจัยจะลงมือสรุปข้อมูล อย่างแม่นยำ และนำข้อสรุปไปอ้างกับประชากรทั้งหมดได้ แต่สำหรับนักวิจัยเชิงคุณภาพมักมีข้อ ทักท้วงอยู่บ้าง โดยที่นักวิจัยเชิงคุณภาพเห็นว่า ความถี่ของคำหรือข้อความที่ปรากฏอาจมิได้แสดง ถึงความสำคัญของคำหรือข้อความนั้นก็ได้ เช่น ตัวบทที่มีคำว่า “ชาติ” “รักชาติ” ปรากฏถี่หลายครั้ง อาจไม่ได้เน้นสาระของเรื่องชาติและความรักชาติก็ได้ นอกจากนั้น การดึงความสำคัญของสาระจาก ตัวบทอาจใช้วิธีสรุปใจความได้ดีกว่าการวัดความถี่ของคำก็ได้ ฉะนั้นวิธีการเชิงคุณภาพจึงน่าจะมี ส่วนช่วยในการวิเคราะห์เนื้อหาได้เป็นอย่างดี นักวิจัยเชิงคุณภาพให้เหตุผลว่า การได้คำตอบ

เลื่อนลงสำหรับคำถามที่ตรงเป้า ยิ่งดีกว่าได้คำตอบที่ชัดเจนสำหรับคำถามที่ผิดเป้า การมุ่งจะวัดความถี่ของคำอย่างเดียว อาจนำไปสู่คำตอบที่ชัดเจนแต่ไร้ความหมายโดยสิ้นเชิง

7.3.5 หัวใจของการวิเคราะห์เนื้อหา

เทคนิคสำคัญที่สุดในการวิเคราะห์เนื้อหา คือการวางระบบข้อมูลโดยการจัดประเภทของคำและข้อความที่จะวิเคราะห์ เมื่อได้เอกสารมาแล้ว ผู้วิจัยจะจัดจำแนกประเภท (Categories) ของคำและข้อความอย่างไรจึงจะได้ประเภทที่ดีครอบคลุม ตรงตามปัญหาของการวิจัย วิธีจัดประเภทจะต้องดำเนินเป็น 3 ขั้นตอน ซึ่งเกี่ยวพันกันไปมาดังนี้

ในขั้นแรก ผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึงปัญหาของการวิจัยว่าอาจครอบคลุมประเภทของคำหรือข้อความอะไรบ้าง เช่น ในการวิเคราะห์เนื้อหาของความรุนแรงทางร่างกายที่ปรากฏในภาพยนตร์โทรทัศน์ ผู้วิจัยจะต้องแยกแยะว่าแนวคิดเรื่องความรุนแรงทางร่างกายอาจจำแนกประเภทย่อย ๆ อะไรได้บ้าง เช่น การทรมานร่างกาย การลอบสังหาร การทำร้าย ฯลฯ เมื่อได้ประเภทย่อยของแนวคิดแล้ว ผู้วิจัยจะต้องกำหนดในขั้นต่อไปว่าหน่วย (Unit) ของเนื้อหาที่จะลงมือจำแนกและแจกแจงนับนั้นได้แก่อะไร ถ้าเป็นคำได้แก่คำอะไรบ้าง ถ้าเป็นข้อความในลักษณะวลีหรือประโยค ได้แก่ข้อความอะไรบ้าง และในขั้นสุดท้าย ผู้วิจัยจะต้องกำหนดว่าวิธีการแจกแจงนับที่จะใช้คือวิธีการทำระบบจำแนกประเภทที่ดี ในการวิเคราะห์เนื้อหาควรมีลักษณะ ดังนี้

1. ระบบจำแนกประเภทควรสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของการวิจัย นั่นคือตรงกับนิยามกรอบแนวคิด นิยามตัวแปร และนิยามเชิงปฏิบัติการในการวิจัยนั้น ๆ นิยามเชิงปฏิบัติการของการวิจัยนั้นๆ นิยามเชิงปฏิบัติการของการวิจัยถือเป็นตัวบ่งชี้ของประเภทที่เหมาะสมมากอย่างหนึ่งที่นักวิจัยควรใช้เป็นเกณฑ์ในการจำแนกประเภท

2. ระบบจำแนกประเภทควรมีความครอบคลุม นั่นคือ สามารถรองรับคำและข้อความที่จะถูกแจกแจงนับได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจะสร้างคุณลักษณะครอบคลุมนี้ได้โดยการระบุนายละเอียดของแนวคิดย่อยและ ตัวแปรของการวิจัยให้ชัดเจนที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้แจกแจง หรือผู้ลงรหัสไม่ประสบความยุ่งยากใจ ในการตัดสินใจว่าคำใดควรจัดอยู่ในประเภทใด นอกจากนั้นผู้วิจัยควรจะได้อ่านเอกสารอย่างละเอียดจนจบ เพื่อจะได้ทราบว่าตัวบทหรือเอกสารที่จะวิเคราะห์มีคำสำคัญใดบ้างที่ตรงกับปัญหาของการวิจัยและแนวคิดย่อย ๆ ที่แตกออกมาจากปัญหานั้น มิฉะนั้นจะต้องมีการสร้างประเภทของคำและข้อความใหม่เพิ่มขึ้นอยู่เรื่อย เพราะระบบจำแนกประเภทที่สร้างไว้ไม่ครอบคลุม การลงรหัสก็จะยุ่งยาก เพราะต้องย้อนกลับไปนำข้อมูลส่วนที่วิเคราะห์แล้วมาวิเคราะห์เพิ่มเติมเพื่อหาคำและข้อความในประเภทที่สร้างใหม่

3. ระบบจำแนกประเภทควรมีความเด่นชัดในตัวเอง เพื่อให้การจำแนกข้อมูลทำได้โดยสะดวก ไม่เกิดปัญหาว่าคำหรือข้อความสามารถถูกจำแนกเข้าได้หลายประเภทพร้อม ๆ กัน

4. ระบบจำแนกประเภท ไม่ควรมีความซ้ำซ้อนเหลื่อมกัน นั่นคือไม่ควรมีประเภทที่คล้ายคลึงกันในบางส่วน เช่น การจำแนกประเภทเป็นสถาบันชาติกับสถาบันพระมหากษัตริย์ การจำแนกเป็นสองประเภทเช่นนี้อาจมีความเหลื่อมกันได้บ้าง ทำให้คำและข้อความบางอย่างอยู่ได้ทั้งสองประเภทเช่นกัน เช่น คำว่าสิ้นแผ่นดิน อาจสื่อความหมายของชาติหรือสถาบันพระมหากษัตริย์ก็ได้

5. ผู้สร้างระบบจำแนกประเภทควรใช้หลักการเดียวกันในการจัดประเภทต่าง ๆ ไม่ใช่ใช้มิติของเวลาบ้าง ใช้สถานที่บ้าง ใช้วิธีการของความรู้สึกบ้างจะทำให้ประเภทที่จัดขาดเอกภาพ ไม่อาจนำมาเทียบเคียงกันได้ ข้อจำเป็นจะต้องจำแนกประเภทข้อมูลเหล่านั้นออกจากกัน ประเด็นนี้รวมถึงการแยกข้อมูลเป็นข้อมูลที่ปรากฏและข้อมูลที่แฝงอยู่ด้วย ผู้วิจัยไม่ควรนำข้อมูลสองระดับนี้มาเปรียบเทียบกัน

แม้จะได้ให้คำแนะนำเช่นนี้แล้ว ผู้วิเคราะห์เนื้อหาส่วนใหญ่ก็มักจะยังไม่แน่ใจว่าควรจำแนกประเภทข้อมูลเป็นอะไรบ้าง ที่จริงแล้วไม่มีคำแนะนำที่เป็นสูตรตายตัวหรือสำเร็จรูป เพราะการจำแนกประเภทของแนวคิดและคำหรือข้อความขึ้นอยู่กับเนื้อหาของการวิจัยแต่ละเรื่อง ผู้วิจัยจึงต้องสร้างขึ้นมาจากการได้ผ่านเนื้อหานั้น ๆ มากกว่าจากการเลียนแบบการจำแนกของนักวิจัยคนอื่น ๆ นอกจากนั้น การวิเคราะห์เนื้อหาที่มุ่งที่จะดึงคุณลักษณะเฉพาะของถ้อยคำหรือหนังสือหรือสาระ ออกมามากกว่าเป็นการทดสอบแนวคิดทฤษฎีใด ๆ ฉะนั้นการใช้ระบบจำแนกประเภทหรือกรอบหรือแนวคิดที่มีผู้กำหนดไว้แล้วเพื่อจำแนกประเภท จึงเป็นสิ่งที่นักวิจัยเชิงคุณภาพไม่ควรทำ เพราะจะไม่นำไปสู่การสร้างข้อสรุปใหม่ ๆ และการสร้างทฤษฎีพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม การจำแนกประเภทกว้าง ๆ ที่เคยมีผู้ใช้มาแล้วก็อาจเป็นแนวทางหรือจุดเริ่มต้นที่นักวิจัยจะใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาได้ มีวิธีจำแนกประเภทประเภทใหญ่ ๆ อยู่สองประเภทที่เป็นที่รู้จักกันดี อย่างหนึ่งได้แก่การจำแนกโดยพิจารณาจากเนื้อหาของเอกสารหรือข้อมูลเป็นเกณฑ์ อีกอย่างหนึ่งได้แก่การพิจารณารูปแบบของเอกสารหรือข้อมูลเป็นเกณฑ์ (Holstein, 1995)

7.3.6 แนวทางในการพิจารณาในการจัดระบบ

แนวทางพิจารณาในการจัดระบบจำแนกประเภทโดยยึดเนื้อหาข้อมูลเป็นเกณฑ์

หัวข้อ ข้อมูลกล่าวถึงหรือสื่อถึงอะไร

ทิศทาง หัวข้อนั้นถูกพูดถึงในลักษณะไหน (เห็นด้วย, ไม่เห็นด้วย, กระตือรือร้น,

เฉื่อยๆ, อย่างมีอารมณ์ขัน, อย่างเอาจริงเอาจัง)

คุณค่า มีคุณค่า, เป้าหมาย, ความคาดหวัง อะไรอยู่ในเนื้อหา

วิธีการ ผู้เขียนหรือผู้พูดใช้วิธีการอะไรในการให้บรรลุเป้าหมายหรือความ

คาดหวังของตน

ลักษณะ เนื้อหากล่าวถึงการกระทำหรือพฤติกรรมของใครการกล่าวถึง กล่าวใน

นามของใคร : ผู้เขียนในฐานะปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหรือสถาบัน
หรือผู้ทรงอำนาจ

แหล่งที่มา เอกสารมีแหล่งที่มาจากไหน ใครเป็นผู้เผยแพร่หรือสื่อสาร

กลุ่มเป้าหมาย เอกสารเขียนเพื่อให้ใครอ่าน เป็นคนหรือกลุ่มคนหรือหน่วยงาน

สถานที่ เหตุการณ์ที่เอกสารกล่าวถึงเกิดขึ้นที่ไหน

ความขัดแย้ง ในเนื้อหาได้ระบุว่ามีความขัดแย้งหรือไม่ ถ้ามีสาเหตุและระดับของความ
ขัดแย้งเป็นอย่างไร

ความลงท้าย เอกสารมีข้อความลงท้ายหรือไม่ ถ้ามีได้ระบุหรือไม่ว่าความขัดแย้งจบลง

ด้วยดีหรือจบลงอย่างคลุมเครือหรือลงเอยอย่างน่าสลดใจ

เวลา เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อไร ในกรณีที่มีเอกสารเป็นชุด (Series) ควรตรวจดูว่า

มีลำดับเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นเมื่อไรบ้างในเอกสารชุดนั้น ๆ หรือ

เอกสารชุดนั้นเป็นการเสนอนานาทัศนะต่อเหตุการณ์เดียวกัน

แนวทางพิจารณาในการจัดระบบจำแนกประเภทโดยยึดรูปแบบข้อมูลเป็นเกณฑ์

รูปแบบการสื่อสาร วิธีการที่ใช้สื่อสารคืออะไร : หนังสือพิมพ์, วิทยุ, โทรทัศน์, สุนทรพจน์,

บรรณาธิการ, บันทึกช่วยจำรายงานความคืบหน้า, จดหมายส่วนตัว,

บันทึกส่วนตัว, บันทึกงานประจำวัน ฯลฯ

รูปแบบของประโยค ถ้อยคำที่สื่อสารนั้นเป็นประโยค ที่ใช้หลักไวยากรณ์หรือหลักภาษาแบบ

ใด

วิธีสื่อสาร ใช้วิธีการสื่อสารแบบพูดให้ประทับใจ, โน้มน้าวใจหรือโฆษณาชวนเชื่อ

การจำแนกประเภทในความเป็นจริง มักเป็นการลองผิดลองถูก โดยการแบ่งข้อมูลเป็น
ประเภทต่าง ๆ เมื่อพบประเภทใหม่ก็เพิ่มเข้าไป การแบ่งควรทำ เมื่อได้อ่านข้อมูลครบถ้วนแล้ว และ
ประเภทที่แบ่งนั้นมักถูกแก้ไขปรับปรุงอีกสักพักหนึ่งกว่าจะใช้ได้

การกำหนดหน่วยของการวิเคราะห์ เป็นสิ่งที่นักวิจัยต้องให้ความสำคัญเช่นกันอาจจะ

กำหนดก่อนลงมือหรือกำหนดพร้อม ๆ กับที่ลงมืออ่านข้อมูลก็ได้ หน่วยการวิเคราะห์อาจเป็นคำ

เดี่ยว ๆ เป็นวลี เป็นข้อความเป็นคอลัมน์นี้ว (สำหรับหนังสือพิมพ์) เป็นหน่วยทางไวยากรณ์ (เช่นคำ

ที่เป็นสรรพนามบุรุษที่หนึ่งและบุรุษที่สองในภาษาไทย) หรือเป็นชนิดของข้อมูลก็ได้ (เช่น फिल्म

ภาพยนตร์เป็นม้วนหนังสือเป็นเล่ม บทบรรณาธิการเป็นรายฉบับ) การกำหนดว่าหน่วย การวิเคราะห์

ควรเป็นอะไรขึ้นอยู่กับเกณฑ์ 3 ประการ คือ ความเหมาะสมในการตอบปัญหาของการวิจัย ความ

เหมาะสมในสนองความต้องการของผู้วิจัยและความเหมาะสมในแง่การประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

การกำหนดหน่วยวิเคราะห์ที่ผิดพลาดสามารถทำให้ข้อค้นพบของการวิจัยเพี้ยนจากความเป็นจริงได้มากทีเดียว

ถ้าหากจะวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลโดยวิธีการเชิงปริมาณ จะต้องกำหนดวิธีการแจกแจงน้ำหนักให้ชัดเจน เพื่อใช้ให้เป็นระบบตลอดกระบวนการวิเคราะห์วิธีการแจกแจงน้ำหนักมีหลายชนิด เช่น การนับเวลา การนับสถานที่ การนับความถี่ของหน่วยที่วิเคราะห์ การวัดความเข้มข้นหรือดีกรีของหน่วยที่วิเคราะห์ การวัดความเข้มข้น (Intensity) นี้จะใช้เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็น ทศนคติ ค่านิยม หรือความเชื่อ

การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นวิธีการที่ใช้กฎเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ถ้าหากผู้วิจัยวางกฎและแบ่งประเภทข้อมูลได้ชัดเจน ผู้วิเคราะห์ก็จะทำงานได้สะดวกใจและใครก็ตามที่มาวิเคราะห์ควรได้ข้อค้นพบที่ไม่แตกต่างกัน ถ้าใช้ข้อมูลเอกสารชิ้นเดียวกันเพราะระบบของการวิเคราะห์เหมือนกัน นักวิจัยเชิงคุณภาพจัดเอาข้อมูลเอกสารส่วนตัวของบุคคลที่จะทำการวิเคราะห์นี้ไว้ในประเภทเดียวกับการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งแสดงว่า การใช้เอกสารส่วนบุคคล (Personal Document) ก็ให้ข้อมูลเท่า ๆ กับการสัมภาษณ์บุคคลนั้นได้เหมือนกัน (Taylor, 2000) นอกจากนั้นวิธีการวิเคราะห์หลัก ๆ ในการวิเคราะห์เนื้อหาก็คงไม่ต่างจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมหรือการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเลย

ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (Interview) ะ การสังเกต (Observation) และ การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) และการตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) พร้อมทั้งใช้หลักการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสื่อความหมายและการรับรู้เอกลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนหัวหิน โดยทำการเก็บข้อมูลจากการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เจาะลึกผลการศึกษาของวิไลพร สาคริก (2545, หน้า 114) ได้ศึกษาพบว่า

1. การสร้างเอกลักษณ์ เกิดจากวัฒนธรรมพื้นฐานของชุมชน คือ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ชุมชน สื่อจินตคติ และสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน โดยเอกลักษณ์ชุมชน ได้แก่ ภาพลักษณ์ของชุมชน สถานที่ท่องเที่ยว สินค้าและบริการ และประเพณีการละเล่น
2. การสื่อความหมายเอกลักษณ์ของชุมชนมีวิธีการคือการใช้คำขวัญและสโลแกน การใช้

นโยบาย การสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์และอนุสรณ์สถาน การอนุรักษ์สถาปัตยกรรม การจัดงาน ประเพณี งานเทศกาลและกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่วนการสื่อสารนั้นมีการสื่อสารระหว่าง หน่วยงาน การสื่อสารระหว่างหน่วยงานกับชาวบ้านในชุมชน และการสื่อสารไปยังนักท่องเที่ยว

3. การรับรู้เอกลักษณ์ในกลุ่มนักท่องเที่ยว พบว่า เอกลักษณ์ที่เกิดการรับรู้ได้แก่ ภาพลักษณ์ในด้านการเป็นเมืองที่เจียบสงบ การเป็นเมืองเจ้านาย สถานที่ท่องเที่ยวและอาหาร ส่วน เอกลักษณ์ที่รับรู้ได้น้อยคือ โผน กิ่งเพชร, สินค้าและบริการ, ประเพณีการละเล่น ส่วนเอกลักษณ์ที่ ประทับใจคือบรรยากาศของเมือง ความสะอาดสวยงามและความปลอดภัย และความหลากหลายของ เมือง

ความคิดเห็นและความรู้ความเข้าใจของผู้ใช้บริการอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เกี่ยวกับสภาพป่าชายเลน ผลการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์ของผู้ที่มาใช้บริการอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามส่วนใหญ่ เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อน การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการป่าชายเลน ส่วนใหญ่จากสื่อโทรทัศน์ ส่วนใหญ่ผู้มาใช้บริการมาใช้บริการร้านค้าและร้านอาหารมากที่สุด และเดินทางมาด้วยรถยนต์ส่วนตัว โดยมากับกลุ่มประมาณ 2-3 ครั้งต่อปี และใช้เวลาเพียงช่วงเย็น มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการพัฒนาในเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน ผู้ที่มาใช้บริการมีความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศป่าชายเลนอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ใช้บริการมีความคิดเห็นต่อสภาพ ทั่วไปของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ในเชิงบวก (สิทธิพร มาลาไทย, 2546, หน้า 21)

การสื่อความหมายของ “ชาเขียว” ในสังคมไทยและสังคมญี่ปุ่นปัจจุบัน โดยงานวิจัยชิ้นนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์การสร้างและการสื่อความหมายของชาเขียวในสังคมไทยและสังคม ญี่ปุ่นปัจจุบัน และได้ใช้กรอบแนวคิดเรื่องสัญญวิทยา (Semiotics) ในการวิเคราะห์การสื่อ ความหมาย ผลการศึกษาพบว่า การสื่อความหมายของชาเขียวในสังคมไทยและสังคมญี่ปุ่น มีความ แตกต่างกันในแง่การสร้างความหมาย ส่วนการรับรู้ความหมายนั้นมีทั้งความเหมือนและความ แตกต่างกัน กล่าวคือ ในแง่การสร้างความหมายของชาเขียวของไทยนั้นได้สร้างความหมาย และปรุง แต่งความหมายของชาเขียวที่หมายถึงความเป็นญี่ปุ่น เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพและรูปร่างที่ดี ซึ่ง แตกต่างจากการสร้างความหมายของชาเขียวในสังคมญี่ปุ่น ที่เน้นถึงตัวชาเขียวในฐานะที่เป็น เครื่องดื่มชนิดหนึ่ง และมีได้สร้างหรือปรุงแต่งความหมายของชาเขียวแต่อย่างใด และผู้วิจัยยังได้ข้อ สรุปรว่า ในสังคมไทยนั้น ชาเขียวได้ถูกปรุงแต่งความหมายถึงความเป็นญี่ปุ่น ดังนั้นการสื่อ ความหมายของชาเขียวยังแสดงถึงตรรกะบริโศกเชิงเศรษฐศาสตร์ของค่าแลกเปลี่ยน ที่มีการกำหนด ราคาของชาเขียวเพื่อซื้อขาย มีกลยุทธ์ทางการตลาดในการลด แลก แจก แถม และตรรกะบริโศกเชิง สัญญลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของเครื่องดื่มประจำชาติญี่ปุ่นด้วย อย่างไรก็ตาม การสื่อความหมายของชา เขียวในสังคมไทยและสังคมญี่ปุ่น พบว่า มีความเหมือนกันในเรื่องที่ไม่แสดงตรรกะเชิงวิทยาศาสตร์

คำสัญญาที่สื่อความหมายของชาเขียวที่หมายถึงความแตกต่างทางสังคม ความมีรสนิยมและความทันสมัย(ลักษณะ ก่อวานิชกุลม, 2548, หน้า 88)

เรื่อง Crossing the cultural divide: Western visitors and interpretation at Ayutthaya World Heritage Site, Thailand การวิจัยชิ้นนี้มุ่งหวังที่จะศึกษาว่า ชาวยุโรป รวมทั้งนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ไม่ใช่เอเชีย ไม่ใช่คนไทย และไม่ใช่คนศาสนาพุทธจะได้อะไรบ้างจากการมาท่องเที่ยวยังเมืองมรดกโลกที่จังหวัดอยุธยา และผลการศึกษาพบว่า การสื่อความหมายในเมืองมรดกโลกได้สร้างความสับสน และไม่ได้สื่อถึงคุณค่า ความสำคัญของสถานที่ ไปให้นักท่องเที่ยวกลุ่มที่เป็นชาวยุโรป รวมทั้งนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ไม่ใช่เอเชีย ไม่ใช่คนไทย และไม่ใช่คนศาสนาพุทธได้รับรู้ ส่วนใหญ่แล้ว การสื่อความหมายจะทำให้เข้าใจเฉพาะคนไทยด้วยกันเอง หรือเฉพาะผู้ที่นับถือศาสนาพุทธเข้าใจ โดยการสื่อความหมายจะเป็นลักษณะของการเน้นที่จะตอบคำถามว่า สิ่งนี้คืออะไร มากกว่าที่จะอธิบายถึงคุณค่าของวัตถุ/สัญลักษณ์ ของสิ่งนั้น ซึ่งในมุมมองของผู้ที่เข้ามายังแหล่งมรดกโลกนั้น ก็มีความต้องการที่จะทราบข้อมูลในเชิงวิชาการ คุณค่าและความสำคัญ อันจะเป็นการเพิ่มประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวได้ (อภิวัน สายประดิษฐ์ และรัชเชลล์ สเติร์ฟ (Apivan & Staiff , 2007, หน้า 21-22)

การท่องเที่ยวระบบนิเวศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาในประเด็นการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นอุทยานแห่งชาติ และพบว่า การสื่อความหมายควรเป็นการเน้นการสื่อความหมายในเชิงอนุรักษ์ และเน้นการให้ความรู้และข้อแนะนำในเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวนั้นดังที่ลิซ่า คาชาวีได้ให้ความหมายไว้ (Lisa, 2011, หน้า1)

เรื่อง The Present/Future Directions of Heritage Interpretation: Where is interpretation for the visitor going? ในการประชุมอิโคโมส ประเทศไทย เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2550 ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใจความสำคัญของการนำเสนอบทความคือ ข้อสังเกตที่พบว่าการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวอันได้แก่ พิพิธภัณฑ์ อุทยานแห่งชาติ และแหล่งมรดกต่างๆ มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปโดยมีการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการสื่อความหมายมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของแหล่งท่องเที่ยวทั้งในด้านบวกและด้านลบ สำหรับด้านบวกคือ เทคโนโลยีจะช่วยสื่อความหมายได้สะดวกรวดเร็ว และเข้าถึงนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น ส่วนการเปลี่ยนแปลงด้านลบคือ ปัญหาเกี่ยวกับผู้สื่อความหมายที่อาจจะไม่ใช่เจ้าของแหล่งเป็นผู้สื่อความหมายไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายก็ได้ เทคโนโลยีจะทำให้ใครก็ได้สามารถเข้าถึงข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวได้โดยง่าย และสามารถที่จะเขียน บันทึกข้อความ ตลอดจนแสดงความคิดเห็นลงสื่อเทคโนโลยีสาธารณะ อันจะนำมาซึ่งการสื่อความหมายและความเข้าใจที่ผิดพลาดได้จากการสื่อความหมายของ รัชเชลล์ สเติร์ฟ (Staiff, 2007, หน้า 1-4)

การสื่อสารความเป็นไทยในภาพยนตร์โฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์สำหรับต่างประเทศของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นไทยมีการนำเสนอในภาพยนตร์โฆษณาประกอบด้วยความเป็นทั้งในรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งความเป็นไทยด้านรูปธรรมที่นำมาใช้มากที่สุดประกอบด้วยภาพของวัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระพุทธรูป การแสดงโขน เรือสุพรรณหงส์ และกระบวนการหยุดยาดตราชลมารศ ส่วนความเป็นไทยในด้านนามธรรมที่ถูกนำเสนอมากที่สุดคือ ความเป็นไทยในเรื่องลักษณะนิสัยและวิถีชีวิตแบบไทย ส่วนกลยุทธ์ในการสื่อสารสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การสื่อสารประเภท Thematic Campaign และ Tactical Campaign สำหรับที่มาของกลยุทธ์พบว่า เป็นแบบแผนงานที่มาจากแผนการตลาดประจำปีของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการวิจัยพฤติกรรมผู้บริโภคของบริษัทตัวแทนโฆษณา (ศิริมา อยู่เวียง, 2541, หน้า 18)

การศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ปีท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ การมีส่วนร่วมสนับสนุนการท่องเที่ยวของไทย ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า แผนกประชาสัมพันธ์ใช้สื่อมวลชนเป็นหลัก โดยมีสื่อเฉพาะกิจและสื่อมวลชนเป็นสื่อรอง การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ยังขาดความสม่ำเสมอ และความต่อเนื่องของเนื้อหา กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในระดับสูงมาก เปิดรับข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจและสื่อบุคคลในระดับปานกลาง การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจและสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว การรับรู้เรื่องของปีท่องเที่ยวไทยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ และการรับรู้เรื่องของปีท่องเที่ยวไทย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว (ศิริลา สอนศรี, 2541, หน้า 10)

การสื่อโฆษณายาบริการทางเพศต่อการสร้างความหมายและกำหนดเอกลักษณ์ให้กับประเทศไทยของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษ ผลการศึกษาพบว่า การตีความประเทศไทยของนักท่องเที่ยวก่อนและหลังการเดินทางมายังประเทศไทยมีความแตกต่างกัน คือ ก่อนการเดินทางมาประเทศไทย การตีความประเทศไทยจะเกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีส่วนหนึ่ง นัยนี้จึงหมายความว่า สื่อโฆษณายาบริการทางเพศมีอำนาจในภาคปฏิบัติการทางวาทกรรม แต่เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาประเทศไทยพบกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมของไทย ซึ่งเป็นภาคปฏิบัติการทางสังคมมีอำนาจเหนือกว่าทำให้เกิดการตีความประเทศไทยในเชิงบวกมากขึ้น “ระบบคิด” ของนักท่องเที่ยว เช่น ข้อมูลเดิมที่นักท่องเที่ยวได้รับในครั้งแรก การขัดเกลาทางสังคมในเรื่องเพศ ลักษณะเนื้อหาของสื่อเป็นต้น และด้วยเงื่อนไขจึงส่งผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยตามทฤษฎีของนักท่องเที่ยวนั้น (ไพโรจน์ วิไลนุช, 2542, หน้า 11)

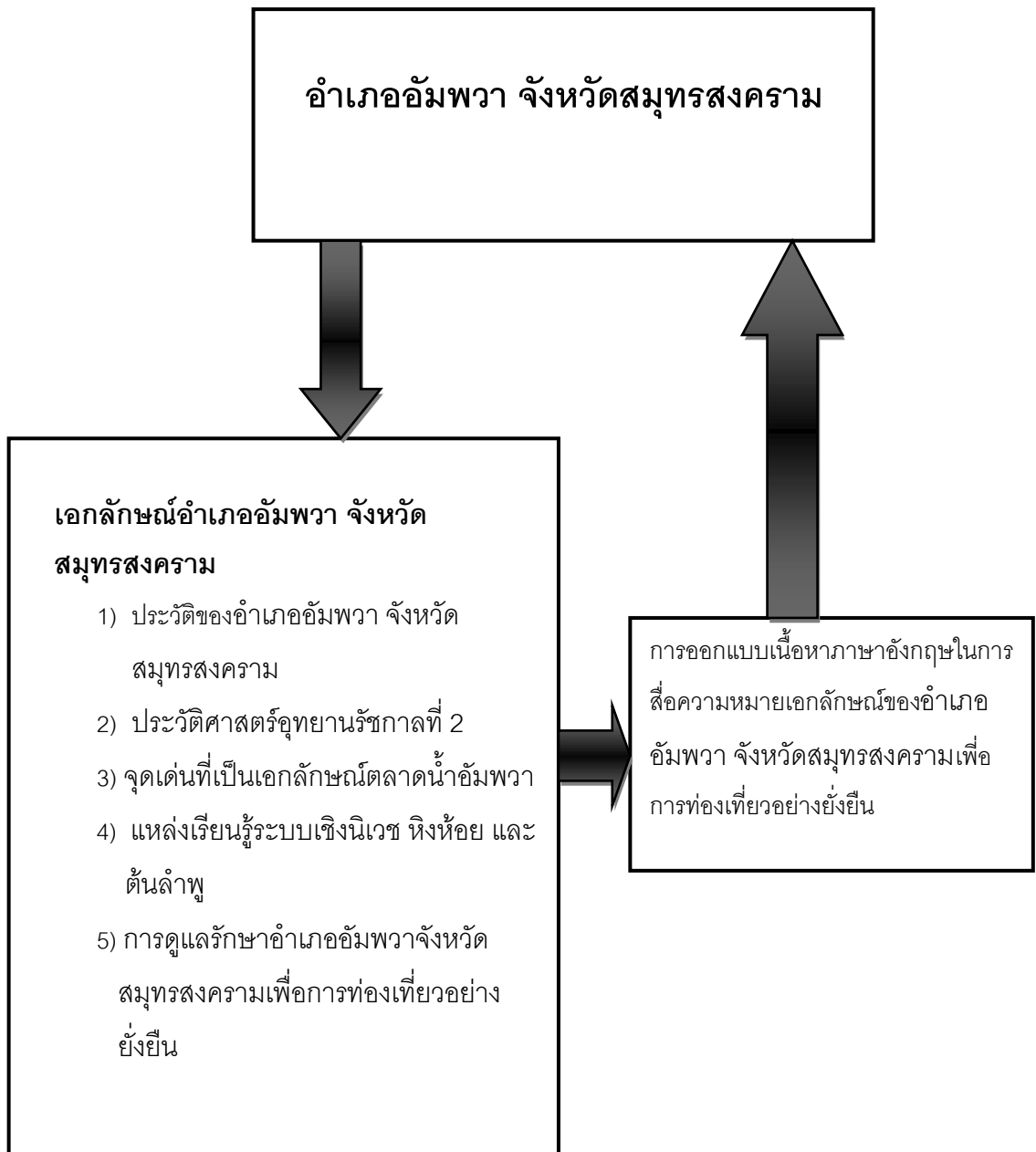
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง สามารถสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

เอกลักษณ์อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย

1. ประวัติของอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
2. ประวัติศาสตร์อุทยานรัชกาลที่ 2
- 3) จุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ตลาดน้ำอัมพวา
- 4) แหล่งเรียนรู้ระบบเชิงนิเวศ หิงห้อย และต้นลำพู

5) การดูแลรักษาอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
 นำเนื้อหาที่เป็นเอกลักษณ์อำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงครามเหล่านี้มาทำการออกแบบ
 เนื้อหาเป็นสื่อภาษาอังกฤษ

แผนภูมิที่ 2.1 กรอบแนวคิดการออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของอำเภออัมพวา จังหวัด สมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ” ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลวิเคราะห์เอกลักษณ์และออกแบบเนื้อหาสื่อภาษาอังกฤษของสถานตากอากาศบางปูสำหรับการสื่อความหมายเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารตำราวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการสื่อความหมาย เอกลักษณ์ และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อกำหนดเป็นประเด็นของการวิจัย

2. แหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่สำคัญในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ หนังสือ บทความเชิงวิชาการ เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงการดำเนินงาน แผนงานโครงการ บันทึกการประชุม ทั้งในส่วนของเอกสารต้นฉบับ ที่เผยแพร่เป็นการทั่วไปเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ นอกจากแหล่งข้อมูลในรูปแบบเอกสารต่างๆ แล้ว ในการศึกษาครั้งนี้ จะมีการนำข้อสรุปที่เป็นข้อค้นพบในเบื้องต้นมาเป็นประเด็นคำถามในการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม อันเป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มบุคคลที่ตรวจสอบ ยืนยันความถูกต้อง ความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล และสอบถามความเที่ยงตรงของผลการศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 3 กลุ่ม โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

1. กลุ่มผู้ดูแลโดยตรงของอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้รับผิดชอบระดับนโยบาย และ เจ้าหน้าที่ดูแลอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

2. กลุ่มนักท่องเที่ยว ประชากรนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เข้ามาเที่ยวเฉลี่ยวันละ 10 คน ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่อการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จำนวน 20 คน ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวอัมพวา สมุทรสงครามมากกว่า 1 ครั้งขึ้นไป

2.2 เป็นนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวเป็นการเฉพาะมิได้เป็นเพียงทางผ่านไปยังสถานที่อื่น

2.3 ในกรณีที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาเป็นกลุ่มตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเลือกสัมภาษณ์เพียง 1 คนในกลุ่มนั้นๆเกณฑ์ภายในของกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

2.4 เป็นนักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป

2.5 เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากทวีปยุโรป จำนวน 4 คน ทวีปอเมริกา จำนวน 5 คน ทวีปออสเตรเลีย จำนวน 2 คน ทวีปแคนาดา จำนวน 4 คน และทวีปเอเชีย จำนวน 5 คน โดยไม่เจาะจงประเทศของนักท่องเที่ยว

3. กลุ่มมัคคุเทศก์นำเที่ยวอัมพวา สมุทรสงคราม ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวทั้งของชาวไทยและชาวต่างประเทศ จำนวน 5 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. การเตรียมตัวของผู้วิจัย ผู้วิจัยได้มีการเตรียมตัว ดังนี้ การเตรียมตัวด้านเนื้อหาและเอกสารที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษา โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษารอบแนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งผลงานการศึกษาวิจัยในประเทศไทยและต่างประเทศเกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องที่ศึกษาวิจัยอย่างละเอียดถี่ถ้วน โดยประกอบด้วยการศึกษารอบแนวคิดที่สำคัญ การรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย การสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยแนะนำตัวต่อผู้ให้ข้อมูล โดยการสร้างบรรยากาศอย่างเป็นกันเอง สร้างสัมพันธภาพ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ การบันทึกเสียง ต้องได้รับการยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลก่อน ผู้วิจัยจดบันทึกประเด็นสำคัญๆไว้ เครื่องบันทึกเสียงพร้อมอุปกรณ์ กระดาษจดบันทึก กล้องถ่ายรูป และบันทึกข้อมูลเพิ่มเติมทันทีหลังการสัมภาษณ์

2. การเตรียมความรู้ด้านระเบียบวิธีการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนกรอบแนวคิด เทคนิควิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ตลอดจนเทคนิคการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด จากตำราต่างๆ ของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตการณ์ประชุมแบบมีส่วนร่วม การจดบันทึกข้อมูล

3. ติดต่อผู้ให้ข้อมูลเพื่อนัดเวลาและสถานที่สัมภาษณ์

3.1 กลุ่มผู้รับผิดชอบโดยตรงของสถานตากอากาศบางปู ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้รับผิดชอบระดับนโยบาย ผู้จัดการ และ เจ้าหน้าที่ดูแลในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม กลุ่มนักท่องเที่ยว ประชากรนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

3.2 กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวจำนวน 20 คน เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากทวีปยุโรป จำนวน 4 คน ทวีปอเมริกา จำนวน 5 คน ทวีปออสเตรเลีย จำนวน 2 คน ทวีปแคนาดา จำนวน 4 คน และทวีปเอเชีย จำนวน 5 คน โดยไม่เจาะจงประเทศของนักท่องเที่ยว

3.3 กลุ่มมัคคุเทศก์นำเที่ยวอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวทั้งของชาวไทยและชาวต่างชาติ จำนวน 5 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์

การวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ตามแนวคิดของเคมมิส และแม็คแทกเกิร์ต (Kemmis & McTaggart, 1988) ที่ประกอบด้วยการวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observe) และการสะท้อนกลับ (Reflect) โดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ซึ่งมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสำรวจ (Basic Survey) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจึงประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview Focus Group) การสังเกตโดยตรง (Direct Observation) การวิเคราะห์เนื้อหาของเอกสาร (Content Analysis of Written Materials) ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบโดยตรงของสถานตากอากาศบางปู จำนวน 3 คน กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวจำนวน 20 คน และ กลุ่มมัคคุเทศก์นำเที่ยว อำเภออัมพวา สมุทรสงคราม นำเที่ยวทั้งของชาวไทยและชาวต่างชาติ จำนวน 5 คนโดยมีวิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวข้องกับการออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อกำหนดเป็นประเด็นของการวิจัย

2. โดยการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ซึ่งมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสำรวจ (Basic Survey) ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลจากประชากร และบริบทของชุมชน โดยการสำรวจสภาพโดยทั่วไปของพื้นที่ที่กำหนดการวิจัย

3. สร้างแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นของการวิจัย และสอดคล้องกับนิยามศัพท์ปฏิบัติการ โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ดังนี้

3. 1) แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยแบบสัมภาษณ์นี้มีรูปแบบของเนื้อหาทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งข้อคำถามมีการจำแนกตามประชากรกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

3. 1.1) แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มผู้รับผิดชอบโดยตรงในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่ง ระยะเวลาในการทำงานในสถานตากอากาศบางปู

ตอนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์ ได้แก่

1. ข้อมูลด้านประวัติความเป็นมาของอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม
2. เอกลักษณะของอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม
3. สิ่งที่ต้องการสื่อความหมายในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม เพื่อการ
ท่องเที่ยว
4. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม
5. การสงวนรักษาสถานที่ อำเภออัมพวา สมุทรสงคราม การท่องเที่ยวอย่าง
ยั่งยืนได้อย่างไร

6. วิธีการรักษาสถานที่ตากอากาศแห่งนี้เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

7. ปัญหา อุปสรรคหรืออื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวชาว

ต่างชาติในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา

8. การดูแลรักษาอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
ที่เกี่ยวข้องกับการเยี่ยมชมเพื่อให้การดำเนินการสถานที่ตากอากาศบางปูเป็นไปอย่างราบรื่น

9. ความคิดเห็นต่ออำเภออัมพวา สมุทรสงคราม ในภาพรวม

3. 1.2) แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติประกอบ 2 ตอน
ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล เพศ อายุ
ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนครั้งที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม

ตอนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์ เป็นการสอบถามความคิดเห็น ความต้องการ
ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ได้แก่

1. การรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ
2. เอกลักษณะของอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม
3. สิ่งที่ต้องการที่จะสื่อความหมายในสถานตากอากาศบางปูเพื่อการ
ท่องเที่ยว
4. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรู้จักอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม ในประเด็นใด

5. การสงวนรักษาสถานที่ ในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม สำหรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างไร

6. วิธีการรักษาสถานที่ในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม แห่งนี้เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

7. ปัญหา อุปสรรคหรืออื่นๆที่มีผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา

8. การดูแลรักษาสถานที่ในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกี่ยวข้องการเยี่ยมชมเพื่อให้การดำเนินการสถานที่ตากอากาศบางปูเป็นไปอย่างราบรื่น

9. ความคิดเห็นต่อสถานที่ในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม

3. 1.3) แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มมัคคุเทศก์ มี 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลาการทำงานเป็นมัคคุเทศก์ และจำนวนครั้งที่พานักท่องเที่ยวมายังอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม

ตอนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์ เป็นการสอบถามความคิดเห็น ความต้องการ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ได้แก่

1. เหตุผลในการพานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมายังในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม

2. เอกลักษณะของอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อความหมายในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

4. ความต้องการที่จะสื่อความหมายในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม เพื่อการท่องเที่ยว

5. นักท่องเที่ยวต่างชาติรู้จักอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม ในประเด็นใด

6. การดูแลรักษาอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม เพื่อการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนที่เกี่ยวข้องการเยี่ยมชมเพื่อให้การดำเนินการสถานที่ ในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม เป็นไปอย่างราบรื่น

7. วิธีการสงวนรักษาสถานที่ ในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม สำหรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

8. ปัญหา อุปสรรค หรืออื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติใน
อำเภออัมพวา สมุทรสงคราม และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา

9. ความคิดเห็นต่ออำเภออัมพวา สมุทรสงคราม ในภาพรวม

3.1.4) แบบสังเกต เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์เนื้อหาซึ่งจะทำการ
เก็บรวบรวมข้อมูลในวันปกติ จำนวน 1 ครั้ง และวันหยุด จำนวน 1 ครั้ง แบบสังเกตชนิดมีส่วนร่วม
และ แบบสังเกตชนิดไม่มีส่วนร่วมโดยมีรายละเอียดดังนี้

1 . ลักษณะและเนื้อหาในป้ายที่ใช้สื่อความหมายของอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม

2. สภาพแวดล้อมบริเวณอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม

3. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม

4.กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องการเยี่ยมชมเพื่อให้การดำเนินการ ในอำเภออัมพวา

สมุทรสงคราม เป็นไปด้วยดี

3.1.5) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

3.1.6) การประชุมเชิงปฏิบัติการ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมภาคสนามมาแจกแจง
จัดหมวดหมู่ตามความมุ่งหมายของการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมภาคสนามมาแจกแจง จัดหมวดหมู่ตามความมุ่งหมาย
ของการวิจัย ข้อมูลใดที่ขาดความสมบูรณ์ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นการ
ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า นำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

5. การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและสำรวจพื้นที่ในรอบแรก

ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลของอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม จากการศึกษาวรรณกรรมและ
เอกสารที่เกี่ยวข้องรวมถึงการลงพื้นที่สำรวจเพื่อศึกษาสภาพตามความเป็นจริงของสถานตากอากาศ
บางปู โดยผู้วิจัยได้เริ่มทำการสำรวจพื้นที่ครั้งแรกระหว่างเดือน ตุลาคม 255 3 ถึงเดือน ธันวาคม
2553 อีกครั้งเดือน กุมภาพันธ์ 2554 ถึง เมษายน 2554 ทำการสำรวจพื้นที่พร้อมทั้งดำเนินการทำ
วิจัย นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ระยะเวลาวันธรรมดาของแต่ละ
เดือนจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติมีน้อยมาก จะมีแต่นักท่องเที่ยวคนไทยในท้องถิ่น หรือ
นักท่องเที่ยวในจังหวัดใกล้เคียงมาแวะชม ในวันหยุดสุดสัปดาห์ ตั้งแต่วันศุกร์ ถึง วัน อาทิตย์ ในแต่
ละเดือนช่วงเวลาบ่าย ถึง ตอนเย็น จะมีนักท่องเที่ยวคนไทยมาเที่ยวตลาดน้ำอัมพวาเป็นจำนวนมาก
จะมีนักท่องเที่ยวคนไทยวัยทำงาน ช่วงอายุ 20 ถึง 30 เป็นจำนวนมาก มาเที่ยวชมตลาดน้ำ หรือไม่

นักท่องเที่ยวคนไทย จะมาเป็นครอบครัวมาเที่ยวชม สำหรับมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาเที่ยวชม จำนวนน้อยมาก ส่วนมาก จะเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาอยู่กับเพื่อนที่รู้จัก หรือซื้อทัวร์จาก บริษัททัวร์ แต่เป็นนักท่องเที่ยวเอเชีย จำนวนมากกว่าชาวยุโรป ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจพื้นที่ทั้งสองช่วงเวลาการท่องเที่ยวเนื่องจากผู้วิจัยต้องการที่ได้ข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยในระยะเวลาการท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อย จนถึงระยะเวลาการท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมจำนวนมาก และทำการสำรวจ พื้นที่ตลาดน้ำอัมพวา และพื้นที่บริเวณใกล้เคียง เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อมูลด้านเอกสารด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตลาดน้ำอัมพวา

2. จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผลจากการศึกษาเอกสารและการสำรวจพื้นที่ของงานอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาสังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และนโยบายรัฐบาลในด้านการท่องเที่ยวนำมากำหนดกรอบประเด็นในการศึกษาเอกลักษณ์ของสถานตากอากาศบางปู โดยวิธีสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 3 กลุ่มคือ 1) กลุ่มผู้รับผิดชอบอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม 2) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และ 3) กลุ่มมัคคุเทศก์ โดยผู้วิจัยได้จัดทำแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างจำนวน 3 ฉบับ แบบสังเกต 1 ฉบับมีดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญของอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม เป็นแบบสัมภาษณ์ซึ่งมีอยู่ 2 ตอน ตอนแรกเกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เป็นประเด็นคำถามเกี่ยวกับด้านประวัติความเป็นมาของอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม สิ่งที่ต้องการสื่อความหมาย วิธีการดูแลรักษาอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม และการแสดงความคิดเห็นทั่วไป

2.2 แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นแบบสัมภาษณ์ซึ่งมีอยู่ 2 ตอน ตอนแรกเกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เป็นคำถามในกาสัมภาษณ์ มีคำถามอยู่ 9 คำถามเป็นคำถามที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร คำถามเกี่ยวกับสถานตากอากาศบางปู เอกลักษณ์ และเกี่ยวกับการสื่อความหมาย ความต้องการ วิธีการรักษาสถานที่ในอำเภออัมพวา สมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2.3 แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่ม มัคคุเทศก์ไทยเป็นแบบสัมภาษณ์ซึ่งมีอยู่ 2 ตอน ตอนแรกเกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานที่ในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม เอกลักษณ์การสื่อความหมาย และความคิดเห็นทั่วไป วิธีการรักษาสถานที่ในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม ปัญหา อุปสรรคต่อการท่องเที่ยว และการแสดงความคิดเห็นทั่วไป

2.4 แบบสังเกตเพื่อการวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลนำมาประกอบในการวิเคราะห์เนื้อหา
อำเภออัมพวา สมุทรสงคราม มีรายละเอียดดังนี้ลักษณะและเนื้อหาในป้ายที่ใช้สื่อความหมายของ
อำเภออัมพวา สมุทรสงคราม ตลาดน้ำอัมพวา และ สภาพแวดล้อมบริเวณใกล้เคียง

2.5 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้สนทนากลุ่ม เป็นการสนทนาเพื่อหา
ข้อสรุปบางประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน ผู้ร่วมสนทนามาจากกลุ่มตัวอย่างผู้รับผิดชอบสถานที่ในอำเภอ
อัมพวา สมุทรสงคราม กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และกลุ่มมัคคุเทศก์

2.6 การประชุมเชิงปฏิบัติการ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากกรรพรวบรวบภาคสนามมาแจก
แจง จัดหมวดหมู่ตามความมุ่งหมายของการวิจัย

2.7 การจดบันทึก โดยผู้วิจัยดำเนินการจดบันทึกทุกครั้ง และใช้เครื่องมืออุปกรณ์
ประกอบในการบันทึกข้อมูลเพื่อช่วยเพิ่มเติมรายละเอียด เช่น เครื่องบันทึกเสียง เครื่องถ่ายภาพนิ่ง
เป็นต้น หลังจากนั้นดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

3. การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือทั้ง 3 ฉบับ ภายหลังจากสร้างเครื่องมือเพื่อการใช้ใน
การวิจัย ผู้วิจัยประสานนัดหมายผู้รับผิดชอบสถานที่ในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม เพื่อนัดหมาย
วัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มนักท่องเที่ยว
ชาวต่างชาติ กลุ่มมัคคุเทศก์ ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม
วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลวิจัย โดยได้ดำเนินการในเดือนพฤศจิกายน 2553 ถึง เมษายน
2554 ตลอดจนได้ทำการสังเกต ลักษณะและเนื้อหาในป้ายที่ใช้สื่อความหมายของสถานที่ในอำเภอ
อัมพวา สมุทรสงคราม ตลาดน้ำอัมพวา สภาพแวดล้อมบรรยากาศใกล้เคียง สังเกตพฤติกรรมการ
ท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศในสถานตากอากาศบางปู วิธีการดูแลรักษาเกี่ยวข้องการเยี่ยมชม
เพื่อให้การดำเนินการตลาดน้ำอัมพวาเป็นไปอย่างราบรื่นนอก จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ
สัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้รับผิดชอบสถานตากอากาศบางปู กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ และ
กลุ่มมัคคุเทศก์ แล้ว ผู้วิจัยยังได้เก็บข้อมูลโดยวิธีการสังเกตดังนี้ บันทึกข้อมูลจากการสังเกตได้ใช้
วิธีการจดบันทึกและการบันทึกภาพในแต่ละส่วนและแต่ละเหตุการณ์โดยการถ่ายรูป บันทึกภาพแต่
ละส่วนและแต่ละเหตุการณ์ ได้ไปทำสังเกตสถานการณ์จริงจำนวน 4 ครั้งเพื่อที่จะได้ข้อมูลและ
สามารถทำการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มานั้นถูกต้อง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากศึกษาเอกสารต่างๆ และการสัมภาษณ์กับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม จำนวน 3 คน กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวน 20 คน และกลุ่มมัคคุเทศก์นำเที่ยว จำนวน 5 คน ภาพถ่ายต่างๆจากการสำรวจตลอดจนเอกสารที่รวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ใช้สำหรับการวิเคราะห์เอกสาร มี 5 ขั้นตอน

1.1 ตั้งเกณฑ์สำหรับคัดเลือกเอกสาร

1.2 วางเค้าโครงข้อมูล

1.3 คำนึงถึงบริบทของเอกสาร

1.4 วิเคราะห์เนื้อหา และ

1.5 สรุป

2. การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย โดยการวิเคราะห์เอกสาร และวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์

7. สร้างข้อสรุป

การนำมาสรุปเป็นคำตอบของการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องภายหลังการวิเคราะห์เนื้อหา และได้เอกลักษณ์ของสถานตากอากาศแล้ว ผู้วิจัยได้ออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์สถานตากอากาศบางปู และเพื่อการยืนยันผลการออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษตามหลักการใช้ภาษาอังกฤษและ จากผู้ใช้สัญลักษณ์ ผู้วิจัยได้ให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านภาษาศาสตร์ และการท่องเที่ยวได้ตรวจสอบผลการออกแบบโดยประกอบด้วย ผู้ตรวจสอบด้าน ข้อมูลภาษาไทยจากผู้รับผิดชอบสถานตากอากาศบางปู ตรวจสอบเนื้อหาด้านประวัติศาสตร์ของสถานตากอากาศบางปู และเอกลักษณ์ต่างๆในสถานตากอากาศ สำหรับคำถามแบบสัมภาษณ์ เอกสารประวัติของอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม และเอกลักษณ์ต่างๆ ซึ่งเป็น ข้อมูลภาษาอังกฤษ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ช่วยศาสตราจารย์เรวดี อินทรกำเนต และ Mrs. Megan Douglas ทำการตรวจสอบภาษาอังกฤษ

8. การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล

การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ เรียกว่าการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Triangulation) (Denzin, 1989) โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) (2) ความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล โดยใช้การตรวจสอบสาม

เส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) และ (3) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory triangulation) (สุภางค์ จันทรวานิช, 2543) อันประกอบด้วย

1.1 การตรวจสอบด้านข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) เป็นการตรวจสอบข้อมูล โดยนำข้อมูลทั้งในรูปแบบเอกสาร ผลการสังเกต ผลการสัมภาษณ์ที่บันทึก เก็บรวบรวมมาได้จาก แหล่งต่างๆ ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านเวลา สถานที่ โดยตรวจสอบว่าข้อมูลเรื่องเดียวกันต่าง สถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่ และจากตัวบุคคล มาสรุปรวม เปรียบเทียบความสอดคล้อง รวมทั้ง เพิ่มเติมประเด็นที่สำคัญให้มีเนื้อหาสาระที่สมบูรณ์และครอบคลุมประเด็นวิเคราะห์ที่กำหนด

1.2 การตรวจสอบข้อมูลด้านบุคคลแบบสามเส้า โดยตรวจสอบว่าบุคคลที่ให้ข้อมูล เปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) ข้อมูลที่ได้รับไม่มีความมั่นใจ ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลโดย เปลี่ยนผู้สังเกต และตรวจสอบว่า ข้อมูลที่ได้เหมือนกันหรือไม่

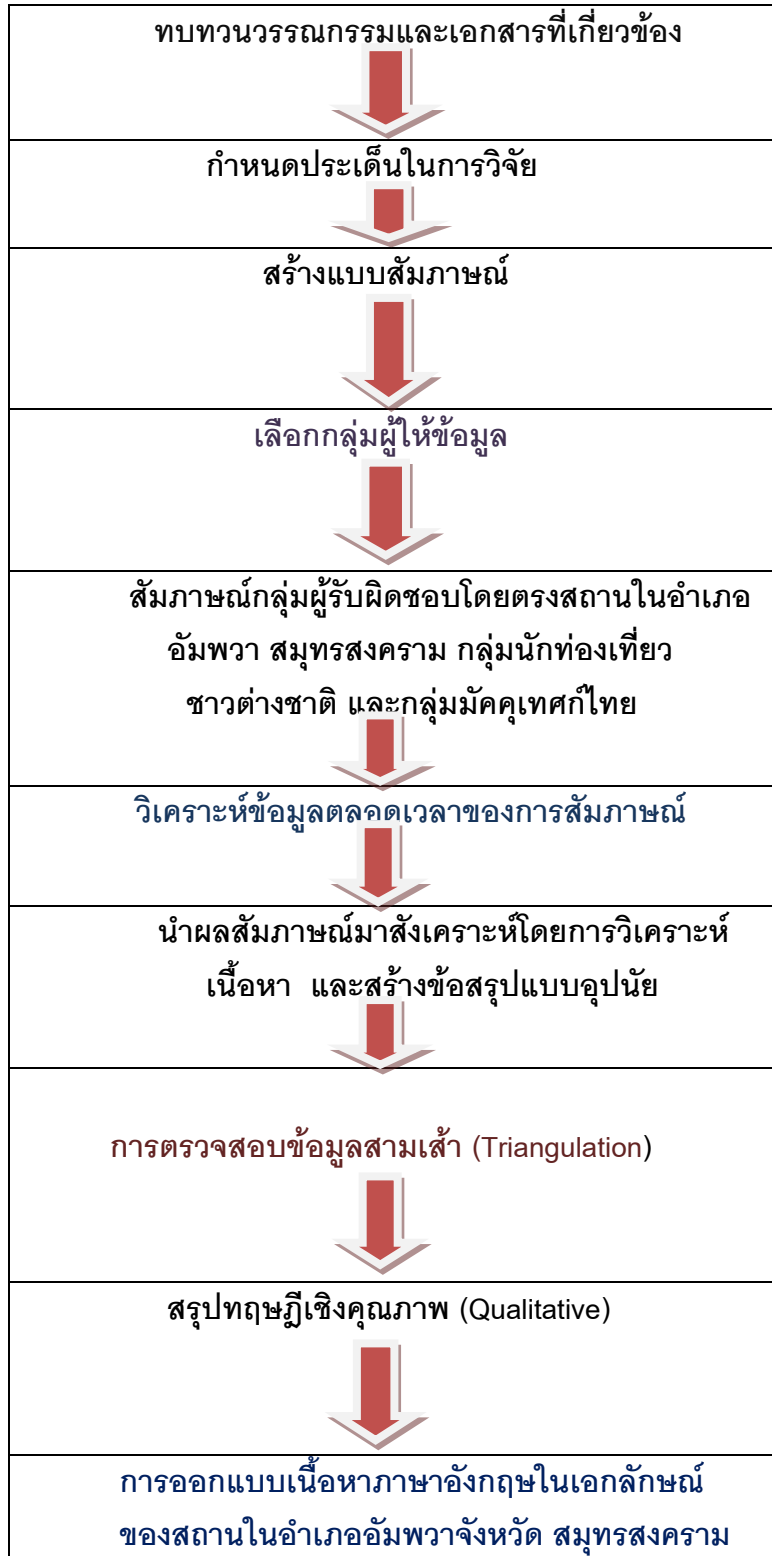
1.3 การตรวจสอบด้านวิธีรวบรวมข้อมูลแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) โดยเริ่มเก็บข้อมูลด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม แล้วนำมาบันทึกพร้อมทั้งพิจารณา กิริยาท่าทาง พฤติกรรม บรรยากาศต่างๆ ที่เกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อมาประกอบการแปลความหมาย ร่วมกับการถอดเทป และการบันทึกภาคสนามในหลายๆ วิธี และมี การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ ของข้อมูลโดยวิธี (Member Check) โดยนำข้อมูลที่ได้กลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลอ่าน หรือกลับไปถามผู้ให้ ข้อมูลซ้ำอีก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงตามประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด เพื่อให้เชื่อมั่นได้ว่ารายงานการวิจัยมีข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่มีความครอบคลุมเพียงพอในการ พรรณนาวิเคราะห์ และอธิบายลงข้อสรุปผลการศึกษา

1.3 การตรวจสอบด้านทฤษฎีแบบสามเส้า (Theory Triangulation) ตรวจสอบว่า ผู้วิจัยได้ ใช้เทคนิคในการวิเคราะห์โดยการสร้างรหัสและลงรหัสข้อมูลนั้นในการแปลความข้อมูลแตกต่างกัน เชิงปริมาณและคุณภาพ และสรุปเหตุการณ์แต่ละครั้งเป็นความหมายทางภาษา รวมถึงการ ตีความหมาย นัยบริบทของภาษาไว้ด้วย

9. สรุปขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลงานวิจัยโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาที่ได้วิเคราะห์เนื้อหา โดยคำนึงบริบท และ สภาพแวดล้อมของข้อมูลเอกสาร และสถานที่ที่ท่องเที่ยวตามสภาพเป็นจริงด้วย เพื่อได้ผลการวิจัยที่ชัดเจน และสามารถ นำผลการออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในเอกลักษณ์ ของ สถานตากอากาศบางปูไปใช้ได้จริง ภายหลังจากเขียนกระบวนการวิจัยได้นำรายงานการวิจัยให้ผู้ ทรงวุฒิตรวจสอบ นำมาปรับปรุงจนได้ภาพรวมวิจัยฉบับสมบูรณ์ ดังแผนภูมิที่ 3.1 ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนภูมิที่ 3.1 สรุปขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง “การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ” นี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษา เอกลักษณ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และ 2) ออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อ ความหมายเอกลักษณ์ของในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน น สำหรับการนำเสนอเนื้อหาในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลวิจัยออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเอกลักษณ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ตอนที่ 3 ผลการออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากการสัมภาษณ์และการสังเกตจาก 1) ผู้ดูแลในพื้นที่ จำนวน 3 คน 2) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 20 คน และ 3) มัคคุเทศก์ไทยจำนวน 5 คน ผู้วิจัยได้ข้อสรุปข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1.1 กลุ่มผู้ดูแลในพื้นที่ จำนวน 3 คน เป็นเพศชายซึ่งมีอายุ 29 ปีจำนวน 1 คน มี ประสบการณ์การทำงาน 2 ปี เพศหญิงจำนวน 2 คน มีอายุ 26 ปี และ 46 ปีมีประสบการณ์การ ทำงาน 5 ปี และ 26 ปี ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีถึงปริญญาโทดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้รับผิดชอบอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ข้อมูลทั่วไป	เพศ	อายุ					ระดับการศึกษา		จำนวนคน
		หญิง	ชาย	25-30	31-35	36-40	45-50	ป.ตรี	
ผู้ดูแลในพื้นที่ อำเภออัมพวา	2	1	1	1	-	1	1	2	3
จังหวัด สมุทรสงคราม									
รวม	2	1	1	1	-	1	1	2	3

1. 2 กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 20 คน

การสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 20 คนมาจากทวีปยุโรป (รัสเซียและอังกฤษ) จำนวน 4 คน ทวีปอเมริกาจำนวน 5 คน ทวีปออสเตรเลียจำนวน 2 คน ทวีปแคนาดาจำนวน 4 คน และทวีปเอเชีย (มาเลเซีย ฮองกง และ ฮ่องกง) จำนวน 5 คน เป็นเพศชายจำนวนทั้งหมด 11 คน และเพศหญิงจำนวน 9 คน มีอายุตั้งแต่ 22 ปี จนถึงอายุ 64 ปีมีข้อมูลรายละเอียดแต่ละกลุ่มดังต่อไปนี้

1. นักท่องเที่ยวจากทวีปยุโรป(รัสเซียและอังกฤษ) มีจำนวนทั้งหมด 4 คนเป็นเพศชายจำนวน 2 คน และเป็นเพศหญิง จำนวน 2 คน อายุระหว่าง 23 ปีถึงอายุ 35 ปี จำนวน 2 คน และอายุระหว่าง 36 ปีถึงอายุ 45 ปี จำนวน 2 คน ได้มาท่องเที่ยวในประเทศไทยจำนวน 2 ครั้งมี 4 คน ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งหมด

2. นักท่องเที่ยวจากทวีปอเมริกามีจำนวนทั้งหมด 5 คนเป็นเพศชายจำนวน 1 คน และเป็นเพศหญิงจำนวน 4 คน อายุระหว่าง 28 ปีถึงอายุ 30 ปี จำนวน 4 คน และอายุระหว่าง 35 ปีจำนวน 1 คน ได้มาท่องเที่ยวในประเทศไทยจำนวน 1 ครั้งมี 4 คน และจำนวน 2 ครั้งมี 1 คน ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งหมด

3. นักท่องเที่ยวจากทวีปออสเตรเลียมีจำนวนทั้งหมด 2 คนเป็นเพศชาย อายุ 32 ปี จำนวน 1 คน และอายุ 44 ปี จำนวน 1 คน ได้มาท่องเที่ยวในประเทศไทยจำนวน 1 ครั้ง มี 2 คน ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งหมด

4. นักท่องเที่ยวจากทวีปแคนาดา มีจำนวนทั้งหมด 4 คนเป็นเพศชาย จำนวน 4 คน อายุ 22 ปี ถึงอายุ 25 ปี จำนวน 2 คน อายุ 53ปี จำนวน 1 คน และอายุ 64 ปี จำนวน 1 คน ได้มาท่องเที่ยวในประเทศไทยจำนวน 1 ครั้งมี 4 คน ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งหมด

5. นักท่องเที่ยวจากทวีปเอเชีย (มาเลเซีย ฮองกง และ พม่า) มีจำนวนทั้งหมด 5 คนเป็นเพศชาย จำนวน 2 คน และเป็น เพศหญิง จำนวน 3 คน อายุระหว่าง 25 ปีถึงอายุ 30 ปี จำนวน 3 คน อายุ 43 ปี จำนวน 1 คน และอายุ 47 ปี จำนวน 1 คน ได้มาท่องเที่ยวในประเทศไทยจำนวน 2 ครั้งมี 3 คน และจำนวน 3 ครั้งมี 2 คน ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งหมดข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ข้อมูลทั่วไปดังตารางที่ 4.2

ตาราง 4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มนักท่องเที่ยว	เพศ		อายุ					จำนวนครั้งที่มา		ระดับป.ตรี	จำนวน (คน)
	ช	ญ	22-30	31-40	41-50	51-60	61-70	1	2		
ทวีปยุโรป	2	2	1	2	1	-	-	1	4	4	4
ทวีปอเมริกา	2	3	4	1	-	-	-	4	1	5	5
ทวีปออสเตรเลีย	2	-	-	1	1	-	-	2	-	2	2
ทวีปแคนาดา	3	1	2	-	-	1	1	4	-	4	4
ทวีปเอเชีย	2	3	2	1	2	-	-	3	2	5	5
รวม	11	9	9	5	4	1	1	13	7	20	20

1. 3 กลุ่มมัคคุเทศก์จำนวน 5 คนเป็นเพศชายจำนวน 1 คน และเป็นเพศหญิงจำนวน 4 คน มีอายุระหว่าง 25-35 ปีจำนวน 3 คน อายุระหว่าง 36-45 ปีจำนวน 1 คน และอายุระหว่าง 46-55 ปีมีจำนวน 1 คน มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 2-5 ปี มีจำนวน 3 คน ระยะเวลา 5-10 ปีมีจำนวน 1 คน และระยะเวลา 11-15 ปีมีจำนวน 1 คน ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งหมด ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ดังตารางที่ 4.3

ตาราง 4.3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มมัคคุเทศก์

ข้อมูล ทั่วไป	เพศ		อายุ			ประสบการณ์ การทำงาน			ระดับ ป.ตรี	จำนวน (คน)
	ช	ญ	25-35	36-45	46-55	2-5	6-10	11-15		
กลุ่ม มัคคุ เทศก์	1	4	3	1	1	1	1	1	5	5
รวม	1	4	3	1	1	1	1	1	5	5

สรุปข้อมูลทั่วไปจากกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์พบว่า 1) กลุ่มผู้ดูแลในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นระยะเวลานานทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลโดยตรงจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 2) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 20 คน เป็นนักท่องเที่ยวเพศชาย 11 คน นักท่องเที่ยวเพศหญิง 9 คน เพศชายมากกว่าเพศหญิงและเป็นวัยผู้ใหญ่ประกอบอาชีพแล้ว และมาท่องเที่ยวเมืองไทยเพื่อต้องการหาประสบการณ์ชีวิต และมาท่องเที่ยวในประเทศไทยไม่น้อยกว่า 1 ครั้งเป็นจำนวน 13 คน และ 3) กลุ่มมัคคุเทศก์ไทยจำนวน 5 คน ซึ่งมีประสบการณ์ในการนำนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวในประเทศไทย มีประสบการณ์ในอาชีพอย่างน้อย 2 ปี มีประสบการณ์เป็นมัคคุเทศก์พานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาท่องเที่ยวในประเทศไทยหลายครั้ง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเอกลักษณ์ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

เนื่องจากอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามได้กำหนดนโยบายทางการตลาดไว้เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมในวิถีชีวิตไทย และการท่องเที่ยวอนุรักษ์เชิงนิเวศ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาจากการศึกษาเอกสาร การสำรวจพื้นที่จริง การสัมภาษณ์ และการสังเกต ผู้วิจัยได้ข้อสรุปเกี่ยวกับ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจากการนำเสนอตั้งแต่สถานที่ตั้ง ประวัติความเป็นมาจังหวัดสมุทรสงคราม และ ความสำคัญของอำเภออัมพวา และการเดินทางสู่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามดังนี้

2.1 ประวัติความเป็นมาจังหวัดสมุทรสงคราม

จังหวัดสมุทรสงครามมีความสำคัญหลายประการ ทั้งในเรื่องประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม สถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ การดำรงชีวิตไว้ซึ่งวิถีชีวิตแบบไทย ๆ และที่สำคัญคือ ความสำคัญต่อประวัติศาสตร์พระราชวงศ์ของไทย จังหวัดสมุทรสงครามเป็นเมืองพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 และเป็นเมืองของสมเด็จพระราชินีของไทยถึงสองพระองค์ คือ สมเด็จพระอัมรินทรามาตริในรัชกาลที่ 1 และสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินีในรัชกาลที่ 2

ภาพที่ 4.1 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2)

ที่มา (กิตดา ปรัตถจริยา, 2554)

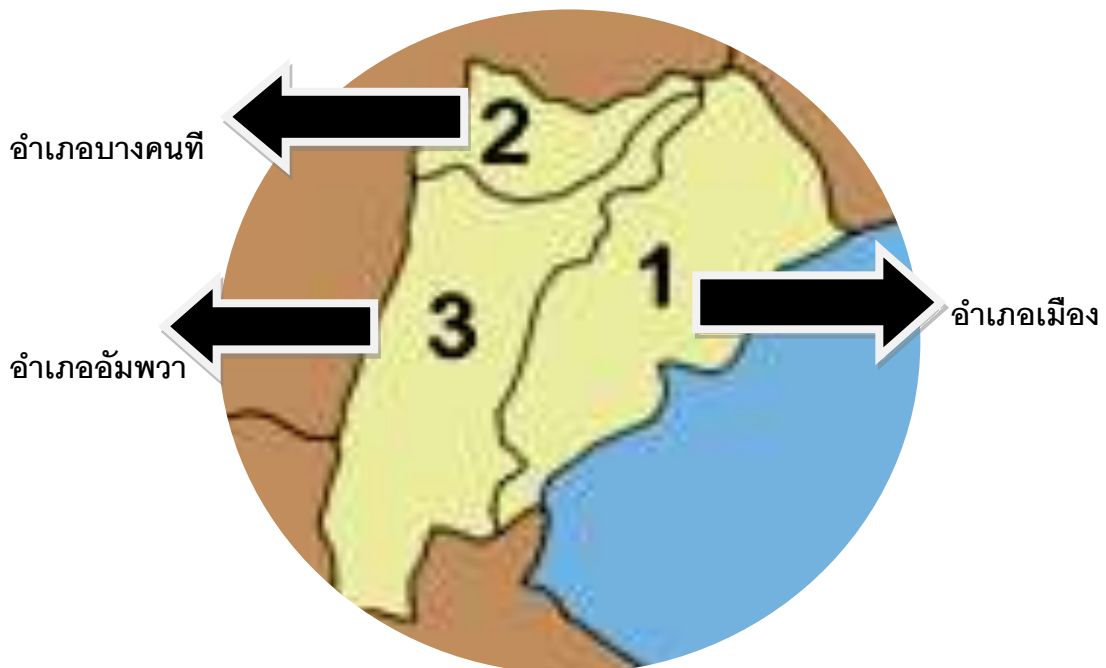
จังหวัดสมุทรสงครามเป็นเมืองเก่าที่ถูกเรียกในอดีตว่า เมืองแม่กลองนั้นนานเท่าใดไม่ปรากฏหลักฐาน แต่เป็นชุมชนที่มีมาก่อนสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เดิมเป็นแขวงหนึ่งของจังหวัดราชบุรี เรียกว่า สนวนอก ครั้นต่อมาช่วงปลายกรุงศรีอยุธยาต่อกับสมัยกรุงธนบุรี จึงแยกออกมาจากราชบุรี เรียกว่า เมืองแม่กลอง ซึ่งเป็นจังหวัดเล็ก ๆ ที่อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ เพียง 63 กิโลเมตรนี้ มีพื้นที่ 416 ตารางกิโลเมตร มี 3 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอบางคนที และ อำเภออัมพวา มีแม่น้ำแม่กลองเป็นแม่ที่มีความสำคัญของชาวจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นแม่น้ำที่ไหลผ่านจังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี และสมุทรสงคราม เป็นแม่น้ำสายที่สำคัญแห่งหนึ่งในประเทศไทย อาณาเขตของจังหวัดสมุทรสงครามดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดราชบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดเพชรบุรี และอ่าวไทย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดเพชรบุรี และราชบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดสมุทรสาคร

ภาพที่ 4.2 สามอำเภอในจังหวัดสมุทรสงคราม
ที่มา (กิตดา ปรีตถจริยา, 2554)

ภาพที่ 4.3 อาณาเขตจังหวัดสมุทรสงคราม

ที่มา (Thailand Travel Trip: Thailand Travel Information and Map Guide, 2011, p.1)

2.2 ประวัติความเป็นมาของอัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม

เนื่องจากบริเวณพื้นที่ในอำเภออัมพวาเป็นชุมชนเล็กๆ ตั้งอยู่ริมน้ำ มีประวัติและมีความเป็นมาสืบทอดกันมาช้านาน ในอดีตเคยเป็นศูนย์กลางการค้าขายทางน้ำที่คับคั่ง มีตลาดน้ำ เรือแพ และบ้านเรือนปลูกขนานไปตามแนวคลอง ซึ่งมีการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาสมัยนั้นเรียกกันว่า"บางช้าง" เป็นชุมชนริมน้ำที่ทำสวนไม้ผลและพืชผักจนมีชื่อเสียงในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททองแขวงบางช้างเริ่มปรากฏมีสวนผลไม้และพืชผักที่อุดมสมบูรณ์มีความเจริญทางด้านเกษตรกรรมและการค้าขายจนมีตลาดเรียกว่าตลาดบางช้างเป็นตลาดน้ำขนาดใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนผลผลิตจากสวนแถบบางช้างและบริเวณใกล้เคียง แถบบางช้างเป็นที่

รู้จักในนาม "สวนนอก" และเปรียบเทียบกับ "สวนใน" โดยมีคำเรียกที่ว่า "บางข้างสวนนอก บางกอกสวนใน" หมายถึงสวนบ้านนอกคือสวนบางข้าง ส่วนสวนที่อยู่ในเมืองใกล้รั้ววังเจ้านายคือสวนในปัจจุบัน วิถีชีวิตของชุมชนอัมพวาในอดีต ยังปรากฏให้เห็นและสัมผัสได้ในปัจจุบัน

เมื่อ พ.ศ. 2303 ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย รัชสมัยพระเจ้าเอกทัศน์ โปรดเกล้าฯ ให้ นายทองด้วง (พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก) เป็นหลวงยกกระบัตร เมืองราชบุรี ซึ่งเป็นเมืองจัตวาขึ้นตรงต่อกรุงศรีอยุธยา ต่อมาหลวงยกกระบัตรได้แต่งงานกับคุณนาคบุตรเศรษฐีบางข้าง และได้ย้ายบ้านไปอยู่หลังวัดจุฬามณี ต่อมาเมื่อไฟไหม้บ้านจึงได้ย้ายไปอยู่ที่หลังวัดอัมพวันเจติยาราม อีก 3 ปี

เมื่อ พ.ศ. 2310 พม่าตีกรุงศรีอยุธยาแตก หลวงยกกระบัตรจึงตัดสินใจอพยพครอบครัวเข้าไปอยู่ในป่าลึก ในระหว่างนี้ ท่านแก้ว (สมเด็จพระศรีสุดารักษ์) พี่สาวของหลวงยกกระบัตร ได้คลอดบุตรหญิงคนหนึ่งตั้งชื่อว่า "บุญรอด" (ต่อมาได้เป็นสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี ในรัชกาลที่ 2) ครั้นเมื่อพระยาวชิรปราการได้รวบรวมกำลังขับไล่พม่าออกไปหมดแล้ว ได้สถาปนาขึ้นเป็นพระเจ้าตากสิน หลวงยกกระบัตรจึงได้อพยพครอบครัวกลับภูมิลำเนาเดิมในช่วงนี้เอง คุณนาคก็ได้คลอดบุตรคนที่ 4 เป็นชาย ชื่อฉิม (พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย) หลังจากนั้น หลวงยกกระบัตร ก็ได้กลับเข้ารับราชการอยู่กับพระเจ้าตากสิน ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น พระราชวรินทร์เจ้ากรมพระตำรวจนอกขวา จนกระทั่งเป็นสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก และปราบดาภิเษกขึ้นเป็นพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ต้นราชวงศ์จักรี คุณนาค ภรรยา ก็ได้รับสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี คุณฉิม มารดาคุณนาค ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระรูปศิริโสภาคมหานาคนาารี

แต่เนื่องจากสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินีทรงเป็นคนพื้นบ้านบางข้างมาก่อน จึงมีพระประยูรญาติที่สนิท ประกอบอาชีพทำสวนต่าง ๆ อยู่ที่บางข้างนี้มาก เมื่อได้รับสถาปนาเป็น สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินีจึงนับเป็นราชินิกุล บางข้าง พระประยูรญาติจึงเกี่ยวดองเป็นวงศ์บางข้างด้วย และสมเด็จพระอมรินทร์ฯ มักทรงเสด็จเยี่ยมพระประยูรญาติเสมอ จึงมีคำเรียกว่า "สวนนอก" คือ สวนบ้านนอก ที่เป็นของวงศ์ราชินิกุลบางข้าง ส่วนบางกอก ซึ่งเป็นสวนของเจ้านายในราชวงศ์ก็เรียกว่า "สวนใน" มีคำกล่าวที่ว่า "บางข้างสวนนอก บางกอกสวนใน" จนถึงสมัยรัชกาลที่ 4 จึงยกเลิกไป

2.3 การเดินทางสู่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

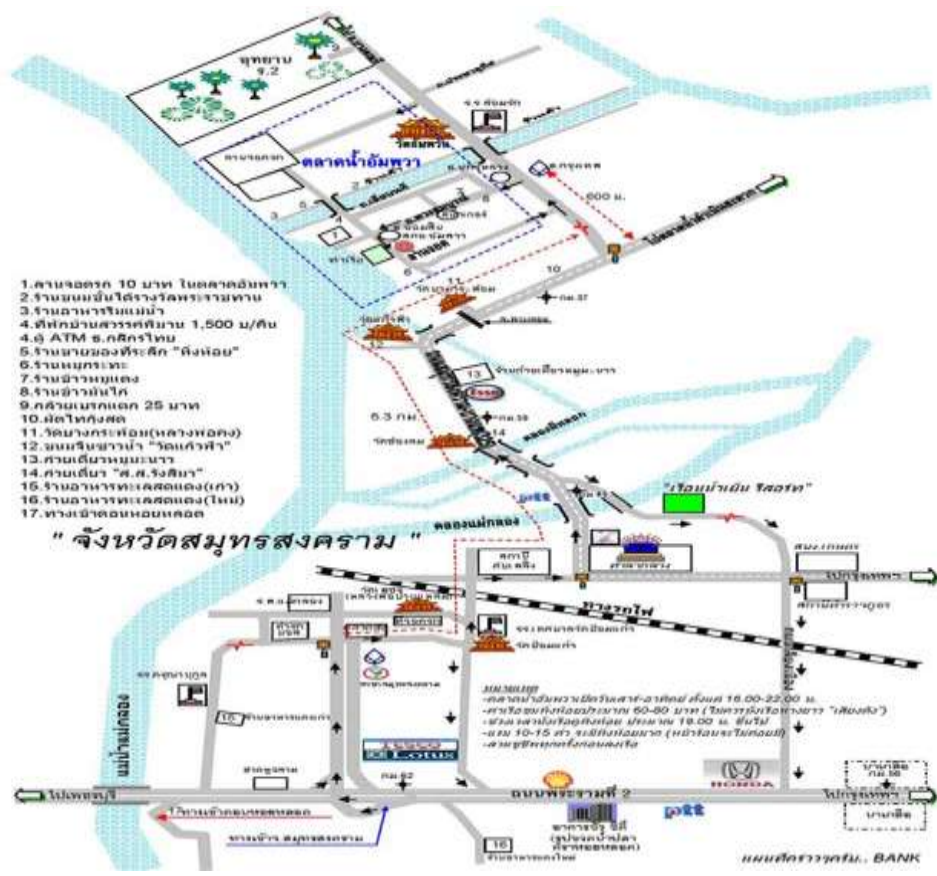
การเดินทางสู่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ใช้ทางหลวงหมายเลข 35 (สายธนบุรี-ปากท่อ) ถึงกิโลเมตรที่ 63 เข้าตัวเมืองสมุทรสงคราม กิโลเมตรที่ 36-37 มีทางแยกซ้ายไปอุทยานรัชกาลที่ 2 เข้าไปอีกประมาณ 1 กิโลเมตร

รถโดยสารประจำทาง

รถโดยสารประจำทาง ขึ้นรถได้ที่ตลาดเทศบาล อำเภอเมือง สายแม่กลอง-บางนกแขวก-ราชบุรี ลงหน้าอุทยานรัชกาลที่ 2

การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว

รถยนต์ส่วนตัว จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข 35 ถนนพระราม 2 (ถนนธนบุรี-ปากท่อ เดิม) ไปถึงหลัก กิโลเมตรที่ 63 ซิดซ้ายใช้ทางคูขนานต่างระดับ เข้าตัวเมืองสมุทรสงครามผ่านตัวเมือง จากนั้นเข้าทางหลวงหมายเลข 325 (สมุทรสงคราม-บางแพ) ถึงสามแยกอัมพวาซิดซ้ายเข้าอัมพวา วิ่งตรงผ่านตลาดอัมพวาข้ามสะพานคลองอัมพวา (สะพานเดชาติศร) ตรงไปผ่านวัดอัมพวันเจติยาราม และอุทยานรัชกาลที่ 2 อยู่ด้านทางซ้ายมือ ดังภาพที่ 4.4 ต่อไปนี้

ภาพที่ 4.4 เส้นทางไปตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มา (แผนที่ตลาดน้ำอัมพวา, 2554)

ภาพที่ 4.5 สามแยกทางเข้าอำเภอมะปวยจังหวัดสมุทรสงคราม
ที่มา (กิตดา ปรัตถจริยา, 2554)

รถประจำทาง จากสถานีขนส่งสายใต้ รถสาย 996 กรุงเทพฯ-ดำเนินฯ เป็นรถปรับอากาศ ผ่านจังหวัดจังหวัดสมุทรสงครามถึงตลาดอัมพวา เดินผ่านตลาด ผ่านวัดอัมพวันเจติยาราม ถึง อุทยานรัชกาลที่ 2

รถประจำทาง สาย 976 กรุงเทพฯ-สมุทรสงคราม ถึงสถานีขนส่งสมุทรสงคราม ขึ้นรถ ประจำทางสาย 333 แม่กลอง-อัมพวา-บางนกแขวก ผ่านหน้าอุทยานรัชกาลที่ 2 ดังภาพที่ 4.4 ต่อไปนี้

ภาพที่ 4.6 จังหวัดสมุทรสงคราม
ที่มา (แผนที่จังหวัดสมุทรสงคราม, 2554)

2.5 ประวัติความสำคัญ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

เนื่องจากอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามมีการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยนั้นเรียกกันว่า"บางช้าง" เป็นชุมชนริมน้ำที่ทำสวนไม้ผลและพืชผักจนมีชื่อเสียง ในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง แขวงบางช้างเริ่มปรากฏมีสวนผลไม้และพืชผักที่ อุดมสมบูรณ์มีความเจริญทางด้านเกษตรกรรมและการค้าขายจนมีตลาดเรียกว่าตลาดบางช้างเป็นตลาดน้ำขนาดใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนผลผลิตจากสวนแถบบางช้างและบริเวณใกล้เคียง แถบบางช้างเป็นที่รู้จักในนาม "สวนนอก" และเปรียบเทียบกับ "สวนใน" โดยมีคำเรียกที่ว่า "บางช้างสวนนอก บางกอกสวนใน"หมายถึงสวนบ้านนอกคือสวนบางช้างส่วนสวนที่อยู่ในเมืองใกล้รั้ววังเจ้านายคือสวน

ในอดีตอัมพวาเป็นตลาดน้ำขนาดใหญ่ เคยเป็นศูนย์กลางการค้าขายทางน้ำที่คับคั่ง มีตลาดน้ำ เรือนแพ และบ้านเรือนปลูกขนานไปตามแนวคลอง ปัจจุบันวิถีชีวิตของชุมชนอัมพวาในอดีต ยังปรากฏให้เห็นและสัมผัสได้ พื้นที่อำเภออัมพวาเป็นที่ราบลุ่ม โดยมีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่าน มีคลอง หลายสายไหลผ่าน ได้แก่ คลองอัมพวา คลองวัดนางวัง คลองวัดบางกะพ้อม คลองบางจาก คลองดาวดึงษ์ คลองลาดดาโชติ ได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลหนุน น้ำไหลขึ้นลงตลอดปี คลองอัมพวาจึงเป็นพื้นที่ 3 น้ำคือ น้ำจืดไหลเวียนสลับกับน้ำกร่อยและน้ำเค็ม พื้นที่ส่วนใหญ่ในบริเวณนั้นเป็นสวนผลไม้ได้แก่ สวนลิ้นจี่ สวนส้มโอ สวนมะพร้าว สวนมะม่วง ฯลฯ

จังหวัดสมุทรสงครามอำเภออัมพวามีความสำคัญทั้งทางด้านประวัติศาสตร์เนื่องจากเป็นสถานที่พระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยรัชกาลที่ 2 แห่งราชวงศ์จักรี และพระบรมราชินีอีก 2 พระองค์แห่งมหจักรีบรมราชวงศ์คือ สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี (นาก) พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 1 และสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี (บุญรอด) พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 2 นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่ที่พระมหากษัตริย์แห่งมหจักรีบรมราชวงศ์อีกหลายพระองค์เสด็จประพาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จประพาสจังหวัดสมุทรสงคราม ถึง 4 ครั้งคือใน พ.ศ. 2416 พ.ศ. 2439 พ.ศ. 24447 และ พ.ศ. 2452 (ภัทรพงศ์, หน้า 119, 2553) และเกษตรกรรม อีกทั้งเป็นแหล่งการเพาะปลูก เกษตรกรรม การทำสวน มาช้านาน เนื่องจากสภาพภูมิประเทศมีความเหมาะสม ดังจะเห็นจากคำขวัญจังหวัดที่ว่า “เมืองหอยหลอด ยอดลิ้นจี่ มีอุทยาน ร. 2 แม่กลองไหลผ่าน นมัสการหลวงพ่อบ้านแหลม” อำเภออัมพวา ในปัจจุบันนับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากแห่งหนึ่งในหมู่คนไทยในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นการท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวไทย ส่วนใหญ่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (อารยา ศานติสรวร ดร.สุภาพร แก้วกอก และ ดร.ศราวุธ เปรมใจ, 2554) โดยมีจุดเด่นที่ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ วัฒนธรรม จากการสนับสนุนจากภาครัฐ ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศให้ปี พ.ศ. 2541-2542 เป็นปีท่องเที่ยวไทย (Amazing Thailand) ในขณะนั้นทุกหน่วยงานของภาครัฐมีนโยบาย สนับสนุนกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวแบบ ที่พักแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบท (Home stay) ในแหล่งชุมชน และขยายกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น โดยจุดเริ่มต้นในท้องถิ่นอัมพวาเริ่มที่ บ้านหัวหาด ตำบลเหมืองใหม่ โดยผู้ใหญ่ทองหยิบ แก้วนิลกุลและบ้านทรงไทยปลายโพรงพาง ตำบลปลายโพรงพาง โดยกำนันธวัช บุญพัด (ตำแหน่งในขณะนั้น) ได้รับการประสานจากทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและจากหน่วยงานราชการต่างๆ ในการนำเที่ยวชมหิ่งห้อยในเวลากลางคืน และเข้าพักในที่พักแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบท ของชาวบ้านเพื่อสัมผัสชีวิตชาวบ้านอย่างแท้จริง ซึ่งต่อมากระแสการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ได้รับความนิยมอย่างมากในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว พักผ่อนในช่วงวันหยุด เสาร์-อาทิตย์เนื่องจาก

สามารถเดินทางสะดวกและอยู่ใกล้กรุงเทพฯ เดินทางเพียงชั่วโมงเศษเท่านั้น เป็นเหตุให้เกิดการขยายตัวและมีพัฒนาการด้านรูปแบบที่หลากหลาย กระจายไปทั่วอำเภออัมพวา กับ โดยเฉพาะด้านการใช้ที่ดินและสาธารณูปโภค

วิถีชีวิตในการดำรงชีวิตของชุมชนอัมพวามีความสัมพันธ์กับแม่น้ำลำคลอง อาศัยอยู่ตามริมคลองและการเดินทางจะใช้เรือ ได้มีการพัฒนาในรัชกาลที่ 4 รัชกาลที่ 5 ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้เริ่มมีการสร้างทางรถไฟ มีการเปลี่ยนการคมนาคมจากทางน้ำเป็นทางบก โดยมีการใช้รถยนต์ในการเดินทางมากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจ และตลาดน้ำอัมพวาลดลง ผู้คนในท้องถิ่นมีการอพยพย้ายออกจากพื้นที่ไป ผู้อพยพย้ายออกเป็นวัยคนหนุ่มสาว และวัยทำงาน ดังนั้นส่วนใหญ่ในชุมชนจึงมีแต่ผู้สูงอายุและเด็ก สภาพบ้านเรือนริมคลองบางส่วนถูกทิ้งร้าง แต่อย่างไรก็ตามชุมชนอัมพวายังคงรักษาสภาพเอกลักษณ์บ้านเรือนไม้ห้องแถวที่ต่อเนื่องกัน ผู้คนที่อาศัยริมคลองยังคงอาบน้ำในคลองยังมีวิถีชีวิตแบบไทยๆ ให้เห็นอยู่ และมีเรือค้าขายสินค้าในคลองอัมพวา นอกจากนี้แล้วตอนเช้ายังมีพระพายเรือบิณฑบาตร ชาวบ้านใส่บาตรพระทางเรือ

2.7 ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ในอดีตอำเภออัมพวาเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางน้ำที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสงคราม มีตลาดน้ำขนาดใหญ่และชุมชนริมน้ำที่เป็นศูนย์กลางด้านพาณิชยกรรม มีการพัฒนาการคมนาคมทางบกอำเภอ อัมพวาเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งเกษตร ตลาดน้ำค่อยๆ ลดความสำคัญและสูญหายไปมากที่สุด ทิ้งไว้แต่ร่องรอยของความเจริญในอดีตซึ่งยังคงปรากฏให้เห็นชัดเจน จากการสัมภาษณ์ร้อยโทพิชโรดม อนุสุวรรณ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลอัมพวา ซึ่งเป็นชาวอัมพวาโดยกำเนิด ได้กล่าวถึงอดีตของอัมพวาพบว่า อัมพวาเคยเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญและเป็นศูนย์กลางการค้าขายทางน้ำ เนื่องจากมีคลองมากกว่า 360 คลอง แต่เมื่อการคมนาคมทางบกเข้ามา ทำให้ความสำคัญของคมนาคมทางน้ำลดบทบาท (หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ, 2554) ในทุกวันนี้ทางเทศบาลตำบลอัมพวา โดยความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในท้องถิ่น ได้ฟื้นฟูตลาดน้ำอัมพวาขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง

ตั้งแต่ปี 2547 เพื่ออนุรักษ์ความเป็นอยู่ของชุมชนริมน้ำอัมพวา ที่มีสภาพทางภูมิศาสตร์วัฒนธรรม ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามหาศาล ซึ่งในปัจจุบันจะหาดูได้ยาก ให้สืบทอดตลอดไป โดยใช้ชื่อว่า "ตลาดน้ำยามเย็น" ตลาดน้ำยามเย็น จะมีทุกวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 15.00 -22.00 น.วันเสาร์ และวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 12.00-22.00 น. อำเภออัมพวามีเอกลักษณ์ทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและ วิถีไทย ตลาดน้ำยามเย็น ที่อำเภออัมพวาแห่งนี้ จะจัดขึ้นในช่วงเวลาเย็นเรื่อยไปจนถึงเวลาพลบค่ำ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นตลาดน้ำแห่งแรกของประเทศไทย ที่จัดในลักษณะเช่นนี้ ในตอนเย็นชาวบ้านจะเริ่มทยอยพายเรือนำสินค้าหลากหลายนานาชนิด อาทิ อาหาร ผลไม้ พืชผัก

ขนม ของกินของใช้ มาขายให้กับนักท่องเที่ยว หรือคนในท้องถิ่นที่สัญจรไปมาที่ตลาดอัมพวา ทำให้ได้สัมผัสกับธรรมชาติของชีวิตของชุมชนริมน้ำ ซึ่งเป็นที่น่าประทับใจอย่างยิ่ง บริเวณริมคลองอัมพวาติดกับตลาดน้ำ ซึ่งได้มีการจัดสถานที่ไว้ ทำให้มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ภาพผู้คนและนักท่องเที่ยวนั่งกันริมน้ำ นั่งทานอาหารราคาไม่แพงจากแม่ค้า ที่พายเรือกันมาขายกันถึงริมน้ำ ยืนอาหารและเก็บเงิน ทอนเงินกันเสร็จสรรพ ขนมไทยต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขนมชั้นหลากสี เป็นขึ้นๆ แบบประดิษฐ์ ปรอดอยเป็นรูปดอกกุหลาบ ขนมไทยกับภาชนะดินเผา ก็มีให้เลือกช่วยเพิ่มความน่ารักประทานมากยิ่งขึ้น ในตลาดศิลปินั่งสีไวโอลิน สีเพลงไทยเก่าๆเพราะๆ เสียงไวโอลินสีเบาๆ กับเพลงเก่าๆ ซ่างเข้ากับบรรยากาศเก่าๆของตลาดแห่งนี้ มันสะท้อนชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่ายแบบไทยๆ เป็นที่น่าประทับใจอย่างยิ่งกับตลาดน้ำ บริเวณริมคลองอัมพวา ซึ่งได้มีการจัดสถานที่ไว้ ทำให้มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 4.7 บ้านริมคลองอัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม
ที่มา (กิตดา ปรัตถจริยา, 2554)

ภาพที่ 4.8 ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
ที่มา (กิตดา ปรัตถจริยา, 2554)

ภาพที่ 4.9 ตลาดน้ำอัมพวายามเย็น จังหวัดสมุทรสงคราม
ที่มา (กิตดา ปรัตถจริยา, 2554)

2.5 อุทยานรัชกาลที่2 อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

อุทยานรัชกาลที่2 คืออุทยานพระบรมอนุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (อุทยานรัชกาลที่ 2) เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ของมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อเป็นการสนองพระมหากรุณาธิคุณ ที่ได้พระราชทานศิลปวัฒนธรรมอันงดงามไว้เป็นมรดกแก่ชาติ จนได้รับยกย่องให้เป็นบุคคลสำคัญของโลก จากองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) บริเวณที่ก่อสร้างอุทยานพระบรมราชานุสรณ์แห่งนี้ พระราชสมุทรมณีเจ้าอาวาสวัดอัมพวันเจติยารามเป็นผู้ริเริ่มเกล้าฯถวาย มีพื้นที่ประมาณ 11 ไร่ พื้นที่บริเวณนี้มีความสำคัญ เพราะเป็นสถานที่พระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) โดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาเปิดป้ายอุทยานเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2552 และเปิดให้ประชาชนเข้ามาชมภายในอุทยานได้ เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2530 อุทยานรัชกาลที่ 2 พิพิธภัณฑสถานพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เปิดทุกวัน ตั้งแต่เวลา 0.9.00 – 18.00 น. พื้นที่บริเวณนี้มีความสำคัญ เพราะเป็นสถานที่พระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) อุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย แบ่งพื้นที่ออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลานจอดรถหน้าอุทยาน ปัจจุบันมีที่ขายสินค้าพื้นเมืองและผลไม้ และอาคารการศึกษาซึ่งเป็นเรือนไทยโบราณ

ส่วนที่ 2 เป็นโรงละครกลางแจ้ง มีเนินลดหลั่นสำหรับชมการแสดง และปลูกพันธุ์ไม้ต่างๆ

ส่วนที่ 3 อาคารทรงไทย 5 หลัง จัดเป็นพิพิธภัณฑสถาน 4 หลัง และอาคารซ่อมโบราณ ละครและเก็บเครื่องดนตรีไทย 1 หลัง

ส่วนที่ 4 สวนพันธุ์ไม้ในวรรณคดีนานาชนิด เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาและอนุรักษ์พันธุ์ไม้ มีหุ่นจำลองเรื่องในวรรณคดี สังข์ทอง ไกรทอง

ส่วนที่ 5 พื้นที่ติดแม่น้ำ มีศาลาเอนกประสงค์สำหรับนั่งพักผ่อน มีร้านจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่มและสินค้าพื้นเมือง มีเรือประพาสอุทยาน ประชาชนขึ้นชมได้

ส่วนที่ 6 พื้นที่ประมาณ 11 ไร่ ซึ่งจะดำเนินการจัดทำสวนและทำสวนเกษตรตามพระราชดำรินองค์ประธาน

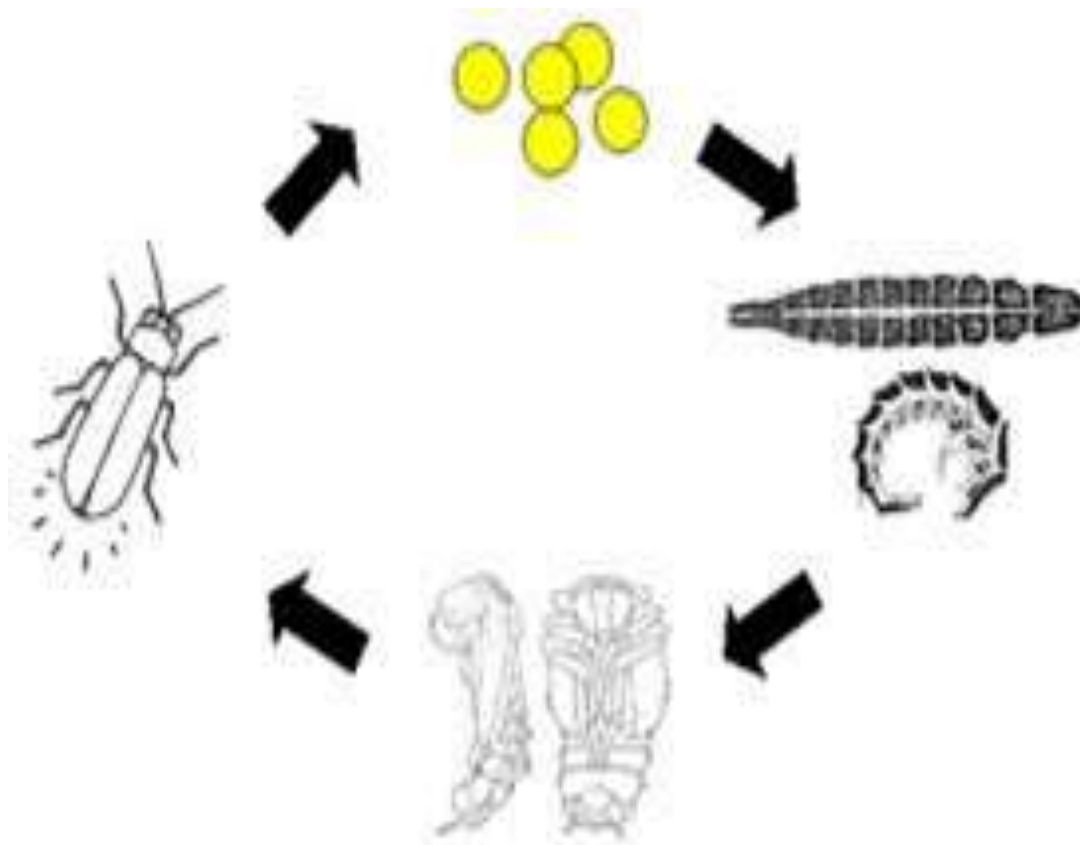
ภาพที่ 4.10 อุทยานพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่2) อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
ที่มา (กิตดา ปรัตตจวิทยา, 2554)

2.6 หิ่งห้อยและต้นลำพู แหล่งเรียนรู้ระบบเชิงนิเวศ

ในภาษาอังกฤษ เรียก หิ่งห้อยว่า "Firefly" หมายถึง "แมลงไฟ" แต่ในอเมริกาเรียกหิ่งห้อยว่า "Lightning bug" หิ่งห้อย (Firefly or Lightning Bug) ที่เรียกว่า แมลงแสง แมลงคาเรือง หรือ แมลงทิ้งถ่วง หิ่งห้อยตัวเมียไม่มีปีก คล้ายหนอน เรียกว่า "Grow worm" หมายถึง "หนอนเรืองแสง" ทั่วโลกมีหิ่งห้อยประมาณ 2,000 ชนิด หิ่งห้อยเป็นสัตว์จำพวกแมลงปีกแข็ง เป็นแมลงที่พบทั่วไปทั้งในไทย พม่า มาเลเซีย ยุโรป อเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ แต่จะพบหิ่งห้อยในเขตร้อน และไม่พบหิ่งห้อยในทะเลทราย จัดอยู่ในอันดับ คอลีออปเทอรา (Coleoptera) วงศ์แลมพายริดี (Lampyridae) มีลักษณะลำตัวยาวรี หิ่งห้อยที่มีปีกมีลำตัวยาวตั้งแต่ 4-25 มิลลิเมตร แล้วแต่ชนิด ส่วนเพศเมียที่เป็นตัวหนอนอาจมีลำตัวยาวถึง 8-10 มิลลิเมตร ปลายส่วนท้องเพศเมียไว้แต่ของตัวผู้ไม่ไว้ หิ่งห้อยตัวเต็มวัยเพศผู้มีปีกแต่เพศผู้ขนาดเล็กกว่าเล็กน้อย ลำตัวสีน้ำตาลทอง ด้านล่างของท้องมีบริเวณขออวัยวะทำแสงหนึ่งแถบ เพศผู้มีสองแถบ ทั้งสองเพศมีปีก ส่วนเพศเมียมีทั้งปีกและไม่มีปีก บางชนิดมีปีกสั้นมาก (Brachypterous) หนอนของหิ่งห้อยเป็นตัวห้ำกินหอยฝาเดียว ไข่เดือน กิ่งก้อ และแมลงตัวเล็กๆเป็นอาหาร หิ่งห้อยมีลักษณะเด่น คือสามารถทำแสงได้ทั้ง

ระยะหนอน ดักแด้ ตัวเต็มวัย ส่วนระยะไข่ทำแสงได้เฉพาะบางชนิดเท่านั้น หิ่งห้อยก็เป็นสัตว์ชนิดหนึ่งที่ส่องแสงได้โดยสามารถสร้างแสงสว่างได้จากภายในของตัวเองจากปฏิกิริยาเคมีภายในเซลล์ มีอวัยวะทำแสงอยู่ที่ปล้องปลายท้องซึ่งมีอยู่ 2 ปล้องในเพศผู้ และ 1 ปล้องในเพศเมีย ตัวอ่อนหิ่งห้อยเป็นตัวหนอนที่มีอวัยวะทำแสงอยู่ที่ปลายท้อง ไข่ของหิ่งห้อยบางชนิดมีแสง (Luciferin) รวมทั้งได้รับพลังงาน เอทีพี (ATP: Adenosine Triphosphate) ซึ่งเป็นโปรตีนให้พลังงานในเซลล์ ทำให้เกิดแสงที่เรามองเห็นได้ในเวลากลางคืน หิ่งห้อยทำแสงเพื่อการผสมพันธุ์และสื่อสารซึ่งกันและกัน ความถี่การกะพริบแสงของหิ่งห้อยแตกต่างกันตามชนิดของหิ่งห้อยหิ่งห้อยมีแหล่งอาศัยแตกต่างกัน บางชนิดอาศัยอยู่บริเวณแหล่งน้ำจืด แต่บางชนิดอาศัยอยู่บริเวณน้ำกร่อย หรือป่าชายเลน และมีอีกหลายชนิดอาศัยอยู่บริเวณสวนป่าที่มีสภาพแวดล้อมอุดมสมบูรณ์ซึ่งไม่เคยถูกทำลายมาก่อน การกะพริบแสงของหิ่งห้อยมีอยู่ 2 แบบ คือ กะพริบแสงพร้อมกันและไม่พร้อมกัน จังหวะการกะพริบแสงของหิ่งห้อยสามารถบอกถึงความแตกต่างของหิ่งห้อยแต่ละชนิดได้ หิ่งห้อยทำแสงทั้งช่วงเวลากลางวันและช่วงเวลากลางคืน

หิ่งห้อยมีการเจริญเติบโตแบบสมบูรณ์ (Complete metamorphosis) คือมีระยะเป็นไข่ระยะตัวหนอน ระยะดักแด้ และเป็นตัวเต็มวัย หิ่งห้อยตัวเต็มวัยไม่กินอาหาร เพียงแตกินน้ำหรือน้ำค้างที่เกาะอยู่ตามใบไม้ ส่วนตัวหนอนเป็นตัวห้ำ ส่วนใหญ่กินหอยเป็นอาหาร หอย สำหรับที่เป็นอาหารของหิ่งห้อยมีหลายชนิด และที่เป็นพาหะของพยาธิต่างๆ เช่น พยาธิใบไม้ในเลือดหรือพยาธิใบไม้ในตับของทั้งคนและสัตว์ จึงเป็นการกำจัดไม่ให้พยาธิแพร่ระบาดได้ หิ่งห้อยเมื่อผสมพันธุ์แล้ววางไข่เป็นฟองเดี่ยวหรือเป็นกลุ่มตามใบพืชหรือน้ำหรือตามดินที่ชื้นแฉะ ไข่ฟักออกเป็นตัวหนอนซึ่งมีอยู่ 4-5 วัน โดยเพศเมียจะวางไข่เป็นกลุ่มใต้ใบพืชน้ำ เช่น ใบจอกหรือวางไข่เป็นฟองเดี่ยวๆ ตามพื้นดินที่ชุ่มชื้น แล้วแต่ชนิดของหิ่งห้อยตัวเมียวางไข่เป็นกลุ่มๆ ระยะไข่ 8-9 วัน ไข่เมื่อฟักออกเป็นตัวหนอนมีการลอกคราบ 4-5 ครั้งระยะเป็นตัวหนอนมี 5 วัยนานประมาณ 79 วัน ตัวเต็มวัยมีลำตัวยาวประมาณ 10 มิลลิเมตร จึงเป็นตัวดักแด้ แล้วออกมาเป็นตัวเต็มวัย วงจรชีวิตของหิ่งห้อยใช้เวลาทั้งหมดประมาณ 3-12 เดือน แล้วแต่ชนิดของหิ่งห้อย

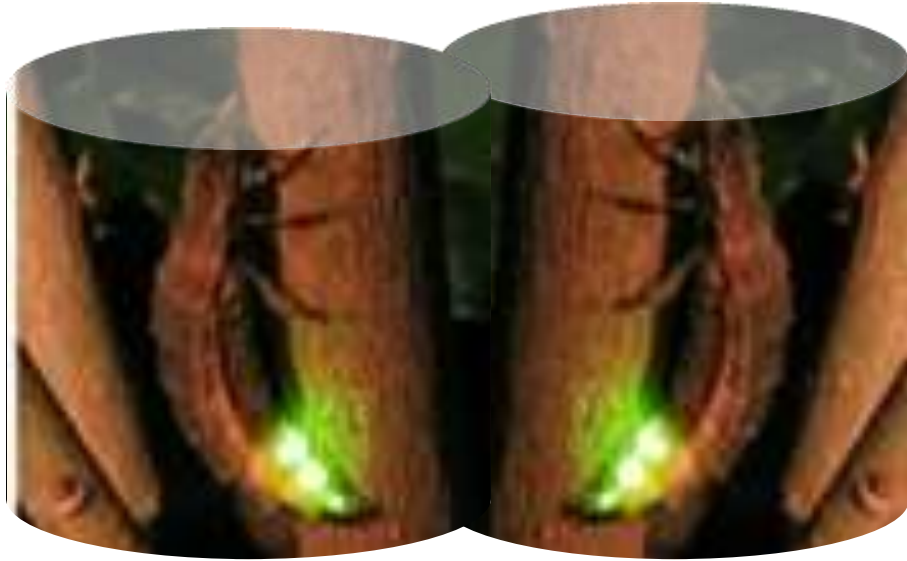
ภาพที่ 4.11 วัฏจักรการเป็นหิ่งห้อย
ที่มา (หิ่งห้อย, 2011)

ในเวลากลางวันหิ่งห้อยหลบซ่อนตัวอยู่ตามพงหญ้าหรือวัชพืชในที่ชื้นแฉะ หรือหลบตามกาบไม้ซอกไม้ต่างๆ ในเวลากลางคืนจึงบินออกมาจับคู่ผสมพันธุ์และวางไข่ ตัวหนอนหิ่งห้อยมีแหล่งอาศัยแตกต่างกันไปตามชนิด ส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณที่ชุ่มชื้นและสะอาด ไม่มีมลพิษจากสิ่งแวดล้อม เช่น ตามทุ่งนาและบ่อน้ำตามชนบท บางชนิดอยู่ตามดินในป่าและตามป่าชายเลน ต้นไม้ที่หิ่งห้อยชอบเกาะกระพริบแสง ส่วนใหญ่เป็น ต้นไม้ที่มีใบโปร่ง ในธรรมชาติพบเกาะอยู่ตามต้นลำพู ต้นเสม็ด ต้นโกกงาง ต้นโพทะเล และต้นทิ้งถ่อน รวมทั้งต้นไม้ที่อยู่ตามริมน้ำต่างๆ

หิ่งห้อยชอบออกหากินในเวลากลางคืน โดยบริเวณที่มีน้ำที่สะอาด บริเวณป่าโกงกาง ป่าชายฝั่งทะเล และต้นลำพู การที่หิ่งห้อยชอบอาศัยตามแหล่งน้ำที่สะอาด ในช่วงวัยที่เป็นหนอนหิ่งห้อย ทำให้มันเป็นตัวที่บ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์หรือเสื่อมโทรมของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

ลุ่มนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้น หิงห้อยสามารถบอกถึงฤดูกาลได้อีกด้วย เพราะตามปกติเวลาเห็นหิงห้อย ชาวบ้านมักรู้ว่านั่นคือสัญญาณการมาเยือนของหน้าร้อน

หิงห้อย นับว่าเป็นแมลงที่มีคุณลักษณะพิเศษ คือสามารถบ่งชี้ถึงความอุดมสมบูรณ์และสมดุลของธรรมชาติได้ ต้นไหนที่มีหิงห้อยจำนวนมากแสดงว่าบริเวณนั้นมีหอยอยู่มากระยะการเป็นตัวหนอนของหิงห้อย เป็นตัวทำลายหอย หิงห้อยนี้ในระยะที่เป็นตัวหนอนจะกินหอยเล็กๆ เป็นอาหาร เนื่องจากหนอนหิงห้อยอาศัยอยู่ได้เฉพาะในแหล่งที่สะอาดเท่านั้นมีคุณสมบัติที่สามารถใช้ เป็น “ตัวห้า” ในการควบคุมศัตรูพืชตามหลักการทางชีวภาพ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่การเกษตรกรรม นอกจากนั้น หิงห้อย ยังเป็นตัวห้า ทำลายหอยเชอรี่ ซึ่งเป็นศัตรูสำคัญกัดกินทำลายต้นข้าว การอนุรักษ์หิงห้อยทำได้โดยการรักษาแม่น้ำ ลำคลอง บึงต่างๆ ให้สะอาด โดยไม่ทิ้งขยะ หรือสารเคมีลงในแหล่งน้ำ รวมทั้งอนุรักษ์ป่าไม้เช่น ป่าต้นน้ำ และป่าชายเลนให้อุดมสมบูรณ์ ทำให้หิงห้อยสามารถขยายพันธุ์ดำรงชีวิตอยู่ได้ เป็นการเพิ่มความสวยงามให้แก่ธรรมชาติต่อไป ประโยชน์ของหิงห้อยมีหลายประเด็น หิงห้อยทำให้นักวิทยาศาสตร์ กำลังสนใจศึกษาค้นคว้า สารลูซิเฟอริน ในหิงห้อยซึ่งเชื่อว่าจะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านการแพทย์และ ด้านพันธุวิศวกรรม หิงห้อยมีการกะพริบแสงระยิบระยับของหิงห้อยจำนวนมาก ทำให้พื้นที่บริเวณนั้นเกิดความสวยงามตามธรรมชาติในยามค่ำคืน สามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ เช่น การลงเรือชมหิงห้อยที่จังหวัดสมุทรสงคราม เพชรบุรี และ ตราด หิงห้อยเป็นดัชนีชี้วัดความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศและสภาพแวดล้อม สถานที่ชมหิงห้อยที่มีชื่อเสียงในปัจจุบัน เช่น ที่ริมคลองตลาดน้ำอัมพวา อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เกาะลัด อัมพวาบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีมากในช่วงฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง ตุลาคม ควรเลือกชมในคืนเดือนมืด เพราะเห็นแสงของหิงห้อยได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ควรเลือกชมเวลาที่น้ำขึ้นมากเนื่องจากจังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้ทะเลน้ำจะขึ้นและลง อยู่ตลอดเวลา ในช่วงน้ำขึ้นเรือสามารถเข้าไปใกล้กับต้นลำพูซึ่งมีหิงห้อยเกาะอยู่ ทำให้สามารถเห็นแสงของหิงห้อยได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 4.12 หิ่งห้อยกระพริบแสง
ที่มา (กิตดา ปรัตถจริยา, 2554)

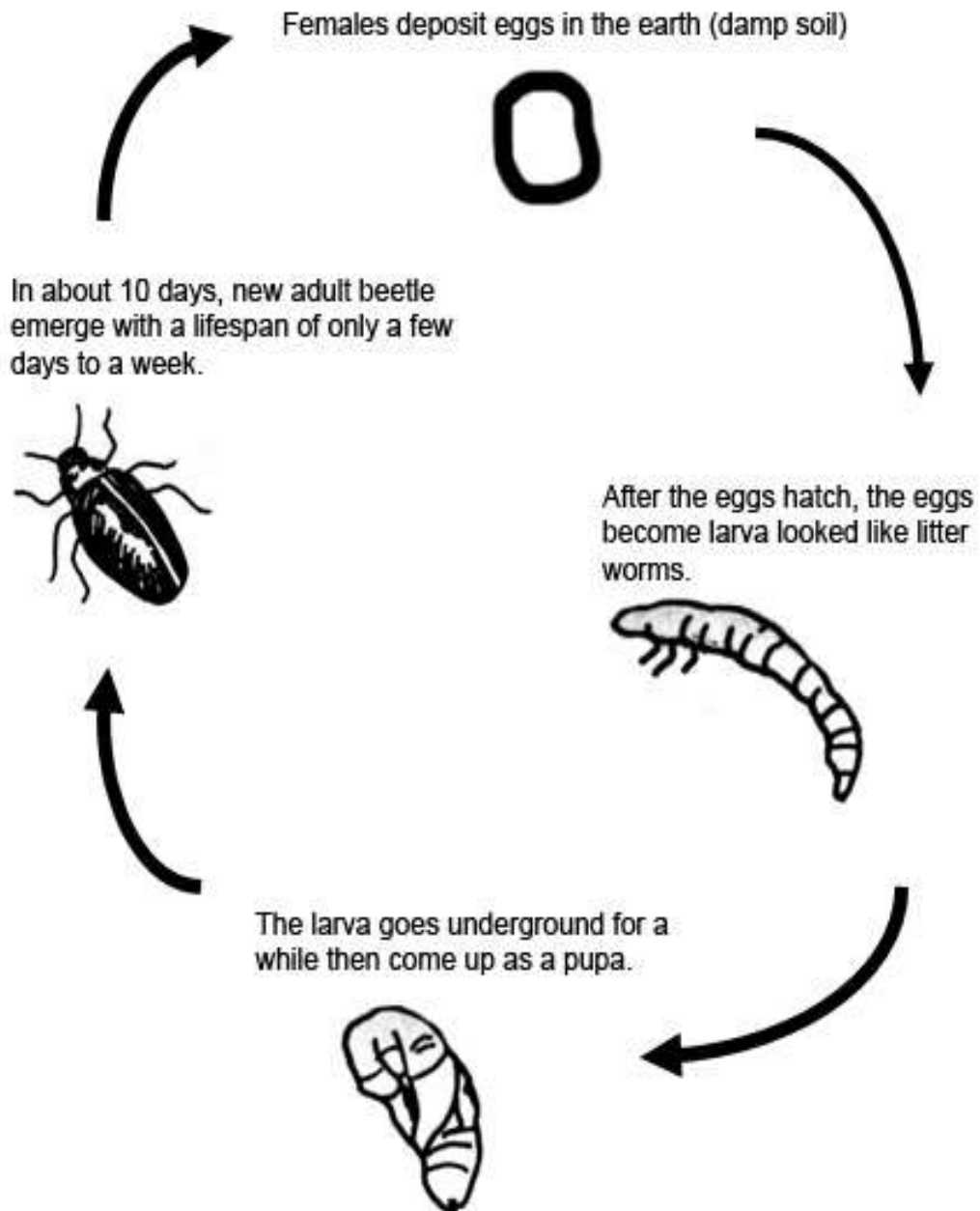

ภาพที่ 4.13 หิ่งห้อย
ที่มา (กิตดา ปรัตถจริยา, 2554)

ภาพที่ 4.14 หิ่งห้อยกระพริบแสงระยิบระยับ
ที่มา (กิตดา ปรัตถจริยา, 2554)

The Life Cycle of Firefly

ภาพที่ 4.15 The Life Cycle of a Firefly
ที่มา (The Life Cycle of Firefly, 2011)

จากการศึกษาเอกสารและสำรวจพื้นที่ ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่า **ต้นลำพู** มีชื่อภาษาอังกฤษว่า Cork tree เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Sonneratia caseolaris* (L.) Engl. อยู่ในวงศ์ Sonneratiaceae ชื่อพ้อง ได้แก่ *Rhizophora caseolaris* L.; *Sonneratia acida* L., *S. lanceolat* Blume ลำพูเป็นไม้ต้นขนาดกลาง พบทั่วไปตามดินเลนริมแม่น้ำหรือคลอง ที่มีระดับน้ำขึ้นน้ำลงท่วมถึง ขึ้นได้ทั้งในน้ำจืดหรือน้ำกร่อย สูง ๘-๒๐ เมตร เป็นไม้ไม่ผลัดใบ เปลือกมีสีน้ำตาลสด เรียบหรืออาจมีร่องตื้น เรือนยอดโปร่ง กิ่งแตกห้อยลง มีรากงอกขึ้นเหนือดิน แข็งแรง ยาว ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตร ปลายอาจเป็นง่าม โคนมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๕-๘ เซนติเมตร ใบเรียงตรงข้าม ใบรูปรี รูปขอบขนานแกมรี รูปไข่แคบหรือรูปไข่กลับ ขนาด ๖-๑๐ x ๒-๕ เซนติเมตร ขอบเรียบปลายแหลมมีติ่งแหลมสั้น ๆ หรือมน โคนรูปกลม บางครั้งเส้นกลางใบมีสีแดงตลอดไปจนถึงก้านใบ เส้นใบหลัก ๘-๑๒ คู่ หรือมากกว่า ก้านใบแบนและห้อยยาว ๒-๖ มิลลิเมตร ตาดอกเป็นรูปไข่กว้าง ปลายกลมหรือมน ดอกมีขนาด ๒-๒.๗ x ๑.๒-๑.๗ เซนติเมตร ส่วนใหญ่พบ ๑-๒ ดอก กลีบเลี้ยงรูปไข่กลับหรือกลม ปลายแหลม แฉกกลีบเลี้ยง ๕-๗ แฉก ขนาด ๑.๕-๒.๖ x ๑-๒ เซนติเมตร หลอดกลีบเลี้ยงรูปถ้วย ผิวเรียบ มีสัน ส่วนต่าง ๆ ของดอกมักยาวเลยหลอด โคนกลีบเลี้ยงด้านในสีแดงอมชมพู กลีบดอกรูปแถบแกมรูปใบหอก สีแดง จำนวนเท่ากับกลีบเลี้ยง ก้านเกสรเพศเมียสีแดง ชู่อับเรณู ยาว ๒.๘-๔ เซนติเมตร. ส่วนล่างมีสีแดง ส่วนบนมีสีขาว รังไข่ ๑๖-๒๑ ช่อง ก้านดอกเป็นสีเขียว ผลแบนมีเนื้อหลายเมล็ด สีเขียวสด ยาว ๒.๓-๓.๕ เซนติเมตร กว้าง ๔-๖ เซนติเมตร อยู่บนฐานรองดอกรูปถ้วยแบนขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๔.๕-๖.๓ เซนติเมตร มีแฉกกลีบเลี้ยงแผ่รองรับอยู่รอบ ลำพูเป็นหนึ่งในจำนวนกลุ่มพรรณไม้ในป่าชายเลนสามารถสูงได้ 20 เมตร ชอบขึ้นในบริเวณที่ดินมีความเค็มน้อย และเป็นโคลนทรายลึก เช่น บริเวณริมฝั่งแม่น้ำตั้งแต่บริเวณน้ำกร่อยถึงน้ำจืด ไม่ค่อยพบขึ้นอยู่บริเวณที่มีน้ำเค็มท่วมถึง ลำพูมีลักษณะเรือนยอดเป็นทรงพุ่ม ลำต้นเป็นแบบ Pettis's model ลำพูไม่มีรากแก้ว จะเกิดรากแผ่กระจายไปด้านข้าง มีการเจริญติดต่อกันไป ลำต้นค่อนข้างกลมมีกิ่งเกิดในแนวตั้ง เจริญทางด้านข้างมากกว่าทางยอด เมื่อลำต้นแตกหักจะสร้างกิ่งใหม่ขึ้นได้เนื่องจากมีตาสำรองอยู่เป็นจำนวนมาก เป็นเนื้อไม้แข็งแรงทนทานใช้ประโยชน์มากมายหลายอย่าง ลักษณะใบเป็นใบเดี่ยวขนาดเล็ก สีเขียว ขอบใบเรียบ แตกใบตรงกันข้ามกันเป็นคู่ มีก้านใบสีชมพูมองเห็นแต่ไกล ดอกเป็นดอกเดี่ยวออกบริเวณปลายยอด เกสรของดอกกางออกลักษณะคล้ายร่มเด็ก ๆ ลักษณะผลแก่มีเปลือกหนา สีเขียวอมเหลือง เนื้ออ่อนนุ่ม ภายในมีเมล็ดจำนวนมาก ประมาณ 1000 ถึง 2500 เมล็ด ผลลำพูแก่มีกลิ่นแรง มีกลิ่นหอมคล้ายกลิ่นเนย ผลอ่อนซึ่งมีรสเปรี้ยวหวานไว้รับประทานกับแกงกระหรี่หรือใช้ปรุงแกงเผ็ดอร่อยมาก ผลห่ามเปรี้ยว จะใช้จิ้มพริกเกลือ หรือน้ำปลาหวาน ทำแกงส้ม หรือกวานทำซอส ดอกลวกพอบ้างรับประทานกับน้ำพริก หรือยาดอก “ลำพู” ผลลำพูจะร่วงหล่นระหว่างเดือนมิถุนายนถึงกันยายน นอกจากนี้แล้วนิยมนำผลมาทำน้ำส้ม ผลสุกของลำพูมีรสชาติคล้ายเนยแข็ง และมีรส

เบรียวอมหวานเล็กน้อย อาจรับประทานดิบหรือนำมาปรุงเป็นอาหารก็ได้ มีคุณสมบัติสรรพคุณในทางยา ใช้น้ำที่ได้จากการหมักสามารถรับประทานได้ ดอกผลมาต้มเพื่อยับยั้งอาการเลือดไหลไม่หยุด และน้ำคั้นจากผลกิ่งสุกช่วยบรรเทาอาการไอ น้ำที่สกัดจากดอกลำพูเป็นส่วนผสมในยาขับเลือดในระบบปัสสาวะ นอกจากนี้ ยังใช้ใบบดผสมกับข้าวใช้พอกรักษาฝีดาษ รากหายใจใช้แทนจุกก๊อกและใช้ทำท่อนลอยของแห ในประเทศอินเดียมีการแปรรูปรากหายใจ นำมาผลิตเป็นดอกไม้ประดิษฐ์ ส่วนเนื้อไม้ใช้ทำพื้นหรือเป็นเชื้อเพลิง เปลือกไม้มีแทนนินอยู่ ประมาณร้อยละ ๑๗.๑ ของน้ำหนักแห้ง

ในประเทศไทยมีการกระจายพันธุ์ในจังหวัดที่มีป่าชายเลน ภาคกลาง เช่น กรุงเทพมหานคร สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สมุทรปราการ ภาคตะวันออก เช่น ชลบุรี จันทบุรี ภาคใต้ เช่น ระนอง พังงา กระบี่ ตรัง สตูล ชุมพร สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช ในต่างประเทศพบที่ประเทศศรีลังกา อินเดีย มาเลเซีย เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในตอนเหนือของออสเตรเลีย หมู่เกาะโซโลมอน (Solomon) และหมู่เกาะนิวเฮบริดีส์ (New Hebrides)

ภาพที่ 4.16 ดอกลำพู
ที่มา (กิตดา ปรัตถจริยา, 2011)

ภาพที่ 4.17 ดอกลำพูกลีบเลี้ยงด้านในสีแดงอมชมพู
ที่มา (กิตดา ปรัตถจริยา, 2011)

ภาพที่ 4.18 ต้นและผลลำพู
ที่มา (กิตดา ปรัตถจริยา, 2011)

2.8 ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาจากการสัมภาษณ์ และการสังเกต ผู้วิจัยได้ข้อสรุปเกี่ยวกับอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจากการสัมภาษณ์และสังเกตจากกลุ่ม **กลุ่มผู้กลุ่มผู้** **ผู้อยู่ในพื้นที่** อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 3 คน นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวน 20 คน และมีคู่เทศก์จำนวน 5 คนดังนี้

กลุ่มผู้กลุ่มผู้ผู้อยู่ในพื้นที่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาจากการสัมภาษณ์ และการสังเกต ผู้วิจัยได้ข้อสรุปเกี่ยวกับตลาดน้ำ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจากการสัมภาษณ์และสังเกต **จากกลุ่มผู้** **กลุ่มผู้อยู่ในพื้นที่** จำนวน 3 คน นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวน 20 คน และมีคู่เทศก์จำนวน 5 คนดังนี้

2.8.1 ด้านสถานที่ตลาดน้ำ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

กลุ่มผู้กลุ่มผู้ผู้อยู่ในพื้นที่ ตลาดน้ำ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

กลุ่มผู้อยู่ในพื้นที่ ต ตลาดน้ำอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามได้แสดงความคิดเห็นว่า

ตลาดน้ำ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามมีประวัติความเป็นมาทางด้านประวัติศาสตร์ เนื่องจากเป็นสถานที่พระราชสมภพของ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 แห่งราชวงศ์จักรี และพระบรมราชินีอีก 2 พระองค์แห่งมหจักรีบรมราชวงศ์คือ สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี (นาง) พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 1 และสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี (บุญรอด) พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 2 นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่ที่พระมหากษัตริย์แห่งมหจักรีบรมราชวงศ์อีกหลายพระองค์เสด็จประพาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จประพาสจังหวัดสมุทรสงคราม ถึง 4 ครั้งคือใน พ.ศ. 2416 พ.ศ. 2439 พ.ศ. 2447 และ พ.ศ. 2452

อันเนื่องจากอำเภออัมพวาเป็นชุมชนเล็กๆ ตั้งอยู่ริมน้ำ มีประวัติ วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน และมีความเป็นมาสืบทอดกันมาช้านาน ในอดีตเคยเป็นศูนย์กลางการค้าขายทางน้ำที่คับคั่ง มีตลาดน้ำ เรือนแพ และบ้านเรือนปลูกขนานไปตามแนวคลอง ซึ่งมีการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาสมัยนั้นเรียกกันว่า "บางช้าง" เป็นชุมชนริมน้ำที่ทำสวนไม้ผลและพืชผักจนมีชื่อเสียงในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง แขวงบางช้างเริ่มปรากฏมีสวนผลไม้และพืชผักที่อุดมสมบูรณ์มีความเจริญทางด้านเกษตรกรรมและการค้าขายจนมีตลาดเรียกว่าตลาดบางช้างเป็นตลาดน้ำขนาดใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนผลผลิตจากสวนแถบบางช้างและบริเวณใกล้เคียง แถบบางช้างเป็นที่รู้จักในนาม "สวนนอก" และเปรียบเทียบกับ "สวนใน" โดยมีคำเรียกที่ว่า "บางช้างสวนนอกบางกอกสวนใน" หมายถึงสวนบ้านนอกคือสวนบางช้างสวนสวนที่อยู่ในเมืองใกล้รั้ววังเจ้านายคือสวนใน ปัจจุบันวิถีชีวิตของชุมชนอัมพวาในอดีต ยังปรากฏให้เห็นและสัมผัสได้ในปัจจุบัน พื้นที่อำเภอ

อัมพวาเป็นที่ราบลุ่ม โดยมีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่าน มีคลอง หลายสายไหลผ่าน ได้แก่ คลองอัมพวา คลองวัดนางวัง คลองวัดบางกะพ้อม คลองบางจาก คลองดาวดึงษ์ คลองลัดดาโชติ ได้รับอิทธิพล จากน้ำทะเลหนุน น้ำไหลขึ้นลงตลอดปี คลองอัมพวาจึงเป็นพื้นที่ 3 น้ำคือ น้ำจืดไหลเวียนสลับกับ น้ำกร่อยและน้ำเค็ม พื้นที่ส่วนใหญ่ในบริเวณนั้นเป็นสวนผลไม้ได้แก่ สวนลิ้นจี่ สวนส้มโอ สวน มะพร้าว สวนมะม่วง ฯลฯ

ในอดีตอำเภออัมพวาเคยเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญ และเป็นศูนย์กลางการค้าขายทางน้ำ เนื่องจากมีคลองมากกว่า 360 คลอง แต่เมื่อการคมนาคมทางบกเข้ามา ทำให้ความสำคัญของ คมนาคมทางน้ำลดบทบาท (หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ, 2554) ในทุกวันนี้ทางเทศบาลตำบลอัมพวา โดย ความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในท้องถิ่น ได้ฟื้นฟูตลาดน้ำอัมพวาขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง

ในปี 2547 เพื่ออนุรักษ์ความเป็นอยู่ของชุมชนริมน้ำอัมพวา ที่มีสภาพทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามหาศาล ซึ่งในปัจจุบันจะหาดูได้ยาก ให้สืบทอดตลอดไป โดยใช้ชื่อว่า "ตลาดน้ำยามเย็น" ตลาดน้ำยามเย็น มีทุกวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 15.00 -22.00 น.วันเสาร์ และวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 12.00-22.00 น.

เนื่องจากอำเภออัมพวามีเอกลักษณ์ทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและ วิถีไทย ตลาด น้ำอัมพวา ยามเย็นแห่งนี้ จะจัดขึ้นในช่วงเวลาเย็นเรื่อยไปจนถึงเวลาพลบค่ำ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็น ตลาดน้ำแห่งแรกของประเทศไทย ที่จัดในลักษณะเช่นนี้ ในตอนเย็นชาวบ้านจะเริ่มทยอยพายเรือนำ สินค้าหลากหลายนานาชนิด อาทิ อาหาร ผลไม้ พืชผัก ขนม ของกินของใช้ มาขายให้กับ นักท่องเที่ยว หรือคนในท้องถิ่นที่สัญจรไปมาที่ตลาดอัมพวา ทำให้ได้สัมผัสกับธรรมชาติของชีวิตของ ชุมชนริมน้ำ ซึ่งเป็นที่น่าประทับใจอย่างยิ่ง บริเวณริมคลองอัมพวาติดกับตลาดน้ำ ซึ่งได้มีการจัด สถานที่ไว้ ทำให้มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ภาพผู้คนและนักท่องเที่ยวนั่งกันริมน้ำ นั่งทาน อาหารราคาไม่แพงจากแม่ค้า ที่พายเรือกันมาขายกันถึงริมน้ำ ยืนอาหารและเก็บเงิน ทอนเงินกัน เสร็จสรรพ ขนมไทยต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขนมชั้นหลากสี เป็นขึ้นๆ แบบประดิษฐ์ ประดอยเป็น รูปดอกกุหลาบ ขนมไทยกับภาชนะดินเผา ก็มีให้เลือกช่วยเพิ่มความน่ารับประทานมากยิ่งขึ้น ใน ตลาดศิลปินั่งสีไวโอลิน สีเพลงไทยเก่าๆเพราะๆ เสียงไวโอลินสีเบาๆ กับเพลงเก่าๆ ช่างเข้ากับ บรรยากาศเก่าๆของตลาดแห่งนี้ มันสะท้อนชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่ายแบบไทยๆ เป็นที่น่า ประทับใจอย่างยิ่งกับตลาดน้ำ บริเวณริมคลองอัมพวา ซึ่งได้มีการจัดสถานที่ไว้ ทำให้มีความ สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

เมื่อนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามนี้แล้ว ต้องการให้ นักท่องเที่ยวทั้งประชาชนคนไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรักษาความสะอาดอย่างทิ้งขยะ หรือ

สิ่งปฏิญญาลงในแม่น้ำคลองอัมพวา หรือบริเวณอำเภอบึง อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อรักษา
สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ให้หิ้งห้อย ครอบอนุรักษ์ไว้ให้แก่คนรุ่นหลังได้ศึกษา

อุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (อุทยาน รัชกาลที่ 2)
เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ของมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อเป็นการสนองพระมหา
กรุณาธิคุณ ที่ได้พระราชทานศิลปวัฒนธรรมอันงดงามไว้เป็นมรดกแก่ชาติ จนได้รับยกย่องให้เป็น
บุคคลสำคัญของโลก จากองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO)
บริเวณที่ก่อสร้างอุทยานพระบรมราชานุสรณ์แห่งนี้ พระราชสมุทธเมธี เจ้าอาวาสวัดอัมพวันเจติยา
รามเป็นผู้น้อมเกล้าฯถวาย มีพื้นที่ประมาณ 11 ไร่ พื้นที่บริเวณนี้มีความสำคัญ เพราะเป็นสถานที่
พระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) โดย สมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาเปิดป้ายอุทยานเมื่อวันที่ 31 มีนาคม
2552 และเปิดให้ประชาชนเข้ามาชมภายในอุทยานได้ เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2530 อุทยาน รัชกาลที่
2 พิพิธภัณฑสถานพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เปิดทุกวันตั้งแต่เวลา 0.9.00 – 18.00 น.

ในอำเภอบึงอัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามมีระบบนิเวศที่ได้รับการอนุรักษ์ดูแลอย่างดี มีทั้งหิ้ง
ห้อย และต้นลำพู ทำให้สามารถเที่ยวชมหิ้งห้อยได้ในช่วงฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง เดือน
ตุลาคม ของทุกปี ควรเลือกชมในเวลาเย็นเดือนมืด เพราะทำให้เห็นแสงของหิ้งห้อยระยิบได้อย่าง
ชัดเจน ผู้ให้บริการจะแล่ง เรือไปตามแม่น้ำและลำคลองที่มีด จะมีหิ้งห้อยอยู่เป็นจุดๆ ในบริเวณที่
แตกต่างกัน ถ้าหากผู้ให้บริการไม่มีความชำนาญในเส้นทาง และรู้แหล่งที่อยู่หรือให้บริการใน
เส้นทางที่สั้นเกินไปย่อมทำให้นักท่องเที่ยวเห็นหิ้งห้อยได้น้อย และควรใส่ชูชีพตลอดเวลาเพื่อความ
ปลอดภัย สำหรับข้อปฏิบัติในการชมหิ้งห้อย คือ ไม่ควรส่งเสียงดัง และไม่จับหรือทำอะไรที่รบกวน
หิ้งห้อยโดยเด็ดขาด เพื่อไม่รบกวนธรรมชาติและมีหิ้งห้อยให้ชมไปนาน ๆ มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย
และต่างชาติสนใจเข้ามาชมกันเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันทุกวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา
15.00 -22.00 น.วันเสาร์ และวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 12.00-22.00 น.

ปัญหาที่มีผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามอัน
เนื่องมาจากยังไม่มีสื่อภาษาอังกฤษที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้เข้าใจและศึกษาได้ด้วย
ตนเอง เช่น ประวัติศาสตร์ของสถานที่ ป้ายบอกความสำคัญ การชมหิ้งห้อย และสัญลักษณ์
ต่างๆที่สำคัญ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนยังขาดบุคลากรที่จะ
สื่อสารภาษาอังกฤษ สื่อความหมายให้ควารู้ ความเข้าใจและคำชี้แจง แก่ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นสถานที่ที่น่าสนใจ มีทั้งเอกลักษณ์ และวัฒนธรรม
อันทรงคุณค่าที่ควรรักษาไว้อย่างยิ่งยั้ง ถ้าสถานที่แห่งนี้ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงการ

ท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานการท่องเที่ยวระดับประเทศ จังหวัด และ ตลอดจนส่วนท้องถิ่นมาช่วยกันพัฒนาอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อย่างต่อเนื่องให้เป็น นโยบายให้เป็นที่รู้จักกันแก่นักท่องเที่ยวในประเทศไทย รวมถึงนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติให้รู้จักกัน มากยิ่งขึ้น หน่วยงานเหล่านี้ช่วยกันทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติหลายๆประเทศอยากมาท่องเที่ยวใน ประเทศไทยกันเป็นจำนวนมากขึ้นจากที่มีอยู่ ช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอ อัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม ได้อย่างยั่งยืน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ดูแลจำนวน 3 คน พบว่ากลุ่มผู้ดูแลตลาดน้ำอัมพวา จังหวัด สมุทรสงครามนั้นมีความต้องการตรงกันคือต้องการให้เพิ่มการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ด้วยภาษาอังกฤษในสถานที่สำคัญ เช่น ประวัติความเป็นมาของตลาดน้ำอัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม อุทยานรัชกาลที่ 2 การชมหิ่งห้อย เป็นต้น เพื่อเป็นพื้นฐานข้อมูลความรู้ให้กับ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติให้มากขึ้นกว่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้ดูแล อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม สรุปได้ว่าเป็น อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีตลาดน้ำยามเย็นเป็นจุดที่โดดเด่นสามารถมาชมวิถีชีวิตไทย มี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมมาสืบเนื่องให้เห็นเด่นชัดตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา จนกระทั่งในสมัย รัชกาลที่ 2 มีอาหารไทยหลายประเภทรวมทั้งอาหารทะเลที่สดและอร่อยที่ซื้อขายในเรือแล้วมานั่ง ทานริมคลองอัมพวา ชมไม้ไทยโบราณหลากหลายชนิด มีของที่ระลึกขายที่มีชื่ออัมพวาเป็นสัญลักษณ์

ถ้านักท่องเที่ยวส่วนมากที่มาเที่ยวชมสถานที่แห่งนี้ ควรให้นักท่องเที่ยวเหล่านั้นมีส่วนร่วมใน การช่วยกันรักษาความสะอาด และสิ่งแวดล้อมของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และควรมีสื่อ ในการสื่อสารภาษาอังกฤษให้เข้าใจความหมายแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น ป้าย และ สัญลักษณ์ต่างๆ ที่ต้องการสื่อความหมายจะช่วยให้ นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าใจมากขึ้น ตลอดจนควรมีบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารและอธิบายข้อมูลให้กับ นักท่องเที่ยวต่างชาติ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ดูแล ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 3 คน พบว่า กลุ่มผู้ดูแล ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม นั้นมีความต้องการตรงกันคือต้องการให้เพิ่มการ สื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติด้วยภาษาอังกฤษในสถานที่สำคัญ เช่น ประวัติความเป็นมาของ สถานตากอากาศบางปู ชื่อจำพวกพรรณนกชนิดต่างๆ สัตว์น้ำในหาดชายเลน และ พืชป่าชายเลน เป็นต้นเพื่อเป็นพื้นฐานข้อมูลความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติให้มากขึ้นกว่าที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน

จากการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้ดูแล ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม สรุปได้ว่าเป็นสถานตากอากาศที่มีพนักงานนวดบินมาอาศัยอยู่จำนวนมาก มีสะพานสุขตาเป็นจุดที่โดดเด่นสามารถชมพนักงานนวดได้สะดวก มีอาหารไทยหลายประเภทรวมทั้งอาหารทะเลที่สดและอร่อยที่ศาลาสุโขใจ นอกจากนี้มีแหล่งธรรมชาติที่สวยงาม มีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ มีพรรณพืช และ สัตว์อาศัยอยู่ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ถ้านักท่องเที่ยวส่วนมากที่มาเที่ยวชมสถานที่แห่งนี้ควรให้นักท่องเที่ยวเหล่านั้นมีส่วนร่วมในการช่วยกันรักษาความสะอาด และสิ่งแวดล้อมของสถานตากอากาศบางปู และควรมีสื่อในการสื่อสารภาษาอังกฤษให้เข้าใจความหมายแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เช่น ป้าย และสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ต้องการสื่อความหมายจะช่วยให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้าใจมากขึ้น ตลอดจนควรมีบุคคลากรที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารและอธิบายข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

การสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 20 คน พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติทั้งทวีปยุโรป อเมริกาและเอเชีย มีความคิดเห็นที่ตรงกันว่าอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมชาติด้านประวัติศาสตร์ และโบราณสถาน ที่สามารถเห็นวิถีชีวิตคนไทย มีตลาดน้ำยามเย็นที่อัมพวา มีอาหารไทยหลากหลายชนิดซื้อขายบนเรือนั่งรับประทานริมแม่น้ำ สามารถเที่ยวชมหิ่งห้อยมาเกาะเป็นจำนวนมากบนต้นลำพูกันเป็นฝูง มีอนุสรณ์รัชกาลที่ 2 ที่มีประวัติความสำคัญของประเทศไทย นอกจากนี้ควรมีข้อมูลบ่งบอกความสำคัญของตลาดน้ำอัมพวายามเย็น หิ่งห้อยในประเทศไทย อนุสรณ์รัชกาลที่ 2 ที่มีประวัติความสำคัญเป็นภาษาอังกฤษ นอกจากนี้สิ่งที่จำเป็นที่สุดคือ สาระที่ให้ความรู้ ความเข้าใจในเชิงวิชาการที่เป็นภาษาสากลคือ ภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของแผ่นพับ หรือมีเอกสารชี้แจงเพิ่มเติม และคิดว่าในอำเภออัมพวา ควรมีการเพิ่มประโยชน์หรือความสำคัญของต้นลำพูและหิ่งห้อย เช่นการมีป้ายปักชื่อต้นลำพูและประโยชน์ของต้นลำพู หิ่งห้อยในประเทศไทย การปฏิบัติตนในการเที่ยวชมหิ่งห้อย สิ่งสำคัญต้องเพิ่มภาษาอังกฤษให้มากขึ้น รวมถึงการให้ความสำคัญกับทางประวัติศาสตร์ในสถานที่ตลาดอัมพวา และ อนุสรณ์รัชกาลที่ 2 ให้ครบถ้วนควรมีภาษาอังกฤษที่จะสื่อความหมายตามจุดต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจ และข้อมูลของสิ่งที่จำเป็นให้กับสถานในอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เนื่องจากสิ่งเหล่านี้มีอยู่น้อยมาก ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติไม่ค่อยเข้าใจในเนื้อหาและความสำคัญ ซึ่งต้องใช้ เวลานานมากในการอธิบายสื่อความหมายให้เข้าใจ

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างจากทวีปยุโรปและอเมริกาได้แสดงทัศนคติเกี่ยวกับสถานที่นี้ว่าจำเป็นต้องมีป้ายชื่อที่ตรงทางเข้าทางแยกเข้าไปในอำเภออัมพวา ไว้เพื่อแสดงให้เห็นทราบว่าอยู่ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อถึงบริเวณควรมีป้ายกล่าวถึงความสำคัญของสถานที่นี้ บ่ง

บอกว่ามีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอำเภออัมพวา นั้นมีความสำคัญอย่างไร และสิ่งที่สำคัญต้องมี ข้อความที่เป็นภาษาอังกฤษอธิบายไว้ด้วย และข้อแสดงความคิดเห็นนี้ไปสอดคล้องกับความคิดเห็น ของกลุ่มตัวอย่างจากทวีปเอเชียที่ว่า สถานที่สำคัญควรบ่งบอกถึงความสำคัญไว้อย่างชัดเจน เช่น มีความสำคัญอย่างไร ถ้ามีก็ควรมีป้ายอธิบายความหมายข้อมูลให้เข้าใจ แต่ถ้าไม่มีความสำคัญอะไร มากนักก็ไม่จำเป็นต้องติดป้ายให้รบกวนทำลายวิถีธรรมชาติที่สวยงาม

สิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติของอำเภออัมพวาว่า เหมาะแก่การ ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทุกทวีปลงความเห็นตรงกันว่า การมีต้นไม้อัน เป็นที่อยู่ของหิ่งห้อยอย่างที่ปรากฏให้เห็น ได้แก่ ต้นลำพู เป็นต้น

จากการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม สรุปได้ว่าสอดคล้องกับ คำสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้รับผิดชอบในสถานตาก อากาศบางปู ในประเด็นอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นแหล่งธรรมชาติที่มีหิ่งห้อยไว้ให้ชม สถานที่แห่งนี้ยังมีความอุดมสมบูรณ์อยู่ ควรมีการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อความหมาย ในด้านการ ให้ความรู้ด้านวิชาการ นอกจากนี้แล้วอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ยังเป็นจุดที่แสดงถึงวิถี ชีวิตแบบไทยๆ ตลอดจนควรมีป้ายสัญลักษณ์สื่อความหมายบอกให้ชัดเจน เช่นป้ายทางเข้าอำเภอ อัมพวา ซึ่งแจ้งข้อมูลที่น่าสนใจในอำเภออัมพวา อุทยานรัชกาลที่ 2 ตลาดน้ำอัมพวา และการเที่ยวชม หิ่งห้อย นอกจากนี้สิ่งที่จำเป็นที่สุดคือ สารระเหยให้ความรู้ ความเข้าใจในเชิงวิชาการที่เป็นภาษาสากล คือ ภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของแผ่นพับ หรือมีเอกสารชี้แจงเพิ่มเติม และคิดว่าในสถาน ในอำเภออัมพวา อุทยานรัชกาลที่ 2 ตลาดน้ำอัมพวา และการเที่ยวชมหิ่งห้อยควรมีการเพิ่ม ประโยชน์หรือความสำคัญของพรรณพืชและสัตว์นานาชนิด เช่นการมีป้ายปักชื่อของต้นไม้และ ประโยชน์ของต้นไม้ไว้ตามต้นไม้ต้นนั้น สิ่งสำคัญต้องเพิ่มภาษาอังกฤษให้มากขึ้น รวมถึงการให้ ความสำคัญกับทางประวัติศาสตร์ในอำเภออัมพวา อุทยานรัชกาลที่ 2 ตลาดน้ำอัมพวา ยามเย็น และการเที่ยวชมหิ่งห้อยให้ครบถ้วน ควรมีภ ษาอังกฤษที่จะสื่อความหมาย ตามจุดต่างๆ เพื่อสร้าง ความเข้าใจ และข้อมูลของสิ่งที่จำเป็นในอำเภออัมพวา อุทยานรัชกาลที่ 2 ตลาดน้ำอัมพวา และการ เที่ยวชมหิ่งห้อย เนื่องจากสิ่ง เหล่านี้มีอยู่น้อยมาก ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ค่อยเข้าใจ ในเนื้อหา ซึ่ง ต้อง ใช้ เวลา นานมากในการอธิบายสื่อความหมายให้เข้าใจ

กลุ่มมัคคุเทศก์

จากการสัมภาษณ์กลุ่มมัคคุเทศก์จำนวน 5 คน แสดงความคิดเห็นที่ตรงกันว่า ต้องการให้มี สถานที่ท่องเที่ยวแบบธรรมชาติ มีที่ชมหิ่งห้อย มีอาหารไทยหลากหลายชนิด อาหารทะเลสดอร่อย นั่งไกล้อมคลองในบรรยากาศร่มรื่นยามเย็นในวันสุดสัปดาห์ มีความสะดวกในการเดินทาง ตลอดจน

สถานที่ในอำเภออัมพวาเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั่วไป มีตลาดน้ำอัมพวายามเย็นเป็นจุดเด่น ในวันหยุดศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์

ข้อแสดงความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ภาคีผู้เกี่ยวข้องจำนวน 3 คน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกลักษณ์ในอำเภออัมพวา เป็นสถานที่ที่รู้จักกันด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และ ชีวิตวิถีไทย เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นมากเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก แต่ด้านการสื่อความหมายด้านข้อมูลควรมีการปรับปรุง ควรมีการเพิ่มการสื่อประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้นกว่าเดิมและควรทำการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นที่รู้จักต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติทั่วโลก ข้อมูลในการนำเสนอ ในอำเภออัมพวายังมีข้อมูลน้อย ควรมีสื่อภาษาอังกฤษในจุดสำคัญๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจข้อมูลประวัติความเป็นมา ความสำคัญของสถานที่นี้มากยิ่งขึ้น ควรรักษาความสะอาดบริเวณโดยรอบบริเวณตลาดน้ำอัมพวาไม่ควรทิ้งสิ่งที่ไม่ต้องการหรือขยะต่างๆ ลงในแม่น้ำ ควรมีกฎระเบียบการรักษาดูแลสถานที่ สิ่งแวดล้อมให้สะอาดและสวยงาม

นอกจากนี้แล้วจากการสัมภาษณ์ภาคีผู้เกี่ยวข้องอีกจำนวน 2 คน ได้แสดงความคิดเห็นตรงกันว่าควรมีการสื่อข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษในอำเภออัมพวา ตลาดน้ำอัมพวายามเย็น ป้าย บัตรชี้ทาง อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ต่างๆของจังหวัด กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) จัดทำสื่อภาษาอังกฤษเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เวลา มาท่องเที่ยวในประเทศไทย ตลอดจนควรมีการรักษาความสะอาดบริเวณ ในอำเภออัมพวา อุทยานรัชกาลที่ 2 ตลาดน้ำอัมพวา และบริเวณการท่องเที่ยวชมดูหิ่งห้อย ควรมีระเบียบการดูแลสถานที่ และสิ่งแวดล้อมให้สะอาดให้เป็นจุดประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชม ในอำเภออัมพวา อุทยานรัชกาลที่ 2 ตลาดน้ำอัมพวาและบริเวณการท่องเที่ยวชมดูหิ่งห้อย

สรุปจากการสัมภาษณ์ภาคีผู้เกี่ยวข้องชาวไทยที่นำนักท่องเที่ยวต่างชาติ เวลา มาเที่ยวในอำเภออัมพวา อุทยานรัชกาลที่ 2 ตลาดน้ำอัมพวาและบริเวณการท่องเที่ยวชมดูหิ่งห้อย มีข้อมูลความคิดเห็นตรงกันคือ มีเอกลักษณ์ของอุทยานรัชกาลที่ 2 ตลาดน้ำอัมพวาและบริเวณการท่องเที่ยวชมดูหิ่งห้อย ควรมีสื่อภาษาอังกฤษในจุดสำคัญๆ เพื่อสร้างความเข้าใจต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ นอกจากนี้แล้วควรมีการรักษาความสะอาดของสถานที่ให้มีระเบียบ การรักษาความสะอาดไม่ควรทิ้งขยะลงในแม่น้ำซึ่งจะทำให้ทัศนียภาพไม่สวยงาม ควรรักษาความสะอาดในบริเวณอุทยานรัชกาลที่ 2 ตลาดน้ำอัมพวาและบริเวณการท่องเที่ยวชมดูหิ่งห้อย เพื่อให้มีสิ่งแวดล้อมที่สวยงามอย่างยั่งยืน

2.8.2 ด้านสื่อภาษาอังกฤษ

การสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวยุโรปต่างชาตินี้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากทวีปยุโรป อเมริกา

ออสเตรเลีย แคนาดา และเอเชีย มีจำนวน 20 คน ทำให้ผู้วิจัยจำแนกความต้องการออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ความต้องการสื่อภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ต่างๆในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

กลุ่มที่ 2 ความต้องการสื่อภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติด้านหนึ่งหรือ

กลุ่มที่ 3 ความต้องการสื่อภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติด้านพืชต้นลำพู

ความต้องการสื่อภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ต่างๆในอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวยุโรปต่างชาตินี้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งทวีปยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย แคนาดา และเอเชียจำนวน 20 คน ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวยุโรปต่างชาตินี้จำนวน 18 คน แสดงความต้องการที่มีต่อสถานที่พบว่า ต้องการข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษเพื่อสื่อความหมาย ด้านประวัติศาสตร์ที่มีความสำคัญในอำเภออัมพวา อุทยานรัชกาลที่ 2 ตลาดน้ำอัมพวาที่มีความเป็นมาเชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบไทยๆ ต้องการให้มีข้อมูลที่สมบูรณ์ มีแผนผังของสถานที่เหล่านั้นไว้อย่างชัดเจน

ดังนั้นผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ว่า การสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ในอำเภออัมพวา ควรจะสื่อสารเกี่ยวกับด้านประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสถานที่ แผนผังต่างๆ ภายในสถานที่ท่องเที่ยว และควรแยกนำเสนอสิ่งที่เป็นจุดเด่นๆ ของในอำเภออัมพวา อุทยานรัชกาลที่ 2 ตลาดน้ำอัมพวาออกมาต่างหาก เพื่อช่วยในการจดจำข้อมูลที่สำคัญหรือจุดเด่นของสถานที่นั้นๆได้ สำหรับในอำเภออัมพวา นั้น สถานที่ที่เป็นจุดเด่น และน่าสนใจคือ อุทยานรัชกาลที่ 2 ตลาดน้ำอัมพวา

ความต้องการสื่อภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติด้านหนึ่งหรือ

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวยุโรปที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งทวีปยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย แคนาดาและเอเชีย จำนวน 20 คน ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวยุโรปต่างชาตินี้จำนวน 19 คน แสดงความต้องการที่มีต่อสถานที่พบว่า หนึ่งหรือที่อาศัยอยู่ในอำเภออัมพวา จึงต้องการทราบจำพวก ชื่อภาษาท้องถิ่นแหล่งกำเนิด แต่ละประเภท ประโยชน์และโทษที่มีต่อธรรมชาติสื่อเป็นภาษาอังกฤษ ความต้องการของนักท่องเที่ยวยุโรปต่างชาตินี้มีความต้องการสอดคล้องเช่นเดียวกัน กลุ่มผู้อยู่ในพื้นที่ในอำเภออัมพวา และกลุ่มมัคคุเทศก์ มีความต้องการส่วนใหญ่ตรงกันคือ ต้องการให้เพิ่มการสื่อความหมายด้วยภาษาอังกฤษในเอกลักษณ์ที่สำคัญๆ และเป็นฐานข้อมูลความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวยุโรปชาวไทยและต่างชาติให้มากขึ้นกว่าในปัจจุบัน ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ว่า การให้ข้อมูล

เกี่ยวกับหิงห้อย ควรจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ชื่อท้องถิ่น ชื่อสามัญ ประเภทของหิงห้อย ถิ่นกำเนิด ลักษณะนิสัยและข้อมูลพฤกษศาสตร์ของหิงห้อย ตลอดจนชื่อควรระวัง โดยให้ข้อมูลที่มีความ กระชับและได้ใจความ

ความต้องการสื่อภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติด้านต้นลำพู

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งทวีปยุโรป อเมริกา และเอเชีย จำนวน 20 คน ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 18 คน แสดงความต้องการที่มีในอำเภออัมพวา พบว่า ต้นลำพูในอำเภออัมพวา ในส่วนที่ระบุชื่อไว้แล้วรวมถึงชื่อภาษาอังกฤษ และประโยชน์ของ ต้นไม้คุณประโยชน์ที่ควรเรียนรู้ ดังนั้น จึงต้องการให้จัดหาข้อมูลที่น่าเสนอสื่อความหมายให้ ครบถ้วน และควรนำเสนอเฉพาะข้อมูลที่ทำให้ความรู้เท่านั้นและไม่ควรมีมากเกินไป ดังนั้นผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ในอำเภออัมพวา เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีวิถี ชีวิตแบบไทยๆ มีประวัติความเป็นมาทางด้านประวัติศาสตร์ ซึ่งมีตลาดน้ำอัมพวาเป็น ตลาดน้ำยาม เย็น ที่เปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้าถึงได้ง่ายแล้ว การสื่อสารข้อมูล และเนื้อหาสาระต่างๆ นั้น จะต้อง สื่อสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และในขณะเดียวกันก็ต้องส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วย นั่นคือ เนื้อหา เหล่านี้ต้องไม่ทำให้นักท่องเที่ยวเบื่อ หรือ ไม่รู้เรื่อง ซึ่งเนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาตินั้น ควรเป็นเนื้อหาที่ให้ความรู้ในทางนิเวศวิทยา อันได้แก่ ชื่อ วงศ์หรือสกุลของต้นลำพู หิง ห้อยในประเทศไทย แหล่งค้นพบ และประโยชน์ต่อท้องถิ่น

2.8.3 ด้านความเป็นเอกลักษณ์ของอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

สิ่งที่กลุ่มผู้ดูแล ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ดูแลในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่ามี 2 ประเด็น ได้แก่

1. เป็นสถานที่ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ยกตัว อย่างคำสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ดูแลในอำเภอ อัมพวากล่าวว่า ที่นี่มีอาหารแบบ ไทยหลากหลายชนิดวางขายอยู่ ตลาดน้ำอัมพวาเป็นสถานที่เก่าแก่ ควรอนุรักษ์ของเก่าๆ ชอบซึ่งได้ แสดงถึงวัฒนธรรมแบบไทยๆในสมัยโบราณ มีขนมไทยแบบโบราณอยู่หลายชนิดเช่น ขนมชั้น ขนม ไร่ ขนมครก และมีร้านกาแฟโบราณ ตลาดน้ำอัมพวามีประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา กรุง ธนบุรี จนกระทั่งกรุงรัตนโกสินทร์ ตลาดน้ำอัมพวาเป็นตลาดน้ำยามเย็น แห่งแรกของประเทศไทย มี นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวนมากชอบมาเที่ยวชมที่นี่ ในยามเย็น มี นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติมานั่งรับประทานอาหารแบบไทยๆ มีอาหาร ทะเลเผาสดๆ เช่น ปลาหมึกย่าง หอยกาบ หอยแครงเผา กุ้ง และปูม้า เนื่องมาจากอยู่ใกล้แม่กลอง

2. เป็นแหล่งเรียนรู้ระบบเชิงนิเวศที่ยั่งยืนห้อยและต้นลำพู

ยกตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ดูแลในอำเภออัมพวา ที่กล่าวว่า มีทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาเที่ยวชมห้อย โดยซื้อตั๋วชมห้อยช่วงตอนเย็น ราคาตั๋วใบละ 60 บาทต่อหนึ่งคน ส่วนมากนักท่องเที่ยวมาชมห้อยเป็นกลุ่มๆ กลุ่มละประมาณ 2 - 6 คน นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ สนใจ และ ตื่นเต้นมากที่ได้เห็นห้อยมาเกาะต้นลำพูเป็นจำนวนมากซึ่งนักท่องเที่ยวบางคนไม่เคยเห็นห้อยมาก่อนเพราะบางประเทศไม่มีห้อย

สิ่งที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรู้จักสถานที่ในอำเภออัมพวา จังหวัด

สมุทรสงคราม

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติพบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรู้จักสถานที่ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามมี 2 ประเด็น ได้แก่

1. เป็นสถานที่ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ยกตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่กล่าวว่า "ที่นี่มีวัฒนธรรมแบบไทยๆ แสดงถึงวิถีชีวิตในชุมชนของคนไทย" (Min Thein Yya, 2554) "ที่นี่มีเรือบรรทุกสินค้าจำนวนมากมาขายสินค้าหลายชนิด และมีบ้านวิถีชีวิตแบบไทยอยู่ใกล้ คลอง" (Dan Hargreaves, 2554)."

2. เป็นแหล่งเรียนรู้ระบบเชิงนิเวศที่ยั่งยืนห้อยและต้นลำพู

ยกตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่กล่าวว่า "ชอบมาดูนกที่นี่เป็นภาพธรรมชาติที่สวยงาม" (Bob Bellows, 2554) "ชอบภาพถ่ายที่มีห้อยบินเป็นกลุ่มๆ กำลังบินอยู่เหนือต้นลำพู หรือ บริเวณต้นลำพู มันเป็นภาพที่สวยงาม และประทับใจ" (Wellborn Moubelo, 2554). "บริเวณนี้ยังมีความเป็นธรรมชาติอยู่มาก" (Kashif Khaskheli, 2554) "ฉันเห็นห้อยที่มาเกาะที่ต้นลำพูอย่างใกล้ชิดฉันชอบมาก และสามารถจับตัวห้อยได้ตัวของตัวเอง" (Isis Kanda, 2554) เป็นต้น

สิ่งที่กลุ่มมัคคุเทศก์รู้จักอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มมัคคุเทศก์ พบว่า มี 2 ประเด็น ได้แก่

1. เป็นสถานที่ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ยกตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของมัคคุเทศก์ พบว่า "ที่นี่เป็นตลาดน้ำที่อนุรักษ์ความเป็นไทยไว้มาก" (สุธีร์ อยู่สุนทร, 2554) "ที่นี่มีประวัติศาสตร์มานานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา จนกระทั่งรัตนโกสินทร์ทรงเป็นที่ประทับของรัชกาลที่ 2" (บุษบา กะนะหวางษ์, 2554)

2. เป็นแหล่งเรียนรู้ระบบเชิงนิเวศที่ยั่งยืนห้อยและต้นลำพู

ยกตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของมัคคุเทศก์ พบว่า "ที่นี่มีห้อยเกาะต้นลำพูจำนวนมาก เป็นภาพธรรมชาติที่สวยงาม" (บุษบา กะนะหวางษ์, 2554) "ภาพถ่ายที่ถ่ายรูปแล้วมี ห้อยเกาะ

ต้นลำพูกำลังกระพริบแสงระยิบรับเป็นภาพธรรมชาติที่ประทับใจหาดูได้ยาก ” (นันทวัฒน์ ศรสวัสดิ์, 2554) เป็นต้น

3. ผลการออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในเอกลักษณ์ของอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

3.1 ประวัติความเป็นมาของ จังหวัดสมุทรสงคราม

ข้อความที่ต้องการสื่อความหมาย:

จังหวัดสมุทรสงคราม ตั้งอยู่ปากแม่น้ำแม่กลองถึงชายฝั่งทะเลติดอ่าวไทยยาวประมาณ 23 กิโลเมตร จังหวัดสมุทรสงครามอยู่ในภาคกลางมีขนาดพื้นที่เล็กที่สุดของประเทศ คือประมาณ 416.7 ตารางกิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพฯไปทางใต้ 75 กิโลเมตร การปกครองแบ่งออกเป็น 3 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสมุทรสงคราม อำเภอบางคนที อำเภออัมพวา นอกจากนี้ในจังหวัดมีการแบ่งออกเป็น 36 ตำบล 284 หมู่บ้าน 1 เทศบาลเมือง 6 เทศบาลตำบล 28 องค์การบริหารส่วนตำบล พื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามมีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ คือ ทิศเหนือติดจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสาคร ทิศตะวันออก ติด อ่าวไทยชั้นใน (พื้นที่เขตจังหวัดสมุทรสงครามทางทะเลติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดเพชรบุรีทิศตะวันตก ติดจังหวัดราชบุรี คนในท้องถิ่นเรียกจังหวัดสมุทรสงครามว่า “แม่กลอง” “แม่กลอง” เดิมสันนิษฐานว่าเป็นแขวงหนึ่งของจังหวัดราชบุรี มีชื่อเรียกว่า “สวนนอก” จังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดเก่าแก่ มีประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ ในราวปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาต่อกับสมัยกรุงธนบุรี จึงแยกออกจากจังหวัดราชบุรี เรียกว่า “เมืองแม่กลอง” จังหวัดสมุทรสงครามเป็นทั้งสถานที่ราชสมภพของ สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี พระบรมราชชนนีของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยผู้ซึ่งขนานนามว่า สวนนอก และพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ซึ่งต่อมาเป็นอัมพวาเป็นอุทยานรัชกาลที่ 2 สวนนอกสำหรับ

การสื่อความหมายเป็นภาษาอังกฤษ ดังนี้

The History of Amphawa District, Samut Songkhram Province

Samut Songkhram Province is located at the mouth of the Mae Klong River to the Gulf of Thailand about 23 kilometers. Samut Songkhram is one of the central provinces (Changwat) of Thailand which is the smallest of all Thai provinces. It

occupies an area of 416 square kilometers and it is located about 75 kilometers the southwest of Bangkok. It is administratively divided into 3 districts (Amphurs): Amphur Muang, Amphur Amphawa, and Amphur Bang Khonthi. The districts (Amphurs) are subdivided into 38 communes (Tambon) and 284 villages (Muban). There is one town (Thesaban Mueang) and three townships (Thesaban Tambon). Neighboring provinces are Phetchaburi, Ratchaburi and Samut Sakhon. Originally, it is believed that this province is a part of Ratchaburi province. Local people call Samut Songkhram “Mae Klong”. It has many orchards such as grapes, lychees, mangoes and guavas. It is an ancient province with a long history. It is also an interesting historical source. During the Ayutthaya period to Thonburi period, Samut Songkhram was known as **Outer garden** (Suan Nok) and was administrated by Ratchaburi. It was the birth place of Queen Amarindra of King Rama I who initiated the name **Suan Nok** which was “Outer garden” for Bangchang and **Suan Nai** was Suan Bangkok for royal families. And it is also the birth place of King Rama II in Amphawa district. At his birthplace is now a Memorial Park with 4 buildings in traditional style of that area, displaying art as well as lifestyle at that time.

3.2 อุทยานรัชกาลที่ 2

ข้อความที่ต้องการสื่อความหมาย:

อุทยานรัชกาลที่ 2 คือ อุทยานพระบรมราชานุสรณ์ทรงยกย่อง พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยซึ่ง เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ของมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ได้พระราชทานศิลปวัฒนธรรมอันงดงามไว้เป็นมรดกแก่ชาติ จนได้รับยกย่องให้เป็นบุคคลสำคัญของโลก จากองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) พระราชสมุทร์เมธี เจ้าอาวาสวัดอัมพวันเจติยารามเป็นผู้ริเริ่มเกล้า ๆ ถวาย มีพื้นที่ประมาณ 11 ไร่ พื้นที่บริเวณนี้มีความสำคัญ เพราะเป็นสถานที่พระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) โดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาเปิดป้ายอุทยานเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2522 และเปิดให้ประชาชนเข้ามาชมภายในอุทยานได้ เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2530 อุทยาน รัชกาลที่ 2 ภายในอุทยานรัชกาลที่ 2 มีลักษณะเป็นบ้านทรงไทย 5 หลัง ใช้เป็นพิพิธภัณฑ์พระพุทธรูป 4 หลัง มีสิ่งที่น่าสนใจดังนี้ หอกลาง ประดิษฐานพระ

บรมรูป รัชกาลที่ 2 และโบราณวัตถุ หอนอนชาย แสดงให้เห็นลักษณะความเป็นอยู่ของชาวไทย หอนอนหญิงแสดงให้เห็นลักษณะความเป็นอยู่ของหญิงโบราณชานเรือน จัดแสดงตามแบบบ้านไทยโบราณห้องครัว และห้องน้ำ แสดงลักษณะครัวไทยและห้องน้ำของชนชั้นกลาง นอกจากนี้ยังมีโรงละครกลางแจ้ง สอนพฤกษชาติ เป็นสวนพันธุ์ไม้ในวรรณคดีนานาชาติ และพิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เปิดทุกวัน ตั้งแต่เวลา 09.00 – 18.00 น. ค่าเข้าเยี่ยมชมคนละ 20 บาท

การสื่อความหมายเป็นภาษาอังกฤษ ดังนี้

King Rama II Memorial Park

King Rama II Memorial Park is the park to honor King Rama II. It was built under the project run by the King Rama II Phraboromrachanusorn Foundation under the royal patronage to commemorate King Rama II who was designated by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) as a World Great Personality and in praise of His Majesty's great patron to arts and culture which have been passed down and become a priceless national heritage. The area of 11 Rai of this memorial park was offered by Phra Rajsamutmatee, the abbot of Wat Amphawan Chetiyaram, for the construction of the park. This area is a historical importance which is the royal birthplace of King Rama II. The memorial park was officially opened by Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn on March 31, 1979. The park was first opened to the public on June 2, 1987. Inner the King Rama II Memorial Park consists of five Thai-styled buildings separated into sections which are traditional Thai architectural styles. Other attractions are Ho Klang (Main Hall) houses the statue of King Rama II and artifacts. Ho Non Chai depicts the Thai men lifestyle. Ho Non Ying depicts the Thai women lifestyle. Chan Ruean (Corridor) depicts the traditional Thai style house. Kitchen and Bathroom depicts the traditional Thai kitchen style and bathroom of the middle class. Furthermore, there is an outdoor theatre, a botanical garden containing various species of trees found in Thai literature, shops selling local goods and various kinds of fruit. Both King Rama II Memorial Park and King Rama II Museum are daily open from 9.00 a. m. to 6.00 p.m. The admission fee is 20 baht per person.

3.3 ตลาดน้ำอัมพวา หรือตลาดน้ำยามเย็น

ข้อความที่ต้องการสื่อความหมาย:

ตลาดน้ำอัมพวา เป็นตลาดน้ำ ตั้งอยู่ในจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นตลาดริมคลอง ใกล้วัดอัมพวันเจติยาราม ตลาดน้ำอัมพวาเป็นจุดที่ท่องเที่ยวที่มีเสน่ห์อีกแห่งหนึ่ง หนึ่งตลาดน้ำอัมพวาเป็นลักษณะของพิพิธภัณฑ์มีชีวิต ซึ่งยังคงเก็บรักษารูปแบบอาคารกลางแจ้ง เป็นจุดสนใจสำหรับการท่องเที่ยวด้วย (จุดรถที่วัดอัมพวันเจติยารามได้) ทุกวันศุกร์ เสาร์และอาทิตย์ ในช่วงเวลาเย็นตั้งแต่ช่วงเวลา 15.00 - 21.00 น. ด้วยเหตุที่อำเภออัมพวาเป็นสถานที่สำคัญ และเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ไทย ในสมัยกรุงศรีอยุธยาถึงต้นกรุงรัตนโกสินทร์อยู่มาก สมัยก่อนเรียกกันว่า "แขวงบางช้าง" เป็นชุมชนเล็ก ๆ ที่มีความเจริญทั้งในด้านการเกษตร และการพาณิชย์ มีหลักฐานเชื่อได้ว่า ในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททองนั้น แขวงบางช้างมีตลาดค้าขายเรียกว่า "ตลาดบางช้าง" ซึ่งต่อมาเป็นราชินิกุล "ณ บางช้าง"

การสื่อความหมายเป็นภาษาอังกฤษ ดังนี้

Amphawa Floating Market or Evening floating Market

Amphawa Floating Market is one of the famous attractions of Samut Songkhram province. Amphawa Floating Market is an evening floating market, Samut Songkhram Province which is located 75 kilometers from Bangkok. The attraction of Amphawa is the traditional village with this floating market Amphawa Floating Market is along the canal near Wat Ampawan Chetiyaram and is held on every Friday, Saturday and Sunday from 12:00 p.m. to 9:00 p.m on Amphawa Canal and vendors start setting up at around noon.

The Amphawa district was an important place in Thai history during the Ayutthaya period to the early Rattanakosin one. Before it was called "Bang Chang" which was a small community and the area was developed to be agricultural and commercial community in Phra Choa Prasart Thong reign. In the past, there was a commercial market which was called "Bang Change" at that time. Later, it was

changed to the new one and become Na Bang Chang surname which is one of the royal surnames was derived from this name.

ภาพที่ 4.19 พ่อค้าแม่ค้าที่ตลาดน้ำยามเย็น อัมพวา
ที่มา (กิตดา ปรัตถจริยา, 2011)

3.4 แหล่งเรียนรู้ระบบเชิงนิเวศที่เยี่ยมชมหิ่งห้อยและต้นลำพู

ข้อความที่ต้องการสื่อความหมาย:

หิ่งห้อย

หิ่งห้อยเป็นชื่อที่เรารู้จักกันในประเทศไทย และมีชื่อสามัญเป็นภาษาอังกฤษ Firefly มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า Lampyridae เป็นแมลงปีกแข็งที่สามารถเรืองแสงได้ในเวลากลางคืน หิ่งห้อยตัวเต็มวัยเพศผู้มีปีก ส่วนเพศเมียมีทั้งปีกและไม่มีปีก ชนิดที่ไม่มีปีก มีรูปร่างลักษณะคล้ายตัวหนอน และกินแมลงตัวเล็กๆเป็นอาหาร หิ่งห้อยมีลักษณะเด่น คือสามารถทำแสงได้ หิ่งห้อยมีอวัยวะทำแสงอยู่บริเวณส่วนท้องด้านล่าง เพศผู้มีอวัยวะทำแสง 2 ปล้อง เพศเมียมี 1 ปล้อง ภายในปล้องมีเซลล์ขนาดใหญ่เรียกว่า ไฟโตไรต์ (Photocytes) เซลล์ไฟโตไรต์จะเป็นที่ทำให้เกิดแสง มีอวัยวะทำแสงด้านข้างของลำตัวเกือบทุกปล้อง แสงของหิ่งห้อย เกิดจากปฏิกิริยาของสาร Luciferin

เป็นตัวเร่งปฏิกิริยาและมีสาร Adenosine Triphosphate (ATP) เป็นตัวให้พลังงานซึ่งเป็นโปรตีนที่ให้พลังงานในเซลล์ ทำให้เกิดแสง หิ่งห้อยทำแสงเพื่อการผสมพันธุ์และสื่อสารซึ่งกันและกัน ความถี่การกะพริบแสงของหิ่งห้อยแตกต่างกันตามชนิดของหิ่งห้อย หิ่งห้อยมีแหล่งอาศัยแตกต่างกันบางชนิดอาศัยอยู่บริเวณแหล่งน้ำจืดแต่บางชนิดอาศัยอยู่ บริเวณน้ำกร่อย หรือป่าชายเลน มักอาศัยใกล้อยู่ตามพุ่มไม้ เช่น ต้นกกและ ต้นลำพู และใกล้หนองน้ำลำธารสะอาด แหล่งน้ำดังกล่าวต้องเป็นน้ำนิ่งด้วยหิ่งห้อยเป็น แมลงที่อยู่กันเป็นกลุ่มมักออกหากินในเวลา กลางคืนและกินน้ำค้างที่เกาะอยู่ตามใบไม้ของต้นลำพู ต้นลำพูเป็นพืชที่มีขนที่ใบ จึงทำให้น้ำค้างเกาะอยู่จำนวนมาก ซึ่งเป็นอาหารของหิ่งห้อยอย่างดี หิ่งห้อยหลบซ่อนตัวในเวลากลางวันและจะหลบซ่อนตัวอยู่ตามพงหญ้า วัชพืช หรือ หลบตามกาบไม้ซอกไม้ หิ่งห้อยสื่อสารถึงกันและกันด้วยการเปล่งแสง ซึ่งหิ่งห้อยจะเปล่งแสงเมื่อต้องการหาคู่ เพื่อการผสมพันธุ์ และอื่นๆ กลไกในการเปล่งแสงของหิ่งห้อยนั้น เป็นกระบวนการทางเคมีที่ต้องการออกซิเจนเป็นตัวช่วย บริเวณใดที่มีหิ่งห้อยส่องแสงสว่างอยู่บ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์หรือความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศในสิ่งแวดล้อมพื้นที่นั้นๆ

ต้นลำพู

ต้นลำพูมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Sonneratia caseolaris* L. Engl. อยู่ในวงศ์

Sonneratiaceae ได้แก่ *Rhizophora caseolaris* L.; *Sonneratia acida* (L.), *S. lanceolata* Blume ภาษาอังกฤษ เรียกว่า Cork Tree ต้นลำพูเป็นหนึ่งในจำนวนกลุ่มพรรณไม้ในป่าชายเลน ชอบขึ้นในบริเวณที่ริมแม่น้ำหรือคลอง ที่มีระดับน้ำขึ้นน้ำลงท่วมถึงขึ้นได้ทั้งในน้ำจืดหรือน้ำกร่อย ต้นลำพูออกดอกระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน ผลลำพูแก่มีกลิ่นแรง จะร่วงหล่นระหว่างเดือนมิถุนายนถึงกันยายน ต้นลำพูมีประโยชน์และความสำคัญทางระบบนิเวศเป็นอย่างมากสำหรับการเกษตรและการเพาะ ปศุกรรม นอกจากนี้ พืชต้นลำพูสามารถ ป้องกันพื้นตลิ่ง กันน้ำเซาะและดูดน้ำเสียเป็นน้ำดี ต้นลำพู และ ราก ใช้ทำจุกขวด ภาชนะปิดฝาโถง ใเห หีบใส่ของ เรือ หีบศพ แบบเทคอนกรีต และใส่ไม้อัด

การสื่อความหมายเป็นภาษาอังกฤษ ดังนี้

Learning Sources in Ecology system for visiting Fireflies and Cork Trees

A Firefly

Hing Hoy is called in Thai. The English name is "Firefly or Lightning bugs" and Science name is Lampyridae. It is in the beetle order Coleopteran which is a winged beetle. A firefly gives the light at night. It is a type of chemical reaction which is called bioluminescence. Male fireflies have wings. Female fireflies

either have wings and no wings. The type with no wings likes glowworms. Ordinary male and female fireflies can fly, but in some species females can not fly. The firefly is a predator and their food is various tiny insects. It has its light. The cell photocytes make the light out. This process occurs in specialized light-emitting organs. It is usually on a firefly's lower abdomen. The enzyme luciferase acts on the luciferin, but it is now understood that its primary purpose is for use in mate selection. A fireflies is a classic example of an organism that uses bioluminescence for sexual selection. They have evolved a variety of ways to communicate with mates in courtships: steady glows, flashing, as well as the use of chemical signals unrelated to phobic systems.

Cork Trees

A cork tree is a common name which is generally called. And also science name is *Sonneratia* which is a genus of plants in the family Lythraceae. Formerly the *Sonneratia* were placed in a family called *Sonneratiaceae* which included both the *Sonneratia* and the *Duabanga*, but these two are now placed in their own monotypic subfamilies of the family Lythraceae. The English name is called "Cork Tree". It is grown in mangrove forests. It can grow up in rivers and canals with are both fresh and brackish water. It has flowers during June to September. It is very useful and important to the ecosystem for agricultures and cultivations. Moreover, it helps to recover headwater streams, protect steam and river banks from erosion and change the waste water to be the clean water. The stems and roots are made to be lids of bottles and jars, packages, boats, concrete patterns, coffins and plywood.

3.5 การดูแลรักษาความสะอาดและข้อควรปฏิบัติในการเที่ยวชมหิ่งห้อย ใน อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ข้อความที่ต้องการสื่อความหมาย :

การรักษาอำเภออัมพวาสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เพื่อให้การดำเนินการของสถานที่แห่งนี้ให้เป็นไปได้อย่างราบรื่น โดยมีประสิทธิภาพทำให้สถานที่แห่งนี้เป็นที่ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้ที่ทำงานและบุคคลทุกคนที่ใช้สถานที่แห่งนี้จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ และเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ทุกคนที่มาใช้สถานที่แห่งนี้ จะต้องร่วมมือกันรักษาสภาพแวดล้อม ตามธรรมชาติ ที่สมบูรณ์ และงดงามให้คงอยู่ตลอดไป โดยปฏิบัติตามกฎระเบียบของ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อย่างเคร่งครัดดังต่อไปนี้

1. ห้ามทิ้งขยะมูลฝอยลงในแม่น้ำ
2. ห้ามทิ้งขยะบริเวณที่สาธารณะ
3. ช่วยกันรักษาความสะอาด
4. ช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม
5. กรุณาอย่าทำเสียงดังเมื่อเที่ยวชมหิ่งห้อย
6. กรุณาพายเรือเที่ยวชมหิ่งห้อย
7. กรุณาใส่เสื้อชูชีพก่อนลงเรือ

การสื่อความหมายเป็นภาษาอังกฤษ ดังนี้

How to keep Amphawa Amphur for sustainable tourism

For smooth running of Amphawa Amphur and the efficiency of this tourist attraction for sustainable tourism, the regulations of the Amphur or district are given. Everyone who uses this place needs to give his hands to preserve its perfect and beautiful natural environment by strictly observing the regulations of Amphawa Amphur, Samut Songkram Province as in the following:

1. Do not throw garbage into the river.
2. Do not leave garbage in the public areas.
3. Help keep the clean areas.
4. Help keep the environment as it is.

5. Do not make sound when you are visiting the areas.
6. Row boats to visit the fireflies.
7. Put the life jacket on before getting on boats.

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการวิจัยคือ เพื่อศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์เอกลักษณ์ของอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและเพื่อออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสำรวจในพื้นที่ตลอดจน การสังเกต และการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงครามจำนวน 3 คน กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 20 คน และกลุ่มมัคคุเทศก์ จำนวน 5 คน ทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) และ ใช้หลักการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับรายละเอียดเนื้อหาการนำเสนอในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้างต้นดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ “การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ” สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. เอกลักษณ์ของของอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม

1.1 ข้อมูลทั่วไปของอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม

ด้วยเหตุที่อำเภออัมพวาเป็นสถานที่สำคัญ และเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาถึงต้นกรุงรัตน โกสินทร์อยู่มาก สมัยก่อนเรียกกันว่า "แขวงบางช้าง" เป็นชุมชนเล็กๆ ที่มีความเจริญทั้งในด้านการเกษตร และการพาณิชย์ มีหลักฐานเชื่อได้ว่า ในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททองนั้น แขวงบางช้างมีตลาดค้าขายเรียกว่า "ตลาดบางช้าง" นายตลาดเป็นหญิงชื่อน้อย มีบรรดาศักดิ์เป็นท้าวแก้วผลึก นายตลาดผู้นี้อยู่ในตระกูลเศรษฐีบางช้างซึ่งต่อมาเป็นราชินิกุล "ณ บางช้าง" เมื่อ พ.ศ. 2303 ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย รัชสมัยพระเจ้าเอกทัศน์ โปรดเกล้าฯ ให้ นายทองด้วง (พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก) เป็นหลวงยกกระบัตร เมืองราชบุรี ซึ่งเป็นเมืองจัตวาขึ้นตรงต่อกรุงศรีอยุธยา ต่อมาหลวงยกกระบัตรได้แต่งงานกับคุณนาคบุตรเศรษฐีบางช้าง

และได้ย้ายบ้านไปอยู่หลังวัดจุฬามณี ต่อมาเมื่อไฟไหม้บ้านจึงได้ย้ายไปอยู่ที่หลังวัดอัมพวันเจติยาราม อีก 3 ปี เมื่อ พ.ศ. 2310 พม่าตีกรุงศรีอยุธยาแตก หลวงยกกระบัตรจึงตัดสินใจอพยพครอบครัวเข้าไปอยู่ในป่าลึก ในระหว่างนี้ ท่านแก้ว (สมเด็จพระกรมพระศรีสुदारักษ์) พี่สาวของหลวงยกกระบัตร ได้คลอดบุตรหญิงคนหนึ่งตั้งชื่อว่า "บุญรอด" (ต่อมาได้เป็นสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี ในรัชกาลที่ 2) ครั้งเมื่อพระยาวชิรปราการได้รวบรวมกำลังขับไล่พม่าออกไปหมดแล้ว ได้สถาปนาขึ้นเป็นพระเจ้าตากสิน หลวงยกกระบัตรจึงได้อพยพครอบครัวกลับภูมิลำเนาเดิมในช่วงนี้เอง คุณนาคก็ได้คลอดบุตรคนที่ 4 เป็นชาย ชื่อฉิม (พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย) หลังจากนั้น หลวงยกกระบัตร ก็ได้กลับเข้ารับราชการอยู่กับพระเจ้าตากสิน ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระราชาธิบดีเจ้ากรมพระตำรวจนอกชวา จนกระทั่งเป็นสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก และปราบดาภิเษกขึ้นเป็นพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ต้นราชวงศ์จักรี คุณนาค ภรรยา ก็ได้รับสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระอมรินทราบามาตย์ คุณฉิม มารดาคุณนาค ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระรูปศิริโสภาคมหานาคินารี แต่เนื่องจากสมเด็จพระอมรินทราบามาตย์ทรงเป็นคนพื้นบ้านบางช้างมาก่อน จึงมีพระประยูรญาติที่สนิท ประกอบอาชีพทำสวนต่าง ๆ อยู่ที่บางช้างนี้มาก เมื่อได้รับสถาปนาเป็น สมเด็จพระอมรินทราบามาตย์จึงนับเป็นราชินิกุล บางช้าง พระประยูรญาติจึงเกี่ยวดองเป็นวงศ์บางช้างด้วย และสมเด็จพระอมรินทราบามาตย์ มักทรงเสด็จเยี่ยมพระประยูรญาติเสมอ จึงมีคำเรียกว่า "สวนนอก" คือ สวนบ้านนอก ที่เป็นของวงศ์ราชินิกุลบางช้าง ส่วนบางกอกซึ่งเป็นสวนของเจ้านายในราชวงศ์ก็เรียกว่า "สวนใน" มีคำกล่าวที่ว่า "บางช้างสวนนอก บางกอกสวนใน" จนถึงสมัยรัชกาลที่ 4 จึงยกเลิกไป

1.2 เอกลักษณะของอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติลงความเห็นโดยส่วนใหญ่ว่า การมาท่องเที่ยวที่อำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงครามคือการเที่ยวชมตลาดน้ำยามเย็น และกิจกรรมเรียนรู้เกี่ยวกับการมาชมหิ่งห้อย และต้นลำพูป่าชายเลนที่ยังคงอุดมสมบูรณ์

ส่วนเอกลักษณะของอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงครามที่เห็นอย่างเด่นชัดเหมาะแก่การสื่อสารให้กับนักท่องเที่ยวได้มีความรู้และเข้าใจตรงกันเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว มีอยู่ 6 ประการ ได้แก่

ประการที่ 1 ประวัติศาสตร์อำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม

ประการที่ 2 ประวัติศาสตร์อุทยานรัชกาลที่ 2

ประการที่ 3 จุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ตลาดน้ำอัมพวา

ประการที่ 4 แหล่งเรียนรู้ระบบเชิงนิเวศ หิ่งห้อย และต้นลำพู

ประการที่ 5 การดูแลรักษาอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมีความสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ดูแลอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงครามในประเด็นอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงครามเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ และแหล่งธรรมชาติ เป็นสถานที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก มีตลาดน้ำอัมพวายามเย็น แสดงถึงวิถีชีวิตไทย มีอาหารไทย ขนมไทยแบบโบราณที่อร่อย มีต้นลำพูในป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ ถ้านักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมควรช่วยกันรักษาความสะอาด และสิ่งแวดล้อม ควรมีสื่อภาษาอังกฤษเช่น ป้าย สัญลักษณ์ต่างๆ ต้องการสื่อภาษาอังกฤษที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าใจ พร้อมมีบุคคลากรที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารและอธิบายข้อมูลได้ ควรใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อความหมาย ในด้านความรู้เนื้อหาสาระด้านวิชาการ ควรมีป้าย และสัญลักษณ์บอกให้ชัดเจน เช่น ป้ายทางเข้าอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ตลาดน้ำอัมพวา ทางไปชมหิ่งห้อย หรือข้อมูลอื่นๆที่น่าสนใจแสดงให้เห็น

2. การออกแบบเนื้อหาด้วยภาษาอังกฤษสำหรับเอกลักษณ์ของอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม

จากเอกลักษณ์ที่ขึ้นถึงความ เป็นอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามนั้นมีความเหมาะสมที่จะทำการสื่อความหมายให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามให้มากขึ้น ดังมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ประวัติศาสตร์ของอำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม

The History of Amphawa District, Samut Songkhram

Samut Songkhram Province is located at the mouth of the Mae Klong River to the Gulf of Thailand about 23 kilometers. Samut Songkhram is one of the central provinces (Changwat) of Thailand which is the smallest of all Thai provinces. It occupies an area of 416 square kilometers and it is located about 75 kilometers the southwest of Bangkok. It is administratively divided into 3 districts (Amphurs): *Amphur Muang*, *Amphur Amphawa*, and *Amphur Bang Khonthi*. The districts (Amphurs) are subdivided into 38 communes (Tambon) and 284 villages (Muban). There is one town (Thesaban Mueang) and three townships (Thesaban Tambon). Neighboring provinces are

Phetchaburi, Ratchaburi and Samut Sakhon. Originally, it is believed that this province is a part of Ratchaburi province. Local people call Samut Songkhram “Mae Klong”. It has many orchards such as grapes, lychees, mangoes and guavas. It is an ancient province with a long history. It is also an interesting historical source. During the Ayutthaya period to Thonburi period, Samut Songkhram was known as **Outer garden** (Suan Nok) and was administrated by Ratchaburi. It was the birth place of Queen Amarindra of King Rama I who initiated the name **Suan Nok** which was “Outer garden” for Bangchang and **Suan Nai** was Suan Bangkok for royal families. And it is also the birth place of King Rama II in Amphawa district. At his birthplace is now a Memorial Park with 4 buildings in traditional style of that area, displaying art as well as lifestyle at that time.

2.2 อุทยานรัชกาลที่2

The History of King Rama II Memorial Park

King Rama II Memorial Park is the park to honor King Rama II. It was built under the project run by the King Rama II Phraboromrachanusorn Foundation under the royal patronage to commemorate **King Rama II** who was designated by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) as a World Great Personality and in praise of His Majesty’s great patron to arts and culture which have been passed down and become a priceless national heritage. The area of 11 Rai of this memorial park was offered by **Phra Rajsamutmatee**, the abbot of Wat Amphawan Chetiyaram, for the construction of the park. This area is a historical importance which is the royal birthplace of King Rama II. The memorial park was officially opened by **Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn** on March 31, 1979. The park was first opened to the public on June 2, 1987. Inner **the King Rama II Memorial Park** consists of five Thai-styled buildings separated into sections which are traditional Thai architectural styles. Other attractions are Ho Klang (Main Hall) houses the statue of King Rama II and artifacts. Ho Non Chai depicts the Thai men lifestyle. Ho Non Ying depicts the Thai women lifestyle. Chan Ruean (Corridor) depicts the traditional Thai style house. Kitchen and Bathroom depicts the traditional Thai kitchen style and bathroom of the middle class. Furthermore, there is an outdoor theatre, a botanical garden containing various species of

trees found in Thai literature, shops selling local goods and various kinds of fruit. **Both King Rama II Memorial Park and King Rama II Museum** are daily open from 9.00 a. m. to 6.00 p.m. The admission fee is 20 baht per person.

2.3 จุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ตลาดน้ำอัมพวา

The Prominent Amphawa Floating Market

Amphawa Floating Market is one of the famous attractions of Samut Songkhram province. Amphawa Floating Market is an evening floating market, Samut Songkhram Province which is located 75 kilometers from Bangkok. The attraction of Amphawa is the traditional village with this floating market Amphawa Floating Market is along the canal near Wat Ampawan Chetiyaram and is held on every Friday, Saturday and Sunday from 12:00 p.m. to 9:00 p.m on Amphawa Canal and vendors start setting up at around noon.

The Amphawa district was an important place in Thai history during the Ayutthaya period to the early Rattanakosin one. Before it was called "Bang Chang" which was a small community and the area was developed to be agricultural and commercial community in Phra Choa Prasart Thong reign. In the past, there was a commercial market which was called "Bang Change" at that time. Later, it was changed to the new one and become Na Bang Chang surname which is one of the royal surnames was derived from this name.

2.4 แหล่งเรียนรู้ระบบเชิงนิเวศหิ่งห้อย และต้นลำพู

Learning Source of Ecosystem: Fireflies and Cork Trees

Firefly

Hing Hoy is called in Thai. The English name is "Firefly or Lightning bugs" and Science name is Lampyridae. It is in the beetle order Coleopteran which is a winged beetle. A firefly gives the light at night. It is a type of chemical reaction which is called bioluminescence. Male fireflies have wings. Female fireflies either have wings and no wings. The type with no wings likes glowworms. Ordinary male and female fireflies can fly, but in some species females can not fly. The firefly is a predator and their food is various tiny insects. It has its light. The cell photocytes make the light out. This process occurs in specialized light-

emitting organs. It is usually on a firefly's lower abdomen. The enzyme luciferase acts on the luciferin, but it is now understood that its primary purpose is for use in mate selection. A fireflies is a classic example of an organism that uses bioluminescence for sexual selection. They have evolved a variety of ways to communicate with mates in courtships: steady glows, flashing, as well as the use of chemical signals unrelated to phobic systems.

Cork Trees

A cork tree is a common name which is generally called. And also science name is *Sonneratia* which is a genus of plants in the family Lythraceae. Formerly the *Sonneratia* were placed in a family called *Sonneratiaceae* which included both the *Sonneratia* and the *Duabanga*, but these two are now placed in their own monotypic subfamilies of the family Lythraceae. The English name is called "Cork Tree". It is grown in mangrove forests. It can grow up in rivers and canals with are both fresh and brackish water. It has flowers during June to September. It is very useful and important to the ecosystem for agricultures and cultivations. Moreover, it helps to recover headwater streams, protect steam and river banks from erosion and change the waste water to be the clean water. The stems and roots are made to be lids of bottles and jars, packages, boats, concrete patterns, coffins and plywood.

2.5 การดูแลรักษาสถานที่อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

How to keep Amphawa Amphur for sustainable tourism

For smooth running of Amphawa Amphur and the efficiency of this tourist attraction for sustainable tourism, the regulations of the Amphur or district are given. Everyone who uses this place needs to give his hands to preserve its perfect and beautiful natural environment by strictly observing the regulations of Amphawa Amphur, Samut Songkram Province as in the following:

1. Do not throw garbage into the river.
2. Do not leave garbage in the public areas.
3. Help keep the clean areas.

4. Help keep the environment as it is.
5. Do not make sound when you are visiting the areas.
6. Row boats to visit the fireflies.
7. Put the life jacket on before getting on boats.

3. อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลครั้งนี้ผู้วิจัยจะอภิปรายใน 2 ประเด็น คือ เอกลักษณะของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และ การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษตามเอกลักษณะ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 ด้านเอกลักษณะของ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เนื่องจากอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม นับว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งหนึ่ง ที่ซึ่งไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร การเดินทางสะดวก และยังคงความเป็นธรรมชาติอยู่ สิ่งที่น่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้มาท่องเที่ยวที่อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แห่งนี้ เพราะเอกลักษณะของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นธรรมชาติของป่าชายเลนที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ทำให้มีหิ่งห้อยมาอาศัยอยู่ที่นี้ตั้งแต่ช่วงเดือนเดือนพฤษภาคม ถึง ตุลาคม ควรเลือกชมในคืนเดือนมืด เพราะเห็นแสงของหิ่งห้อยได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ควรเลือกช่วงเวลาที่น่าขึ้นมาก เนื่องจากจังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้ทะเลน้ำจะขึ้นและลง อยู่ตลอดเวลา ในช่วงน้ำขึ้นเรือสามารถเข้าไปใกล้กับต้นลำพูซึ่งมีหิ่งห้อยเกาะอยู่ ทำให้สามารถเห็นแสงของหิ่งห้อยได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีเอกลักษณะสำคัญและทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมธรรมชาติ เช่นนี้เป็นจำนวนมากในฤดูกาลดังกล่าว นอกจากนี้หิ่งห้อยแล้วทัศนียภาพของป่าชายเลน ซึ่งประกอบด้วยพืชชายเลน เช่น ไม้โกงกาง ไม้ลำพู ไม้แสม และอื่นๆ ตลอดจนสัตว์น้ำใหญ่ อาทิเช่น ปลาตีน และปูแสม เป็นต้น ก่อให้เกิดทัศนียภาพที่น่ารื่นรมย์ ช่วยให้นักท่องเที่ยวผ่อนคลาย ได้พักกายพักใจ นอกจากนี้ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ยังมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ประทับใจ เช่น เทศกาลงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยจัดขึ้นในช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์ ณ อุทยานพระบรมราชานุสรณ์ รัชกาลที่ 2 อำเภออัมพวา มีการแสดง สาธิตการทำขนมไทยโบราณ การละเล่นพื้นบ้าน การแสดงโขนกลางแจ้ง และการจำหน่ายงานศิลปหัตถกรรม รวมทั้งสินค้าพื้นเมืองต่าง ๆ งานวันลันจี่จัดขึ้นในช่วงต้นเดือนเมษายน ที่อำเภออัมพวา นอกจากนี้เทศบาลตำบลอัมพวา ร่วมกับสำนักงาน

กองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานสมุทรสงคราม และชมรมแฉ่งลอยเทศบาลตำบลอัมพวาได้กำหนดจัดงานมหกรรมอาหารริมเขื่อนอัมพวาและตลาดน้ำยามเย็น ครั้งที่ 9 ตอน “เทศกาลอาหารอัมพวาอร่อยได้...ไร้แอลกอฮอล์” ในระหว่างวันที่ 11-16 สิงหาคม 2554 ณ บริเวณริมน้ำเขื่อนหน้าว่าการอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีเทศกาลอาหารอัมพวาอร่อยได้...ไร้แอลกอฮอล์ ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นที่กล่าวขวัญในหมู่นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นอย่างมาก อันเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แห่งนี้ และด้วยความเป็นธรรมชาติของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ทำให้โดยนักท่องเที่ยวสามารถมาชมการสาธิตการทำอาหารไทยโบราณที่เป็นอาหารตำรับไทยของชาวอัมพวา เช่น แกงบอน แกงบอน ซึ่งหาได้ยากในปัจจุบัน และยังสามารถเลือกซื้ออาหารอีกมากมายที่ผู้จัดงานได้เตรียมมาบริการแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนการจัดงานพร้อมสัมผัสกับบรรยากาศริมแม่น้ำแม่กลอง ยามเย็น และในตอนค่ำยังสามารถล่องเรือชมหิ่งห้อยตลอดคลองอัมพวาและแม่น้ำแม่กลอง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เชิงนิเวศ เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจด้านระบบนิเวศวิทยาของป่าชายเลน หาดโคลน พืชชายเลน การอนุรักษ์พืช สัตว์ ดิน น้ำ ป่าไม้ ฯลฯ แก่ ประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยว อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำให้อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม คงการรักษาความเป็นธรรมชาติของสถานที่แห่งนี้ ซึ่งส่งผลต่อเนื่องถึงการรักษาไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของสถานที่แห่งนี้

อนึ่งเพื่อความคงไว้ซึ่งความยั่งยืนของเอกลักษณ์ของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในชุมชนท้องถิ่น อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ควรมีการบูรณาการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวที่ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม สร้างจิตสำนึกร่วมกัน ต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืนในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะพบว่าผู้ที่มาท่องเที่ยวที่อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แห่งนี้ ส่วนใหญ่ให้เหตุผลที่มาจาก ที่อยากมาที่นี่เพื่อสัมผัสความเป็นธรรมชาติที่มีหิ่งห้อยกะพริบแสงบนต้นลำพู ซึ่งผลวิจัยส่วนนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิพร มาลาไทย (2546) ที่ศึกษาความคิดเห็นและความรู้ความเข้าใจของผู้ใช้บริการอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เกี่ยวกับสภาพความเป็นธรรมชาติ พบว่า ผู้มาใช้บริการความเป็นธรรมชาติอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนใหญ่มาที่นี่ เพื่อเป็นที่พักผ่อน และรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความเป็นธรรมชาติจากสื่อโทรทัศน์และมีความคิดเห็นต่อสภาพทั่วไปของความเป็นธรรมชาติในเชิงบวก

การมาท่องเที่ยวที่อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม นอกจากจะได้ชื่นชมกับทรัพยากรธรรมชาติแล้ว เอกลักษณ์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของอำเภอ อัมพวา จังหวัด

สมุทรสงคราม คือ ทรัพยากรทางวัฒนธรรม การเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ในสมัยกรุงศรีอยุธยาสมัยจนถึงรัตนโกสินทร์ ซึ่งยังคงมีภาพประวัติศาสตร์ บันทึกไว้ ณ สถานที่แห่งนี้ ในรูปแบบของอุทยานรัชกาลที่2 ซึ่งเอกลักษณ์ส่วนนี้ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม สามารถพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับกรุงศรีอยุธยาสมัยจนถึงรัตนโกสินทร์ โดยจัดนิทรรศการ จัดทำเป็นพิพิธภัณฑ์ในบางส่วน เพื่อเสริมความรู้ ความตระหนักในวัฒนธรรมวิถีชีวิตแบบไทยๆ ซึ่งการเสริมความรู้เพิ่มเติมเหล่านี้ในแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับหลักปรัชญาของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อเรื่องปัญญา เป็นการเพิ่มขีดขั้นให้นักท่องเที่ยวกล่าวคือ นอกจากการท่องเที่ยวที่ได้เรียนรู้ธรรมชาติแวดล้อมของธรรมชาติแล้วนักท่องเที่ยวยังได้ ชิมซับบแบบแผนความเป็นอยู่ตลอดจนประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามด้วย

นอกจากนี้ ยังมีสถานที่ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามที่เป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบตลาดน้ำอัมพวาในยามเย็น การรับประทานอาหารไทย ท่ามกลางบรรยากาศที่น่านรื่นรมย์ ทั้งสองฝั่งคลอง ที่มีอาหารไทยที่สดใหม่อร่อย มีดนตรีไพเราะสำหรับกระดิกอดีตแบบเก่า ทำให้การมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว นอกจากได้สัมผัสเอกลักษณ์ของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ในบรรยากาศทั้งที่เป็นธรรมชาติ ทั้งที่เป็นประวัติศาสตร์ ทั้งที่เป็นแหล่งเรียนรู้ แล้วยังเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจจากสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ทางอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามจัดให้ อันเป็นเอกลักษณ์เด่นอีกประการหนึ่งของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเอกลักษณ์ส่วนนี้ สอดคล้องกับรูปแบบของการท่องเที่ยวในศตวรรษใหม่ที่ไร้พรมแดน แก้วสุริยะ (2549) ได้เสนอไว้ว่า แนวทางการจัดการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติในศตวรรษนี้ควรเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบผสมผสาน ที่ผู้จัดการท่องเที่ยวควรจัดสรรให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสบรรยากาศการท่องเที่ยวที่แตกต่างหลากหลาย ที่ผสมผสานกลมกลืน ทั้งที่เป็นธรรมชาติและทั้งที่เป็นการพัฒนาขึ้นมาใหม่ จากธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายที่สุด และเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในการได้รับความพึงพอใจอย่างสูงสุด อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ควรร่วมมือกับศูนย์การท่องเที่ยวและนันทนาการจังหวัด เพิ่มกิจกรรม ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของชุมชนชาวอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม วัฒนธรรม งานมหกรรมประเพณีท้องถิ่น และกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ เช่น การล่องเรือชมหิ่งห้อยเป็นต้น ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว จะส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจมากขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อการขยายฐานนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเพิ่มมากขึ้น และกิจกรรมที่สำคัญ อีกประการหนึ่งต่อการคงไว้ซึ่งความยั่งยืนของเอกลักษณ์อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ในด้านต่าง ๆ คือ การพัฒนาจิตสำนึกในการท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกอย่าง ผู้ดูแลประชาชนในท้องถิ่น นักท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ เป็นต้น

การพัฒนาอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แสดงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของสถานที่ ต้องมีระบบจัดการที่ดี ที่สามารถคงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นธรรมชาติและทั้งที่มนุษย์สร้างขึ้น ให้มีความดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ธุรกิจท่องเที่ยวต้องมีการปรับปรุงคุณภาพเพื่อให้มีผลกำไรอย่างเป็นธรรม และชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเหมาะสม ซึ่งการดำเนินการพัฒนานี้จะบรรลุเป้าหมายหรือไม่นั้น ประชาชนในชุมชน องค์กรท้องถิ่น และภาครัฐต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพื่อความยั่งยืนของ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคตสืบไป

3.2 ด้านการออกแบบเนื้อหาด้วยภาษาอังกฤษสำหรับเอกลักษณ์ของ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีความเป็นธรรมชาติอย่างมั่นคงตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันและมีบรรยากาศเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ แต่การขาดข้อมูลความรู้เนื้อหาสาระที่สำคัญต่อการสื่อความหมายในภาษาสากล คือ ภาษาอังกฤษแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติแล้วย่อมส่งผลต่อการเพิ่มปริมาณของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ต้องการให้มีมากขึ้นตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย การทำให้อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่นิยมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ต้องมีการใช้ภาษาที่สามารถสื่อความหมายของเอกลักษณ์ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติสนใจและอยากมาท่องเที่ยว ในปัจจุบันข้อมูลของ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จะรู้เฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย การสื่อความหมายส่วนใหญ่เน้นไปเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจสำหรับนักท่องเที่ยวคนไทยเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้มีผู้สนใจมาท่องเที่ยวเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น ซึ่งประเด็นปัญหาของการขาดสื่อความหมายทางภาษาต่างประเทศของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ส่งผลต่อปริมาณนักท่องเที่ยวจำนวนจำกัดนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัสเซลล์ สเตรฟ และโรบิน บุษเชล (2002) ที่ได้ศึกษาเรื่อง Interpretation in National Parks: Some Critical Question ที่พบว่าประเด็นการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นอุทยานแห่งชาติมีความสำคัญต่อการเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยว และพบว่าการสื่อความหมายที่ใช้ควรเป็นการเน้นการสื่อความหมายในเชิงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เน้นการให้ความรู้และข้อแนะนำในเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยววัน ๆ ความสำคัญของการออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษเพื่อสื่อความหมายเอกลักษณ์ของสถานตากอากาศบางปูในงานวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับวิจัยของ อภิวัน สายประดิษฐ์ และรัสเซลล์ สเตรฟ (2007) ที่ได้ศึกษาเรื่อง Crossing the cultural divide: Western visitors and interpretation at Ayuttaya World Heritage Site, Thailand ที่พบว่า คนไทยมักจะให้

ข้อมูลเฉพาะนักท่องเที่ยวคนไทย หรือคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานเท่านั้น ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารไม่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศเข้าใจ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังมีความคิดเห็นว่า การสื่อความหมายที่ดีควรจะสื่อถึงจุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้นให้ครบถ้วน ซึ่งผลวิจัยส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาครอบคลุม อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยการสำรวจ สังเกต สัมภาษณ์ หลังจากนั้นได้สื่อความหมายโดยออกแบบเนื้อหาตามเอกลักษณ์ของ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นภาษาสากล คือภาษาอังกฤษ การเปิดเผยถึงเอกลักษณ์ต่าง ๆ ที่แตกต่างกันในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามโดยอาศัยข้อมูล และข้อเท็จจริงเป็นพื้นฐาน ทำให้การสื่อความหมายครั้งนี้เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ผสมผสานกันหลายแขนงทั้งในเรื่องราวทางวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ ของป่าชายเลนที่มีหิ่งห้อย และต้นลำพู พร้อมทั้งเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ซึ่งผลวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตตา ปรีตถจริยา (2553) ที่ว่าการให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยว เป็นอย่างมาก

เนื่องด้วยการท่องเที่ยวเป็นหนทางหนึ่งในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การค้นพบ เอกลักษณ์ของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ในด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ แหล่งพักผ่อนหย่อนใจที่ ตลาดน้ำอัมพวายามเย็น การเรียนรู้ แหล่งที่มีหิ่งห้อยและต้นลำพูจำนวนมากในประเทศไทย และการที่ผู้วิจัยได้ออกแบบการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้นักท่องเที่ยวสามารถมีความรู้ ความเข้าใจ ในเอกลักษณ์ของของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ตามทฤษฎีสัญญาวิทยา โดยใช้ลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว ผสมผสานกับคุณลักษณะทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในการสร้างความหมาย เพื่อสื่อสารให้ผู้อ่านสารเข้าใจในสัญลักษณ์นั้น ๆ ย่อมส่งผลดีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ แต่อย่างไรก็ตาม อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ยังต้องมีการคงไว้ซึ่งกิจกรรมหลัก และพัฒนากิจกรรมใหม่ต่างๆ ที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ตลอดจนเป็นการสร้างโอกาสให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมกับนักท่องเที่ยว และผู้มาเยือนให้ได้มีประสบการณ์เรียนรู้ รับรู้เข้าใจในมรดก และวัฒนธรรมที่หลากหลายในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลให้อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามมีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น การสื่อความหมายที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นโดยใช้ภาษาอังกฤษนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมซึ่งกิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นการสื่อความหมายที่สามารถดำเนินการได้ต่อไป อาจเป็นการสื่อด้วยเสียงตามสาย เช่นเดียวกับการวิจัยของวิไลพร สาคริก (2545) ที่วิจัยเรื่องการสื่อความหมายและการรับรู้เอกลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนหัวหิน เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การสื่อความหมายเอกลักษณ์ของชุมชนหัวหินได้ใช้คำขวัญ สโลแกน ใช้นโยบายสร้างพระ

บรมราชานุสาวรีย์และอนุสรณ์สถาน การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและการจัดงานประเพณีต่าง ๆ เพื่อ
 คงไว้ซึ่งการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของหัวหิน และงานวิจัยของกิตดา ปรีตถจริยา (2553) เรื่องการ
 ออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของอำเภออัมพวาจังหวัด
 สมุทรสงครามโดยการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การสื่อความหมายเอกลักษณ์
 ของตลาดน้ำอัมพวา และอุทยานรัชกาลที่ 2 นอกจากนี้การสื่อความหมายเอกลักษณ์ของอำเภอ
 อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นภาษาอังกฤษ ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้คำนึงถึงวัฒนธรรมของ
 ชาวต่างชาติที่มีมุมมองบางอย่างแตกต่างจากคนไทย การสื่อความหมายจึงได้เน้นการเป็นแหล่ง
 ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลิซ่า คาซาวิ (2010) ซึ่งได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษา
 ประเด็นการสื่อความหมายแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นอุทยานแห่งชาติ พบว่า การสื่อความหมายควรเน้น
 ในเชิงอนุรักษ์ การให้ความรู้ การให้ข้อเสนอแนะในการท่องเที่ยวแหล่งนั้น ๆ และด้วยสภาพสังคมที่มี
 การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันที่มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่จำนวนมาก การออกแบบเนื้อหา
 ภาษาอังกฤษสำหรับเอกลักษณ์ของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อาจมีการปรับเปลี่ยนโดย
 อาจใช้เทคโนโลยีในการช่วยสื่อความหมาย เพื่อความสะดวกรวดเร็วและเข้าถึงนักท่องเที่ยวได้มาก
 ขึ้น โดยอาจอยู่ในรูปแบบการสื่อความหมายโดยการเขียนบันทึกข้อความ แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ
 ลงในสื่อเทคโนโลยีสาธารณะ แต่อย่างไรก็ตาม การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษตามเอกลักษณ์
 ของสถานที่ท่องเที่ยวในงานวิจัยนี้ ยังคงมีข้อดีในการคงไว้ซึ่งความเป็นภาษาอังกฤษที่ได้มาตรฐาน
 ไม่ก่อให้เกิดการสื่อความหมายและเข้าใจที่ผิดพลาดได้ ซึ่งนับเป็นจุดเด่นของการออกแบบเนื้อหา
 ภาษาอังกฤษในงานวิจัยนี้

4. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผลจากการวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอ ข้อเสนอแนะแก่อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ดังนี้

1. ควรสร้างเว็บไซต์สื่อภาษาอังกฤษเพิ่มประชาสัมพันธ์ของ อำเภอ อัมพวา จังหวัด
 สมุทรสงคราม ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติให้รู้จักและอยากมาท่องเที่ยวที่ อำเภอ อัมพวา จังหวัด
 สมุทรสงคราม
2. ควรใช้ภาษาสากลคือ ภาษาอังกฤษเป็นสื่ออธิบายความหมาย ข้อมูลที่มีเนื้อหา
 สำคัญให้ครบถ้วน เช่น คุณประโยชน์ และความสำคัญของพรรณพืชและสัตว์ต่างๆ ป้ายชื่อเป็น
 ภาษาอังกฤษกำกับไว้ที่ต้นไม้ทุกชนิด ระบุคุณลักษณะของต้นไม้เหล่านั้นๆ ป้ายอธิบายถึงความสำคัญใน
 ด้านประวัติศาสตร์ ป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ ในบริเวณอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นต้น
3. ควรให้ข้อมูลที่สื่อความหมายภาษาอังกฤษที่มีเนื้อหาสาระ และความรู้ข้อมูลเชิง
 วิชาการในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยอาจทำเป็นแผ่นป้าย แผ่นพับ สัญลักษณ์ที่สื่อ

ความหมายเป็นภาษาอังกฤษ แจกให้แก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ตั้งแต่เริ่มเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะได้เข้าใจข้อมูลต่างๆ นอกจากนี้แล้ว ควรสร้างการสื่อความหมายที่แสดงให้เห็นคุณค่าของ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามด้านประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมในวิถีชีวิตของคนไทย ที่สื่อความหมายเป็นภาษาอังกฤษ ให้แก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้เข้าใจใน อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามด้วยตนเอง

4 . ควรมีแผนที่สื่อชื่อสถานที่ต่างๆ ในแต่ละจุดใน อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสามารถเข้าใจสถานที่ตั้งแต่จุดด้วยตนเองได้และควรมีวิทยากรประจำที่ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่สามารถพูดสื่อภาษาอังกฤษได้ดี เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

5. ควรมีระบบการท่องเที่ยวแบบระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E- tourism) เพื่อให้ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้ค้นหาข้อมูลได้รวดเร็ว และควรมีแผนให้บริการสื่อประสมหลายรูปแบบ (Audio Visual Materials Service) สื่อด้านโสตทัศน (Audio Vision) เป็นโปรแกรม ที่สามารถแปลเป็นภาษาต่างประเทศได้หลายๆ ภาษา เพื่อให้ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ สามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้ เป็นโปรแกรมที่ใช้ชุดภาษาประกอบเสียง โดยมีรูปภาพตลาดน้ำอัมพวา อุทยานรัชกาลที่ 2 ปาชายเลน หรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องด้านประวัติศาสตร์ พรรณพืชและสัตว์ต่างๆ ซึ่งเป็น ข้อมูลที่สำคัญ และน่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

5. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. วิธีการวิจัยในงานวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ไปใช้กับ การวิจัยแหล่งการท่องเที่ยวแหล่งอื่นๆ หรือสถานที่อื่นๆ ที่มีประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี เพื่อแสวงหาเอกลักษณ์ มีวัฒนธรรมในท้องถิ่นเพื่อที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

2. งานวิจัยครั้งนี้สื่อภาษาที่ออกแบบเป็นภาษาอังกฤษควรมีการวิจัยที่ออกแบบสื่อที่เป็นภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาจีนกลาง ภาษาเกาหลี และภาษารัสเซีย เพื่อให้นักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ๆ ตามแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวของประเทศ

3. การวิจัยเพื่อพัฒนาการผลิตสื่อออกแบบเนื้อหาเป็นภาษาอังกฤษในรูปแบบบทสนทนา สำหรับมัคคุเทศก์ หรือ ผู้ทำงานใน อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อแนะนำสถานที่ การได้ตอบ แนะนำ อธิบายสถานที่ สื่อสารในเนื้อหาในแหล่งธรรมชาติ คำศัพท์ที่สำคัญๆ หรือ ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

4. งานวิจัยครั้งนี้คือภาษาที่ออกแบบเป็นภาษาอังกฤษควรมีการวิจัยที่ออกแบบสื่อที่เป็นซีดี ประกอบภาพในแหล่งท่องเที่ยวที่มีประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณีและ วัฒนธรรมในท้องถิ่นเพื่อแนะนำสถานที่ให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

บรรณานุกรม

- กฎบัตรอิโคโมส (2006). (2554). **ด้วยความสนับสนุนและกำกับดูแลของคณะกรรมการวิชาการระหว่างประเทศ ของอิโคโมสว่าด้วยการสื่อความหมายและการนำเสนอ.** สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม, 2554, จาก <http://www.thai-heritage-building.org/forums/index.php?action=dlattach;topic=362.0>
- กฎบัตรอิโคโมส. (2554). **การสื่อความหมาย.** สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม, 2554, จาก <http://www.icomosthai.org/THcharter/draft21.11.05.pdf>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). **สถิติการท่องเที่ยว.** สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม, 2554, จาก <http://www.mots.go.th/main.php?filename=index>
- กระทรวงท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2554). **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศโครงการ YCT.** สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม, 2552, จาก <http://www.welcomethai.net/thai/traveltips.asp?od=7>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กองวางแผนโครงการ. (2549). **นโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.** กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2548). **นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์,** กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2554). **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.** สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม, 2554, จาก <http://www.thai.tourismthailand.org/>
- กิตติ อริยานันท์. (2552). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน กรณีศึกษาอุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธรตำบลชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล
- โครงการYCTการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2554). **รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ.** สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์, 2554, จาก <http://www.welcomethai.net/thai/traveltips.asp?id=7>
- จุฑามาศ ไชยศร. (2545). **การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน.** กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จุฬาวดี จันทร์เทวาลิขิต. (2547). **การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนเกาะช้าง:**

- กรณีศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ หมู่ 2 บ้านสลักเพชร กิ่งอำเภอเกาะช้างใต้ จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2542). การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชนัญ วงษ์วิภาคและคณะ. (2554). การจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน(พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ช่อแพรว ทินพรวรรณ. (2544). สภาพเศรษฐกิจ-สังคมของนักท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2550). วิถีไทย: การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์ พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชูสิทธิ์ ชูชาติ และคณะ. (2544). โครงการวิจัย รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขตลุ่มแม่น้ำวาง. เชียงใหม่: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, สำนักงานภาค.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2553). สถิติวิทยา, โครงสร้างนิยม, หลังโครงสร้างนิยมกับการศึกษารัฐศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: วิชาษา.
- ฐิติวัฒน์ นวลละออง. (2550). การวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าคลอก อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. รายงานการศึกษาดูงานศึกษาระดับปริญญาตรีประสานศาสตร์มหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- แนวคิดสถิติวิทยา. (2552). สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม, 2552, จาก <http://www.semeion.multiply.com/journal/item/5>
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2550). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน(2542). (2554).ท่องเที่ยว.สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม, 2554, จาก <http://www.rirs3.royin.go.th/word1/word-1-a0.asp>
- พะยอม ธรรมบุตร. (2549). เอกสารประกอบการเรียนการสอนเรื่อง การวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพโรจน์ วิไลนุช. (2542). สื่อโฆษณาขายบริการทางเพศต่อการสร้างความหมายและกำหนด

- เอกลักษณ์ให้กับประเทศไทยของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษ.** วิทยานิพนธ์
ปริญญาวารสารศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2550). **คู่มือ
พัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: คณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์.
- ภัทรพงศ์ คงวิจิตร. (2543). **พื้นที่และความหมายของการท่องเที่ยวในเมืองหลวงพระบาง.**
วิทยานิพนธ์หลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาบัณฑิต (มานุษยวิทยา)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มิศรา สามารถ. (2543). **รายงานผลการศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นใน
การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.** กรุงเทพมหานคร: สถาบันดำรงราชานุ
ภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- ยุวดี นีรัตน์ตระกูล. (2548, กรกฎาคม-กันยายน). “Eco-Tourisms: การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์”. **จุล
สารการท่องเที่ยว,** (20), 52-55.
- ยุวดี นีรัตน์ตระกูล. (2549, มกราคม – มีนาคม). “ทิศทางกรวิจัยด้านการท่องเที่ยวในประเทศไทย.” **จุลสารการท่องเที่ยว.** (21), 24.
- ราชกิจจานุเบกษา(2549). (2011). **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเสริมสร้าง
เอกลักษณ์ของชาติ พ.ศ.2549.** สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม, 2554, จาก [http:// www.
library.coj.go.th/info/data/AC117-01-001.pdf](http://www.library.coj.go.th/info/data/AC117-01-001.pdf)
- จำไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2549). **เอกสารเผยแพร่เรื่อง รูปแบบการท่องเที่ยวในศตวรรษที่ 21
กองส่งเสริมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.** กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- จำไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2549). **เอกสารบทความเรื่อง หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
กรุงเทพมหานคร: กองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.**
- ลักขณา ก่อวานิชกุล. (2548). **การสื่อความหมายของ “ชาเขียว” ในสังคมไทยและสังคม
ญี่ปุ่นปัจจุบัน.** หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรัญญา เวียงอำพล. (2546). **การจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม) สำนักพัฒนาบัณฑิตศึกษา.
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- แผนที่จังหวัดสมุทรสงคราม. (2554).เมื่อ 16 สิงหาคม, 2554, จาก [http:// www. folktravel. com/wp-content/uploads/2009/03/samutsongkram-map.gif](http://www.folktravel.com/wp-content/uploads/2009/03/samutsongkram-map.gif)
- แผนที่ตลาดน้ำอัมพวา. (2554).เมื่อ 26 สิงหาคม, 2554, จาก [http:// www. .muslimthai.com/ main/images/koyah/2009/10/_1_~1.jpg](http://www.muslimthai.com/main/images/koyah/2009/10/_1_~1.jpg)
- วิชัย เทียนน้อย. (2550). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วินิจ วีรยางกูร. (2550). การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.พ.).
- วิไลพร สาคริก. (2545). การสื่อความหมายและการรับรู้เอกลักษณ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนหัวหิน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวาทวิทยา ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดงผล คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิรลา สอนศรี. (2541). การศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ปีท่องเที่ยวไทยของจังหวัดเชียงใหม่ การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ การมีส่วนร่วมสนับสนุนการท่องเที่ยวในปีท่องเที่ยวไทยของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริมา อยู่เวียง. (2541). การสื่อสารความเป็นไทยในภาพยนตร์โฆษณาเพื่อประชาสัมพันธ์สำหรับต่างประเทศของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2542). “รายงานผลการดำเนินงานขั้นสุดท้าย”. การดำเนินงานการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2554). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. สืบค้นเมื่อ 16 ตุลาคม, 2554, จาก [http:// www. http://kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK27/ chapter3/t27-3-11.htm](http://www.kanchanapisek.or.th/kp6/BOOK27/chapter3/t27-3-11.htm)
- สถิตินักท่องเที่ยว. (2554). สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม, 2554, จาก [http:// www.tat.or.th](http://www.tat.or.th)
- สมชัย เบญจเชย. (2549). เอกสารประกอบการบรรยาย หลักสูตร “การบริหารจัดการป่าชุมชนและการพัฒนาอาชีพด้านป่าไม้”. กลุ่มงานวิชาการ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 (เชียงใหม่) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (พฤศจิกายน 2549).

- สมพุทธิ ภูระเจณ. (2549). “ท้องถิ่นชนบทไทยกับการท่องเที่ยว”. รายงานการสัมมนาแนวทางการลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน. สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- สรณีย์ วงศ์เปี้ยศักดิ์. (2544). รายงานการวิจัยเรื่องวาทกรรมสื่อโฆษณาการท่องเที่ยว: ภาพตัวแทน ตัวตน และความเป็นไทย. ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (พฤษภาคม 2544).
- สารัฐ รัตน์ะ. (2541). “เทคนิคการให้บริการข้อมูลเชิงสื่อความหมายธรรมชาติ”. รายงานการฝึกอบรมหลักสูตรการให้บริการด้านการท่องเที่ยว สำหรับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ. ส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเล สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ, กรมป่าไม้.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. (ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัตรา วิชยประเสริฐกุล. (2550). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์, ผ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สุรเชษฐ ชาญฐมาส. (2541). วิสัยทัศน์การจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ. รายงานการฝึกอบรมหลักสูตรการให้บริการด้านการท่องเที่ยวสำหรับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: ส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเล สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้.
- สุรีย์ บุญญานพวงศ์. (2539). ผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว: ศึกษากรณีจังหวัดแม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน. (2554). สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน, 2554, จาก [http:// www.marinepcd.org/document/publication/17_19_resource_handbook/12-ddress.pdf](http://www.marinepcd.org/document/publication/17_19_resource_handbook/12-ddress.pdf)
- อารยา ศานติสวร , ดร.สุภาพร แก้วกอดีวโพรจน์ และ ดร.ศราวุธ เปรมใจ. (2554). การพัฒนาศักยภาพที่พักแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบทเพื่อส่งเสริมชุมชนท่องเที่ยวยั่งยืน กรณีศึกษาอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน, 2554, จาก [http:// www.http://www.rdi.ku.ac.th/kasetresearch53/group06/Araya/index_04.html](http://www.http://www.rdi.ku.ac.th/kasetresearch53/group06/Araya/index_04.html)
- อนูชา เล็กสกุลดี. (2549). แนวความคิดนโยบายและแผนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ECOTOURISM) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- อรุณี ปัญญามูลวงษา. (2542). ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการใช้บริการที่พักตาก

อากาศในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อุไรวรรณ เปี่ยมนิเวศน์. (2544). การจัดการด้านการสื่อความหมายและสิ่งอำนวยความสะดวก
 สะดวกของผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร: กรณีศึกษา อำเภอบ้านแพ้ว
 จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนา
 สังคม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ. (2554). สืบค้นเมื่อ 16 กรกฎาคม, 2554, จาก [http://www.
 manager.co.th/Science/ViewNews.aspx?NewsID=9520000056659](http://www.manager.co.th/Science/ViewNews.aspx?NewsID=9520000056659)

หิ้งห้อย. (2554). สืบค้นเมื่อ 16 กรกฎาคม, 2554, จาก <http://www.th.wikipedia.or>

หิ้งห้อย. (2554). สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม, 2554, จาก [http:// www.bansuanrak.com](http://www.bansuanrak.com)

หิ้งห้อย. (2554). สืบค้นเมื่อ 19 กรกฎาคม, 2554, จาก [http://www.manager.co.th/
 Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9510000098917](http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9510000098917)

Aphivan, S., & Staiff, R. (2007). "Crossing the Cultural Divide: Western Visitors and Interpretation at Ayutthaya World Heritage Site, Thailand." *Journal of Heritage Tourism.* (2), 3.

Boo, E. (2011). *Planning for ecotourism*. Retrieved March 20, 2011, from http://www.en.wikipedia.org/wiki/Boo_Elisabeth

Butler, R., & Douglas, P. (2007). *Change in tourism: people, places, process* (2nd ed.). London and New York: Routledge.

Ceballos, L. (2011). *Ecotourism*. Retrieved March 20, 2011, from [http://www.en.
 wikipedia.org/wiki/Ceballos_Lascuain](http://www.en.wikipedia.org/wiki/Ceballos_Lascuain)

Charles, P. (2011). *Semiotics*. Retrieved y May10, 2011, from [http://www.en.
 wikipedia.org/wiki/Semiotics](http://www.en.wikipedia.org/wiki/Semiotics)

Daniel, S. (2011). *Semiotics*. Retrieved September 10, 2011, from [http://www.en.
 wikipedia.org/wiki/Daniel_Chandel](http://www.en.wikipedia.org/wiki/Daniel_Chandel)

Downling, S. (2009). *Ecotourism*. Retrieved March 22, 2011, from [http://www.en.
 wikipedia.org/wiki/Downling_Sallyanne](http://www.en.wikipedia.org/wiki/Downling_Sallyanne)

Ferdinand, S. (2011). *Semiology*. Retrieved August 12, 2011, from [http://www.en.
 wikipedia.org/wiki/Ferdinand_de_Sallyanne](http://www.en.wikipedia.org/wiki/Ferdinand_de_Sallyanne)

Gee, Y., James, C., Deriter, J., & Choy, L. (2007). **Travel industry** (2nd ed.). New York: John Wiley & Sons.

Goeldner, R., & Ritchie, J. (2008). **Tourism: principle, practice, philosophies** (11th ed.). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.

Hall, S. (2009). **Representation: Cultural representations and signifying practices** (11th ed.). London: Sage.

Holstein, J. A. & Gubrium, J.F. (1997). **Active interview**. Thousand Oaks, CA: Sage.

Joseph, A. (2011). **Sustainable tourism** Retrieved July 20, 2011, from <http://www.knol.google.com/k/joseph-ascanio/sustainable-tourism/1vdee7e42g8ye/2#>

Joseph, D. (2009). **Effect sustainable tourism** (3rd ed.). London: Rutledge.

ICOMOS Charter for the interpretation and presentation of cultural heritage sites.

(2011). Retrieved March 20, 2011, from <http://www.icomos.org>

Lisa, K. (2011). **Ecotourism**. Retrieved June 20, 2011, from <http://www.naturevacations.com/blog/costa-rica-eco-travel/>

Mc Intosh, R., Goeldner, C. R., & Ritchie, B. (2007). **Tourism : principles, practice and philosophies** (7th ed) . New York: John Wiley & Sons.

Roland, B. (2011). **Interpretation**. Retrieved July 2, 2011, from http://www.en.wikipedia.org/wiki/Roland_Barthes

Roland, B. (1967). **Element of semiology**. London: Jonathan Cape.

Roland, B. (1987). **Mythologies**: New York: Hill & Wang.

Sharpe, G. (2007). **Interpreting the environment** (5th ed.). New York: John Wiley & Sons.

Shirley, E. (1992). **Beyond the green horizon, principles for sustainable tourism**. Surrey: World Wide Fund for Nature (WWF).

Staiff, R. (2007). **The present/future directions of heritage interpretation:**

Where is interpretation for the visitor going? Paper presented at the ICOMOS Thailand international symposium on heritage interpretation at Chulalongkorn University.

The Ecotourism Society. (2011). Retrieved March 20, 2011, from <http://www.>

ecotourism.org

The Life Cycle of Firefly. (2011). Retrieved March 29, 2011, from <http://www.fireflypark.com/firefly.htm>

Thailand Travel Trip: Thailand Travel Information and Map Guide. (2011). Retrieved August 22, 2011, from <http://www.thailandtraveltrip.blogspot.com/2007/08/ampawa-floating-market-at-evenings.html>

Tillden, F. (2011). **Interpretation.** Retrieved April 2, 2011, from http://www.en.wikipedia.org/wiki/Tilden_Ferdenansis

William, T. (2011). **Tourism.** Retrieved September 4, 2011, from <http://www.ebookmall.com/title/global-tourism-f-theobald-ebooks.htm>

Wikipedia. (2011). **Sustainable tourism.** Retrieved October 4, 2011, from http://www.en.wikipedia.org/wiki/Sustainable_tourism

ภาคผนวก(ก)

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ในอำเภอ
อัมพวา จังหวัด สมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบ

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. ชื่อ..... นามสกุล.....
2. เพศ..... อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา.....สถานภาพ สมรส / โสด
4. ตำแหน่ง.....
5. ระยะเวลาในการทำงานในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
.....ปี

ตอนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์

1. ประวัติอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นมาอย่างไร?
2. เอกลักษณ์อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามของในทัศนะของท่านเป็นอย่างไร?
อะไรบ้าง?
3. สิ่งที่ท่านต้องการจะสื่อความหมายของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามสำหรับ
นักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง?
4. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรู้จักอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในประเด็นใดบ้าง?
5. ท่านช่วยการสงวนรักษาสถานที่อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามสำหรับการ
ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างไร
6. มีกฎระเบียบอะไรบ้าง ที่เกี่ยวข้องการเยี่ยมชมเพื่อให้การดำเนินการสถานที่อำเภอ

อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นไปอย่างไรบ้าง

7. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค หรืออันมีผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามอย่างไรบ้าง?
 8. ท่านมีข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามอย่างไรบ้าง?
 9. ท่านมีความคิดเห็นต่อสถานที่ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในภาพรวมอย่างไรบ้าง
-

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ในอำเภอ
อัมพวา จังหวัด สมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แบบสัมภาษณ์สำหรับ **กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ** มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับสถานตากอากาศบางปูโดยการศึกษาเนื้อหาและนำเนื้อหาไปออกแบบเนื้อหาสื่อภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายของอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีรายละเอียดดังนี้

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. Name..... Surname.....
2. Sex..... Age.....years
3. Education..... Marital Status
4. Country..... Continent.....
5. How often do you visit at Amphawa Amphur in Samut Songkram province?

ตอนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์

1. How do you know Amphawa District, Samut Songkram province?
2. What is the identity of Amphawa Amphur in Samut Songkram province according to your own idea? Please give samples.
3. What do you want to communicate to the others about Amphawa Amphur in Samut Songkram province?
4. In what matters do foreign tourists recognize at Amphawa Amphur in Samut Songkram province?
5. How can you help preserving Amphawa Amphur in Samut Songkram province for sustainable tourism?

6. What are your suggestions to promote tourism at this tourist attraction?
7. What are the problems that affect foreign tourists at Amphawa Amphur in Samut Songkram province?
8. How do you keep Amphawa Amphur in Samut Songkram province for sustainable tourism?
9. What are big images of Amphawa Amphur in Samut Songkram province according your ideas?

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ในอำเภอ
อัมพวา จังหวัด สมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มมัคคุเทศก์

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. ชื่อ..... นามสกุล.....
2. เพศ..... อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา..... สถานภาพ สมรส / โสด
4. ระยะเวลาการทำงานเป็นมัคคุเทศก์.....ปี
5. จำนวนครั้งที่พำนักท่องเที่ยวมาเที่ยวอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
.....ครั้ง

ตอนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์

1. เหตุผลใดที่ท่านพำนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาเที่ยวอำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม
2. เอกลักษณ์ของอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในทัศนะของท่านเป็นอย่างไร? มี
อะไรบ้าง
3. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อความหมายในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
อย่างไร
4. ท่านต้องการจะสื่อในเรื่องใดบ้างเกี่ยวกับอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
ต่อนักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นอย่างไรและ อะไรบ้าง
5. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรู้จักอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในประเด็นใดบ้าง

6. ท่านจะช่วยสงวนและส่งเสริมอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างไร
 7. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค หรืออันมีผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามอย่างไรบ้าง
 8. ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามอย่างไรบ้าง
 9. ท่านมีความคิดเห็นต่อสถานที่ต่างๆในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในภาพรวมอย่างไรบ้าง
-

แบบสังเกตเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ในอำเภอ
อัมพวา จังหวัด สมุทรสงครามเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

คำชี้แจง : แบบสังเกตเพื่อการวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลนำมาประกอบในการวิเคราะห์
เนื้อหาอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีรายละเอียดดังนี้

วัน/เดือน/ปีที่สังเกต.....

1. ลักษณะและเนื้อหาในป้ายที่ใช้สื่อความหมายของ อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

.....
.....

2. สภาพแวดล้อมบรรยากาศบริเวณอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ตลาดน้ำอัมพวา

.....
.....

อุทยานรัชกาลที่ 2.....

.....
.....

หิ้งห้อย.....

.....
.....

3. สังเกตพฤติกรรมการทำงานที่เกี่ยวข้องของชาวต่างประเทศในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

.....

.....

.....

.....

4. มีกฎระเบียบอะไรบ้าง ที่เกี่ยวข้องกับการเยี่ยมชมเพื่อให้การดำเนินการสถานที่อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นไปอย่างราบรื่น

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก (ข)

สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ จำนวน 3 คน

กลุ่มผู้ดูแลคนที่ 1

แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ดูแล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. ชื่อ พ.อ.อ. ศุภันธุ์ สิริธนาณรงค์
2. เพศ ชาย อายุ 29 ปี
3. ระดับการศึกษาปริญญาโท
4. ตำแหน่ง เจ้าพนักงานธุรการ
5. ระยะเวลาในการทำงาน 2 ปี

ตอนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์

1. จังหวัดสมุทรสงครามมีประวัติความเป็นมาอย่างไร
2. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวประเภทใดที่มีความสำคัญในจังหวัดสมุทรสงคราม

จริงๆแล้วจังหวัดสมุทรสงครามมีหมดทุกประเภทแต่ที่สำคัญ จะเป็นประเภทโบราณวัตถุ เพราะคนจะมาไหว้พระ เชียงนิเวศก็ใช่ จริงๆมันได้หมดไม่ว่าจะเป็นทางล่องเรือไหว้พระ

3. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในประเด็นใดบ้าง

โบราณสถาน อนุรักษ์เชิงนิเวศน์ เช่น หิ่งห้อย ป่าโกงกาง ดอนหอยหลอด ลิงแสม การอนุรักษ์เชิงวัฒนธรรม เป็นการดึงวัฒนธรรมเก่าๆออกมา

4. ท่านมีความคิดเห็นต่อสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในภาพรวมเป็นอย่างไรบ้าง และ อะไรบ้าง

ทุกวันนี้มีการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวขึ้นในแง่ของเชิงอนุรักษ์ ในแง่ของปรับทัศนียภาพให้ดูประยุคต์เป็นร่วมสมัยระหว่างอดีตกับปัจจุบัน อย่างเช่นโครงการที่ท่านนายกเทศมนตรีทำการทำเป็น การทาสีตัวโรงเรียนโรงอาคารให้เป็นเฉดเชิงประวัติศาสตร์ เช่น รัชกาลที่ 2 ทรงประสูติ ที่นี้และท่านเกิดวันพุธ ทางเราก็เลยใช้โทนสีเขียวให้ถึงกับวันพระราชสมภพของพระองค์ท่าน เฉดสีต่อไปก็จะ เป็นสีที่มองถึงความเก่าและความคลาสสิกก็คือสีน้ำตาลอ่อนๆ นี่คือโครงการร่วมระหว่างทีโอเอ และเทศบาลอัมพวาซึ่งตรงนี้เทศบาลอัมพวาไม่เสี่ยงงบประมาณแต่ขอความร่วมมือจากทีโอเอ เมื่อ วันที่สมเด็จพระเทพฯมางานวันคล้ายวันพระราชสมภพของรัชกาลที่ 2 สมเด็จพระท่านก็ทรง ทอดพระเนตรดูโครงการ ความประทับใจของนักท่องเที่ยวคือไม่ใช่อะไรเก่าๆอย่างเดียวแต่เราเอา สิ่งใหม่ๆมาร่วมสมัย ถ้าถามว่าตัวเก่าๆจริงๆอยู่ในตลาดข้างใน

5. เอกลักษณะของสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ในทัศนะของ ท่านเป็นอย่างไร

เป็นการร่วมสมัยระหว่างอดีตกับปัจจุบันแต่เราก็พยายามดึงอดีตออกมาอย่างเช่นการค้าขาย ทางเรือแต่ไม่จำเป็นว่าต้องดึงของที่ค้าขายในอดีตมาขาย ปัจจุบันนี้ถามว่าบางที่มันทำไม่ได้ แต่ อย่างเช่นกัวยเดี่ยวเราก็ยังพออนุรักษ์ได้ให้ไปขายในเรือ ผลไม้ แต่อย่างพวกกุ้งเผาหอยเผาในเรือ ไม่มีขายเราก็ประยุกต์จากบกมาลงเรือซะ ประยุกต์ความร่วมมือระหว่างอดีตกับปัจจุบัน ซึ่ง อดีตเนี่ยมีอะไรบ้างรู้ไหม มะพร้าว ส้มโอ ผลไม้พายเรือขายกัน หอยแมลงภู่นึ่ง ปลาทุ ข่ายใน เรือ

6. สิ่งที่ท่านต้องการจะสื่อความหมายของสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัด สมุทรสงครามสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง

คำว่าอัมพวาเนี่ย ความหมายเดิมตามพจนานุกรมหมายความว่าป่ามะม่วง สวนมะม่วง ซึ่ง เทศบาลเองเราก็ใช้เครื่องหมายตราของเทศบาลเนี่ยเป็นรูปช้างเผือกอยู่ในสวนมะม่วง ซึ่ง หมายความว่า เป็นเอกลักษณ์สำคัญ ช้างเราก็รู้อยู่แล้วว่าเป็นสัตว์สำคัญประจำชาติของเรา

ข้างเผือก อยู่ในสวนมะม่วง ดินแดนข้างเผือกในสวนมะม่วงก็คือดินแดนในอัมพวา จะสื่อคือถ้ามาอัมพวาแล้วจะมีเรือ จะเห็นเรือแต่ถ้าเราจะระบุไม่ให้เหมือนที่อื่นเราก็ระบุไปว่าเป็นตลาดยามเย็น ก็เริ่มตั้งแต่บ่ายสาม เหตุเพราะว่าเราไม่ชอบไปทับตลาดน้ำดำเนินสะดวก ตลาดร้อยปี ซึ่งเค้าก็จะมีช่วงเช้า ซึ่งแบบนี้คนตื่นสายก็มาได้ แล้วก็มิโฮมสเตย์ให้เราพัก เราจะสื่อถึงความ เป็นกันเอง อย่างเช่นบ้านโฮมสเตย์บางที่เป็นสวน เราก็สื่อถึงความเป็นธรรมชาติ เราก็ต้อนรับนักท่องเที่ยวเหมือนให้อยู่บ้านตัวเองไม่มีกฎระเบียบเหมือนโรงแรม การที่เราทำตลาดขึ้นมาให้เป็นการอนุรักษ์ ต้องการดึงคนท้องถิ่นกลับมาให้มาอยู่บ้านเกิด แต่พอมีโครงการตลาดน้ำเกิดขึ้น ก็ดึงคนกลับมาสู่ท้องถิ่นตามนโยบายของในหลวง

7. ท่านช่วยการสงวนรักษาสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม สำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติได้อย่างไร

ที่ก็จะดูเรื่องของ ตัวของโครงการเทศบาลก็มีตั้งขยะตั้งอยู่แล้ว แต่ร่วมกันเก็บขยะ มีการจัดการด้านความสะอาดที่ดี ในแม่น้ำก็ไม่มีขยะ ประชาสัมพันธ์ห้ามทิ้งขยะลงแม่น้ำ หน่วยงานที่นี้ก็ดูแลอยู่แล้ว จุดถึงขยะในการบริการนักท่องเที่ยว

8. มีกฎระเบียบอะไรบ้าง ที่เกี่ยวข้องกับการเยี่ยมชมเพื่อให้การดำเนินการสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นไปอย่างราบรื่น

เรามีกฎระเบียบว่าถ้าทิ้งขยะลงแม่น้ำ ก็โดนปรับ ร้านค้าแต่ละร้านค้ามีการจัดการขยะอย่างดี มีการจัดระเบียบร้านค้าแผงลอย แล้วก็มีการจัดโซน โซนไหนที่เป็นโซนอนุรักษ์ โซนที่เป็นด้านมูลนิธิพัฒนา ก็จะอนุรักษ์สิ่งเก่าๆมีดนตรีไทยให้ศึกษา บางโซนก็จะมีการแสดงย้อนยุค เช่น ครูเอื้อ สุนทรสนาน

กลุ่มผู้ดูแลคนที่ 2

แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ดูแลในอำเภออัมพวา สมุทรสงคราม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. ชื่อ น.ส. พรรณี นาคะวะรัง
2. เพศ หญิง อายุ 32 ปี
3. ระดับการศึกษา ปริญญาโท
4. ตำแหน่ง -
5. ระยะเวลาในการทำงาน - ปี

ตอนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์

1. จังหวัดสมุทรสงครามมีประวัติความเป็นมาอย่างไร

เป็นสถานที่ประสูติของรัชกาลที่ 2

2. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวประเภทใดที่มีความสำคัญในจังหวัดสมุทรสงคราม

ตลาดน้ำอัมพวา

3. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในประเด็นใดบ้าง

เป็นตลาดน้ำ และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เก่าแก่ของจังหวัดสมุทรสงครามจึงทำให้เป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว

4. ท่านมีความคิดเห็นต่อสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามในภาพรวมเป็นอย่างไรบ้าง และ อะไรบ้าง

เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ มีการพายเรือแบบเก่าๆมีของขายแบบสมัยก่อน

5. เกร็ดลักษณะของสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ในทัศนะของท่านเป็นอย่างไร

เป็นตลาดน้ำในเชิงโบราณ มีการอนุรักษ์สิ่งของเก่าๆเอาไว้

6. สิ่งที่ท่านต้องการจะสื่อความหมายของสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง

จะแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญและเป็นเอกลักษณ์ของอัมพวาให้นักท่องเที่ยว

7. ท่านช่วยการสงวนรักษาสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติได้อย่างไร

พี่ก็จะดูเรื่องขยะ ตัวของโครงการเทศบาลก็มีถังขยะตั้งอยู่แล้ว แคร่วมกันเก็บขยะ มีการจัดการด้านความสะอาดที่ดี ในแม่น้ำก็ไม่มีขยะ ประชาสัมพันธ์ห้ามทิ้งขยะลงแม่น้ำ หน่วยงานที่นี่ก็ดูแลอยู่แล้ว จุดถังขยะในการบริการนักท่องเที่ยว

8. มีกฎระเบียบอะไรบ้าง ที่เกี่ยวข้องกับการเยี่ยมชมเพื่อให้การดำเนินการสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นไปอย่างราบรื่น

เวลาไปเที่ยวก็จะแนะนำให้นักท่องเที่ยวรู้จักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่ควรจะทำขยะหรือสิ่งของต่างๆตามสถานที่ท่องเที่ยว

กลุ่มผู้ดูแลคนที่ 3

แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. ชื่อ นางสาว รุจิรา สีมาเสริมสุขกุล
2. เพศ หญิง อายุ 34 ปี
3. ระดับการศึกษาปริญญาตรี
4. ตำแหน่ง ผจข. ธุรการ
5. ระยะเวลาในการทำงาน 10 ปี

ตอนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์

1. จังหวัดสมุทรสงครามมีประวัติความเป็นมาอย่างไร
เป็นจังหวัดที่มีราชานุกุลรัชกาลที่ 2
2. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวประเภทใดที่มีความสำคัญในจังหวัดสมุทรสงคราม
ประเภทธรรมชาติ
3. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
ในประเด็นใดบ้าง
เป็นสถานที่ที่น่าท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เช่น วัดบางกุ้ง ในอดีตก็เคยเป็นที่ตั้งค่ายของพระเจ้าตากสิน มีท่าสวยต่างๆที่เป็นรูปปั้นอยู่ในวัด
4. ท่านมีความคิดเห็นต่อสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามใน
ภาพรวมเป็นอย่างไรบ้าง และ อะไรบ้าง
เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ยังคงความเป็นธรรมชาติอย่างสมบูรณ์ น้ำใสสะอาด
5. เกลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ในทัศนะ
ของท่านเป็นอย่างไร
เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ยังคงความเก่าไว้ไม่ว่าจะเป็นบ้านเรือนต่างๆ การขายของตามตลาดน้ำ คือ
ยังคงความเก่าเอาไว้เป็นอย่างดี

6. สิ่งที่ท่านต้องการจะสื่อความหมายของสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง
 ต้องการสื่อให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศรู้จักอัมพวามากขึ้นทางด้านประวัติศาสตร์นอกจากการนั่งเรือชมหิ่งห้อยและตลาดน้ำยามเย็น
7. ท่านช่วยการสงวนรักษาสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติได้อย่างไร
 ปลูกต้นไม้ ไม่ตัดต้นไม้ ทิ้งขยะให้เป็นที่
8. มีกฎระเบียบอะไรบ้าง ที่เกี่ยวข้องกับการเยี่ยมชมเพื่อให้การดำเนินการสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นไปอย่างราบรื่น
 คงจะเป็นเรื่องการทิ้งขยะค่ะ เพราะทางเทศบาลเมืองอัมพวาค่อนข้างจะเข้มงวด

กลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวน 20 คน

1. Mr. Min Thein Yyai เพศ ชาย อายุ 30 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ พม่าจำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 3 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2554

- รู้จักอัมพวา จาก Magazine ตอนที่มาประเทศไทยครั้งแรกหยิบเอาหนังสือท่องเที่ยวขึ้นมาอ่านแล้วบังเอิญเห็นว่าสวยดีก็เลยหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตแล้วก็มาเที่ยวที่นี้
- จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ เพราะมองไปทางไหนก็เห็นแต่ตลาดน้ำ เคยไปเที่ยวที่ดำเนินสะดวกมาแล้ว อันนั้นผมไปมาตอนเช้า ส่วนที่นี้เป็นตลาดตอนเย็นก็เลยแปลกไปอีกแบบหนึ่ง
- โปรโมท คือ อาจจะกลับไปบอกกล่าวกับเพื่อนที่ทำงานด้วยกันว่าที่นี่เป็นอย่างไร มีตลาดน้ำตอนเย็น มีตลาดร่มหุบด้วย
- ภาพรวมของอัมพวา ผมคิดว่าอัมพวาเป็นสิ่งที่ดีและวิเศษมาก ไม่ว่าจะมองไปทางไหนผมก็เห็นแต่บ้านเรือนสมัยก่อนเห็นแต่วิถีชีวิตคนไทยในอดีตแบบที่ประเทศของผมไม่มี

2. Mr. Dan Hangreaves เพศ ชาย อายุ 23 ปีการศึกษาปริญญาตรี ประเทศ ออสเตรเลียจำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 1 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2554

- รู้จักอัมพวาจาก เพื่อนที่เคยมาเที่ยวประเทศไทยก่อนหน้านี้แล้วบังเอิญอยากมาเที่ยวก็เปิดหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตดูอีกที
- จุดเด่นของอัมพวา คือ ผมคิดว่าจุดเด่นของอัมพวาน่าจะเป็นแม่น้ำกับตลาดน้ำและบ้านสไตล์เก่า และอาหารไทยที่แสนอร่อย อยากบอกว่าผมเริ่มติดใจที่นี่แล้ว เพราะมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายไม่วุ่นวายเหมือนประเทศของผมเอง
- โปรโมท คือ Advertise in person in popular tourist area's in bungalow
- ภาพรวมของอัมพวา ในความคิดของผมอัมพวาเป็นอะไรที่วิเศษมากไม่มีชยะเน่าเหม็น มีการจัดระเบียบหลายอย่างเรียบร้อย มันวิเศษมากเท่าที่เคยเจอมา

3. Mr. Bill Booth เพศ ชาย อายุ 28 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ US จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 1 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2554

- รู้จักอัมพวาจาก เพื่อน
- จุดเด่นของอัมพวา lots of tourists
- โปรโมท คือ ผมไม่รู้
- ภาพรวมของอัมพวา good views

4. Mr. Steph Ustine เพศ หญิง อายุ 53 ปี การศึกษาปริญญาโท ประเทศ Canada จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 2 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2554

- รู้จักอัมพวาจาก Brochur
- จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ
- โปรโมท คือ อยากให้โปรโมทที่สนามบิน
- ภาพรวมของอัมพวา เป็นอะไรที่วิเศษมาก

5. Mr. Bob Bellows เพศ ชาย การศึกษาปริญญาตรี อายุ 64 ปี ประเทศ Canada จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 1 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2554

รู้จักอัมพวาจาก Brochur

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดเก่า และ ผู้คนที่อาศัยอยู่

โปรโมท คือ มีโบซัวร์ที่สนามบินและสายการบิน

ภาพรวมของอัมพวา คือ สวย

6. Mr. Peter Brown เพศ ชาย อายุ 35 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ England จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 1 ครั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก Internet

จุดเด่นของอัมพวา คือ เรียบง่าย สงบ ร่มเย็น

โปรโมท คือ ส่งรูปลงอินเทอร์เน็ตและให้ข้อมูล

ภาพรวมของอัมพวา คือ สวย

7. Mrs. Elisa Sincere เพศ หญิง อายุ 45 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ Russia จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 2 ครั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2554

รู้จักอัมพวาจาก Magazine

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ

โปรโมท คือ ถ่ายรูปแล้วโพสต์ลงใน Website เพื่อให้เห็นถึงบรรยากาศของอัมพวา

ภาพรวมของอัมพวา คือ สงบและเป็นธรรมชาติ

8. Mrs. Michel Abastain เพศ หญิง อายุ 35 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ U.S.A. จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 1 ครั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2554

-รู้จักอัมพวาจาก Internet

โปรโมท คือ โฆษณาออกสื่อ และทางอินเทอร์เน็ตและการท่องเที่ยวของไทยควรโปรโมทมากขึ้น

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ และ วัฒนธรรมไทย

ภาพรวมของอัมพวา คือ อาหารอร่อย และ บรรยากาศสไตล์ไทย

9. Mrs. Gloria Holding เพศ หญิง อายุ 30 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ U.S.A. จำนวน
ครั้งที่มาเที่ยวที่นี่ 1 ครั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2554

รู้จักอัมพวาจาก Magazine

จุดเด่นของอัมพวา คือ Boat Trip and Floating Market

โปรโมท คือ บอกเพื่อนว่านำไปเที่ยว

ภาพรวมของอัมพวา คือ สวย ใหญ่ อาหารอร่อย

10. Mr. David Eric เพศ ชาย อายุ 44 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ ออสเตรเลียจำนวน
ครั้งที่มาเที่ยวที่นี่ 2 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2554

รู้จักอัมพวาจาก Internet

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ และ หิงห้อย

โปรโมท คือ เกี่ยวกับการค้าขายของอัมพวา

ภาพรวมของอัมพวา คือ ดีเพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกที่หนึ่งที่เป็นศูนย์รวมของเอกลักษณ์ไทย

11. Mrs. Lily Yii เพศ หญิง อายุ 47 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ มาเลเซียจำนวน
ครั้งที่มาเที่ยวที่นี่ 2 ครั้ง จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี่ 3 ครั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2554

รู้จักอัมพวาจาก แผนที่ที่แอร์พอด

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ

โปรโมท คือ ปากต่อปาก หรือบอกเพื่อน

ภาพรวมของอัมพวา คือ ดีมาก

12. ชื่อ Liping yang เพศ หญิง อายุ 43 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ มาเลเซีย
จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี่ 3 ครั้ง

ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก Internet

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ

โปรโมท คือ เกี่ยวกับการขายอาหารทางน้ำ

ภาพรวมของอัมพวา คือ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าจดจำและควรอนุรักษ์ไว้

13. Miss Helen Jacky เพศ หญิง อายุ 29 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ U.S.A. จำนวน
ครั้งที่มาเที่ยวที่นี่ 1 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก Internet

จุดเด่นของอัมพวา คือ หิงห้อย และ ทิวริ้นงเรือ

ภาพรวมของอัมพวา คือ เมืองเก่าที่สวยงาม

14. Mr. Jhon Custantine เพศ ชาย อายุ 23 ปี ประเทศ England จำนวนครั้งที่มาเที่ยว
ที่นี่ 2 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก Internet

จุดเด่นของอัมพวา คือ มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของวิถีชีวิตคนท้องถิ่น

โปรโมท คือ บอกให้เพื่อนๆ มาเที่ยว

ภาพรวมของอัมพวา คือ สวย

15. Mr. Zola Tony เพศ ชาย อายุ 25 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ Canada จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี่ 1 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก โบชัวร์

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ

โปรโมท คือ บอกเพื่อนที่ประเทศให้มาเที่ยวอัมพวา

ภาพรวมของอัมพวา คือ สวย

16. Miss Jessie Monkala เพศ หญิง อายุ 25 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ Hong Kong จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี่ 3 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก เพื่อนบอก

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ และนั่งเรือชมวัด

โปรโมท คือ บอกต่อกับเพื่อน

ภาพรวมของอัมพวา คือ สวย อาหารอร่อย

17. Mr. Christian Otta เพศ ชาย อายุ 22 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ Canada จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี่ 2 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก โบชัวร์

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำและอาหาร

โปรโมท คือ อยากให้มีโปรแกรมท่องเที่ยวแนะนำที่สนามบิน

ภาพรวมของอัมพวา คือ บ้านสมัยเก่า สวย

18. Mr. Wellborn Moubelo เพศ ชาย อายุ 26 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ Hong Kong
จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 2 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก เพื่อน

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ

โปรโมท คือ มีการประชาสัมพันธ์ที่สนามบิน

ภาพรวมของอัมพวา คือ สวย บ้านเมืองสไตล์เก่า

19. Mr. Kashif Khaskheli เพศ ชาย อายุ 36 ปีการศึกษาปริญญาตรี ประเทศ รัสเซียจำนวน
ครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 2 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก Internet

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ วัด

โปรโมท คือ ไม่รู้

ภาพรวมของอัมพวา คือ สวย อาหารอร่อย

20. Miss Isis Kanda เพศ หญิง อายุ 28 ปี การศึกษาปริญญาตรี ประเทศ อเมริกา
จำนวนครั้งที่มาเที่ยวที่นี้ 1 ครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2554

รู้จักอัมพวาจาก Internet

จุดเด่นของอัมพวา คือ ตลาดน้ำ

โปรโมท คือ บอกต่อกับเพื่อน

ภาพรวมของอัมพวา คือ ใหญ่ น่าอยู่อาศัย อาหารอร่อย

กลุ่มมัคคุเทศก์นำเที่ยว จำนวน 5 คน

1. นางสาวนันทพร เพชรศิริ เพศ หญิง อายุ 28 ปี การศึกษาปริญญาตรีอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประสบการณ์มัคคุเทศก์ 4 ปี ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2554

2. นายันทวัฒน์ ศรีสวัสดิ์ เพศ ชาย อายุ 32 ปี การศึกษาปริญญาตรี อบรมมัคคุเทศก์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ประสบการณ์มัคคุเทศก์ 5 ปี ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2554

3. นายวีรยุทธ แซ่ลี่ เพศ ชาย อายุ 27 ปี การศึกษาปริญญาตรี อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประสบการณ์มัคคุเทศก์ 6 ปี ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2554

4. นางสาวบุษบา กะนะหาวงษ์ เพศ หญิง การศึกษาปริญญาตรี อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา อายุ 27 ปี การศึกษาปริญญาตรี อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประสบการณ์มัคคุเทศก์ 5 ปี ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2554

5. นายสุธีร์ อยู่สุนทร เพศ ชาย อายุ 25 ปี การศึกษาปริญญาตรี อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มัคคุเทศก์ 5 ปี ผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2554

ภาคผนวก(ค)

สัญลักษณ์และที่ตั้งจังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพอดีต

บ้านทรงไทยริมคลองตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพปัจจุบัน และ

บ้านทรงไทยริมคลองตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ทางเข้าตลาดน้ำอัมพวาและอุทยานรัชกาลที่ 2

ตลาดน้ำอัมพวายามเย็น จังหวัดสมุทรสงคราม

เวลา 12.00 – 22.00 น.

ตลาดน้ำอัมพวา ยามเย็น

ขนมชั้นลักษณะเป็นชั้นๆ

ขนมชั้นทำเป็นรูปดอกกุหลาบ

ขนมไทยกับภาชนะดินเผา ขนมไทยกับภาชนะดินเผา

การทำขนมเรไร หรือ รังไร

เสื้อยืดอัมพวาและโปสการ์ด อีกสินค้ายอดฮิตที่ใครๆก็มาซื้อกันที่นี่เป็นที่ระลึก

ใครฟังแล้วชอบผู้เล่นไวโอลินจะขออนุญาตขอบคุณด้วยเสียงไวโอลิน
แห่งรัก ด้วยการซื้อไปฟังที่บ้านได้ด้วยราคาก็แผ่นละ 100 บาท

อุทยานรัชกาลที่ 2

ภาพกิจกรรมอัมพวา

มหกรรมอาหารริมเขื่อนอัมพวา
และตลาดน้ำยามเย็น ครั้งที่ 8

ณ บริเวณริมเขื่อนอัมพวา
จ.สมุทรสงคราม

12 ส.ค. 53 เวลา 07.00 น. - 19.00 น. ส่วนจัดเลี้ยงด้วยพระพรหม
50 ตราสารภักตยอนบนเขื่อนในบริเวณ กรีนฟู้ดส์ ทุ่ง ตลาด อารมณ์ดี และ
50 ทรสอ้อมใน ค่าน้ำรับปรุง ทรสอ้อมในบุญ หนึ่งวิถีสุขภาพดีเยี่ยม
สองเรือแฉวงเรือท่องเที่ยว สักตักน้ำเย็นในสวนสาธารณะอ้อมอัมพวา
ทรสอ้อมน้ำท่าอ้อมใน นิทรรศการ หนึ่งและหนึ่งครั้ง

บ้านท่าเตียน

หิ่งห้อย

ภาคผนวก (ง)

Fireflies

Enjoy an exciting long tail boat trip by night on the Maeklong River where you may have the opportunity to see many fireflies

Boat Tours

From Amphoe Mueang Samut Songkhram town, visitors could travel by boat to see scenic views of Mae Klong riverside. Along the banks of the Mae Klong, there are coconut groves and ancient style Thai houses, which are rare nowadays, in the areas of Tambon Kwaeng Om and Tambon Muang Mai. The adjacent areas of Amphoe Amphawa and Amphoe Bang Khonthi features lychee orchards. The lychee contest is held yearly from April to May.

Activity in Amphawa

- Kayak Service
- Bicycle Sightseeing Service
- Complimentary Life Jacket Service
- Enjoy food boats all day long such as noodle, ice cream
- Visit Pomelo farm & enjoy palm sugar demonstration
- Jet Ski
- Amphawa Floating Market

The market operates on every Friday, Saturday and Sunday from 4-8 pm. Local small boats to sell food, fruit and all kind of stuffs can be seen. It is originally local market as same as it was in the old time.

- Hingyoy Boat Tour
- Kayak
- Morning Monks Almsgiving
- King Rama II statue at Wat Amphawan
- Bang Kung Temple and Khai Bang Kung Camp
- BanPinsuwan Benjarong museum
- Wat Chula Manee Temple

Amphawa

Floating Market

Amphawa History

In the [Ayutthaya period](#), the area of Amphawa was known as *Khwaeng Bang Chang*, a small agricultural and commercial community. During the reign of [Prasat Thong](#) the existence of a

market is confirmed by sources.

In 1766, the later King Buddha Loetla Nabhalai (Rama II) was born in the area, as his father was serving as governor of Ratchaburi at that time. At his birthplace is now a Memorial Park with 4 buildings in traditional style of that area, displaying art as well as lifestyle of that time.

food. And beverages such as coffee, Liang Fried Noodle various desserts.

Tarad Hub-Roum (Umbrella Closing Market)

The sale is located along the Mae Klong railway train station. Length of 100 meters all the market vendors will be on sale until the goods on the ground next to the railroad tracks. While the train is coming, vendors to closing the umbrellas indoor storage in a time. As a source of a umbrella closing market

Mani Buddha, or the villagers called the Luang Phor Dum late Ayutthaya kingdom. It is the worship of the local people. As well as Thai, which came from other province worship and enjoy the magic of the Buddhist temple by existence of root wood.

King Rama II Memorial Park

This park was built under the project to honour King Rama II, run by the King Rama II Phraboromrachanusorn Foundation under royal patronage.

It is built to commemorate his great patron to the arts and culture, which become a national heritage

Tourist Attraction at Amphawa

Market along the canal. Located near Wat Ampawan Chetiyaram. (Measure mango orchard park Chetiyaram have) every Friday, Saturday and Sun During the evening period from 2:00 p.m. to 21:00 pm on Canal Amphawa are female rowing merchants sell

Wat Bang Kung

In the same area Bang Kung Camp, but in a different camp each side. Roads cut through the middle. Wat Bang Kung is wonder of the Buddhist temple are covered with large trees.

Where has been honored as one of the Unseen Thailand, inside an old Buddhist temple is the a large statue of Nin

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวกิตดา ปรัดถจริยา
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Kitda Prarathhajariya
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
สถานที่ติดต่อ สาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน
สุนันทา โทรศัพท์ 02-160-531 ต่อ 1531
E-mail – address: kitda@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี : ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ) การสอนภาษาอังกฤษ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปริญญาโท : การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) การสอนภาษาอังกฤษ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร)

Education Specialist Degree : Human Services (Technology Occupation
Education) at Central Missouri States University in the
United States of America

Certificate: English for Media Education in Australia

Certificate: CLE for Teaching English from International Rotary

สาขาวิชาที่เชี่ยวชาญ

- การสอนภาษาอังกฤษ
- ภาษาอังกฤษวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการโรงแรม

ภาระงานในปัจจุบัน

งานประจำ

- อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คณะ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ประวัติผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เรวดี อินทรกำเนต ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์พิเศษสาขาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
2. Mrs. Megan Douglass อาจารย์ Central Missouri State University: Human services: Technology Occupation Education